

De Weg der Behoudenis

door

S.V.M.

*« Hij zal den zachtmoedigen
Zijne wegen leren. Ps.25:9 »*

1933

Uitgegeven door:

UIT DE SCHRIFTEN

ONAFHANKELIJK POSITIEVE
WEBSITE TEN DIENSTE VAN
HET ONDERZOEK VAN DE
SCHRIFTEN

Dit oorspronkelijk als boek geschreven werk na vele jaren wederom als boek beschikbaar.

Andere werken van het vroegere ***Uit de Schriften*** zijn in voorbereiding om als boek te worden verspreid of reeds beschikbaar. Bezoek de onze website (www.uitdeschriften.com) voor meer informatie.

*Namelijk verlichte ogen uws
verstands, opdat gij moogt
weten, welke zij de hoop van
Zijn roeping, en welke de
rijkdom zij der heerlijkheid van
Zijn erfenis in de
heiligen; Efeze 1:18*

INLEIDING

De kwesties van geloof en bekering, van wedergeboorte, verlossing, verzoening en rechtvaardiging, van de vrijheid en de uitverkiezing en talrijke andere die er mee in verband staan, vormen een geheel dat zeer ingewikkeld is. Sinds de eerste tijden van het Christendom is er heel wat strijd over gevoerd. Ook hier is alles verward en zo kwam men tot misverstand, onenigheid en ongelooft.

Zullen wij ons bij die stand van zaken neerleggen en hoogstens dan maar een van de vele opvattingen aannemen, omdat deze van een « betrouwbare » onderzoeker komt of het best overeenstemt met wat wij sinds onze jeugd geleerd hebben of met de gedachtengang van de kring waartoe wij behoren? Neen, wij houden het er voor, dat, hoeveel aandacht wij ook aan dit alles te schenken hebben, de Schrift ons uitnodigt tot zelfonderzoek. Daarom beweren wij niet alles volkomen te begrijpen en boven anderen verheven te zijn. Integendeel. Wij erkennen onze onmacht zo goed als die van anderen, maar vertrouwen op God. Wij laten ons aldus door niets afschrikken in ons onderzoek, ook niet door het ingewikkelde ener zaak.

Hoe ingewikkeld iets ook is of schijnt, men kan de zaak steeds ontleden in een reeks meer eenvoudige dingen. Deze kunnen eerst afzonderlijk, daarna ook in onderling verband, onderzocht worden.

Nu komen onmiddellijk de tegenwerpingen. Ja maar, zegt iemand, dat kan iedereen zo maar niet! En wij stemmen toe, dat dit inderdaad zo is. Laat ons de zaak hier echter begrenzen tot u, waarde lezer, en niet denken over allerlei andere gevallen, die wij onmogelijk met kennis kunnen beoordelen. Misschien kunt u nu zo'n onderzoek niet instellen, maar dat wil niet zeggen dat u het nooit zult kunnen. Er is een tijd geweest dat u niet kon spreken of schrijven. Hoe bent u er toe gekomen die dingen wel te kunnen? Door oefening. Zo ook met Schriftonderzoek. Men moet niet verwachten onmiddellijk elk onderzoek te kunnen ondernemen en men moet de moed niet opgeven omdat men dat niet kan. Men zij ook hierin redelijk en beginne zich te oefenen door in Gods kracht eenvoudige dingen te onderzoeken, b. v. met gemakkelijke concordantie studiën. Zo kan men zich oefenen

en onder de leiding des Geestes in betrekkelijk korte tijd tot belangrijke resultaten komen. Van zelf moet er geloof zijn en wedergeboorte. Maar al is dit geloof zeer begrensd, een klein onderzoek zal de kring des geloofs uitbreiden en zo zal het een het ander helpen. Na enige tijd, door voortdurend contact met het geschreven Woord, en met het Levende Woord, vermeerderd ook onze zucht meer en meer te kennen van wat God ons in Zijn Schrift geopenbaard heeft. Wij beginnen meer, en meer te letten op de zuivere woorden Gods en de dingen die boven zijn. Ons onderzoek, dat meer en meer ingewikkeld wordt, is dan geen last, maar een grote vreugde. Telkens zal ons ook gelegenheid gegeven worden onze kennis in praktijk te brengen, uit te werken, zodat, vervuld met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand, wij wandelen de Heere waardig (Kol. 1:9, 10).

Na enige oefening leert men dan de stof in te delen om ze gemakkelijker meester te worden. Ons onderzoek mag van zelf niet zuiver verstandelijk zijn, maar moet ons gehele wezen in beslag nemen. Men vertrouwde ook nooit op zichzelf en zijn « knapheid », want dan loopt alles mis. Men snijde dan ook alle hoogmoed, die zich zo gemakkelijk ontwikkelt, bij de wortel af door nu en dan een blik te werpen op eigen zwakheid. Onze tegenstanders helpen hierin mede door te wijzen op onze zwakke plekken. Men gebruike die opmerkingen ten goede. Men vertrouwde dus alleen op Hem en late zich leiden in alles, studie en wandel, door de Heilige Geest. Om op die leiding te kunnen rekenen, moet men natuurlijk beginnen met acht te geven op de « gezonde woorden » door de Heilige Geest ingegeven.

Het is echter in den beginne niet nodig overtuigd te zijn van de woordelijke inspiratie der Schrift. Als men slechts de mogelijkheid aanneemt en zonder vooringenomenheid de gezonde woorden onderzoekt, zal men overtuigd worden door de Schrift zelf.

Het indelen van een zaak in haar onderdelen is niet voldoende. Elk van die eenvoudige dingen moet met de grootste oplettendheid onderzocht worden en men moet de waarde leren kennen van elk woord, door de Heilige Geest uitgekozen. Deze woorden moeten dus als het ware met de mikroskoop onderzocht worden. Men moet dus ten dele terug naar de grondtekst. Daartoe is de kennis der grondtalen niet onontbeerlijk. Dikwijls is het voldoende alle teksten op te zoeken, waar een bepaald Grieks of Hebreeuws woord voorkomt en

hiertoe is een goede concordantie voldoende. Uit die teksten blijkt dan gewoonlijk welke de juiste betekenis van het onderzochte woord is. Het is op een dergelijke wijze dat een kind leert spreken, namelijk door telkens een woord te horen uitspreken in verband met andere dingen. Het is ook op die wijze dat men tot de kennis van geheel vreemde talen is gekomen. Als voorbeeld van dergelijk concordantisch onderzoek wijzen wij ook op de reeks « Wat de concordantie leert » die in Uit de Schriften verschijnt. Is het niet duidelijk, dat, zonder kennis van Grieks, alle wedergeborenen tot belangrijke resultaten kunnen komen? Ook hier is natuurlijk oefening nodig en moeten eerst de eenvoudige gevallen onderzocht worden. De andere worden vaak door middel der eerste opgelost. Zo wordt men dan geleidelijk gebracht ook iets van het « Nieuw Testamentisch » Grieks te leren. Enkele elementaire dingen uit de Griekse spraakleer, zoals de kenmerken der naamvallen, van enkel- en meervoud, van de geslachten enz. kan men daarbij zeer gemakkelijk leren en deze kunnen van heel groot nut zijn.

De zucht naar meer waarheid, die zich bij eigen onderzoek geleidelijk en meer en meer ontwikkelt, helpt dingen te doen, waarvoor men zich vroeger volkomen onmachtig voelde. De uitleg van dit verschijnsel is zeer, eenvoudig: hoe meer men werkelijk de Schrift onderzoekt, hoe meer men eigen kracht laat varen en hoe meer wij kunnen uitwerken, wat God in ons werkt. Dan vermogen wij alle dingen in Hem, die ons kracht geeft (Fil. 4:13). Ieder moet natuurlijk naar de omstandigheden, d.i. naar Gods leiding, handelen. Men bewere echter niet, dat men nooit zelf een ernstig Schriftonderzoek zal kunnen instellen.

Ook voor de behandeling van ons onderwerp is het nodig eerst een hele reeks woorden te onderzoeken, dan verschillende gedachten en tenslotte het geheel. Nu zij men bij een dergelijk onderzoek redelijk: als men het eens is met het onderzoek, keere men niet terug omdat het resultaat niet met onze verwachtingen overeenstemt. Dat resultaat moge zijn wat het is, als wij er toe gekomen zijn door middel van een nauwkeurig Schriftonderzoek, buiten eigen kracht om ondernomen, dan moeten wij het ook aannemen. Wel kan men de gehele studie weer eens terug nagaan en ze eventueel verbeteren en aanvullen, doch nooit zó, dat wij ze zouden veranderen om, tot een zeker resultaat te komen, waaraan wij voor de een of andere reden vasthouden. Men zij dus bereid alle vooropgestelde gedachten, alle

vroegere overtuigingen en gewoonten, die ons misschien lang tot grote zegen zijn geweest, op te geven. Men lette niet op de verbreidheid ener opvatting, op de grote waarde van hen die haar ondersteunen. Wat ook de gevolgen mogen zijn, men houde zich aan datgene waarvan wij overtuigd zijn dat het 't dichtst bij de waarheid komt. Men zij natuurlijk zeer voorzichtig ten opzichte van anderen, maar de gevolgen moeten ons nooit afschrikken. Die kunnen wij toch niet overzien en moeten wij geheel in Gods handen laten. Zouden wij tegen wat wij voor waarheid houden ingaan ter wille van wat wij denken goed te zijn? Wij zien dus niet naar de gevolgen, als onze studie maar waarlijk oprecht is en wij de dingen met zorg onderzocht hebben, zonder overhaasting, rekening houdende met de reeds bestaande gedachten en steeds gereed staande elke ernstige tegenwerping te onderzoeken.

De gevolgen kunnen voor ons en voor anderen in zekere zin pijnlijk zijn en dikwijls zal men de diepe betekenis leren verstaan van de uitdrukking « koop de waarheid ».

In ons onderzoek hebben wij ook zoveel mogelijk rekening gehouden met hetgeen anderen onderzocht hebben. Wij hebben hun gedachten aan de Schrift getoetst en soms overgenomen, verworpen of gewijzigd. Wij beweren niet de zaak nu eens voor altijd uitgemaakt en de zuivere waarheid in alle doelen bereikt te hebben. Anderen, en mogelijk wijzelve later, hebben dus de gelegenheid de dingen verder uit te zuiveren. Wij dringen ook niets op, maar geven het alleen als resultaat van onderzoek, hopen de anderen te dienen en God te verheerlijken. In deze weg is het niet mogelijk in deze aïon grote massa's te bereiken en wij weten dus dat ons pad eenzaam zal zijn.

Ten opzichte van hen, die met ons van gedachte verschillen, nog dit. (Wij spreken alleen van hen, die werkelijk een eigen overtuiging hebben, en ze niet slaafs overgenomen hebben van anderen). Als wij in zekere dingen verschillen, zijn er drie mogelijkheden: 1° Wij zijn mis en de anderen zien juist. 2° Wij zien juist en de anderen zijn mis. 3° Wij zijn beiden mis. In het eerste geval wijze men ons terecht, niet met algemene uitdrukkingen door op de gevolgen te wijzen of door enkele bijzaken aan te vallen, maar door op degelijke wijze op de kern van ons onderzoek in te gaan. In het tweede geval veroorzaken wij misschien veel pijn en beroerte, maar tenslotte is de uitwerking in haar geheel genomen zeker heilzaam. Men vergeve het ons de

ondankbare rol van heemeester, te hebben. In het derde geval, dat wel altijd min of meer waar zal zijn, bestrijde men ons niet systematisch door, zonder welwillendheid, allerlei dingen bespottelijk te maken of verkeerd voor te stellen, maar helpe ons tot iets beters te komen. Laat ons dus niet twisten en naar eigen verheerlijking trachten, maar laten wij ons voor *de zonde dood* rekenen. Zo zullen wij voor God levend zijn in Christus Jezus en strevende naar de waarheid alleen, deze in liefde vasthouden en in Hem opwassen.

Mogen wij tenslotte de aandacht vestigen op het feit dat, al is ons onderzoek onafhankelijk geweest van vooropgestelde gedachten (zover dit mogelijk is), het resultaat natuurlijk neergeschreven is in een gerangschikte vorm, die ons het meest wenselijk scheen. Door de wijze van opstellen, kan de lezer soms de indruk hebben, dat de studie zelf ondernomen is om tot een zekere konklusie te komen, wat niet het geval is. Hoe het ook zij, de lezer onderzoeken voor zichzelf en neme niets aan op ons gezag, maar alleen op dat van Gods Woord en onder leiding van Gods Geest.

I. DE TOESTAND VAN DE MENS ONDER DE ZONDE

WAT IS ZONDE? Wij kunnen niet stilstaan bij heel de geschiedenis der zonde, maar stippen slechts enkele dingen aan.

Men weet hoe de zonde in de wereld kwam:

Rom. 5:12 « Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood; en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is, in welken allen gezondigd hebben ».

Rom. 5:19 « Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éne mens, velen tot zondaars zijn gesteld geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van éne velen tot rechtvaardigen gesteld worden ».

Het Griekse woord « *hamartia* », dat in de meeste gevallen gebruikt is waar sprake is van zonden, komt in betekenis nagenoeg overeen met het Hebreeuwse « *chata* ». Het is in beide gevallen een missen of een gebrek hebben aan iets. De betekenis van het Hebr. woord leert men het duidelijkst uit:

Richt. 20:16 « dezen allen slingerden met een steen op een haar, dat het hun niet miste (*chata*) ».

Spr. 19:2 « die met de voeten haastig is, zondigt ».

De betekenis is in beide gevallen: het doel missen. In de Griekse Schriften lezen wij:

Rom. 35:23 « Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods ».

Dit vers is zeer belangrijk voor ons onderzoek, want wij zien hier dat de zonde nauw verbonden is aan het derven der heerlijkheid Gods. Als velen nu niet inzien dat zij zondaars zijn, is het niet omdat zij niet weten wat de mens eigenlijk moest wezen, welke heerlijkheid hij zou moeten hebben?

Het blijft echter niet bij een gebrek hebben aan iets. Het gevolg is dat de mens nagenoeg niets meer kent dan « missingen » (zonden) en misdaden. Het Grieks heeft deze twee uitdrukkingen. Verder weten wij hoe heel de aarde onder de vloek kwam. Overal wordt Gods norm

gemist en Gods wet overtreden. In 1 Joh. 3:4 lezen wij dan ook:

« Want de zonde is de ongerechtigheid (d.i. wetteloosheid) »

Het Hebreeuws heeft een hele reeks woorden, die al de schakeringen der zonde aangeeft. Het blijft ook hier niet bij een missen, maar van het een komt men tot het ander en tenslotte volgt opstand en verwoesting.

Laat ons hier in het voorbijgaan opmerken, dat de zonde, juist door het feit dat ze iets negatiefs is, een gebrek aan iets is, niet geschapen is. De oorzaak der zonde ligt bij het schepsel, niet bij de Schepper.

God heeft van te voren niet besloten de zonde in de schepping te brengen maar Hij heeft wel besloten de weg der vrijheid te volgen. Daar Hij de zonde, die op die weg lag, voor zag, heeft Hij ze ook mee opgenomen in Zijn voornemen. Zelfs de zonde zou Hij aldus dienstbaar maken om tot Zijn doel te komen.

Om de zonde geheel te vermijden konden er slechts twee wegen zijn: 1. Geheel volmaakte wezens scheppen. 2. Poppen zonder vrijheid scheppen. Nu is er in het eerste geval eigenlijk geen schepping, want het scheppen van iets volmaakts wil zeggen, dat God Zichzelf zou scheppen. Het tweede geval is Gode niet waardig. Alleen in de weg der vrijheid is verheerlijking mogelijk. God kan dan die onvolmaakte schepselen tot volmaaktheid leiden en Zijn heerlijkheid vermeerderen. Het ontkennen van alle vrijheid heeft buiten het te kort doen aan Gods waardigheid, macht en liefde, tot gevolg, dat men moet aannemen dat Hij de zonde heeft gewild, in dezelfde zin als de behoudenis, dat Hij werkelijk de auteur der zonde is.¹ Het was Gods gebod, niet te eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads. Door daar van te eten, namen Adam en Eva vooreerst Gods gebod niet in acht en plaatsten zij zich vervolgens op gelijke voet met Hem: zij beweerden zichzelf tot norm te hebben en het vermogen te bezitten zelf te oordelen wat goed en kwaad was (Gen. 3:22). Zij meenden het zonder God te kunnen doen en sloegen dus de weg in, die heden nog algemeen gevolgd wordt.

Het bleek, dat die weg ten verderve leidt in plaats van hoger op te voeren. Heel de Schrift spreekt er echter van, dat uit die gevallen toestand nog steeds redding mogelijk is. Daar toe moet de mens zich omkeren. Uit eigen kracht bereikt hij niets, hij moet zich geheel in Gods hand overgeven. Telkens en telkens zien wij in Gods Woord,

hoe Hij de mens door vermaning, ondervinding, voorbeeld enz. er toe leiden wil van zichzelf af te zien en alles bij Hem te zoeken. De mens moet daartoe zijn « ik », niet te niet doen, zoals het Buddhisme dat vraagt, maar hij mag het niet als middelpunt nemen. Het « ik » moet ook niet naast of boven God geplaatst worden, maar geheel in God opgaan. De hoogmoed moet dus geheel afgelegd en de liefde aangedaan worden. Hij mag zich niet verontschuldigen en zeggen, dat hij niet verantwoordelijk is en niets kan. Hij moet de gedeeltelijke vrijheid, die hij van God ontvangen heeft, goed gebruiken. Zo alleen kan alles in de weg der vrijheid tot God komen en God tenslotte alles in allen zijn.

WAT IS DE MENS? Hij is geworden een « levende ziel » (Gen. 2:7), geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Hij bestaat uit lichaam, ziel en geest (1 Thes. 5:23). Geen dezer afzonderlijk genomen is de mens. Ook de ziel alleen is de mens niet.

Het lichaam in zijn tegenwoordige bestaanswijze is stoffelijk en bestaat uit vlees en bloed. Door, dat lichaam is de mens in contact met zijn medemensen en met de stoffelijke schepping in het algemeen en deze reageert op de mens door middel van zijn vijf zinnen: gezicht, gehoor, gevoel, smaak, reuk. De organen der zinnen behoren tot het lichaam, de zinnen zelf tot hetgeen de Schrift « ziel » noemt. Men zie slechts Deut. 12:20; Ps. 107:18; Spr. 16:24; Mat. 6:25 en veel andere plaatsen (ziel is dikwijls door leven vertaald).

De ziel is hoofdzakelijk de zetel van het gevoel. Ook de dieren hebben een ziel (Gen. 1:21, 24, 30; 2:19), doch deze is daarom niet van dezelfde aard als die der mensen, maar door haar nauw verband met het vlees (Gen. 9:4; Lev. 17:11, 14) evenals hun vlees, anders dan de onze (1 Kor. 15:39). Het lichaam is om zo te zeggen het uitwendige der ziel. Daarom is het mogelijk een mens een ziel te noemen. Men spreekt dan van de mens van uit het oogpunt van zijn gevoel, zijn fysiek leven. In de Gr. Schriften is « ziel » meer dan 50

¹ Dr. H. Bavinck drukt zich als volgt uit in verband met deze dingen.: « Het was zijn (d.i. Gods) wil, om met den mens den gevaarlijken weg der vrijheid te bewandelen, liever dan om hem in eens door een machtsdaad boven de mogelijkheid van zonde en dood te verheffen ». (Geref. Dogm. Deel 111 b1. 2). « Want alle redelijk schepsel sluit als creatuur, als eindig, beperkt, veranderlijk wezen, de mogelijkheid van afval in. Maar God heeft, wijl Hij God is, den weg der vrijheid, de werkelijkheid der zonde, de uitbarsting der ongerechtigheid, de macht van Satan niet gevreesd. »

maal door « leven » vertaald.

Men vergete echter niet de geest, die de zetel is van de rede en van het geweten en gemeenschap met God mogelijk maakt. De geest is het, die de ziel en het lichaam, leven geeft, zowel in stoffelijke als in geestelijke zin. Zonder de geest, is het lichaam dood: het is de gewone dood (Jak. 2:26). Bij de schepping van Adam was er een gemeenschap tussen zijn geest en God: hij was werkelijk een « levende ziel ». Na zijn val is die gemeenschap verbroken, de geest is kwijnend, al heeft hij nog een overblijfsel van zijn vroegere kracht.

Het gevolg is, dat ziel en lichaam stervende zijn, volgens het oordeel: « stervende zult gij sterven » (Gen. 2:17). Door het verbreken van de gemeenschap met God kan men zeggen dat « in Adam allen stervende zijn » (1 Kor.15:22). Dat is dan in stoffelijke en geestelijke. Zoals wij verder ook zullen zien, is de ziel nu overheersend. De mens is alzo van nature « ziellijk » (Gr. 1 Kor. 2:14; 15:44, 46; Jud. 19). Het zou echter de geest moeten zijn, die alles bestuurt. In onze aïoon mag de ziel zich niet doen gelden, men moet ze « verliezen ». In de volgende aïoon is het de tijd waarin de mens zijn gevoel, zijn ziel, deel kan laten nemen in de fysieke zegeningen van het koninkrijk. Men zie hierover Mat. 10:39; Joh. 12:25 enz.

Door het derven der heerlijkheid, de scheiding tussen God en onze geest, is ziel en lichaam aan Satan onderworpen en een speelbal der zonde. De rede, het gevoel en de wil der mensen zijn onder slavernij en van zelve het lichaam, dat uitwerkt wat Satan inwerkt. Zo tracht deze tegenstander door de mens tot een koninkrijk zonder Christus te komen.

DE TOESTAND VAN DE MENS. Enkele delen uit de Griekse Schriften geven ons volledige inlichtingen over de toestand van de « natuurlijke » mens.

Mark. 7:20-23 « Hetgeen uitgaat uit den mens, dat ontreinigt den mens; want van binnen uit het hart der mensen komen voort... Al deze boze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mens ».

Rom. 3:9-19 « Want wij hebben tevoren beschuldigd beiden Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn; gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet

een... Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen, welker mond vol is van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergieten; vernieling en ellendigheid is in hun wegen; en den weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreeze Gods voor hun ogen... opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij ».

1 Kor. 2:14 « Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden ».

Ef. 2:3 « In de begeerlijkheden onzes vleses, doende den wil des vleses en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen ».

Tit. 3:3 « Want wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende ».

De toestand is zeker uiterst ellendig en wij zullen dat verder nog nader inzien. Voor één ding moeten wij ons, echter hoeden, namelijk het nog erger maken dan het is. Men heeft soms die neiging. Wij willen de dingen zien zoals de Schrift ze ons geeft en zullen trachten niets helderder of donkerder voor te stellen dan de Heilige Geest dat doet. Komen wij hierin te kort, dan wijze men ons terecht.

Wij onderzoeken nu wat er gezegd wordt over het « vlees ».

II. IS HET VLEES ZONDIG?

ENIGE TEKSTEN. Wij beginnen met alle teksten te lezen waar gesproken wordt over het vlees kiezen er enkele uit:

- Mat. 26:41 Geest gewillig, vlees zwak (krank).
- Joh. 1:13 « Niet uit wil des vleses, uit God geboren ».
- Joh. 1:14 « Woord vlees geworden ».
- Joh. 3:6 « Uit vlees geboren: vlees ».
- Rom. 6:19 « Zwakheid (krankheid) des vleses ».
- Rom. 7:18 « In mij, dat is in mijn vlees ».
- Rom. 8:3 « De wet zwak door het vlees; zondige vlees ».
- Rom. 8:4 « Naar het vlees en naar de geest wandelen ».
- Rom. 8:6 « Bedenken des vleses: dood, bedenken des geestes: leven en vrede ».
- Rom. 8:7 « Bedenken des vleses: vijandschap tegen God ».
- Rom. 8:9 Vlees; Geest.
- Rom. 8:13 « Naar het vlees leven: sterven; Geest: leven ».
- Rom. 9:5 « Uit welke Christus is, wat het vlees aangaat ».
- 1 Kor. 15:39 « Verschillend vlees ».
- Gal. 5:16 « Wandel Geest; begeerlijkheden »
- Gal. 5:17 « Vlees begeert tegen Geest ».
- Gal. 5:19 « De werken des vleses ».
- Gal. 5:24 « Vlees kruisigen ».
- Ef. 2:3 « Begeerlijkheden des vleses doende wil des vl ».
- 1 Tim. 3:16 « God geopenbaard in vlees ».
- 2 Petr. 2:18 « Begeerlijkh. des vleses, ontuchtigheden ».

Wij voegen er nog enige teksten bij met « vleselijk »:

- Rom. 7:14 Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde.
- Rom. 15:27 Vleselijke (lichamelijke) goederen.
- 1 Kor. 3:1 Vleselijken; jonge kinderen in Christus.
- 1 Kor. 3:3 Nijd, twist, tweedracht: vleselijk, naar de mens.
- 1 Kor. 9:11 Geestelijke gezaaid; vleselijke maaien.
- 2 Kor. 1:12 Niet vleselijke wijsheid, maar genade Gods.
- 1 Petr. 2:11 Onthouden van vleselijke begeerlijkheden.

WAT IS VLEES? Wij moeten nu eerst onderscheiden tussen enkele

verschillende betekenissen, die de Schrift hecht aan « vlees ». Wij menen, dat er vier zijn, namelijk:

1. Geheel letterlijk is vlees gebruikt voor de spieren enz. van het lichaam. In deze zin komt het voor in 1 Kor. 15:39 en 2 Kor. 3:3. (Men lette op het bijzondere woord « *sarkinos* » dat ook in Rom. 7:14 en 1 Kor. 3:1 gebruikt is en aangeeft, dat iets uit vlees gemaakt is. (Zie ook: « Wat de concordantie leert »).
2. Soms is de betekenis: iets stoffelijks (lichamelijks) tegenover iets geestelijks, onzichtbaar. Zie Rom. 15:27; 1 Kor. 9:11; Heb. 9:10 enz.
3. Dikwijls betekent « vlees » de gehele « uitwendige mens », niet in de zin van een persoonlijkheid, maar in de zin van de leden, het lichaam. Het is dus het letterlijke vlees in zijn geheel gezien. De gedachte van stoffelijkheid blijft er natuurlijk aan gehecht. Men zie Joh. 1:14; 3:6; 6:63; Rom. 9:5; 2 Kor. 4:10, 11, 16; 10:3; Fil. 1:22; Filemon 16; 1 Tim. 3:16; 1 Joh. 4:2, 3, 7; 2 Joh. 7.
4. In de meeste gevallen is het de gehele mens zoals hij geboren is, inbegrepen de ziel. Het is hetgeen uit Adam voortkomt, in tegenstelling met wat uit God geboren is. Het is in zekere zin de « oude mens » (vergelijk b. v. Rom. 6:6 met Gal. 5:24). Deze laatste uitdrukking omvat echter liet gehele Adamietische mensdom, en betreft niet zozeer de individuele mens. Wij kunnen hier vermelden: Mat. 26:41; Joh. 1:13; Rom. 3:20; 6:19; 7:14, 18; 8:3-13; 1 Kor. 3:1 3; 2 Kor. 1:12; Gal. 5:16, 17, 24; Ef. 2:3; 1 Petr. 2:11; 2 Petr. 2:18.

Nu moeten wij deze vier betekenissen onderzoeken. Wij kunnen ze vooreerst in twee groepen verdelen: de eerste drie betreffen iets stoffelijks zonder persoonlijkheid. Hier, is dan ook geen sprake van verantwoordelijkheid, boosheid, zondigheid enz. De laatste omvat de gehele mens en betreft dus meer de persoon dan het stoffelijke. Hier kan bewuste zonde zijn. De ziel overheerst.

Enige woorden over die eerste groep. Ons vlees, ons gehele lichaam is aangepast aan onze tegenwoordige bestaanswijze. Het is zwak en verderfelijk, want de geest, die het in het leven houdt, is zelf kwijnend. Men weet, dat ons lichaam bestaat uit cellen, die zich door verdubbeling voortplanten. De twee cellen die alzo telkens gevormd worden zijn noodzakelijk van juist dezelfde samenstelling als de cel

waarvan zij voortkomen, daar deze laatste zich in twee splitst. Ook de cellen van een kind zijn juist dezelfde als die der moeder, en zo ziet men dat wij kunnen teruggaan tot Eva en Adam. Onze cellen zijn tenslotte deeltjes van die van Adam, hun samenstelling is dezelfde. Men kan dus ook letterlijk zeggen dat Adams bloed door onze aderen vloeit. Het oordeel over Adam: « stervende zult gij sterven » betrof mede zijn lichaam en gaat noodzakelijk door tot ons. Adams cellen werden door Gods oordeel getroffen en die cellen leven nog in ons voort. Maar hoe leven zij? In zichzelf hebben zij geen levenskracht, die moest toegevoerd worden door middel van de boom des levens. Zij hebben nu nog slechts genoeg kracht behouden om langzaam te sterven. Zonder nieuwe levenskracht is het einde van het individu zowel als van heel de « oude mens » noodzakelijk de dood.¹

Men meent soms dat Rom. 5:12 zegt dat allen « in Adam » gezondigd hebben. Deze tekst zegt eenvoudig dat Adam *aanleiding* gaf tot het zondigen van allen. De dood is niet het gevolg van hun zondigen, volgens verzen 13 en 14. Men zie hierover Aanhangel N° 3.

HET VLEES NIET ZONDIG. Het vlees in zijn tegenwoordige toestand is van geen nut voor de levendmaking en de opstanding. Dan moet het lichaam getransformeerd worden, overgaan tot een andere bestaanswijze. Dat doet de Geest. Nu derven wij der heerlijkheid Gods en is ook ons lichaam verderfelijk.

Dit is de enige wijze waarin ons « vlees » niet « goed » is. Zijn toestand laat alles te wensen over. Het is echter op zichzelf niet « slecht » in morele zin, want het wil niet, weet niet, begeert niet. Het is geen « ik », geen persoon. Het kan dan ook niet zondigen, is niet

¹ De cel bestaat hoofdzakelijk uit colloïden, dat zijn vloeistoffen die uiterst kleine deeltjes bevatten, welke voortdurend in beweging zijn. Men veronderstelt dat zij electrisch geladen zijn. De colloïden spelen een zeer belangrijke rol in ons lichaam. Zij hebben een neiging tot vervlokking: de deeltjes, in plaats van zich vrij in heel de vloeistof te bewegen, komen namelijk langzamerhand te zamen en vormen vlokken. Als dat gebeurt, sterft de cel. De vervlokking schijnt dan ook voor een groot deel de oorzaak te zijn van ziekte en dood. Bij Adam werd die neiging tot vervlokking waarschijnlijk tegengewerkt door de vruchten van de boom des levens. Sinds de toegang tot die levensbron afgesneden is, gaat de vervlokking haar gang, ook in ons. Zij kan wel enigszins tegengewerkt of verhaast worden, maar ze geheel opheffen kan alleen de Geest. De levenswijze en het voedsel kan de dood wel uitstellen, niet vermijden. Inenting van klieren kan ook tijdelijk helpen, maar het einde is toch de dood. (*Noot: Bedenk dat de schrijver dit ± 75 jaar geleden schreef*)

zondig, maar wel een slachtoffer der zonde.

Wij willen dit nog bevestigen door enkele teksten:

Rom. 6:13 « Stelt uwe leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid; maar... stelt uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid ».

Onze leden, dat is ons vlees, zondigen niet, maar kunnen werktuigen der ongerechtigheid of der gerechtigheid zijn. De zonde zit dan ook niet in het vlees als zodanig maar in de ikheid, in het centrum van ons wezen. Rom. 15:27; 1 Kor. 9:11 en dergelijke plaatsen duiden van zelve niet iets slechts aan.

1 Kor. 6:19 « Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest, die in u is ».

Kan de Heilige Geest wonen in iets dat op zich zelve slecht en zondig is?

1 Kor. 7:34 « opdat zij heilig zij, beide aan lichaam en aan geest ».

Kan iets zondigs heilig zijn?

2 Kor. 10:3 « Want wandelende in het vlees, voeren wij den krijg niet naar het vlees ».

Was Paulus' wandel zondig omdat het « in het vlees » was? Neen want hij wandelde juist niet « naar » het vlees. Ook Fil. 1:22 en Filemon 16 tonen dat « in het vlees zijn » geen ongunstige betekenis heeft, al is dan die bestaanswijze verre van goed. Nu zou men tegen dit alles Rom. 8:8, 9 (« die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen ») kunnen stellen. De moeilijkheid wordt opgelost door in te zien dat in 2 Kor. 10:3 de « uitwendige mens » bedoeld is (Nr 3 van hierboven), terwijl Rom. 8 van de « oude mens » spreekt (Nr 4). Dit hoofdstuk toch handelt niet over het stoffelijk lichaam, maar over de gehele mens als zondaar geboren. Die « oude mens » moet gekruisigd worden (Rom. 6:6), daar mag men niet in wandelen.

Hetzelfde kan gezegd worden van Rom. 8:3 « des zondigen vlees ».

Wij haasten ons hier bij te voegen dat het Grieks niet spreekt van de « gelijkheid » maar wel van de « *gelijkenis* » (*homoios*) des

zondigen vlees. De zoon is toch niet gekomen in een zwak en stervend lichaam, als een gewoon kind van Adam? Wel geleek het er op. Wat was dan het verschil? Ons vlees is zwak (Mat. 26:41; Rom. 6:19; 8:3 enz.). De « uitwendige mens », zowel als de gehele mens, kan also gemakkelijk de zonde toebehoren, zij zijn onder de zonde verkocht (Rom. 6:14), gevangen van de wet der zonde (Rom. 6:23). Telkens plaatst de Schrift echter de Geest tegenover het « vlees ». In de Geest (zij het dan de Heilige Geest, de Gever, of Zijn gave) is kracht en leven. Daarom moeten wij ook niet vleeselijk zijn, d.i. op ons zelve (gelijk wij uit Adam geboren zijn) steunen, maar wij moeten geestelijk zijn, op God steunen. De Geest werkt in ons en woont zelfs in ons.

Wat gebeurde er nu, toen de Zoon de bestaanswijze eens slaafs ontving (Fil. 2:7)? Wij lezen in Luk. 1:35:

« De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen ».

Die kracht was ruim voldoende om de zwakheid van het menselijke vlees op te heffen. Het was volstrekt niet nodig dat Maria een bijzonder lichaam had, het was niet nodig van « slecht » of « zondig » vlees, goed vlees te maken. Maria's vlees was niet zondig, maar alleen zwak.¹ Door de kracht van de Allerhoogste was het vlees van Jezus werkelijk levend, het was geen stervend lichaam.

Men herinnert zich hoe dikwijls er in Gods Woord gesproken wordt van krachten in verband met genezing. Luk. 5:17 zegt b. v. dat de kracht des Heeren er was om hen te genezen. In Luk. 6:19 ging er kracht uit van Hem en Hij genas allen. De vrouw van Luk. 8:48 werd gezond door kracht, die uit Hem ging (v. 46) enz. Hier is het maar een tijdelijke werking, een tegenhouden van het stervensproces, maar die kracht kan ook zo werken dat er blijvend leven is.

Zo was dan het lichaam van Christus door de kracht des Heiligen Geestes niet zwak als het onze. Hij was in nauwe gemeenschap met de Vader en die levensbron belette alle ziekte en verderving. Als wij dan lezen:

¹ Men ziet, dat de traditie aangaande de « onbevleete ontvangenis » van Maria, volgens welke Maria dus zonder zonde ontvangen zou zijn en een bijzonder lichaam hebben, geen reden van bestaan heeft.

Joh. 1:14 « Het Woord is vlees geworden ».

1 Tim. 3:16 « God is geopenbaard in het vlees ».

1 Joh. 4:2, 3 « Christus als in het vlees gekomen ».

2 Joh. 7 « Christus als in het vlees komende ».

dan zien wij vooreerst weer dat « vlees » op zichzelf niets slechts of zondigs aanduidt, en ten tweede dat het hier Christus betreft tegenover Adam. Beide hebben een vleselijk lichaam. Het verschil is, dat het eerste zwak en stervend is, het tweede krachtig en levend. Ook als wij in gemeenschap met Christus komen, behouden wij ons oude lichaam. Het blijft onderworpen aan ziekte en zonde. Maar niettegenstaande dit kunnen wij toch naar de Geest wandelen, omdat onze geest dan reeds in contact met God is.

DE PERSOON ZONDIG. Wij komen nu tot de 4^e betekenis van « vlees ». Het betreft dus de gehele mens, inbegrepen de ziel. Wij lezen hiervan:

Joh. 1:13 « uit den wil des vleses ».

Rom. 8:6 « het bedenken des vleses is de dood ».

Gal. 5:16, 17; Ef. 2:3; 2 Petr. 2:18; 1 Petr. 2:11 « de begeerlijkheden des vleses ».

Gal. 5:19 « de werken des vleses ».

Hier hebben wij dus met een persoon te doen, die kan willen, bedenken, begeren, werken. Het is, de mens gezien in de positie waar het vlees overheersend is, waar het gevoel, de ziel, tegenover de geest staat en de overwinning behaalt. Heel Rom. 8 handelt over dit « vlees ». Soms is het moeilijk te onderscheiden of de « uitwendige mens », het lichaam bedoeld is of de gehele mens, de persoon. Zo b.v. in Rom. 7:14, 18 (vergelijk v. 23: leden; v. 24: lichaam). Het woord « lichaam » kan echter ook de betekenis hebben van persoon (Rom. 8:10). Wij kunnen daarom besluiten, dat ook Rom. 7:18 van de « oude mens » spreekt, meer dan van de « uitwendige mens ». Wij zullen dit vers verder nog onderzoeken in het hoofdstuk « Niemand is goed, dan één », wij merken hier echter reeds op, dat er niet staat:

« In mij is geen goed »

maar wel:

« In mij, dat is in mijn vlees, woont geen goed ».

Het goede komt niet voort uit het vlees, het kan er echter wel door God ingelegd worden. Zelfs bij ongelovigen kan er aldus « goed » zijn, maar « wonen », d.i. er voortdurend ver blijven, doet het niet. Daartoe moet eerst de Heilige Geest er « wonen ».

Wij besluiten nu uit dit alles, dat het letterlijke vlees en het stoffelijke lichaam niet « goed » of « slecht » zijn op zichzelf, maar alleen zwak en stervend. Het vlees in deze zin is een slachtoffer der zonde, niet de auteur der zonde.

Wat echter wel slecht en zondig is, is de « oude mens » d.i. het hele uit Adam geboren mensdom. Als « vlees » de gehele mens, de persoon aanduidt, dan kan men zeggen dat er geen goed zijn woonsteden in maakt. Tijdelijk en betrekkelijk kan er goed zijn. God kan er tijdelijk iets goeds inleggen om een bijzondere opdracht uit te voeren. Er kan ook voortdurend iets « goeds » zijn in betrekking tot de stoffelijke dingen en de verhouding tussen de mensen. Absolute rechtvaardigheid is er echter niet.

Terwijl een ongelovige, een « ziellijke. » (*natuurlijke*) mens genoemd wordt (zie het stuk « Wat is de mens » ?), worden de in-Christus-gelovigen verdeeld in « vleselijken » (1 Kor. 3:4) en « geestelijken » (1 Kor. 2:15).

III. IS DE MENSELIJKE NATUUR ZONDIG?

Eerst geven wij weer enige teksten:

Rom. 2:14 « Want wanneer de Heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen die der wet zijn... »

Rom.2:27 « En zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt... ».

1 Kor. 11:14 « Leert u ook de natuur zelve niet, dat Zo een man lang haar draagt, het hem eene oneer is ? »

Jud. 10 « Hetgeen zij natuurlijk weten, in hetzelfde verderven zij zich».

Men ziet hieruit al onmiddellijk, dat de « natuur » van de mens niet zó is, dat hij niets goeds zou kunnen doen of weten. Het woord « natuur » drukt het kenmerkende van een schepsel uit. Zo heeft men olijfbomen die van nature wild zijn (Rom. 11:24), de wilde dieren hebben hun natuur (Jak. 3:7), de mens heeft zijn natuur. Men kan niet zeggen dat die naturen « goed » of « slecht » zijn in morele zin, want evenmin als het stoffelijke « vlees », heeft de « natuur » een persoonlijkheid. De natuur denkt niet, wil niet, handelt niet, en kan dus ook niet zondig zijn. Daarom echter is onze natuur op zichzelf genomen niet « goed » in algemene zin. Men kan zeggen dat bij de val de mens een deel van zijn natuur verloren heeft, namelijk allerlei zedelijke hoedanigheden en in de eerste plaats de oorspronkelijke gerechtigheid. Van nature zijn wij kinderen des toorns (Ef. 2:3), omdat wij door onze geboorte uit zwak vlees, als kinderen van Adam, onder de zonde zijn. Die natuur is geen zonde, maar drukt de toestand uit van de mens die stervende sterft en een slaaf der zonde is. Na zijn dood, door opstanding, kan hij een nieuwe natuur krijgen: een goddelijke (2 Petr. 1:4). De Schriften spreken niet van een oude natuur en een nieuwe natuur. Onze natuur verandert niet in dit leven. Hij wordt aangevuld. De natuur van de mens blijft en daarom is hij ziek en sterft, maar wij krijgen er iets bij, en daarom zijn wij nu reeds in geestelijke gemeenschap met God. Eens zal de Geest ook ons lichaam zó veranderen, dat het onverderfelijk is en dan zullen wij waarlijk een nieuwe natuur hebben.

Dat de natuur niet zondig is, zien wij ook zeer duidelijk uit Rom. 1:26 de gevolgen der zonde zijn hier « tegen nature ».

In sommige plaatsen is « natuurlijk » gebruikt in de Statenvertaling, waar het Gr. een geheel ander woord heeft, dat letterlijk: « ziellijk » betekent, wat dus door de ziel beheerst is. Dan komt er iets persoonlijks in, en kan men van zonde spreken. Om, misverstand te vermijden geven wij hier deze teksten op: 1 Kor. 2:14; 1 Kor. 15:44 (2 maal), 46; Jak. 3:15; Jud. 19. (Zie ook: Wat de concordantie leert).

Wij besluiten dus in het kort: de door de val gebrekkige natuur van de mens derft nu de heerlijkheid Gods en stelt de mens aldus onder de zonde. Maar daarom is die natuur zelf niet boos of zondig. De natuur heeft geen persoonlijkheid. Op natuurlijke wijze kunnen wij zelfs goede dingen doen. De gelovige krijgt bij zijn Adamietische natuur iets van boven. Zijn natuur wordt aangevuld. Een « nieuwe » natuur krijgt hij slechts bij de opstanding.

IV. WAT IS DE INWENDIGE MENS?

Eigenlijk zijn er maar twee plaatsen waar « inwendige mens » gebruikt is, namelijk:

Rom. 7:22 « Want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar den inwendigen mens ».

Die « inwendige mens » schijnt overeen te komen met het « gemoed » (vs. 23 en 25) en tegenover de « leden » (vs. 23) en het « vlees » te staan.

Ef. 3:16 « Opdat Hij u geve... met kracht versterkt te worden door Zijn Geest in den inwendigen mens ».

Men ziet dat niet alleen het « vlees », de « uitwendige mens » zwak is, en moet gesterkt worden, maar ook de « inwendige mens ». Dit geschiedt nu reeds bij deze laatste (zie ook onder het hoofdstuk « Wedergeboorte »); bij het vlees is het slechts bij de verandering van het lichaam. Dan derven wij der heerlijkheid Gods niet meer, noch in de inwendige mens, noch in het lichaam.

Wij menen dat teksten als Mat. 7:15; Mark. 7:21:

« Van binnen zijn zij grijpende wolven ».

« Van binnen uit het hart der mensen komen voort... »

ook betrekking hebben op de inwendige mens. Men kan also ziel en geest tesamen als de « inwendige mens » beschouwen, het lichaam is dan het uitwendige. Voorts hebben wij gezien hoe Rom. 7:22 op een overeenkomst wijst tussen « inwendige mens » en « gemoed ». Voor het Gr. woord « *nous* », door « gemoed » vertaald, gebruikt de St. vertaling ook « zin », « verstand » enz. Wij hebben er geen goed Nederlands woord voor. Het wordt gebruikt tegenover « vlees » (Rom. 7:25), « geest » (1 Kor. 14:14, 15) en « geweten » (Tit. 1:15). Het is dus slechts een deel van de « inwendige mens ». Van het gemoed lezen wij dat het:

moet vernieuwd worden Rom. 12:2 (zie ook 2 Kor. 4:16).

ijdel kan zijn Ef. 4:17

vleselijk kan zijn en kan opblazen Kol. 2:18

bedorven kan zijn 1 Tim., 6:5; 2den Tim. 3:8

besmet kan zijn. Tit. 1:15.

Uit Mark. 7:21 hebben wij gezien, dat het inwendige ook door « hart » uitgedrukt is. Ef. 3:16, 17 laat ons ook het verband zien tussen « inwendige mens » en « hart ». Laat ons dan dit laatste woord onderzoeken.

V. WAT ZEGT DE SCHRIFT VAN HET HART?

DE TOESTAND VAN HET HART. Wij hebben reeds gezien, dat « inwendige mens » en « hart » zeer nauw met elkaar in betrekking staan.

In de Griekse Schriften staat veel over het hart. Wij letten daarbij niet op Mat. 12:35, waar het woord « hart » niet staat in de drie voornaamste handschriften. Noch op Hand. 8:37 dat helemaal niet voorkomt in die handschriften.

Het hart is de inwendige mens en staat tegenover de uitwendige: het stoffelijke lichaam. Zo staat dan ook in 2 Kor. 5:12 het « aanzien », het uitwendige, tegenover het hart, het inwendige. Zo plaatst ook Petrus de uitwendige versierselen tegenover die van de « verborgen mens des harten » (1 Petr. 3:4).

Wij moeten even een woord zeggen over Jer. 17:9. Het is bekend hoe gebrekkig de vertaling is. Men leze ongeveer als volgt:

Jer. 17:9 « Het hart is bedriegelijk boven alles, en ziek tot den dood, wie kan het kennen? »

De Gr. Schriften bevestigen, dat men geen staat kan maken op het hart en het ook niet kan kennen. God alleen kent het: Luk. 16:15; Hand. 1:24; 15:8.

In betrekking tot het hart lezen wij van: overdenken, overleggen, twijfelen, geloven, liefhebben, verstaan, vergeven, droefheid, verblijden, verlangen enz. Het betreft dan niet een deel van de inwendige mens, zoals b. v. de rede, het gevoel, maar die gehele mens. Het hoofd (verstand-rede) moet men nooit tegenover het hart stellen, want het maakt er deel van uit. Men moet b.v. niet geloven, met het « hoofd » alleen, of met het gevoel alleen, maar met beide, ja met het gehele hart. Het hart staat tegenover de mond, het uitwendige.

In het hart van de gelovige worden dingen gelegd door God en het omvat daarom ook de geest (Rom. 5:5; 2 Kor. 1:22; Gal. 4:6; Heb. 8:10). Satan kan in het hart der ongelovigen werken (Joh. 13:2; Hand. 5:3).

Vroeger hebben wij reeds gezien wat er volgens Mat. 15:18, uit het inwendige, het hart voortkomt. Nu leren wij verder nog meer over de

ellendige toestand van het hart.

Het is hard. Mark. 3:5; 8:17; Joh. 12:40; Rom. 2:5; Ef. 4:19.

Het is traag om te geloven. Luk. 24:25.

Het is onbesneden. Hand. 7:51 (zie ook Deut. 30:6).

Het is onverstandig en verduisterd. Ram. 1:21.

Het heeft begeerlijkheden. Rom. 1:24.

Het bekeert zich niet. Rom. 2:5.

Er is een deksel op. 2 Kor. 3:15.

Het is boos en ongelovig. Heb. 3:12.

Het hart is het centrum van de mens en wij zien hoe het er uitziet. Het is niet nodig ons vlees of onze natuur zwart te maken. Het hart is het, dat is voldoende. Het hart is ook zondig, omdat het een persoonlijkheid heeft. De oorzaak van die toestand hebben wij reeds leren kennen: de scheiding van God, het derven der heerlijkheid, de zonde. Dat maakt vlees en natuur zwak en de inwendige mens, het hart, hart en vuil.

Ef 4:17, 18 geeft dit ook weer in enige trekken:

- a. ijdelheid des gemoeds
- b. verduisterd in het verstand
- c. vervreemd van het leven Gods om reden van:
- d. onwetendheid in hen
- e. verharding huns harten.
- f. die ongevoelig geworden
- g. overgegeven zijn aan ontuchtigheden
- h. de onreinheid gretig bedrijven

Dit is de gewone wandel der volken, van alle mensen. Zij kennen God door middel Zijner schepping, maar houden zich als onwetend, verharden hun hart en verheerlijken God niet (d, e). Zie ook Rom. 1:20-32. Nu volgt de invloed op lichaam, ziel en geest: in g, h vinden wij ontuchtigheid en onreinheid, in a, b de ijdelheid en verduistering, in c het vervreemden van het leven Gods. Dat laatste betreft de geest. Eerst dierven zij slechts der heerlijkheid, nu worden zij geheel vervreemd. De oorzaak is dus aangegeven in de lijnen d, e, de mens was verantwoordelijk.

DE VERNIEUWING VAN HET HART. Reeds in de Hebreeuwse

Schriften werd gezegd dat aan Israël een nieuw hart zal gegeven worden als het uit al de volken terug vergaard zal zijn in het land (Ezech. 11:17-20; 36:25-27). Dit nieuwe hart en die nieuwe geest zullen hen toelaten de gehele wet te vervullen en hun taak ten opzichte der volken uit te voeren. Het woord « nieuw » duidt niet een ander hart aan, maar staat tegenover « oud », het is een vernieuwing, zo is het ook b.v. met de « nieuwe » hemelen en aarde van Jes. 65:17 en 66:22. Dat zijn nog niet die van Op. 21, maar nog steeds de « hemelen die nu zijn » van 2 Petr. 3:7. Zij zijn echter nieuw, vernieuwd ten opzichte van hun toestand in de tegenwoordige aïoon.

In de Griekse Schriften wordt ook van die vernieuwing gesproken:

Rom. 12:2 « Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds ».

2 Kor, 4:16 « De inwendige vernieuwd van dag tot dag ».

Men ziet dat het een proces is, een doorgaande vernieuwing.

Verder lezen wij ook van het reinigen van het hart:

Hand 15:9 « Gereinigd hebbende hun harten door het geloof

» 1 Tim, 1:5 « Liefde uit een rein hart » (vs. 4: geloof).

2 Tim, 2:22 « Die den Heere aanroepen uit een rein hart » (geloof wordt ook hier vermeld).

Jak. 4:8 « Zuivert de harten » (naakt tot God)

Heb. 10:22 « Toegaan met een waarachtig hart ... harten gereinigd » (in volle verzekerdheid des geloofs).

Zie ook 1 Petr, 1:22 « Waarachtig hart » en vs. 21: « geloof in God »

Hier is dus ook een proces en het geloof speelt er een grote rol in.

Het hart moet gesterkt worden (1 Thes. 3:13; Heb, 13:9). Het werk van de Heilige Geest, het vernieuwen, reinigen en sterken is het onderpand van alle beloften Gods (2 Kor, 1:22, Gal. 4:6). Van de leden der Gemeente der verborgenheid wordt gezegd, dat Christus door, het geloof in hun hart kan wonen, d.i. er Zijn woonstede maken, Dan kan ook de vrede Gods (van Christus, volgens de meeste handschriften) er *heersen* (Kol, 3:15).

Men ziet dus dat het hart van de ongelovige onrein is en door het geloof moet gezuiverd worden, Het ongeloof verhardt daarentegen het hart. De toestand van het hart is dus in zekere zin een gevolg van

geloof en ongeloof, niet een oorzaak. Het is niet onze taak ons hart te reinigen, Dat is het werk des Geestes. Wij moeten echter in alle omstandigheden en posities dat doen waartoe God ons de mogelijkheid heeft gegeven, Wij moeten geloven, ons omkeren, voor zover God ons daartoe reeds de mogelijkheid gegeven heeft, Wij moeten ons door God laten leiden, Dan komt ook ons hart in orde.

Het is wenselijk hier iets meer te zeggen over het verharden van het hart.

VERHARDT GOD HET HART? Wat moeten wij denken over de teksten, die schijnen te zeggen, dat God het hart soms verhardt ? zo b.v.:

Joh, 12:40 « Hij heeft hun ogen verblind, en hun hart verhard ».

Mat, 13:14 « Ziende zult gij zien, en geenszins bemerken: want het hart dezès volks is dik geworden... ».

Beide zijn een aanhaling van Jes. 6:9:

« Ziende ziet, maar merkt niet; maak het hart dezès volks vet »

Dat kan niet betekenen dat Jesaja zelf het hart van Israël moest vet maken, maar alleen dat hij moest profeteren van hun blindheid en ongelovigheid en het daarop volgende verharden van hun hart. Dat is juist wat Mat. 13:14, 15 zegt. Ps. 95:8 vraagt hen hun hart niet te verharden. Ook Klaagl. 5:17 kan hierop betrekking hebben: « Daarom is ons hart ziek geworden, om deze dingen zijn onze ogen duister geworden ». Om welke dingen? Omdat zij zo gezondigd hadden (vs. 16).

In de Hebreeuwse taal, en ook in andere, wordt meermalen een zinswending gebruikt, die schijnt te zeggen dat God Zelf iets doet,¹ als er bedoeld wordt dat het zal gedaan worden door een schepsel, als God er de gelegenheid en toelating toe geeft. Iets dergelijks vindt men in de volgende gevallen:

Ex. 4:21 « Doch Ik zal zijn (Farao's) hart verstokken »

Dat gebeurde omdat Farao Gods waarschuwingen niet in acht nam.

Ex. 5:22 « Waarom hebt gij dit volk kwaad gedaan? »

De Heere deed Zelf geen « kwaad » maar laat het toe, om tot iets goeds te komen.

Jer. 4:10 « Ach Heere, Heere, waarlijk, Gij hebt dit volk en Jeruzalem grotelijks bedrogen »

De Heere had toegelaten dat zij bedrogen werden, Men ziet hier duidelijk, dat men rekening moet houden met de bijzondere wijze waarop iets uitgedrukt wordt, met de eigenaardig heden der taal. Wij houden ons aan de letterlijke zin, voor zo ver het mogelijk is. Hier is het niet mogelijk en zijn wij verplicht het als een « *idioom* » aan te zien, d.i. een eigenaardige taal uitdrukking.

Ezech. 20:25 « Daarom gaf Ik hun ook besluiten, die niet goed waren, en rechten, waarbij zij niet leven zouden ».

Zou God dat Zelf doen?

Mat. 6:13 « Leid ons niet in verzoeking ».

Uit Jak. 1:13 weten wij dat God niemand verzoekt.

Rom. 9:18 « zo verhardt Hij wien Hij wil »

Zoals wij verder zullen zien, gaat het hier niet over mensen, maar over volken.

Hand. 19:9 « Maar als sommigen verhard werden »

De reden volgt er op: ongehoorzaamheid (ongeloof). Nemen wij dergelijke uitdrukkingen geheel letterlijk, dan hebben wij vooreerst allerlei moeilijkheden en komt de letterlijke inspiratie der Schrift in het gedrang. Vervolgens is de gehele schepping dan maar een poppenspel. Wij geloven niet dat alle mensen die ongelovig zijn, dit alleen zijn omdat God ze verhard heeft. Dan zou men ook niet kunnen begrijpen dat die schepselen veroordeeld en gestraft worden voor datgene, waartoe ze buiten hun wil om, onbekwaam gemaakt

¹ Zie ook Schept God het kwaad?

zijn. Dan zou God tenslotte ook de auteur der zonde zijn en mag men zich afvragen waarom de zonde dan in dit poppenspel ingebracht werd.

Geheel anders is het, als wij inzien dat God van elk slechts verlangt wat hij, door Gods genade, hulp, bekwaammaking kan doen. Mist het schepsel dan zijn doel, dan is de zonde uit het schepsel. Gelooft het en verheerlijkt het God niet, dan kan verharding des harten volgen. Het is dan geen positieve werking van God, maar een negatieve: Hij geeft de « afdoende » genade niet, die de verharding zou tegenwerken. Dat kan gebeuren als het schepsel Gods « voldoende » genade weigert, dus geen gebruik maakt van de mogelijkheid, die het reeds ontvangen heeft en niet naar zijn positie wandelt. Men kan verder nog zeggen, dat, als God iemand verhardt zonder dat dit schepsel er aanleiding toe geeft, God dan vanzelf ook het boze wil dat dit schepsel doen zal. Dan is God de auteur der zonde.

Men ontwijke die conclusies niet door te zeggen dat God niet kan zondigen en al wat Hij doet, dus ook het verharden en hetgeen uit dit verharden voortkomt, altijd goed zijn, welke ook onze indruk moge zijn. In onze sfeer kan iets, dat op zich zelf slecht is, een goede uitwerking hebben. Het is niet « goed » iemands lichaam open te snijden. En toch kan een operatie, gezien de omstandigheden, dus relatief tot de bestaande dingen, goed zijn. God echter is niet « relatief », Hij is absoluut en wat Hij Zelf doet, is ook absoluut. Elke rechtstreekse werking van Hem is werkelijk, absoluut goed. In de zondige wereld zal God ook het kwade ten goede laten werken, doch dit gebeurt door middel der schepselen. De verharding van Farao's hart was relatief goed, gezien de omstandigheden. Op deze wijze zou God Zijn macht betonen. God verhardde niet rechtstreeks, maar liet het zo ver komen, dat die verharding kon plaats grijpen. Die verharding had haar oorzaak in het schepsel: Farao weerstond God.

De zon verhardt het leem en smelt het was. Dat hangt niet af van de zon, maar van de substantie, die beschenen wordt. Het blootstellen aan de zon geeft de uitwerking. Zo ook bij Farao en anderen.

Ons besluit is, dat ook in Joh. 12:40 het verharden onrechtstreeks door God veroorzaakt werd, omdat Israël er aanleiding toe gegeven had door zijn ongeloof. Het geschiedde echter niet rechtstreeks door God, buiten het schepsel om, zonder dat het schepsel er aanleiding toe gegeven had.

VI. IS HET LICHAAM IETS MINDERWAARDIGS?

In verband met hetgeen wij gezien hebben over de toestand van de gevallen mens, is het misschien wenselijk even na te denken over de rol van geest, ziel en lichaam. Wij hebben reeds enkele dingen gezegd over die drie delen van de mens. Een meer volledige studie hopen wij later voor te leggen, doch nu reeds willen wij enkele dingen doen opmerken.

Voor velen is het lichaam iets minderwaardigs. In onze tegenwoordige bestaanswijze is dat ook zo in zeker opzicht, omdat het door zijn zwakheid een gemakkelijke prooi der zonde is. Maar zijn onze ziel en geest ook niet anders dan ze zouden moeten zijn? In elk geval is het lichaam iets noodzakelijks, zonder hetwelk geen mens kan bestaan. Het is een deel van de mens, iets onmisbaars. Zodra dat lichaam zal verheerlijkt zijn, zal het niet lager, of minder edel zijn dan de overige delen van de mens: ziel en geest. Nu heeft de Heere Jezus Christus toch ook een lichaam en is er in Hem iets onedels? En zelfs in onze tegenwoordige toestand kan de Geest in ons lichaam zijn woonstede maken. Zal Hij dat in iets minderwaardigs doen? Is het iets minderwaardigs dat we aan God als offerande aanbieden (Rom. 12:1)?

Voor hen die meunen dat de ziel de eigenlijke mens is, en deze dus kan leven zonder, zijn lichaam, is dit laatste maar een hindernis en iets van lagere orde. Feitelijk maken zij de opstanding onnodig.

Ook nu is ons lichaam absoluut nodig en mogen we ons gelukkig achten het te bezitten, want zonder lichaam was er geen behoudenis. Wij bedoelen hiermee het volgende. Bij de natuurlijke mens is er geen gemeenschap tussen God, de Vader der geesten (Heb. 12:9) en de geest van de mens. De geest houdt nog wel het lichaam in leven, maar is niet voldoende om tot God terug te komen. God werkt inderdaad niet in die mens als in een pop, maar wel door middel van de schepping waarmee de mens nog in verbinding staat. Het stoffelijke lichaam is dus de enige normale weg om tot de kennis Gods te komen. De Schepping werkt op het lichaam en zo op de ziel. Wij zullen dit verder ontwikkelen, maar merken hier alleen aan, dat het lichaam dus een onmisbare schakel is in onze weg tot behoudenis.

Zo bemerkt men ook weer dat het vlees niet slecht is op zich zelf, maar veeleer een slachtoffer. Wij moeten het dan ook niet kastijden

(Kol. 2:23), maar verzorgen (Ef. 5:29). Kastijding kan noodzakelijk en betrekkelijk « goed » zijn, maar dan zal God door middel van Zijn schepselen daarvoor zorgen. Zo kunnen wij tegen hoogmoed, ongehoorzaamheid enz. beschut worden. En zo is ons lichaam dan ook nog op deze wijze nuttig.

VII. SAMENVATTING AANGAANDE DE TOESTAND VAN DE MENS

Van het vorige vatten wij nu een en ander samen.

De « natuurlijke » mens derft van de heerlijkheid Gods. Hij is van Hem gescheiden door de zonde van Adam, waarmede hij in bloedverwante gemeenschap staat. Het gehele Adamietische ras is de « oude mens ». De geest van de mens zou in contact moeten zijn met God om aan ziel en lichaam het ware leven te geven. Nu is de ziel overheersend. De mens is « onder » de zonde, als een slaaf.

Het vlees, de stoffelijke, uitwendige mens is op zich zelve niet zondig, want het heeft geen persoonlijkheid. Het is zwak en stervend en een gemakkelijk slachtoffer der zonde. De gehele mens, met ziel en geest, wordt ook « vlees » genoemd. Die « natuurlijke » mens is zondig en het goede maakt geen woonstede in hem. Daarom echter kan die mens in de natuurlijke sfeer wel iets betrekkelijks goed doen.

De natuur van de mens is evenmin zondig als zijn vlees. Het is de uitdrukking van zijn algemene, natuurlijke toestand, zijn bestaanswijze als vlees. Die natuur, verandert niet en wij krijgen ook geen nieuwe natuur zolang we niet gestorven zijn. Wel komt er door de inwerking van de Geest, iets bij.

De inwendige mens (ziel en geest) en het hart zijn zeer nauw aan elkaar verwant en wijzen de mens als redelijk, gevoelig, willend, verantwoordelijk wezen aan. Die mens is ijdel, verduisterd, verhard, bedorven, besmet. Hij moet vernieuwd en gereinigd worden. Dat is een proces, dat tot zijn dood voortgaan of voort moet gaan. Zelf behoeft hij zich daarvoor niet in te spannen, alleen moet hij naar Gods wil wandelen en werken. De ziel moet niet langer overheersen, maar wel de geest, die in contact met God is gebracht. Hij moet zijn ziel « verliezen », (Luk. 17:33; Joh. 12:25).

In Adam, de « oude mens » als een geheel beschouwd, is het een sterven; in Christus alleen is het ware leven, naar geest, ziel en lichaam.

VIII. WORDEN ALLE MENSEN GEROEPEN?

Op deze wijze gesteld, is de vraag niet bepaald genoeg, want Gods Woord spreekt van vele roepingen. Ons eerste werk moet dus zijn die roepingen van elkander te onderscheiden. Zo vinden wij dan:

1. De roeping van zondaren. Mat. 9:13.
2. Tot het koninkrijk. Mat. 22:14; 1 Thes. 2:12; 2 Petr. 1:10.
3. Tot het Apostelschap. Rom. 1:1.
4. Tot gemeenschap met Christus. 1 Kor. 1:9.
5. Tot het eeuwige leven. 1 Tim. 6:12.
6. Tot de hemelse sfeer. Heb. 3:1; Rom. 8:28-30.
7. Tot heiligmaking. 1 Thes. 4:7.
8. Tot de Gemeente der Verborgenheid. Ef. 1:18; 4:1, 4; Fil. 3:14; 2 Tim. 1:9.
9. Tot hogepriester. Heb. 5:4.

Het spreekt van zelf dat alle mensen niet tot al deze dingen geroepen worden. Sommige roepingen zijn voor bepaalde personen, andere voor alle mensen. Vôr men tot een ding geroepen is, kan men tot een ander ding geroepen zijn. Wij denken voorlopig bijzonder aan het roepen van zondaren. De bekende tekst « velen zijn geroepen, maar weinig uitverkoren » (Mat. 22:14) zullen wij hier niet onderzoeken, want hij betreft het roepen van Israël tot het koninkrijk op aarde, zoals wij verder aangeven. Men kan die woorden misschien ook op zondaars toepassen, maar als uitgangspunt kunnen wij ze niet gebruiken. De voornaamste handschriften. laten die woorden weg in Mat. 20:16. Zij passen inderdaad niet bij de gelijkenis der arbeiders.

Wij lezen nu Mat. 9:13:

« Want ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen,
maar zondaars tot bekering »

Dit is de tekst der Statenvertaling. De woorden « tot bekering » komen echter niet voor in de voornaamste handschriften. Het doel van het roepen vinden wij echter in vs. 12:

« Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van
noode, maar die ziek zijn »

Het roepen was dus tot genezing. Maar die genezing is het einddoel, eerst moet er bekering zijn, zoals men leert uit teksten als Mat. 13:15 (bekering-genezing) en Luk. 4:18 (te genezen, die gebroken zijn van harte).

De mensen worden in Mat. 9:13 in twee klassen ingedeeld: zondaars en rechtvaardigen. Dat betreft wel in de eerste plaats Israëlieten, maar wij kunnen dit zonder gevaar van vergissing tot alle mensen uitbreiden. Nu weten wij dat Rom. 3:23 zegt « Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods ». Als sommigen hier « rechtvaardig » of « zondaar » genoemd worden, dan is het omdat zij zichzelf also beschouwen. Onze tekst zegt dus eigenlijk dat zij, die zich zelf als zondaar erkennen, geroepen worden tot bekering. Onze vraag « Worden alle mensen geroepen? » moeten wij nu wijzigen in « Kunnen alle mensen zichzelf als zondaar erkennen? ». Om een antwoord te geven moeten wij verder onderzoeken.

IX. HOE KOMT DE GEVALLEN MENS TERUG TOT GOD?

IS DE MENS GEHEEL KRACHTELOOS EN BOOS? Ons onderzoek over de gevallen mens toont dat zijn toestand verschrikkelijk is. Onze vraag is nu: kan hij dat zelf inzien, kan hij zich zelf als zondaar erkennen? Vóór hij dat inziet, vóór hij zich bewust wordt dat hij iets derft, moet hij weten dat er iets is dat hem ontbreekt. Vóór hij kan denken aan ongerechtigheid, moet hij iets weten van de gerechtigheid. In het kort, vóór alles moet hij iets van God kunnen kennen. Kan hij dat met de middelen waarover hij, door Gods genade, nog beschikt? Als sommige mensen God leren kennen en in Hem geloven, is dat, ten minste ten dele, uit hen, of is het God, Die ze, buiten hen om, zoo beïnvloedt, dat ze wel moeten zien ? Kan de « natuurlijke » mens zelf niets van God leren kennen, als God door de *uitwendige* dingen werkt, zonder bijzondere inwerking? Dat is de vraag.

Laat ons nagaan of er niets in de Schriften staat, dat ons hier helpt. Men kan zich vooreerst afvragen of Adams kinderen nog iets hebben van het « beeld Gods ». Wij willen hier niet onderzoeken wat dat eigenlijk is, want dat zou ons veel te ver voeren. Wij vergenoegen ons op te merken, dat Gen. 9:6 doet veronderstellen, dat de mens na de zondvloed nog altijd iets van dat beeld had. Het bloed des mensen mocht niet vergoten worden omdat God de mensen naar Zijn beeld gemaakt had. Dat was niet alleen als herinnering aan het beeld, maar zeker omdat de mens dan nog iets van het beeld had.

Er is echter meer. Wij spraken reeds menigmaal over Rom. 3:23, maar nu moeten wij dit vers nog eens met bijzondere aandacht over lezen, na ook de Gr. tekst geraadpleegd te hebben.

Rom. 3:23 « Zij derven de heerlijkheid Gods ».

Het woord « derven » drukt geen volledig niet-hebben uit. Men zie slechts Heb. 12:15: « dat niet iemand verachtere van de genade Gods ». Het woord « verachtere » is in het Gr. hetzelfde als in Rom. 3:23 door « derven » vertaald. Deze woorden worden tot gelovigen gesproken, die zeker iets hebben van de genade Gods. Rom. 3.23 zegt dus niet, dat alle mensen niet de minste heerlijkheid hebben, maar dat zij van de heerlijkheid niet genoeg hebben. Alle heerlijkheid is niet

verdwenen: er blijft nog iets over van Gods beeld.

In elke positie is er een zekere mate van heerlijkheid. Als men die heeft, is er geen zonde. Als men van die heerlijkheid derft, is er zonde. Zo met Adam: zolang hij naar zijn positie wandelde, dierf hij niet van de heerlijkheid der positie.

Maar zegt Rom. 5:6 niet dat wij eens « krachteloos » waren? Wat is « krachteloos »? Zeven maal geeft de St. Vert. het Gr. woord weer door « krank », 17 maal door « zwak » en slechts in Rom. 5:6 door « krachteloos ». Uit al die teksten ziet men, dat het een toestand aangeeft, die verre van normaal is, maar nooit is de gedachte dat er in het geheel geen kracht meer zou zijn.

Men verwijst soms ook naar Gen. 6:5 en 8:21. De eerste tekst zegt eenvoudig, dat het mensdom vóór de vloed « alleenlijk boos was ». Noach was echter een uitzondering, hij vond genade in de ogen des Heeren (vs. 8) en was een « rechtvaardig, oprecht man » (vs. 9). Daar wij van Noach afstammen, zijn die eerste woorden niet op ons toepasselijk.

De tweede tekst zegt niet dat de mens « alleenlijk » boos was, zoals Gen. 6:5, maar eenvoudig wat wij reeds in de Griekse Schriften gezien hebben: « Het gedichtsel van 's mensen hart is boos van zijn jeugd aan ».

DE GEESTELIJKE DOOD. Nu komen we tot de kwestie van de « geestelijke dood ». Eerst moeten we echter een paar woorden zeggen over « leven ».

De Schrift gebruikt voor « leven » de twee woorden « *zoè* » en « *bios* ». Het eerste is het leven in zich zelf, de levenskracht. Het tweede is de openbaring van het leven.

Over « *bios* » zullen we hier niet veel zeggen. Dit woord kan de levenswijze aanduiden, zoals in Luk. 8:14; 1 Tim 2:2; 2 Tim. 2:4; 1 Joh. 2:16, ofwel wat tot het leven nodig is, zoals in Mark. 12:44; Luk. 8:43, 15:12, 30; 21:4; 1 Joh. 3:17.

Door « *zoè* » verstaat men de levenskracht die een organisme in werking zet en zo in gemeenschap stelt met zijn omgeving. Het is het omgekeerde van « *thanatos* », dood, waar die kracht ontbreekt en het organisme dan ook niet meer kan werken.

Het ligt voor de hand onderscheid te maken tussen het gewone leven, de kracht die het stoffelijke lichaam in beweging zet en het geestelijke leven. Het eerste is voldoende om de mens in

gemeenschap te stellen met de schepping. Het tweede is nodig om in gemeenschap te staan met God. Het eerste is nauw verwant met de ziel en de zinnen, het tweede met de geest. De volle ontplooiing van beide levens begint in de toekomstige aïon: die van de ziel zowel als die van de geest. Zij die tot de aardse sfeer behoren en dan op aarde leven, delen in de stoffelijke zegeningen van die aïon, het aardse aionische leven. De hemelse sfeer heeft deel aan het hogere aionische leven.

Nu kan men ook voor de dood een dergelijk onderscheid maken. Er is vooreerst de gewone dood, die het lichaam en de ziel treft en vervolgens de dood in verband met de geest. De eerste heeft tot gevolg dat er geen gemeenschap is met de schepping, de tweede dat er geen gemeenschap is met God. Beide zijn een gevolg der zonde, d.i. der ongerechtigheid. Men zou kunnen zeggen dat zij een « natuurlijk » gevolg der zonde zijn. Oordeel en straf zijn slechts voor bewuste en gewilde zonden (Heb. 10:26-32). Voor Adam was de dood een gevolg van oordeel; voor ons echter niet, want wij hebben *persoonlijk* Adams zonde niet gewild en zijn er *persoonlijk* niet verantwoordelijk voor. De dood is dus voor ons geen straf. We zijn echter Adams kinderen en als zodanig, als familielid, door onze natuurlijke gemeenschap, delen we in zijn zonde en dragen er de gevolgen van (zie ook blz. 15 en Aanhangsel N° 3).

Alle leven komt van God. Als de gemeenschap verbroken is, moet de dood « van zelf », maar daarom niet plotseling, volgen. God had tot Adam gezegd: « *stervende zult gij sterven* ». Dat duidt een proces aan. De afgehakte tak blijft nog een tijd leven, maar dat is eigenlijk maar een sterven. Het einde van de mens, die van God gescheiden leeft, is de dood, die lichaam, ziel en geest omvat. De Schrift spreekt daarom ook van de behoudenis van de geest (1 Kor. 5:5).

Wij achten het onnodig hier teksten op te geven voor de gewone dood. De toestand waarin onze geest niet in betrekking staat met Gods Geest, wat men dan ook soms de « geestelijke dood » heeft genoemd, vinden wij in menige plaats aangegeven. Zo b. v. in:

Joh. 5:24 « Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: die Mijn woord hoort, en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven ».

1 Joh. 3:14 « Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood

in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben: die zijn
broeder niet liefheeft, blijft in den dood »

Men meent ook dikwijls de « geestelijke dood » in Ef. 2:1, 5 en Kol.
2:13 te vinden. Laat ons deze teksten zoo letterlijk mogelijk uit het
Grieks vertalen:

Ef. 2:1 (Gr.) « En gij zijnde doden der (*tois*) misdaden en der
(*tais*) zonden van u ».

Ef. 2:5 (Gr.) « Zijnde wij doden der (*tois*) misdaden ».

Kol, 2:13 (Gr.) « En gij doden zijnde der (*tois*) misdaden en
der (*tè*) voorhuid des vleses van u ».

Soms voegt een handschrift wel « in » bij, vóór « der », doch in
verreweg de meeste gevallen heeft men de tekst zoals we hem geven.
Het is dus letterlijk « der zonden », of « ten opzichte van de zonden »
en niet « door de zonden », « in de zonden » of « krachtens de zonden
». Het gaat hier niet over de vroegere toestand, toen ze nog in de
zonden wandelden, maar over hun tegenwoordige toestand: nu ze als
doden zijn ten opzichte van de zonden, er niet meer in leven, worden
ze ook mede-levendgemaakt. Als men een visie heeft van de
bijzondere positie der Gemeente der verborgenheid, dan kan men
inzien, dat in Ef. 2 en Kol. 2 van iets gesproken wordt, dat verder
gaat dan hetgeen de hemelse sfeer kenmerkt. Het gaat namelijk
verder dan het « der zonde gestorven zijn » van Rom. 6:2. Het betreft
niet alleen de wortel: de zondE, maar ook de vruchten: de zondEN.
Daarom zegt dan ook Kol. 3:9: « Uitgedaan hebt den ouden mens *met
zijn werken*. »

Daar de meeste uitleggers hier denken aan de « geestelijke dood »,
is het misschien nodig meer uitvoerig aan te geven waarom we ze
hier niet kunnen volgen. Ten eerste moet men de geïnspireerde
woorden geweld aandoen, want « der zonden » is, wel « ten opzichte
van de zonden » maar niet « door de zonden ». Ten tweede gebruikt 1
Petr. 2:24 ook « *tais hamartiais* » zoals Ef. 2:1 en kunnen we hier
onmogelijk lezen: « opdat wij, *door* de zonden afgestorven zijnde ». Deze
tekst laat duidelijk zien, ook aan hen die geen Grieks kennen,
dat hier zowel als in Ef. en Kol. alleen « der zonden » kan gelezen
worden. Ten derde moeten we in al de overige plaatsen, die het meest
op die van Ef. en Kol. gelijken, ook « der » lezen. « Door » of «

krachtens » past minder of is geheel onmogelijk. Men oordele zelf:

Rom. 6:2 « Wij, die der (*tè*) zonde gestorven zijn ».

Rom. 6:10 « Dat is Hij der (*tè*) zonde eenmaal gestorven »

Rom. 6:11 « Dat gij wel der (*tè*) zonde dood zijt ».

Rom. 7:4 « Gij zijt ook der (*too*) Wet gedood ». (Zie ook Gal. 2:19).

Het verschil met Ef. en Kol. ligt alleen in het gebruik van het enkelvoud.

Ten vierde heeft het Gr. in Ef. 2:1, 5; Kol. 2:13 niet: « daar gij... waart », d.i. een verleden tijd, maar wel: « gij... zijnde » dus een tegenwoordige tijd. Het gaat dus over wat ze nu zijn en men kan toch zeker niet zeggen dat ze nu in, door of krachtens hun zonden dood zijn.

De reeds vermelde teksten (Joh. 5:24 en 1 Joh. 3:14) zijn echter voldoende om ons te leren dat de niet wedergeborenen « geestelijk dood » zijn in de zin, dat ze geen rechtstreekse gemeenschap hebben met God. Dit belet hen echter niet in contact te zijn met de schepping en in hun natuurlijke sfeer nog genoeg leven te hebben (al zijn ze « stervende » 1 Kor. 15:22) om iets van God te zien.

Wij besluiten dus, dat de Schrift niet zegt, dat de natuurlijke mens geheel krachteloos en boos is. Wij willen hier niet verder gaan dan de Schrift. In de sfeer waarin hij gekomen is, kan hij nog iets doen en onderscheidt zich in die zin van de dieren. Wat hij kan, gaan wij verder na.

WAT KAN DE GEVALLEN MENS VAN GOD KENNEN? Uit het vorige zien wij, dat Gods Woord toelaat te veronderstellen, dat de mens uit zich zelf nog iets van God kan kennen. Wij moeten nu verder onderzoeken wat hij wel en wat hij niet kan. Vooreerst het laatste:.

1 Kor. 2:14 « Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden »

Dit vers zal in kracht winnen als we acht geven op de « gezonde » woorden van de Heilige Geest. Tweemaal is hier « niet » gebruikt en

wel het absolute « *ou* », niet het tijdelijke of relatieve « *mè* » ¹. De geestelijke dingen, kan de natuurlijke (ziellijke) mens niet kennen. Daartoe moet eerst zijn geest weer in verbinding zijn met God.

Hij kan heel godsdienstig zijn, veel houden van « moraal », en vele dingen doen die de Schrift als standaard vooruit zet. Hij kan daarover schrijven en prediken. Maar de geestelijke dingen begrijpt hij toch niet en nog minder de « diepten Gods » (1 Kor. 2:10).

De niet wedergeboren mens hoort de woorden Gods niet:

Joh. 8:47 « Die uit God is, hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet (*ou*), omdat gij uit God niet zijt »

Zie ook: 1 Joh. 4:6. Hoogstens kan men aannemen dat het « uit God » zijn begint bij het geloof en de bekering « op » God waarover we verder spreken.

Wat de natuurlijke mens echter wel kan, lezen we in:

Hand. 14:15, 17 « Wij verkondigen ulieden, dat gij u zoudt van deze ijdele dingen bekeren tot den levenden God, Die gemaakt heeft den hemel, en de aarde, en de zee, en al hetgeen in dezelve is... hoewel Hij nochtans Zichzelven niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid ».

Men kan hierbij opmerken, dat die dingen het lichaam en de ziel betreffen, niet de geest.

Hand. 17:27 « Aardbodem... tijden... woning; opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten; hoewel Hij niet verre is van een iegelijk van ons ».

Als God van hen vraagt dat ze Hem zoeken, dan is het omdat ze dat kunnen doen. Maar daar mag het niet bij blijven. God vraagt in vs. 30 dat ze zich ook bekeren. Het woord, door « verkondigt » vertaald is in het handschrift Alexandrinus: « beveelt » (zoals in 1 Thes. 4:11; 2 Thes. 3:10 enz.). Daarbij zegt het Grieks in vs. 31 letterlijk: « geloof aanbiedende aan allen » in plaats van « verzekering (daarvan) doende aan allen ». Het Gr. woord « *pistin* », door « verzekering » vertaald, is op bijna alle andere plaatsen door « geloof » vertaald. De betekenis

van het Gr. woord, door « doende » vertaald, is goed te zien uit Luk. 6:29: « Dengene, die u aan de wang slaat, biedt ook de andere .».

Niemand behoeft door het oordeel getroffen te worden. God maakt geloof en bekering mogelijk, zoals wij ook nog heel in het bijzonder zullen zien als we 2 Petr. 3:7-9 behandelen onder de titel « Wil God de bekering van alle mensen? » Verder zien wij nog wat de natuurlijke mens kan, uit:

Rom. 1:19, 20 « Overmits hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is; want God heeft het hun geopenbaard. Want Zijn onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn ».

Bij de vertaling van dit vers merken we alleen op, dat « geopenbaard » eigenlijk « kenbaar gemaakt » wil zeggen. Het verschil is zeer belangrijk. Een openbaring (*apokalupsis*) is een rechtstreekse mededeling van God tot het schepsel. Een kenbaarmaking (*faneroosis*) is gewoonlijk door de schepping tot het schepsel. Zo weet men, dat de grote verborgenheid aangaande het samen-lichaam alleen aan Paulus *geopenbaard* werd (Ef. 3:3) en door hem deze en andere dingen aan de « heiligen » *kenbaar gemaakt* werden (Kol. 1:26; 4:4). In Rom 1 is het ook geen rechtstreekse « openbaring » want er was geen gemeenschap. Wat er te kennen was, kwam door de schepping, dus door lichaam en ziel. Niet door een rechtstreekse inwerking op de geest.

Ten tweede is « eeuwige » eigenlijk « onmerkbare ». Gods kracht en goddelijkheid kon niet rechtstreeks gemerkt worden, maar alleen uit de schepselen.

Hoe diep gevallen ook, de mens kan dus uit de schepping iets kennen van God. En wel: Zijn kracht en goddelijkheid. Ten opzichte van Gods gaven voor lichaam en ziel moeten zij Hem verheerlijken. Zij hebben het niet gedaan maar konden het doen en daarom werden zij gestraft. God spreekt tot ieder op een wijze die aan zijn toestand aangepast is. Tot de natuurlijke mens spreekt Hij door middel der stoffelijke schepping, omdat zij in deze sfeer zijn geboren. Die stem kunnen ze horen en beantwoorden. Gods toorn komt niet over hen, omdat zij der heerlijkheid derven, daar hebben zij persoonlijk geen

schuld aan. Maar wel omdat zij God kennende, Hem niet als God verheerlijkt of gedankt hebben. Hun verantwoordelijkheid begint bij wat voor hen kennelijk en doenbaar is. God straft of toornst niet om de zonde, maar om de zonden. De zonde belette hun tot God te komen en zou zeker tot de dood voeren, maar dat is eenvoudig een gevolg, niet een straf. De zonde is een gebrek aan heerlijkheid waarvoor zij persoonlijk niet verantwoordelijk waren, maar de zonden waren overtredingen van wat hun reeds kenbaar gemaakt was en deze waren strafbaar.

De woorden « ongerechtigheid » en « recht » in Rom. 1:18 en 32 laten zien, dat het bij de natuurlijke mens niet bij een opmerken der schepping blijft, maar dat hij door zijn ziel en geest al heel wat kon « weten ». Het is merkwaardig dat hier het Gr. woord « *epiginooskoo* » gebruikt is. Zo is ook in vs. 28 « *epignosis* » gebruikt. Het is niet de gewone kennis, maar rechte kennis (over-kennis) ¹.

Toen wij een en ander over de natuur van de mens onderzochten, hebben wij reeds gezien, dat de Heidenen (volken) van nature de wet kunnen doen (Rom. 2:14, 27). Uit de natuur weten zij, dat het een oneer is voor de man, lang haar te dragen (1 Kor. 11:14). Zie ook Luk. 11:31, 32. We lezen in Rom. 2:15 van het geweten dat in betrekking met de geest staat. Al is deze niet meer in gemeenschap met God, toch is er nog iets overgebleven, dat hen helpt Gods wil te kennen, al is hun geweten besmet (Tit. 1:15).

Men heeft soms gezegd, dat al wat een onbekeerde doet, zondig is. Dat wordt echter tegengesproken door Rom. 2:27: « en zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet vol brengt... ». Zonde is onwettelijkheid (1 Joh. 3:4). Als de mens nu op natuurlijke wijze de wet doet, dan is dat een rechtvaardige daad en niet een zondige. Rom. 14:23 « al wat uit het geloof niet is, dat is zonde » is hier niet mee in tegenspraak, want het betreft daar gelovigen en moet gelezen worden in verband met het vorige. Men kan dit vers niet absoluut op alle gevallen toepassen.

Men, meent misschien, dat Ef. 2:3 « doende den wil des vleses », ons weersprekt en dat de niet wedergeboren mens alleen die vleselijke wil doet en dus nooit iets dat kan overeenstemmen met Gods wil. Het werkwoord « doen » is hier echter niet « *prassoo* » (geregeld doen), maar « *poieoo* ». De twee zijn in Rom. 7:15 gebruikt: « hetgeen ik wil, dat doe ik niet geregeld (*prassoo*), maar hetgeen ik haat, dat doe ik (*poieoo* = d.i. soms of dikwijls). Zie ook

het hoofdstuk « Niemand is goed, dan één » ¹.

DE MENS KAN ZICHZELF NIET BEHOUDEN. Al menen wij, dat er in de mens nog iets van Gods beeld is, en hij ten opzichte van zijn sfeer iets goeds kan doen, daarom geloven wij niet dat de mens zich zelf kan behouden. Wat hij kan, betreft niet de geestelijke dingen. Die zijn voor hem gesloten. Hij kan uit eigen macht niet geloven tot gerechtigheid. Terecht zegt Joh. 6:44:

« Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader hem trekke »

Hij kan niet in Christus geloven, maar hij kan wel naar zijn positie wandelen, denken en werken. Hij komt door zijn natuurlijke middelen tot geloof in God, tot het erkennen van een standaard van gerechtigheid. Doet hij wat hij kan, dan zal God het hem gemakkelijk maken. « Zekerlijk, de spotters zal Hij bespotten, maar den zachtmoedigen zal Hij genade geven » zegt Spr. 3:34. Door het kennen van Gods macht en gerechtigheid, kan de mens zijn eigen zwakheid en ongerechtigheid beginnen in te zien. Zo zal hij zich dan tot God wenden om hulp, om dat te kunnen wat hij met zijn natuurlijke middelen niet kan. Hij zal God zoeken en « die zoekt, die vindt » lezen we in Mat. 7:8. We zullen verder zien in betrekking tot bekering, dat God bekering verlangt en er de mogelijkheid toe geeft aan allen die ze verlangen. Wij zullen ook zien hoe God ze tot bekering leidt.

Men lette er op, dat « onbekeerlijk hart » in Rom. 2:5, niet wil zeggen een hart dat zich niet kan bekeren, maar een hart zonder bekering.

Al is dan de natuurlijke mens geheel onmachtig door zijn natuurlijk licht zichzelf te behouden, hij kan komen tot geloof in God, en zo door Gods goedertierenheid, geleid worden tot bekering. En dan kan het verder gaan langs wedergeboorte tot geloof in Christus, rechtvaardigheid en heerlijkheid.

TEGENWERPINGEN. Wij zijn niet de eerste die tot een dergelijke conclusie gekomen zijn. Daarentegen hebben anderen die

¹ Zie ook: « Wat de concordantie leert ».

gevolgtrekkingen bestreden. De volgende teksten zouden dan moeten bewijzen dat onze opvatting verkeerd is: Ps. 147:19, 20; Hand. 14:16; 16:6, 7. Dit schijnen de krachtigste argumenten te zijn. Men leze echter die Schriftdelen om in te zien hoe zwak die tegenwerpingen zijn. Dat Israël een bijzondere opdracht kreeg, wil toch niet zeggen, dat anderen tot niets kunnen komen. Dat de Heilige Geest Paulus verhinderde het woord in Azië te spreken of naar Bithynië te reizen, bewijst toch niet, dat ongelovigen God niet kunnen leren kennen? Geloven wij dan niet in uitverkiezing en het ingrijpen van God? Zeer zeker, en wij hopen dat ook verder te behandelen, maar daarom is niet alles uitverkiezing en worden niet allen bijzonder door de Heilige Geest geleid.

Voor ons kan de mens geheel uit zich zelf niets. Hij kan al vooreerst zichzelf niet doen geboren worden, noch zijn positie uitkiezen, noch van een positie tot een hogere overgaan. Maar ook in een sfeer waarin hij zich op een gegeven tijd bevindt, kan hij alleen iets doen, omdat God hem daartoe de mogelijkheid gegeven heeft en hem voortdurend bearbeidt. Wat wij dan zeggen is, dat de meeste mensen vrij zijn in die positie te wandelen naar Gods wil of niet, gebruik te maken van Gods gaven of niet. Later zullen we zien, dat er buiten die gevallen andere kunnen zijn, waar God ingrijpt buiten de wil van de mens om. Dat de gehele schepping door God als een poppenspel zou behandeld worden, nemen wij echter niet aan, want hiervoor is geen grond in de Schriften.

X. WAT GOED KUNNEN WIJ DOEN?

Reeds tussendoor is gesproken van het goede, dat de mensen kunnen doen. Wij willen die zaak hier wat uitvoeriger onderzoeken, zowel in betrekking tot gelovigen als tot ongelovigen, omdat ons dat ook verder zal helpen.

Volgens de Statenvertaling zei de Heere Jezus: « Niemand is goed dan Eén » (Mat. 19:17). Lukas schreef in Hand. 11:24: « Hij (Barnabas) is een goed man ». Wie heeft er nu gelijk?

Van Paulus lezen wij in Rom. 3:12: « Er is niemand die goed doet ». Maar later schrijft hij: « Wetende, dat zo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben » (Ef. 6:8). Weerspreekt hij nu zichzelf?

Dergelijke moeilijkheden bestaan meestal maar in de vertalingen, niet in de grondtekst. Als wij in de concordantie het woord « goed » opzoeken, vinden wij al vooreerst, dat er voornamelijk drie Gr. woorden door « goed » vertaald worden. Dat zijn: « *krèstotes* », « *agathos* » en « *kalos* ».

Krèstotes wordt op alle plaatsen door « goedertierenheid » vertaald, uitgezonderd in Rom. 3:12. Die uitdrukking wordt alleen gebruikt van God en zij die « in Christus » zijn. (Zie Rom. 2:4; 11:22; 2 Kor. 6:6, Gal. 5:22; Ef. 2:7 enz.). In Rom. 3:12 is sprake van de natuurlijke mens. Die doet geen goedertierenheid.

Agathos en kalos zijn minder gemakkelijk te onderscheiden. Wij spreken hier ook niet over, het verschil tussen « doen », « werken » en andere uitdrukkingen.

Dat velen « goed doen » wordt meermalen herhaald, b. v. in:

Rom. 2:10 « Heerlijkheid en eer en vrede een iegelijk, die het goede werkt ».

2 Kor. 5:10 « Opdat een iegelijk wegdrage, hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad ».

Gal. 6:10 « Laat ons goed doen »

1 Petr.3:11 « Die wijke af van het kwade, en doe het goede ».

3 Joh. 11 « Die goed doet is uit God ». 44

Dat sommigen « goed » zijn, blijkt uit teksten zoals:

Rom. 5:7 « Voor den goede zal mogelijk iemand... sterven ».

Titus 2:5 « Goed te zijn ».

Al deze teksten, en nog andere schijnen dus Mat. 19:i7 tegen te spreken. Laat ons deze laatste tekst dan zorgvuldig onderzoeken. Een meer getrouwe vertaling van het Grieks is: « Eén is goed ». Dit sluit niet noodzakelijk uit dat er andere goed zijn. Voor zover iemand zich door God laat leiden, met Hem in gemeenschap staat, kan hij ook goed zijn, want het is dan eigenlijk hij niet die goed is, maar God. Zo kan Hand. 11:24 heel goed zeggen, dat Barnabas een goed man was, want hij was: vol van heilige geest en geloof. God kon door hem werken.

Er is verder ook het betreffende « goede », zoals in Mat. 5:45 en 7:11. Zie ook Pred. 3:11-13.

In betrekking met het woord « goed » kunnen wij nu hier ook Rom. 7:18 wat van meer nabij beschouwen.

« Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont »

Gewoonlijk leest men die woorden alsof er stond: « Ik weet, dat er in mij geen goed is ». Nu is ergens « wonen » iets geheel anders dan er soms « zijn ». Het goede heeft geen woonstede in degene waarvan Rom. 7 spreekt, d.w.z. het verblijft er niet voortdurend. Maar het goede kan er ten minste nu en dan zijn. Als de gelovige tot Rom. 8 en verder komt, dan kan de Geest in hem wonen (Rom. 8:9, 11; 2 Tim. 1:14), en ook het Woord van Christus, zelfs rijkelijk (Kol. 3:16). In het tweede deel van Rom. 8:9 is het niet « wonen » maar « niet hebben ». Moesten slechts zij, in wie de Geest woont, Christus toebehoren, dan waren er bitter weinig.

Van de ongelovigen hebben wij reeds gezien dat het goede, b. v. het doen van Gods wil, ook soms bij hen te vinden is (Rom. 2:14, 27).

In het algemeen kunnen wij zeggen, dat de mens in de sfeer waar hij zich bevindt, iets betreffende goed kan doen als hij werkt naar het vermogen dat God hem gegeven heeft. Hij kan echter niet doen wat tot een hogere sfeer behoort en nog minder het absolute goed. Alle goed wordt gedaan door de mogelijkheid die God geeft. God kan in bijzondere gevallen op een bijzondere wijze iemand bekrachtigen en tijdelijk iets goeds in hem leggen, buiten die mens om. Dan is het ten bate van andere schepselen. Men zie verder het hoofdstuk over de gerechtigheid.

XI. IS ER NIEMAND DIE GOD ZOEKT?

Volgens de Statenvertaling van Rom. 3:11 is er niemand die God zoekt. Wat moeten wij dan b. v. denken van de geloofshelden van Heb. 11? Wordt in verband met Henoch ook niet gezegd: « want wie tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een beloner is dergenen, die Hem zoeken »? Zijn dit wellicht uitzonderingen, en moeten wij het « niemand » niet letterlijk nemen? Dat kan wel, maar dan is de kracht van die uitspraak verdwenen. Laat ons Ps. 14:2 eens lezen, waarvan onze tekst slechts een aanhaling is: « De Heere heeft uit den hemel nedergezien op de mensenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht ». Dit zegt niet dat er geen enkele God zocht. Heel die psalm handelt over de rechtvaardigheid en onrechtvaardigheid. Zij doen geen goed, wijken af, zijn werkers der ongerechtigheid. Zo is ook de rechtvaardigheid het onderwerp van Rom. 3. Laat ons nu de Grieks tekst zo getrouw mogelijk vertalen:

« niet is rechtvaardig, niet-zelfs een
niet is de die-verstandig-is
niet is de die-uitzoekt de God
allen wijken-af ».

De meest letterlijke vertaling is dan:

« niemand is rechtvaardig, zelfs niet een,
die verstandig is, is (het) niet,
die God (uit) zoekt, is (het) niet,
allen wijken zij af (van Gods norm). »

Zo komt dan de onrechtvaardigheid van alle mensen zonder, uitzondering op krachtige wijze uit omdat zelfs de verstandigen en die God zoeken, niet rechtvaardig zijn. Hij kan dan verder zeggen in vs. 23: « allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods », en komen tot de rechtvaardiging door het geloof in Christus Jezus. Paulus zegt in dit hoofdstuk niets over het zoeken, maar wel over het vinden. Velen zochten God, doch meestal in een weg van eigengerechtigheid. Nu moeten ze eerst hun ongerechtigheid inzien, alvorens ze zich tot de Behouder zullen richten.

Wij menen dus dat Rom. 3:11 niet zegt, dat niemand God zoekt,

maar integendeel dat er wel zijn die God zoeken, doch zelfs dezen niet volkomen rechtvaardig zijn.

XII. OVER GELOOF

WAT IS GELOOF? Het is merkwaardig hoe dingen, die op zichzelf zeer eenvoudig zijn, zeer geheimzinnig en ingewikkeld kunnen schijnen als men er veel over gaat nadenken. Zo is het ook met het geloof. Men denkt dikwijls dat er veel soorten van geloof zijn en spreekt dan b. v. van historisch geloof, verstandelijk geloof; wondergeloof, behoudend (« zalmakend ») geloof enz. Sommigen maken van het geloof vooral een verstandskwestie, anderen zien het als een soort verdienstelijk werk aan, nog anderen maken er een geheimzinnige macht van die in ons ingestort kan worden en niets met het verstand te maken heeft. Nu is in al deze dingen wel enige waarheid, maar we menen dat de zaak veel eenvoudiger is dan men gewoonlijk beweert.

Laat ons eerst een paar teksten over het geloof lezen:

Rom. 10:17 « zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods ».

Heb. 11:1 « Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet ».

Geloof betreft dus al vooreerst hetgeen men niet met de zintuigen kan waarnemen, maar wat men hoopt. Het staat niet tegenover wat redelijk is, maar tegenover wat men niet kan zien. (Rom. 8:24; 2 Kor. 5:7). Geloof is geen twijfel, maar zekerheid als het gaat over God, Christus, de Heilige Geest, de Schriften. Waarom? Omdat het voorwerp des geloofs de waarheid zelf is. Als het een schepsel betreft, dan is er geen zekerheid. Iemand zegt dan wel: « Ik heb dat gedaan », en we geloven hem, maar daarom hebben we geen zekerheid dat het werkelijk gedaan is. Alles hangt af van de betrouwbaarheid van de persoon. Let wel dat het niet van de aard van ons geloof afhangt, want er is slechts één wijze om te geloven. Men gelooft of men gelooft niet.

Als het echter over God gaat, dan is ons geloof zekerheid, omdat God volkomen betrouwbaar is. Wat Hij zegt, is zeker en geloven we wat Hij zegt, dan zijn wij zeker van onze zaak. Zegt Hij dat Hij de wereld lief heeft, dan is dat zo. Horen wij die boodschap en geloven we ze, dan hebben we de zekerheid aangaande dat feit in ons zelf.

(Jer. 15:16; Joh. 5:38).

Geloven we niet, dan is het daarom niet minder waarheid, doch deze blijft buiten ons. Als God iets belooft zonder voorwaarde, kunnen we dat door geloof aannemen of door ongeloof verwerpen. Geloven is dan God laten werken en met Hem in gemeenschap komen. Niet geloven is zelf willen werken. Zolang we aan iets twijfelen is er geen geloof, doch zodra we geloven is alle twijfel uitgesloten. Door het geloof komen we in gemeenschap met God, in een sfeer waar zekerheid mogelijk is. In de wereld is daarentegen nooit zekerheid.

Men zoek dus niets ingewikkelds in het geloof zelf, doch alleen in de persoon of in de zaak die geloofd wordt. Gaat het over een zuiver historisch feit, dan is ons geloof « historisch ». Niet omdat het een bijzondere soort geloof is, maar omdat het voorwerp, de inhoud, van het geloof geschiedkundig is. Gaat het over de wiskunde, dan is ons belofte verstandelijk, omdat het iets verstandelijks betreft. Het geloof is gekleurd naar het voorwerp, maar is daarom in zich zelf niet van een andere aard.

Maar, zal men zeggen, de Schrift spreekt toch van « met uw hart geloven » (Rom. 10:9), dat is toch in tegenstelling met een verstandelijk geloof? We verwijzen hier naar wat we reeds over het hart gezegd hebben en herinneren er tevens aan, dat het in de Schrift de gehele inwendige mens aanduidt. In de gewone spreektaal wil men door hart iets aanduiden dat tegenover het hoofd staat, maar Gods Woord gebruikt het nooit in deze zin. Rom. 10:10 plaatst het inwendige (het hart) tegenover het uitwendige (hier: de mond). Zie ook Mark. 7:18-23.

Ook in het O.T. omvat de betekenis van hart vaak verstand en wil. Zie b.v. Gen. 8:21; Ps. 33:11; Jer. 23:20; Ex. 35:5; Richt. 5:15 enz.

Als men het « met het hart geloven » voor een bijzondere wijze van geloven neemt, dan komt men er al licht toe zich af te vragen of men wel op de goede wijze gelooft en dan gaat alle zekerheid verloren. Juist Rom. 10:6-17 toont hoe eenvoudig de rechtvaardiging uit het geloof is: de blijde boodschap wordt verkondigd, gehoord en geloofd. Het geloof is hier niet verschillend van enig ander geloof, maar het voorwerp des geloofs is verschillend van de meeste boodschappen. Het is een boodschap Gods die de gehele mens in beslag kan nemen. Men behoeft daartoe niet in de hemel op te klimmen en Christus naar beneden te trekken; men behoeft ook niet in de afgrond neder te dalen

en Hem nog eens eerst uit de doden opbrengen. Dit alles is geschied. God heeft alles gereed gemaakt. Aan ons is het nu die boodschap door het geloof aan te nemen, ze ons *eigen* te maken. Zij, waarover het hier gaat, geloofden reeds in God, zoals Israël. Nu moesten ze ook in Christus gaan geloven. En dat was geen « werk », niet iets moeilijks. God had alles gemakkelijk gemaakt, de zonde verlamde ze niet meer, want God werkte met Zijn Geest in hen. Om te geloven was er dus niets meer nodig van Gods kant. Zo kwam dan de gerechtigheid zonder verdienste, zonder dat de mens eerst moest veranderen en ze verdienen, zonder werken, het was uit geloof opdat het uit genade zou zijn. Rom. 4:16. Als geloof iets moeilijks, een werk was, dan was het niet meer uit genade.

Maar spreekt Jakobus niet van een dood geloof? Dat is dan toch een bijzondere soort geloof, die we niet moeten hebben? We komen op deze zaak terug en merken hier alleen op, dat het bijzondere van het geloof van Jakobus niet ligt in het geloof, maar zoals in alle andere gevallen in het *voorwerp* des geloofs. Geloof toch kan allerlei betreffen en al is het voorwerp nu God of « Jezus », dan kan het nog een « god » zijn van eigen maaksel, en een zuiver menselijke « Jezus ». Als het voorwerp van ons geloof naar onze voorstelling geen leven in zich zelf heeft, hoe kan ons geloof dan leven? Hij die God leert kennen uit de Schrift en in Hem gelooft, die zal een levend geloof hebben, dat van zelf gepaard gaat met geloofswerken.

Heel de Schrift spreekt van Christus en stelt Hem voor van uit allerlei standpunt gezien. Het beeld is zo volledig dat geloof in Hem niet anders kan dan ons gehele wezen, ons hart, in beslag nemen. Kent men Hem slechts uit het een of ander gevoelvol verhaal of uit allerlei min of meer « Christelijke » lektuur, dan is het mogelijk, dat ons geloof gebrekkig is. Daarom is het zo belangrijk het Woord zelf te prediken.

We moeten hier een woord bijvoegen aangaande het konflikt tussen Rome en de Hervorming betreffende het geloof.

In de grond der zaak zijn allen het eens. Voor de behoudenis is het verstand niet voldoende. Er moet vertrouwen zijn op God, kruisiging van de oude mens, toeigening der beloften, liefde enz. In het kort, er moet een gehele verandering zijn van de verhouding tussen God en de ganse inwendige mens. Nu zegt Rome echter, dat het geloof vóór alles een toestemming is van het verstand. Het geloof is dan niet voldoende, maar moet aangevuld worden door andere dingen, die we

samenvatten onder het woord liefde. De Hervorming zegt, dat geloof alleen wel voldoende is, omdat het hier gaat over een bijzonder soort geloof, welks zetel niet in het verstand ligt, een geloof dat de liefde reeds in zich sluit. Zij is echter niet bij machte dat geloof duidelijk te bepalen.

Wat is nu ons standpunt? We volgen ook hier zo eenvoudig en letterlijk mogelijk de Schrift, die zegt: « Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid » Rom. 10:10. Die tekst zegt niet dat een deel van de mens gelooft, hetzij wat wij nu gewoonlijk « hart » noemen: het gevoel, hetzij het verstand. Zoals we reeds hebben opgemerkt, spreekt Paulus hier, van de gehele inwendige mens. Hier is Rome mis. Deze tekst spreekt echter alleen van geloof, niet van liefde. Geloof en liefde zijn twee dingen en aan geen enkele protestantse theoloog is het gelukt die twee tot één te versmelten. Van daar hun worstelen in het bepalen van die bijzondere soort geloof waarvan ze willen spreken. Hier is de Hervorming mis. Zij schrijven: geloof = geloof + liefde en dat gaat niet op. Waar ligt dan de oplossing? Hierin, dat als het voorwerp des geloofs zó is, dat het de gehele inwendige mens betreft, het hart, er dan ook steeds naast dit geloof liefde aanwezig is. Het een is niet het ander of omvat niet het ander, maar de twee zijn in dit geval onafscheidbaar. Rome is juist als het voorwerp des geloofs zodanig is, dat het slechts een deel van de inwendige mens betreft, het verstand. Dat geloof is niet voldoende, want er behoort niet noodzakelijk liefde bij. Zo kunnen we een geschiedkundig feit geloven, zonder daarom de persoon lief te hebben. Als het echter over de Heere Jezus gaat, dan kan het geloof ons gehele wezen in beslag nemen. Er is dan een « gemeenschap » met Christus en liefde kan niet afwezig zijn, uit de aard van het voorwerp des geloofs. Dat geloof is dan voldoende, niet in zich zelf, maar omdat het noodzakelijk gepaard gaat met liefde.

Melanchton zei: « Geloof alleen rechtvaardigt, maar het geloof dat rechtvaardigt is niet alleen ». We zouden het nog sterker kunnen uitdrukken met te zeggen: geloof alleen (d.i. zonder eigenmachtige werken) rechtvaardigt omdat het niet alleen is (d.i. niet zonder liefde en geloofswerken).

Dat geloof in God en in Christus onafscheidbaar zijn van liefde, leert men vooral uit de geschriften van Johannes. We halen hier slechts de volgende verzen aan:

1 Joh. 4:7 a Een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren » 1
Joh. 5:1 « Een iegelijk, die gelooft dat Jezus is de Christus,
die is uit God geboren »

De ene tekst spreekt slechts van liefde, de andere slechts van geloof. Ze stellen de twee zijden voor van dezelfde zaak. De twee zijn onderscheiden doch kunnen niet gescheiden worden.

We laten dus geloof als geloof bestaan en zoeken geen nieuwe soort geloof daar, waar het geloof slechts meer omvat en dieper indringt. Men zal misschien zeggen, dat dit alles maar spitsvondigheden zijn en men niets heeft aan al die « theologie ». Ons antwoord hierop is, dat we verwijzen naar de grote gevolgen die voortkomen uit een kleine afwijking van wat de Schrift zegt. Rome plaatst de zetel van het geloof in het verstand, de Schrift in het hart (de gehele inwendige mens). Men kent de gevolgen in de praktijk. De Hervorming spreekt van een bijzondere soort van geloof en plaatst zo een hinderpaal op de weg der behoudenis, want nu weet niemand of hij wel op de goede wijze gelooft. Als we ons strikt aan de zuivere woorden der Schrift houden; dan blijft het geloof steeds zijn eenvoudigheid bewaren en ieder gelovige weet dus, dat hij gelooft, ziet in dat geloof een bewijs van Gods genade en heeft zekerheid. Hij kan ook duidelijk onderscheiden of zijn geloof wel diep genoeg is, of hij met het hart gelooft, want de minste kiem van liefde tot God is er een bewijs van. Blijft hij echter geheel verstandelijk redeneren, is alle liefde afwezig, dan weet hij, dat de oude mens nog niet gekruisigd is, dat zijn egoïsme en hoogmoed hem nog in de weg zitten. Dan moet hij de schuld niet op God werpen, maar inzien dat God alles voor hem gereed heeft gemaakt en hem de mogelijkheid heeft gegeven met het hart te geloven. Hij denke aan Israël, hoe dit volk steeds weerstond toen God de mogelijkheid gegeven had naar Zijn wil te handelen. Heel de Schrift toont dat ze verantwoordelijk gesteld worden en dus konden doen wat God verwachtte. Hij herinnere zich de gelijkenis der talenten en handele niet zoals de man met het ééne talent. Al kan hij nog zo weinig in Gods kracht, hij woekere met dit weinige en zal door Gods genade tot veel komen. God verwacht het van hem, hij kan het dus en moet niet op God wachten om gewillig gemaakt te worden of als een mechanisme God te dienen. Steeds beweegt God tot het geloof, hetzij door schepping, hetzij door meer rechtstreekse inwerking. Het is aan ons God niet te weerstaan.

Men neme dus het geloof als zeer eenvoudig, door God mogelijk gemaakt. De ongelovige kan in God geloven, de in God-gelovige kan in Christus gaan geloven. Alleen het voorwerp des geloofs kan ingewikkeld zijn. Als we dan verder spreken van vele « geloven », mene men niet, dat we het geloof ingewikkeld willen maken, doch alleen dat we zo duidelijk mogelijk willen voorstellen, welke « schakeringen » de Schrift aangeeft voor het voorwerp des geloofs. In Christus hebben we de ganse volheid Gods. Vanzelf hangt ons begrip af van de positie op de weg der behoudenis. Hoe meer we van Christus gaan horen, en hoe meer de Heilige Geest ons verstand gaat verlichten, des te meer gaan we Hem kennen en des te wijder kan ons geloof worden. Het blijft steeds even eenvoudig op zichzelf, doch het voorwerp breidt zich in alle richtingen uit. We zullen verder zien, hoe dit dikwijls door het gebruikte voorzetsel (geloof « tot », « op », « tot-in », « in ») op, eenvoudige wijze omschreven wordt.

Als het geloof zo gemakkelijk is, zo eenvoudig, waarom gelooft dan ieder mens niet? Omdat er in de mens zelf iets is dat Gods genade kan weerstaan. De ongelovige kan wel geloven, want God geeft hem daartoe de mogelijkheid, doch hij *wil niet*. We zullen dat in een later hoofdstuk ontwikkelen. God werkt wel op « voldoende » wijze, maar het hangt van de persoon af of het op « afdoende » wijze zal zijn. De inhoud van het geloof is gewoonlijk zó, dat het de mens vernedert en zijn hoogmoed treft. Geloof en bekering zijn eigenlijk onafscheidbaar. Geloof is dus in zekere zin moeilijk, omdat het gepaard gaat met bekering en de mens dus zijn eigen zondigheid moet erkennen. Als dan iemand zegt, dat hij niet « kan » geloven, dan is dat, omdat zijn « ikheid » zich niet wil neerbuigen en God niet als God wil erkennen en omdat hij ook niet met Christus der zonde wil sterven. Het hart, de gehele inwendige mens, is boos en ongelovig. Daarbij moet men de inwerking van de « Overste van de macht der lucht » niet vergeten (Ef. 2:2, 3). Voor zijn gevallen toestand is de mens niet verantwoordelijk, maar wel, dat hij zo blijft als God hem de mogelijkheid geeft te veranderen. God biedt het geloof aan (Hand. 7:31 Gr. tekst) en geeft de mogelijkheid tot bekering (2 Petr. 3:9, zie verder onder: « Wil God de bekering van alle mensen? »)

Men ziet hieruit, dat er eigenlijk twee soorten ongelovigen zijn en in verband met de behoudenis is het goed dit steeds voor ogen te houden. Er zijn er die de blijde boodschap niet gehoord hebben en dus niet kunnen geloven en er zijn er die wel gehoord hebben, doch

niet *willen* geloven. Door de prediking van het Woord, kunnen velen « horen » en geloven. Zo verheerlijkt men God. Zij die niet geloven omdat ze niet gehoord hebben, zijn misschien wel niet verloren, doch zij verheerlijken God niet. De prediking zelf redt geen mens, maar geeft de gelegenheid God meer te verheerlijken.

We willen hier ook nog opmerken, dat als het geloof niet in onze natuur ligt en we er ook niet toe gedwongen worden, zoals dat bij een mathematisch bewijs het geval kan zijn, het bestaan van het geloof dan een bewijs is van Gods werking op ons.

Uit het voorgaande ziet men, dat er een vooruitgang moet zijn in het geloof. Des te meer we horen en verstaan, des te meer zal hetgeen buiten ons ligt tot ons bewustzijn gebracht worden door God, en des te meer zal ons geloof kunnen omhelzen. Er is hier een wisselwerking. Naarmate we meer gaan geloven, wordt onze gemeenschap met God nauwer en des te meer gaan we de dingen Gods zien. Het voorwerp van ons geloof breidt zich uit in omvang en diepte. Men begint met de eenvoudige dingen, die God in ieders bereik gelegd heeft: de natuurlijke zaken. Verstaat de mens uit de schepping de onzienlijke dingen en verheerlijkt en dankt hij God, dan zal God meer rechtstreeks in hem gaan werken. Dan kan hij zich bewust worden van allerlei dat hij vroeger niet opmerkte en niet kon verstaan. De meest eenvoudige boodschap uit Gods Woord kan dan ook gaan leven, de betekenis zal beter ingezien worden, de volheid er van zal zich geleidelijk ontplooiën. Die boodschap zelf is een kracht Gods tot behoudenis (Rom. 1:16). De Heilige Geest leidt tot de volle waarheid en maakt aldus een vol geloof mogelijk. Bijna elk Schriftwoord heeft een onpeilbare diepte die zich meer en meer doet kennen. Tot hen, die reeds ver op de weg der behoudenis gevorderd zijn, zegt Paulus: « Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods » (Ef. 3:18, 19). Wie de Schrift onderzoekt en gelooft, kan dus niet alleen meer en meer geloven, doch ook steeds dieper geloven. We voegen er nogmaals bij, dat zijn geloof op zichzelf steeds even eenvoudig blijft, maar dat het voorwerp zich als het ware uitbreidt en verdiept.

De basis van het geloof blijft daarbij altijd de Schrift, niet bijzondere mededelingen of visioenen (Rom. 10:17).

Zoals Satan in deze aïoon verblindend werkt, oefent God een

verlichtende werking uit. (Zie 2 Kor. 4:6 en vergelijk Kol. 9:13 met Ef. 2:2, 3). Daarom spreekt men steeds van iets « zien », van een « visie », van een « openbaring » enz. Soms kan dit, zoals bij Paulus, een werkelijk visioen worden, doch gewoonlijk blijft het begrensd tot een werking op onze geest en ons bewustzijn, zonder dat onze zintuigen er door beïnvloed worden. Men leze hier b. v. Ef. 1:17-23. De Heilige Geest doet ons weten de dingen, die ons door God geschonken zijn (1 Kor. 2:12), doch die nog buiten ons lagen.

Het geloof betreft boodschappen en personen. Hoe meer het gaat omvatten, hoe dieper het de dingen en personen gaat doorzien. En hoe meer men b. v. van de Heere Jezus gaat kennen, des te meer gaat men Hem vertrouwen en zich aan Hem overgeven en toewijden. Het geloof is geen vertrouwen, maar voert er toe. In het vertrouwen zijn graden, in het geloof niet. Men kan het niet eenvoudig genoeg nemen.

We hebben er reeds de nadruk op gelegd, dat het geloof zelf geen « goed werk » is, dat er geen verdienste in ligt, dat het op zich zelf niets uitwerkt en zeker niet gelijkwaardig is met rechtvaardigheid. Het geloof behoudt niet, maar is de weg om Gods genadegaven in bezit te nemen. Hier kan men ook weer zien, hoe juist de Heilige Geest Zijn woorden heeft uitgekozen en hoe belangrijk het voor ons is op die gezonde woorden acht te geven. Van de gerechtigheid wordt namelijk nooit gezegd dat ze « om reden van » (*dia*, 4° naamval) het geloof is, maar wel « door middel van » (*dia*, 2° naamval) het geloof. Alle verdienste ligt in Christus, daarom is het voor ons zo gemakkelijk tot de gerechtigheid te komen en is geloof alleen voldoende. Het geloof is het middel om Gods genade te aanvaarden.

De woorden geloof en geloven worden zeer dikwijls in de Griekse Schriften gebruikt. Het is de moeite waard stelselmatig alle teksten te onderzoeken waar ze voorkomen. Zo ziet men des te beter, hoeveel ons geloof kan omvatten. Als aanhangsel van De Weg der Behoudenis geven we een lijst van alle teksten waar die woorden gebruikt worden ¹.

DE GELOVEN. Intussen geven we hier reeds een kort overzicht van enige uitdrukkingen, die op eenvoudige wijze aangeven hoe ver het geloof reikt.

¹ Zie: « Wat de concordantie leert »

1. *Geloof in verband met God*¹.

- a. Geloof *tot* God. 1 Thes. 1:8. Het gebruik van het voorzetsel « pros » geeft aan, dat het naar God gericht is, maar het doel nog niet goed onderscheiden wordt.
- b. Geloof *op* God. Heb. 6:1. Hier is « epi » met de accusatief gebruikt. Er is een werking tot het bereiken van God. Het doel moet dus reeds beter onderscheiden zijn.
- c. Geloof tot-in God. Joh. 12:44; 14:1; 1 Petr. 1:21. Het geloof heeft nu God bereikt en wil in Hem rusten.
- d. Verder heeft men het God-geloven (zonder voorzetsel). Hand. 27:25; Rom. 4:3; Gal. 3:6; Jak. 2:23; Tit. 3:8.

2. *Geloof in verband met Christus*.

- a. Geloof *op* de Heere. Het voorzetsel « epi » is gebruikt. Soms met de accusatief, zoals in Hand. 9:42; 11:17; 16:31; 22:19. Het drukt een werking uit tot het bereiken van Christus. Soms met de datief, zoals in Rom., 9:33; 10:11; 1 Petr. 2:6; 1 Time. 1:16. Men kan « epi » dan vertalen door, « naar aanleiding van » of « in verband met ». Het is een algemene uitdrukking, die het geloof niet nader bepaalt.
- b. Geloof *tot-in* de Heere. « eis » drukt uit, dat men tot in Hem gekomen is. In de meeste gevallen is deze uitdrukking gebruikt. Als voorbeeld geven wij: Joh. 3:16. Men kan hiervan onderscheiden: geloof *tot-in* Christus Jezus. Gal. 2:16.
- c. Geloof *in* Christus. Het voorzetsel « en » drukt een rusten-in uit. Het einddoel is, bereikt. Hier heeft men het zoonschap. Gal. 3:26; Ef. 1:15; Kol. 1:4.
- d. Dan heeft men het Christus-geloven, zonder voorzetsel. Men kan onderscheiden tussen hen, die Hem kennen in Zijn vernedering (b. v. Joh. 8:31)² en diegene die Hem in Zijn verheerlijking geloven. 2 Tim. 1:12.

¹ Voor het gebruik der Griekse voorzetsels raadplege men « Wat de concordantie leert ».

² In verband met Joh. 8:30, 31 dient opgemerkt, dat de Joden van v. 31, niet die van vs. 30 zijn. De Gr. tekst zegt: « Jezus dan zeide tot de Joden die hem geloofd hadden ». Het was geen geloof *tot-in* Hem, zoals in vs. 30 en dat oppervlakkig geloof was reeds verdwenen: zij hadden geloofd.

Men moet verder nog onderscheiden of het geloof « Jezus » betreft, d.i. wat de natuurlijke mens van Hem kan zien, ofwel de « Heere », de Zone Gods op aarde, ofwel « Christus Jezus » de Verheerlijkte. In vele plaatsen waar « tot-in » gebruikt is, betreft het de mens. Zo b. v. Mat. 18:6. Er zijn echter ook voorbeelden in de Evangelieën van geloof « tot-in » de Zone Gods: het is geloof dat « Jezus » is de Christus (Joh 11:25-27).

Later zullen wij beter het belang van een dergelijke verdeling inzien. Men kan echter reeds min of meer vermoeden welke verwarring er gekomen is door het vermengen van al die « geloven ».

IS HET GELOOP EEN GAVE? Een algemeen antwoord is gemakkelijk gegeven op deze vraag:

1 Kor. 4:7 « Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt? »

Vaak bedoelt men echter iets geheel anders. Men ziet dan het geloof aan als een geheimzinnige macht, die God slechts bij sommigen als het ware ingiet, geheel buiten die mens om, of als gevolg op veel bidden, smeken en zuchten. Aan de anderen is het niet gegeven te geloven. Nu is hetgeen we over geloof gezien hebben voldoende om het onhoudbare dezer opvatting aan te tonen, maar toch moeten we deze zaak nog zorgvuldiger nagaan omdat ze van zulk groot belang is in verband met de Weg der Behoudenis.

Mede uit de lijst die we gaven ziet men, dat het geloof zich meer en meer uitbreidt en meer en meer de waarheid gaat omhelzen, dichter bij het einddoel komt. In deze vooruitgang is er, gelijk in al de werken Gods, orde. Een voortdurende inwerking van God, een geleidelijk meer verlichtende aktie van de Heilige Geest, zal het mogelijk maken voor het geloof dieper in te dringen. Toch zal God slechts dan licht geven als we reeds Zijn vroegere genade op prijs hebben gesteld en onze eigen onmacht inzien. Als we door onze gedachten en daden tonen Gods werking te verachten, dan kan Hij ons niet verder voeren « uit geloof tot geloof ». Men versta ons vooral niet verkeerd en mene niet, dat we hier willen zeggen, dat we Gods werking moeten verdienen uit eigen kracht. We bedoelen alleen dat als God ons eerst iets toont en wij die tegemoetkoming, dit blijk van liefde, verwaarlozen. Hij van zelf niet verder zal gaan met ons in de hogere dingen in te wijden. Als we echter mede door onze wandel

tonen, dat we Zijn genade op prijs stellen en Hem als God verheerlijken, dan zal Hij ons uit genade verder voorlichten en de diepten Gods tot ons bewustzijn brengen. Verdienen kunnen we nooit iets van wat tot Gods sfeer behoort. Al wat we kunnen, is Hem weerstaan door eigen wil en hoogmoed.

Men ziet, dat er dus in zekere zin wel kan gezegd worden, dat het geloof een gave is. Doch dan betreft het meer het voorwerp, de inhoud des geloofs dan het geloof zelf. Men dringt echter aan en zegt dat God toch ook het « vermogen » des geloofs moet geven, want dat we door de zonde geheel machteloos zijn te geloven. Men meent dan ook, dat God dit vermogen, vrijmachtig, slechts aan sommigen geeft. De andere vallen dan onder het besluit der verwerping. Ook hier is een diepe waarheid, doch ze moet juist toegepast worden en men moet al vast beginnen onderscheid te maken tussen « geloof » en « geloof », of beter tussen de *voorwerpen* des geloofs.

We hebben reeds gezien wat de natuurlijke mens kan en niet kan. Door God Zelf heeft hij het vermogen gekregen en ook na het inkomen der zonde het vermogen behouden om God te leren kennen uit de schepping. Daarbij spreekt God tot hem door het geweten. Er is dan ook geen andere bijzondere werking Gods nodig om de mens te voeren tot geloof « tot » God. Van nature bezitten alle mensen de mogelijkheid om zo te geloven, of liever om te geloven in het begrensde dat God heeft kenbaar gemaakt (Rom. 1:19). God biedt *allen* dat geloof aan (Hand. 17:31 Gr. tekst) en kan de bekering verwachten die Hij vraagt (vs. 30). Zie ook 2 Petr. 3:9. De ongelovige moet dus niet wachten tot God hem nog eens een bijzondere kracht zal ingieten, maar Hij moet Hem onmiddellijk als God verheerlijken en danken voor wat God reeds gedaan heeft. Men lette er op, dat we niet spreken van geloof in Christus, dat geloof is nog buiten zijn bereik, dat moet hem nog « gegeven » worden.

Als velen niet geloven is het dus niet omdat ze niet kunnen geloven in God, doch omdat ze niet willen. De zonde is hier wel de oorzaak van het ongelooft doch niet de verontschuldiging, want God heeft allen, niettegenstaande de zonde, de mogelijkheid gegeven en behouden zo te geloven. Daarom zijn ze dan ook verantwoordelijk en strafbaar. Daarom kan God ze dan, in plaats van ze verder te verlichten, aan de duisternis van hun eigen hart prijs geven.

Neemt de ongelovige echter Gods genade aan, dan zal God hem verder tegemoet komen, meer van Zichzelf doen kennen en door de

nieuwe geboorte, hem de mogelijkheid geven ook de geestelijke dingen te gaan geloven. Op die weg heeft men dan het geloof « op », « tot-in », « in » God en Christus. De goddelijke Personen worden door de verlichtende werking van de Heilige Geest steeds beter gezien en zo door het geloof bereikt. Men ziet dus dat alle mensen wel het vermogen hebben in de schepping God te zien, doch daarom nog niet het vermogen hebben om de geestelijke dingen te zien. Eerst moeten ze geloven wat reeds kenbaar is, voor God ze het hogere zal doen kennen. Het geloof in verband met de geestelijke dingen moet hen in deze zin nog gegeven worden. Doch dat zal met allen het geval zijn, die reeds de eerste stappen hebben gedaan op de weg der behoudenis met God te verheerlijken en te danken.

Men ziet het belang van dit alles in de prediking. Laat ons hier de aandacht slechts vestigen op een geval. Men weet hoe dikwijls er naar Joh. 3:16 verwezen wordt in de gedachte, dat hier gezegd wordt, dat iedereen in (tot-in) Christus kan geloven. Dus onmiddellijk tot het « zaligmakend » geloof kan komen. Maar dat staat er toch niet? Dit vers zegt toch niet: «Een iegelijk kan in Christus geloven en zodoende niet verderven, maar het « eeuwige » leven hebben ». Er, staat toch duidelijk: « Een iegelijk **DIE** in Hem gelooft ». En niet iedereen kan onmiddellijk in Hem geloven. Verder zullen wij uit de Schrift nog tonen, dat eerst geloof in God en bekering moeten voorafgaan.

Laat ons nu de teksten nagaan, die van het geloof spreken als van een gave. Er is eigenlijk maar één tekst, die min of meer over het geloof in God spreekt, als zijnde een gave:

1 Petr. 1:21 « Gij, die door Hem gelooft in God ».

Wij lezen dit in het Gr. als volgt: « Gij, die door middel van (dia) Hem gelooft tot-in God ». Het betreft dus niet de eerste stappen van het geloof: « tot » en « op » God. Maar zelfs van dit geloof « tot-in » God wordt niet bepaald gezegd, dat het een gave is in de zin van iets, dat geheel buiten de mens om, in hem zou gewerkt worden. God buigt de wil, verlicht het verstand maar *dwingt* niet.¹ Steeds was de

¹ Zie Dr. H. Bavinck. Geref. Dogm. Eerste deel, blz. 561. God trekt wel alle mensen (Joh. 6:44; 12:32), maar sleept ze niet, d.i. trekt ze niet voort buiten hun wil om. Zie het gebruik van « slepen » in Joh. 21:8; Hand. 14:19. Ook in Hand 8:3 en 17:6 leze men « slepen ».

zoon werkende om het mensdom, en meer, bepaald Israël, tot geloof « tot-in » God te doen komen. Hij trekt alle mensen. Joh. 12:32.

Rom. 4 toont het verband tussen geloof ten opzichte van God (vs. 3), de gerechtigheid (vs. 5) en de genade (vs. 16). Genade heeft geen zin als wij mechanismen waren, waaraan God buiten ons om het geloof zou geven.

Voor zo ver het de eerste graden van geloof in verband met God betreft, moet ons antwoord op de vraag dus zijn: het geloof is geen gave, in de zin dat het buiten de persoon om zou gegeven worden. Al wat wij vroeger gezien hebben, doet ons ook besluiten dat alle mensen kunnen komen tot geloof « tot » God. In de algemene zin van 1 Kor. 4:7 is het een gave, maar niet aan enkelen, maar, aan allen aangeboden. Door hun natuurlijke middelen kunnen zij God kennen uit de Schepping en « tot » Hem geloven. Zie ook de noot bij Hand. 17:27 onder « Wat kan de gevallen mens van God kennen? »

Nu onderzoeken we de andere teksten, die min of meer bepaald spreken over geloof als gave.

Fil. 1:29 « Want u is het uit genade gegeven... niet alleen in Hem te geloven... ».

Hier betreft het *geloof* « tot-in » *Christus*. Het is van zelf niet allen gegeven zo te geloven, want eerst moeten zij in God geloven en zich bekeren, zoals wij verder meer uitvoerig onderzoeken.

Het geloof *in Christus* kan dus als een gave aangezien worden, in de zin, dat God daartoe het licht en de mogelijkheid slechts geeft als men reeds een eind in de weg der behoudenis afgelegd heeft.

God dwingt niet, maar werkt in ons nadat wij ons tot Hem bekeerd hebben. Al is geloof « tot-in » Christus dan een gave in een meer volstreckte zin dan het geloof in verband met God het is, toch is hier ook nog vrijheid ².

Rom. 12:3 en 1 Kor. 12:9 betreffen meer geloof in de bijzondere pinkstergaven dan in iets anders. Vooral de laatste tekst laat zien, dat het niet geloof in God of in Christus is, want dat hadden allen, die hier toegesproken worden.

Er blijft nu nog over:

Ef. 2:8 « Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave »

De vraag is of de gave betrekking heeft op het « zalig worden » of op het geloof. Het Gr. geeft een aanwijzing. Het Gr. woord « geloof » is namelijk vrouwelijk. De woorden « dat » en « het » zijn echter onzijdig. In geval het laatste deel van de zin betrekking had op « geloof », zouden deze twee woorden ook vrouwelijk moeten zijn. Het woord gave schijnt dus in verband te staan met het « zalig worden ». Men kan echter het best zeggen dat het beide betreft: het uit-genade-zalig-worden-door het geloof. Maar al zou dit vers zelfs zeggen, dat het geloof een gave is, dan is het toch weer zulk een geloof dat ons « zalig » kan maken. Het is hier geen geloof « tot » God en dit vers zegt dus niets ten opzichte van ongelovigen. Het « zaligmakende » geloof zal hun slechts dan « gegeven » worden als zij zich bekeerd hebben, zoals wij verder aantonen.

Geen in-God-ongelovige mag dus zeggen, dat het geloof hem gegeven moet worden en hij daarop wacht. Hij moet integendeel geloven zo verre als God hem dit reeds mogelijk gemaakt heeft, en naar Gods wil wandelen voor zo ver die hem bekend is. Als God iets moet geven en hij het niet krijgt, dan is het omdat hij nog niet, in Gods kracht, gedaan heeft wat hij kon doen. Het is dan eigenlijk de mens die Gods gave niet aanneemt. (Zie ook de verdere hoofdstukken).

Men moet niet bidden en smeken om iets dat God vanzelf in onze positie aanbiedt. Dat moet eenvoudig door het geloof aangenomen worden. In deze zin hebben sommigen gelijk, die zeggen dat de uitdrukking: « geloof en bid » misplaatst is. We komen hierop terug.

Dat God soms buitengewone middelen heeft gebruikt om tot het geloof te voeren, valt niet te loochenen. Dat was dan om, sommigen in een positie te plaatsen, waar zij de overigen zouden kunnen helpen. Daarom zijn die anderen dus niet benadeeld. Zij kunnen ook tot hetzelfde geloof komen langs een meer normale weg. (Zie ook over de uitverkiezing).

DE WERKING VAN DE HEILIGE GEEST. Kinderkens die in « Jezus » geloven, kennen Hem nog niet geheel zoals Hij is. Dat wordt ook van hen niet verwacht. Als ze Hem maar geloven voor zover Hij hen bekend is, dan zal God er voor zorgen hun kennis geleidelijk uit te breiden zodat hun geloof rijker zal worden. Zij bezitten reeds van het begin in kiem, wat zich later ten volle kan ontplooiën.

Als een « zoon » hoort, dat de Heere nabij is, dan zal hij dat wel

gelooven, maar er de betekenis niet ten volle van inzien. Niet omdat hij niet op de goede wijze gelooft, maar om dat het voorwerp des geloofs misschien nog niet duidelijk genoeg gezien wordt. Wellicht moeten er eerst nog andere dingen gehoord, gezien en geloofd worden. Hij is nog niet tot de volle wasdom gekomen. Maar als hij door zijn wandel toont zijn zoonschap op prijs te stellen en zich diep verootmoedigt, dan zal God hem verder de dingen doen kennen en dan zal ook des Heeren nabijheid iets kunnen zijn dat voor hem gaat leven, meer werkelijk gaat worden.

Op de weg naar Damaskus wist Paulus nog niet wie de Heere was, doch hij geloofde reeds. Op het einde van zijn leven had hij dat geloof behouden, doch de inhoud was nu rijker geworden: hij wist nu in Wie hij geloofd had.

Voor de eerste stappen van de gelovige is het verstand voldoende, voor de geestelijke dingen moet er een inwerking Gods zijn. Hij die zich door God laat leiden, zal ook tot de wedergeboorte komen en dan eerst begint God rechtstreeks in hem te werken. Hier hebben we in het bijzonder het werk van de Heilige Geest.

Op natuurlijke wijze geloven we niet dat Jezus is de Christus. (Mat. 16:16, 17; 1 Kor. 12:3). Niemand kan tot Christus komen, tenzij de Vader hem trekke (Joh. 6:44). Hier hebben we de overgang tot de wedergeboorte. Alleen Gods kracht kan ons buiten de grenzen van het natuurlijke plaatsen. Voor de in-God-ongelovige blijft hier een onoverbrugbare kloof. De Heilige Geest leidt in al de waarheid (Joh. 16:13), Hij verkondigt Christus (Joh. 15:26; 16:14). Daarom doet Hij ons nog geen nieuwe waarheden kennen, die tot nog toe niet gekend zijn, maar Hij leidt in de waarheden die reeds geopenbaard werden, die reeds in de Schrift zijn neergeschreven, doch tot nu toe buiten ons gebleven zijn. Bij ons is er, geen profetie of inspiratie, doch een verlichtende werking die het reeds kenbaar gemaakte tot ons bewustzijn brengt. De Heilige Geest getuigt dat we kinderen Gods zijn (Rom. 8:16). Door Hem weten we alle dingen (1 Joh. 3:20). Hij openbaart alle dingen en doet ons de dingen weten die ons van God geschonken zijn (1 Kor. 2:10-12). Door Zijn werking begint ook de schepping nog duidelijker tot ons te spreken en beginnen we de diepte van die schepselen in te zien. Ook is ons geweten gereinigd en helpt ons voortdurend in Gods weg te wandelen. Dit alles betreft wedergeborenen, niet ongelovigen.

Het is van belang in te zien, dat men de Heilige Geest niet door veel

bidden en smeken moet overhalen in ons te werken. Al wat er nodig is, is een gewillig, ootmoedig en dankbaar hart. Als we echter eerst God in allerlei weerstaan, zal Hij van zelf niet verder in ons werken. En al bidden we dan nog zo veel, het helpt niet, want onze bede bewijst dan alleen, dat we onze weg aan God willen voorschrijven.

Maar, zal men zeggen, er staat toch: « hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven dengenene, die Hem bidden? » (Luk. 11:13). Nu is juist die gelijkenis gegeven om ons te tonen hoe vast we op Gods hulp kunnen rekenen als we ons maar tot Hem richten. Wel moeten we dus Zijn hulp verwachten en wensen, doch we behoeven ons juist niet in te spannen en Hem met veel zuchten bidden om toch maar de Heilige Geest te geven. Dit is bij God nog minder het geval dan bij een vader aan wie de kinderen om brood vragen. Men lette er op, dat het Griekse woord voor « bidden », niet méér wil zeggen dan « begeren ». Voor « bidden », « smeken » en « verzoeken » zijn er andere Gr. woorden. ¹

Is het God-verheerlijkend als men meent aan te moeten dringen om iets, dat misschien reeds ons deel is, en waarvoor we slechts de ogen te openen hebben? Van zelf moeten we niet rekenen op wat niet naar de Schrift is. Ook kan het voorvallen dat we geduldig moeten wachten op iets dat God nog moet werken. Maar in de regel zal God ons altijd vóór zijn en steeds geloof, bekering en vruchten kunnen verwachten.

Het is ook van groot belang in te zien welke rol Gods Woord hier speelt. Want het komt er op aan te geloven in wat God heeft geopenbaard, niet in iets anders. Visioenen kunnen zeer indrukwekkend zijn, doch Petrus zegt dat het Woord « vaster » is (2 Petr. 1:19). Johannes spreekt van tekenen, doch dan werden ze ook geschreven opdat we zouden geloven (Joh. 20:31). De Heere Jezus wijst er op, dat zonder geloof in het geschrevene, zelfs een opstanding niemand zal overtuigen (Luk. 16:30, 31). Persoonlijke kennis met de Heere Jezus zoals Johannes had, is niet nodig als men maar gelooft wat hij er van schreef (1 Joh. 1:1-4). Voor zover we nu dit « Woord » niet geloven, blijven wij vreemd aan de inhoud (Joh. 5:37, 38). Als we eerst geen kennis verlangen te nemen van wat God ons schreef, zullen we dan toch durven bidden om de Heilige Geest?

¹ Zie: « Wat de concordantie leert ».

Maar als we door onze liefde voor de Schriften bewijzen dat we Zijn woorden op prijs stellen en eigen gedachte en kracht geheel overgeven, is dit op zichzelf dan al geen vraag om de Heilige Geest? En zal onze Vader Hem dan niet geven?

De werking van de Heilige Geest is blijkbaar op onze geest. Zij treft onze gehele inwendige mens, doch werkt in de eerste plaats op het verstand, de kennis. Men lette er op hoe dikwijls de Schrift van verstand en kennis spreekt en dat des te meer hoe hoger de positie van de gelovige is. (Zie vooral in de latere Brieven van Paulus: Ef. Fil. Kol.).

Ons geloof verplaatst ons in Gods sfeer, waar zekerheid mogelijk is. Er is geen verderbewijs nodig.

Dat er na de wedergeboorte een werking Gods in ons is, wordt bewezen door het feit, dat er dan een konflikt ontstaat zoals beschreven is in Rom. 7. Het geloof komt dus niet uit de oude mens, want deze verzet zich juist Rom. 8:7. Hij wil zich niet als zondig erkennen en zich bekeren. Hier heeft men dan tegelijkertijd het bewijs der zonde en der werking Gods. Zulk een strijd zou de mens moeten verblijden, want zo ziet hij, dat hij op de goede weg is.

XIII. OVER BEKERING

WAT IS BEKERING? Luk. 17:3, 4 geeft ons een goede aanwijzing voor de betekenis van het woord bekeren. « Het is mij leed » is namelijk letterlijk: « Ik bekeer mij ». Het is een ernstige wijziging ten goede in onze stemming en deze gaat van zelf gepaard met berouw. Het is een tot zich zelf inkeren, tot andere gedachten komen. Het moet niet een gedeelte van de mens in beslag nemen: het gevoel, het verstand enz., maar de gehele inwendige mens: het hart. Geloof en bekering moeten also onafscheidbaar zijn. Men weet, dat de St. Vertaling ook een ander Grieks woord door « bekering » vertaalt. Het is dan meer een « omkeren », hetzij letterlijk zoals in Mat. 9:22, hetzij geestelijk. Het is dan het gevolg der bekering. Beide bekering en omkering zijn dus nauw met elkander verwant, doch onderscheiden. Hand. 3:19 zegt dan ook:

« Bekeert u dan en keert u om » (Gr. tekst).

VERSCHILLENDE BEKERINGEN. De bekering kan natuurlijk in betrekking staan tot vele dingen. De Griekse Schriften spreken echter voornamelijk van bekering in verband met zonden, oordeel en het koninkrijk. De bekering betreft ongelovigen, Israël en gelovigen in het algemeen. ¹ Zo lezen wij van de lieden van Ninevé, dat zij zich tot God bekeerden (Mat. 12:41; Jona 3:5, 8, 10). De ongelovigen worden uitgenodigd zich om te keren:

« van den ijdele dingen... tot den levenden God » Hand. 14:15

« van de duisternis tot het licht en van de macht des Satans tot God » Hand. 26:18

« van de afgoden... tot God » 1 Thes. 1:9

Van Israël weten wij, dat het in God geloofde, maar zich ook moest bekeren.

Ook zij, die in Christus geloven, worden soms uitgenodigd zich te bekeren (2 Kor. 7:9, 10; 12:21; 2 Tim.: 2:25; Heb. 6:6).

Wij onderscheiden zo:

¹ Zie: « Wat de concordantie leert »

1. Bekering en omkering tot God.
2. Bekering en omkering tot Christus, van hen die reeds in God geloven.
3. Bekering tot geheel Gods wil, van hen die in Christus geloven.

In verband met hetgeen wij verder zullen onderzoeken over de weg der behoudenis, is het nodig nog verder te onderscheiden en verschil te maken tussen de volgende vier soorten « omkeringen »:

1. Omkering in de richting van God (1 Thes. 1:9). Hier is het voorzetsel « pros » gebruikt, dat de richting aangeeft zonder dat het doel daarom goed gekend wordt.
2. Omkering tot het bereiken van God (Hand. 14:15; 15:19, 26:18, 20). Het voorzetsel « epi » (met de accusatief) is hier gebruikt. Het doel wordt beter gekend.
3. Omkering in de richting van de Heere (2 Kor. 3:16). Zoals in N° 1 is hier « pros » gebruikt.
4. Omkering tot het bereiken van de Heere (Hand. 9:35; 11:21). Zoals in N° 2 is hier « epi » gebruikt.

Voor wat betreft de « bekering » vinden we in Hand. 26:20 de bekering « op » (epi) God en in Hand. 20:21 de bekering « tot-in » (eis) God. Dat is een bekering niet alleen in de richting van God, maar een die ook haar doel bereikt heeft ¹. Van de gelovige Israëlieten wordt in 1 Petr. 2:25 gezegd, dat ze zich tot (epi) de Herder omgekeerd hadden. Het spreekt van zelf dat de gelovige niet noodzakelijk al die schakeringen duidelijk behoeft in te zien en zich volkomen bewust behoeft te zijn tot welke bekering of omkering hij gekomen is. Dit alles gaat « van zelf » in de praktijk. Als men over de dingen gaat nadenken is het echter van groot belang een en ander te onderscheiden omdat de Schrift dat ook doet.

Bekering is zeer nauw verbonden aan geloof. Het omkeren moet het gevolg zijn van geloof en bekering.

¹ Voor het gebruik en de betekenis der Gr. voorzetsels raadplege men « Wat de concordantie leert ».

WIL GOD DE BEKERING VAN ALLE MENSEN. Door « wil » verstaan wij hier, niet een besluit, maar een verlangen. Laat ons eerst enkele teksten lezen, die in het bijzonder op dit geval toepasselijk zijn:

Luk. 24:47 « En in Zijnen naam gepredikt worden bekering en vergeving der zonden, onder alle volken ».

Bekering moest « uitgeroepen » (kerussoo) worden onder alle volken.

Hand. 11:18 « Zo heeft dan God ook den Heidenen de bekering gegeven ten leven ».

Tot de scharen te Lystra en andere in-God-ongelovigen, zegt Paulus:

Hand. 14:15 « Dat gij u zoudt van deze ijdele dingen bekeren (omkering) tot den levenden God »

Hand. 17:30 « God... verkondigt nu allen mensen alom, dat zij zich bekeren ».

Zie ook de noot bij Hand. 17:27 onder « Wat kan de gevallen mens van God kennen? »

Hand. 26:20 « en den Heidenen verkondigt, dat zij zich zouden beteren (bekeran), en tot God bekeren (omkering) ».

Rom. 2:4 « niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? »

Dit laatste zegt Paulus tot alle mensen (vs. 1).

2 Petr. 3:7-9 is ook een zeer belangrijke tekst. Het gaat over het feit, dat de belofte van de komst van Christus (vs. 4) niettegenstaande de spotters, toch verwezenlijkt wordt. Daarna komt het oordeel en de verderving der goddeloze mensen. Die komst is om zo te zeggen tegen gehouden door het zich niet bekeren van Israël. Dit volk moet zijn plaats innemen in Gods voornemen. Intussen is God lankmoedig om reden van het feit, dat die Israëlieten hun taak van wereldbeking niet vervullen. Tenslotte zal niemand schade behoeven te lijden omdat Gods volk zich niet bekeert. God heeft dan ook niet besloten dat iemand verderve in de dag des oordeels als de tegenwoordige

hemelen en aarde zullen voorbijgaan ¹. Hij is dus lankmoedig tot het einde van de toekomstige aïoon, tot het gericht van de grote witte troon. Het is vooral het tweede deel van vs. 9 dat onze aandacht vergt. Zo letterlijk mogelijk vertaald, zegt het Grieks:

« maar is geduldig om reden van u, niet besluitende dat iemand verderve, doch (besluitende) allen de mogelijkheid (capaciteit) te geven tot bekering »

Daar het belang van die Schrift zeer groot is, geven wij enigszins uitvoerig de redenen op, waarom wij zo vertalen. Wij schrijven « om reden van » in plaats van « over », omdat de meeste handschriften « dia » met de accusatief hebben. (Namelijk: Alexandrinus, Sinaiticus, Griesbach, Lachmann, Tregelles in kanttekening).

Wij schrijven « u » in plaats van « ons » omdat de voornaamste handschriften « u » hebben. Dat zijn dus degenen aan wie de brief gericht is, namelijk de « verstrooide vreemdelingen » (1 Petr. 1:1), waaraan Petrus reeds een eerste brief geschreven had (2 Petr. 3:1). Jakobus noemt hen « de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn » (Jak. 1:1). Het zijn de gelovige Joden buiten Jeruzalem.

« Niet » is de vertaling van « mè », dat niet absoluut is, maar hier iets tijdelijks betreft. Het is hier minstens tot het einde der toekomstige aïoon.

« Besluitende » schrijven wij in plaats van « willende » omdat het gebruik van « boulomenos » niet slechts een verlangen aanduidt,

¹ Het betreft hier niet het verderf gedurende de toekomstige aïoon, het verderf in de gehenna. Wel echter het verderf in de poel des vuurs van Op., 20:15, na het oordeel van de grote witte troon en vlak vóór de nieuwe hemel en aarde. Het verderf in de gehenna is het gevolg van het oordeel gedurende de volgende aïoon en bestaat in het verbranden van het lichaam. In die aïoon kan zich de ziel (die vooral de zetel van het gevoel is) geheel ontplooiën en deel hebben aan de zegeningen van het koninkrijk. Als zij dan in de gehenna geworpen worden, verliezen zij die dingen, is hun ziel « verdorven ». Zij, die in onze aïoon iemand doden, kunnen de ziel niet doden, want door de opstanding zullen zij deel hebben aan het koninkrijk of aan hogere sferen. Zie Mat. 10:28.

In onze eeuw mag de ziel geen overwegende rol spelen, men moet zijn ziel verliezen om ze in de toekomstige aïoon te vinden, te behouden, te doen leven. (Zie Mat. 10:39; 16:25; Mark. 8:35; Luk. 9:24; 17:33; Joh. 12:25).

Zie verder ook: « Wat is de mens? » De schriftuurlijke ziel is niet de eigenlijke mens, maar vooral de zetel van het gevoel. Wat wij gewoonlijk ziel noemen, lijkt meer op wat de Schrift « geest » noemt.

maar een onveranderlijk besluit.¹

In plaats van « verloren gaan » schrijven wij « verderven », omdat hetzelfde Gr. woord zo vertaald werd in vs. 7 en men dan duidelijker het verband ziet.

« Mogelijkheid te geven » vervangt « komen ». Het werkwoord « koorètai » wordt onder meer gebruikt in de volgende teksten: Mark. 2:2 (bevatten); Joh. 2:6 (houdende); Joh. 8:37 (plaats); Joh. 21:25 (bevatten); 2 Kor. 7:2 (plaats). Het heeft steeds de zin van plaats, inhoud, capaciteit. In het vers dat wij hier onderzoeken staat het in de eerste aorist, bedrijvende vorm. Het is hier God die besluit en handelt en wij menen dat « capaciteit te geven » het best de zin uitdrukt.

Uit deze tekst kunnen wij twee dingen besluiten:

1. God heeft niet besloten (ten minste tot op het einde der volgende aïon) dat iemand verderve.
2. God heeft wel besloten aan allen de mogelijkheid tot bekering te geven.

Dat is dus tot dat de hemelen, die nu zijn, zullen voorbijgaan. Het gebruik van de aorist toont, dat het een doorlopende werking Gods is. God leidt tot bekering, geeft de mogelijkheid tot bekering, verwacht dus bekering. Alles hangt nu af van de mens. Hier ligt zijn verantwoordelijkheid. De gelegenheid tot bekering wordt aan alle mensen gegeven tot op het einde der volgende aïon.

Men lette er wel op, dat wij hier spreken van de bekering in betrekking tot God. De bekering in betrekking tot Christus is iets anders. De eerste verwekt God door allerlei uitwendige middelen, en bereikt dus alle mensen zonder onderscheid. De tweede verwekt Hij door een inwendige werking en is begrensd tot in-God-gelovigen. Later onderzoeken wij dit verder.

Uit 1 Tim. 2:4 zien wij ook weer Gods verlangen aangaande de bekering, omdat deze de behoudenis moet vooraf gaan. Wij kunnen verder ook Tit. 2:11 aanhalen:

« God... welke wil (verlangt), dat alle mensen zalig (behouden) worden »

¹ Zie: « Wat de concordantie leert ». Ook het latere hoofdstuk: « Besluit en verlangen ».

« want de zaligmakende genade Gods is verschenen (of: verschijnt) aan alle mensen ».

Die genade blijft tot op het einde der volgende aioon. God is vanzelf vrijmachtig die genade uit te delen zoals dat het beste is. Hij kan daartoe ook allerlei middelen gebruiken, inbegrepen wonderen, zoals in de tijd der « Evangelieën ». In verband hiermee is Mat. 11:20, 21 leerzaam.

Wij hebben gezien, dat de Hebreeuwse Schriften bekering vroegen van Israël als volk. Maar ook de persoonlijke bekering was toen reeds Gods verlangen.

Men leze b. v. Ezech. 18:21, 32:

« Maar wanneer de goddeloze zich bekeert van al zijne zonden ... hij zal gewisselijk leven... Want ik heb geen lust aan den dood des stervenden, spreekt de Heere Heere, daarom bekeert u en leeft ».

Uit het vorige kunnen wij besluiten, dat God allerlei middelen aanwendt om de mensen tot bekering te leiden. De aard en de intensiteit dezer middelen kan afhangen van de bedeling en de omstandigheden. God vraagt bekering omdat Hij daartoe de mogelijkheid geeft. Hij vraagt van ons niet het onmogelijke. De weg der behoudenis begint met geloof en bekering in betrekking tot God, dat is voor alle mensen. Daarna kan geloof en bekering in betrekking tot Christus volgen.

Uit 2 Petr. 3 zien wij, dat er geen « besluit der verwerping » is. Het zou geen zin hebben aan alle mensen goede boodschappen te laten verkondigen en ze tot bekering uit te nodigen, als God van te voren besloten zou hebben ze te « verdoemen ». Dat God nu het verloren gaan van sommigen vooruit kent en hun toch die boodschappen laat verkondigen, is iets geheel anders. Zij gaan dan verloren tegen Zijn verlangen in, niettegenstaande de mogelijkheid en gelegenheid, die Hij gegeven heeft. Het vooruit kennen belette hun niet te Geloven en zich te bekeren. God volgt de weg der vrijheid. Hierover onderzoeken wij later een en ander meer uitvoerig.

BEKERING OF GELOOF? Men heeft terecht opgemerkt, dat, terwijl geloof in verband staat tot de Vader en de Zoon, bekering in betrekking staat tot onszelf, onze zonde en nodig is met het oog op een oordeel. Het zijn om zo te zeggen de twee zijden van dezelfde zaak. Als een der beide vermeld wordt, is de andere er ook. Men herleze wat we vroeger over het geloof « met het hart » schreven. Zonder bekering tot iets, is er ook geen geloof in dat zelfde iets, wel natuurlijk in iets anders ¹. Men kan dan ook opmerken dat, behalve een paar uitzonderingen, de woorden bekeren en bekering niet gebruikt worden in het Evangelie van Johannes en in de brief aan de Romeinen, die juist zo belangrijk zijn voor, de eerste stappen des geloofs. Is het omdat de bekering op hen niet toepasselijk is? In genen dele. Het is omdat hier de aandacht meer valt op wat men in God heeft dan op het oordeel dat de ongelovige wacht. Toch blijft dit laatste niet buiten bespreking (Rom. 1:21, 32; 2:2, 6 enz.).

Geloven wil ook zeggen, dat men inziet welke de verhouding is tussen God en ons, hoe Hij alles is en wij niets. Zo is de bekering dan onafscheidbaar van het geloof als men voor beide slechts juist dezelfde inhoud neemt. Hoe meer het geloof omvat, des te meer omhelst ook de bekering. Hoe hoger de positie is, des te beter ziet men zijn eigen onmacht.

Dikwijls zal het gebeuren dat we niet naar onze positie wandelen. Waarom, Juist omdat we niet bewust geloven, omdat we onze positie uit het oog verliezen, ons geloof als het ware vergeten. Dan is er bekering nodig om in de juiste verhouding hersteld te worden. Maar men kan even goed zeggen, dat er geloof nodig is. We hebben wel in beginsel geloofd en ons bekeerd, maar nu moeten we dat ook in de praktijk uitwerken en in stand houden. In de praktijk kan het dan soms schijnen alsof bekering volgt op geloof.

Toen het Koninkrijk nabij was (Evangelien-Handelingen) werd de bekering van Israël gevraagd, mede om verlost te worden uit de « toekomende toorn ». De waterdoop was er een uitwendig teken van. Hier valt de nadruk op de bekering en minder op het geloof, omdat vooral het oordeel in het zicht is. Slechts weinige teksten spreken van de bekering der volken. Hiervoor zijn minstens twee redenen:

1. Israël staat op de voorgrond.
2. Vóór de bekering « op » de Heere, moet er geloof « tot » en « op » God zijn.

Israël geloofde reeds « op » God en kon zich dan bekeren, terwijl de meesten uit de volken eerst nog « op » God moesten geloven.

Door het geloof komt men in een zekere verhouding te staan ten opzichte van God. In die positie maakt God, hetzij door middel der schepping, hetzij door een inwendige werking, vele dingen bekend en toont ons ook waarin wij zondigen. Hij verlangt, dat wij naar onze positie wandelen, dus dat wij ons bekeren en onze schuld belijden als wij afgeweken zijn. Door belijdenis zullen wij vergeving krijgen. Daarvan hebben wij voorbeelden in de Hebreeuwse en Griekse teksten (Ps. 51, Luk. 15; 1 Joh. 1:9; zie ook 2 Kor. 7:9, 10; 12:21). Die bekering herstelt ons in de rechte verhouding die bij onze positie past. Het verloren schaap, de penning, de zoon van Luk. 15 blijven schaap, penning en zoon al zijn ze « verloren ». Zij moeten geen schaap, penning of zoon worden, maar in de ware verhouding hersteld worden: het schaap moet bij de kudde, het geldstuk in de beugel, de zoon in gemeenschap met de vader. Die verhouding kan hersteld worden niet door onze verdiensten, maar op grond van het dierbare bloed van Christus.

Israël stond in een zeer bijzondere positie, uit hoofde van Gods verbond met hen. Ook hier was bekering nodig. De tollenaar (d.i. een die zich in dienst van de vijandige natie gesteld had) en de zondaar (d.i. een die de zonde-offers der wet niet had gebracht) moest zich als zodanig erkennen, zich bekeren en zijn zonde belijden. Maar dat belet niet dat een uit de volken zich overeenkomstig zijn positie ook moet bekeren, en zich b. v. van de afgoden moet afkeren.

Sommigen hebben toch gemeend, dat er in onze bedeling geen bekering gevraagd wordt, maar wel geloof in Christus. Men zegt, dat God alles gedaan heeft en wij het nu slechts moeten aannemen door het geloof. Het probleem der zonde is voor hen opgelost in de zin, dat niemand meer om zijn zonden verloren gaat, maar alleen om één zonde: niet geloven in Christus. Bekering zou geen zin meer hebben, want God rekent hun zonden niet meer toe. Wij komen later op deze kwestie terug, maar merken hier op, dat die opvatting op minstens vier onschriftuurlijke begrippen berust:

¹ Een paar voorbeelden waar het voorwerp van geloof en bekering niet hetzelfde is en die twee dus niet noodzakelijk samenvallen:

Hand. 20:21. Eerst bekering (tot-in God), dan geloof (tot-in de Heere).

Hand. 26:18. Eerst bekering (op God), dan geloof (tot-in de Heere).

1. De Schrift zou geen bekering vragen van de volken, alleen van Israël.
2. De Schrift zou van alle mensen onmiddellijk geloof in Christus vragen.
3. Christus zou in de plaats van alle mensen gestorven zijn.
4. In onze tijd zou men slechts met één bedeling behoeven rekening te houden.

Voor het eerste punt is het voldoende te wijzen op Hand. 11:18; 14:15; 17:30 en 26:20.

Het tweede punt hebben wij in het voorgaande kort behandeld en zullen wij verder nog onderzoeken. Het eerste wat van een ongelovige gevraagd wordt is geloof en bekering in betrekking tot God. Door God geholpen, moeten wij de weg der behoudenis zo ver bewandelen, dat niets Hem belet ons weder te baren. Slechts dan kunnen wij « tot-in » *Christus* geloven. Een in-God-ongelovige kan niet in Christus Geloven.

Het derde punt behandelen wij later. De Schrift zegt nooit dat Christus in de plaats van alle mensen gestorven is. Hij stierf *ten bate* van allen en de gelovigen stierven met Hem ¹.

Het vierde punt kunnen wij hier maar even aanroeren. De betekenis van « bedeling » is « rentmeesterschap », zoals het Gr. woord dan ook in Luk. 16:2 vertaald is. In 1 Kor. 9:17 is het door « uitdeling » weergegeven, in Ef. 1:10 en 3:2 door « bedeling », in Ef. 3:9 door « gemeenschap ». Terwijl een aion alle dan levende schepselen betreft en een bijzondere wereld-ontwikkelingsgang aangeeft, betreft een bedeling maar een groep mensen. Neem, b. v. Paulus' rentmeesterschap dat Gods Woord « vervulde » (Kol. 1:25) d.i. vol maakte. Die bedeling omvatte zeker niet de ongelovigen, noch Israël. Al opent God nieuwe sferen van gemeenschap met Hem, allen volgen niet door het geloof. Zo kunnen er tegelijkertijd verschillende bedelingen zijn. Men ziet het zeer duidelijk in Handelingen, als aan de ene zijde de 12 Apostelen een rentmeesterschap hebben in betrekking tot het koninkrijk, de aardse sfeer en Paulus tegelijkertijd

¹ Zie voor de drie sferen het tijdschrift « Uit de Schriften » Deel 11 Nr 3 bl. 35 en 36; Deel III Nr 2 bl. 31; de Bijlage bij Deel II Nr 5 en « Om en Over de Verborgenheid » (vierde vortal). Over het begin der Gemeente: « Begint de Gemeente met Pinksteren? ». Over de bijzondere gemeente onzer bedoeling: « Het Voornemen der Eeuwen en de Gemeente der Verborgenheid » en « Om en over de Verborgenheid »

reeds een opdracht heeft in betrekking tot de hemelse sfeer (nog niet tot de over-hemelse) ¹

Zo is er dan ook in onze tijd iets dergelijks. De bedeling der verborgenheid staat wel op de voorgrond, zij kenmerkt onze tijd, maar daarom verlaat God de andere mensen niet. Gods genade strekt zich b.v. nog altijd uit over de ongelovigen: zij moeten in de eerste plaats gebracht worden tot geloof in God. Zo zijn er anderen die nu nog in de geest in bedelingen leven, die vroeger meer op de voorgrond stonden, doch nu nog in zekere zin doorlopen. God verbreekt niet alle gemeenschap met hen, al blijven ze in deze bedelingen staan. Als een ongelovige tot lid der Gemeente der verborgenheid komt, heeft hij in de geest al die bedelingen doorgemaakt. Wij zullen inderdaad zien hoe zijn weg gaat langs wedergeboorte en kindschap, tot rechtvaardigheid en zoonschap en dan tot het volwassen man zijn.

Deze dingen vragen ernstige overweging en wij hopen er later in afzonderlijke stukken op terug te komen. Intussen kan men inzien, dat er in onze tijd wel degelijk geloof en bekering kan gevraagd worden buiten Israël. Bekering betreft niet allen, b. v. niet hen die zich reeds bekeerd hebben, maar betreft wel hen, wie ze ook zijn, die zich nog niet bekeerd hebben, welke ook de kenmerkende bedeling is van de tijd waarin ze leven. Daarom is bekering nog niet een moeilijk werk, dat we in eigen kracht moeten volbrengen. Het komt er maar op aan gebruik te maken van Gods kracht en Hem niet te weerstaan. Het is geen hindernis op de weg der behoudenis, doch de uitdrukking van onze rechte verhouding tegenover God. Het is ook een getuigenis tegenover de gehele schepping en een verheerlijking Gods.

Men ziet welk belang er is de dingen te onderscheiden, zodat men aan de mensen ener bepaalde sfeer vooral dat voorstelt wat hen aangaat. Hoeveel kwaad is er niet gedaan met b. v op in-God-ongelovigen teksten toe te passen, die in-God-gelovigen aangaan.

GELOOF ALLEEN? We hebben reeds gewezen op het verschil tussen de opvattingen van Rome en van de Hervorming. De uitdrukking « geloof alleen » is heel goed als men hierdoor wil uitdrukken dat er geen eigenmachtige werken bij het geloof moeten komen om behouden te worden. Die formule is echter onjuist als men hierdoor zou willen aangeven dat er geen liefde, bekering, belijdenis, geloofswerken bij behoren. We spraken reeds van hen, die beweren

dat er van ons eigenlijk geen bekering meer gevraagd wordt, maar alleen geloof. Men zou volgens hen nooit mogen zeggen: « geloof en bid » « geloof en belijd uwe zonden », « geloof en belijd Christus voor de mensen », « geloof en wees gedoopt », « geloof en bekeer U ». Toch kunnen ze hun standpunt niet consequent volhouden, want ze moeten er onmiddellijk bijvoegen dat het « behoudend » geloof niet zuiver « historisch » is, maar wel een steunen op Christus, een afhangen van Zijn genade, een aannemen van Hem, een geloof in wat God van Zijn Zoon zegt. Ze veroordelen de uitdrukking: « geloof en bekeer U », maar zeggen dat de bekering deel uitmaakt van het geloof.

Wat moeten we hiervan denken? Men kent ons standpunt. We zijn het volmondig eens als men door « geloof alleen » wil uitdrukken, dat wij zelf niets moeten werken, noch kunnen verdienen. We kunnen echter niet meegaan met de gedachte, dat geloof samengesteld kan zijn uit andere dingen. Geloof is steeds geloof, doch als het voorwerp des geloofs Christus is, dan zal er op onafscheidbare wijze ook bekering bij behoren. Geloof « op » de Heere is niet omkering « op » de Heere, doch die twee kunnen alleen paarsgewijze bestaan, het een gaat niet zonder het ander. Als men meent dat die twee wel afgescheiden kunnen worden, zoals Rome dat doet, dan moet men wel zeggen dat geloof alleen niet voldoende is. Als men echter ziet dat zulk geloof het hart, de gehele inwendige mens betreft, dan is de bekering er noodzakelijk aan verbonden en kan men heel goed spreken van geloof en niet van de bekering, of omgekeerd al naar de aandacht meer gevestigd is op het voorwerp des geloofs, of op de gelovige zelf.

Na hetgeen we over geloof en bekering gezien hebben, is het ook duidelijk, dat men niet losweg van geloof moet spreken, zonder nader te bepalen wat men meent. Zo moet men ook de behoudnissen onderscheiden, zoals we dat verder zullen doen. Van de ene positie op de weg der behoudenis komt men tot de andere door zuivere genade, door middel van het geloof. Hoe hoger de positie, hoe meer het geloof gaat omvatten en telkens zal aan dat geloof ook een overeenstemmende bekering, omkering, verlangen, hoop, enz. verbonden zijn.

We willen nu in het kort de gewraakte uitdrukkingen onderzoeken.

1. « *Geloof en bid* ». Men zou eerst moeten zeggen, wat men onder

« bid » verstaat. De St. Vert. gebruikt het werkwoord bidden voor niet minder dan 11 verschillende Griekse woorden, die allerlei schakeringen aangeven: verlangen, wensen, begeren, vragen, verzoeken, smeken enz.¹

Bij elk geloof behoort een verlangen naar, de genadegaven die er in vervat zijn. Dit verlangen kan ook in het gebed uitgesproken worden en in die zin kan men heel goed zeggen: « geloof en bid ». Wil men door die uitdrukking echter te verstaan geven dat er een bidden en smeken moet zijn, dat tot doel zou hebben God over te halen iets te doen, dan is ze niet gepast en een hinderpaal op de weg der behoudenis. We moeten God niet uitnodigen genadig te zijn. « Begeer en u zal gegeven worden » Luk 11:9 en dat betreft zelfs heilige geest, (vs. 13) de gave van de Heilige Geest.

2. « *Geloof en belijd uw zonde* ». Als men de belijdenis als iets kunstmatigs aanziet, dat bij het geloof moet komen, dan is ook dit weer een hinderpaal en ook niet nodig of nuttig ter behoudenis. Men belijdt ook zijn zonde niet omi tot een hogere positie te komen als een soort verdienstelijk werk. De belijdenis zal gewoonlijk meer het wandelen in een positie betreffen. Heeft men niet naar Gods wil gehandeld, dan kan een oprechte belijdenis ons weer in de rechte verhouding ten opzichte van God plaatsen. Het bewustzijn van zonde en de daarop volgende (misschien stilzwijgende) belijdenis, drijft ons tot God. Uit genade komt God ons tegemoet en geeft ook de mogelijkheid tot dieper, meer omvattend geloof. Dit is waar voor alle tijden. Het is echter zeer belangrijk de sferen te onderscheiden. Van een in-God-ongelovige verlange men geen bewustzijn van zonde en belijdenis, zoals men dat alleen van een wedergeborene mag verwachten. Voor hem is het nog maar een vaag gevoel en staat zeker geloof tot God meer op de voorgrond. In die zin heeft men gelijk te zeggen, dat het verkeerd is, de nadruk te leggen op belijdenis van zonde.
3. « *Geloof en belijd Christus voor de mensen* ». Een geloof in Christus gaat van zelf gepaard met een belijdenis van Hem, tenzij hiertoe geen gelegenheid bestaat. Men komt echter niet tot het aionische leven omdat men Hem belijdt, in de zin dat die belijdenis een soort eigenmachtig werken en verdienen zou zijn. De belijdenis behoort bij het geloof zoals alle geloofswerken.

Van een die slechts in God gelooft mag men ook zulk een belijdenis, niet vragen. Eerst moet hij wedergeboren zijn.

4. « *Geloof en wees gedoopt* ». Geloof en waterdoop zijn onafscheidbaar in het Koninkrijk. Zie Mat. 28:19 en Mark. 16:16. Die uitdrukking moet men nu niet gebruiken, tenzij men spreekt van het geloof in Christus Jezus, dat gepaard gaat met de doop tot in de dood (Rom. 6:23).
5. « *Geloof en bekeer U* ». Dit hebben we reeds besproken. Geloof en bekering gaan samen als beide hetzelfde voorwerp omvatten. Dat dus zeer dikwijls alleen van geloof gesproken wordt, is nog geen bewijs dat er ook niet telkens bekering moet zijn. Die uitdrukking wil echter niet zeggen dat de mens eigenlijk aan twee op zich zelf staande vereisten moet voldoen: geloof en daarbij onafhankelijk ook bekering. De bekering moet ook aan het geloof niet vooraf gaan. Dit kan alleen als het voorwerp der bekering verschilt van dat van het geloof. We gaven reeds als voorbeeld: Hand. 20:21 en 26:18.

Het blijkt steeds weer hoe nodig het is tot in de kleinste dingen getrouw te blijven aan de Schrift. Alleen op die basis kan er eenheid zijn. De tegenwoordige verwarring bewijst hoe men is afgeweken.

XIV. DE WEDERGEBOORTE

WAT IS WEDERGEBOORTE? De volgende Gr. woorden komen hier in aanmerking:

Palingenesia (wedergeboorte) Mat. 19:28; Tit. 3:5 Anagennao (naar boven geboren) 1 Petr. 1:3, 23.

Gennao... anoothen (van boven geboren; opnieuw geboren) Joh. 3:3, 7

Gennao (geboren) Joh. 1:1:3; 1 Joh. 2:29; 3:9; 4:7; 5:i, 4, 18 1 Kor. 4:15.

Apokueo (baren) Jak. 1:15, 18.

Wij schrijven de volgende teksten over, die ons zullen helpen in te zien wat wedergeboorte is:

Joh. 3:3 « Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien »

Joh. 3:6, 7 « Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees; en hetgeen uit den Geest geboren is, dat is geest. Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden ».

Joh. 3:12 « Indien Ik ulieden de aardse dingen gezegd heb ».

1 Joh. 2:29 « Een iegelijk, die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is »

Als uitgangspunt van ons onderzoek nemen wij Joh. 3. Onze natuurlijke geboorte is uit het vlees. De mens is alzo « vlees », in Adam, in de oude mens. Hij is zonder gemeenschap met God en bijgevolg zonder leven in zichzelf: zwak en stervende. Dat vlees kan uit zich zelf niets doen naar Gods norm, kan geen gerechtigheid doen. Hij die wel de gerechtigheid doet is dus uit God geboren (1 Joh. 2:29). De onwedergeborene kan daarom echter wel iets goed doen in verband met zijn stoffelijke omgeving. De « oude mens » is slaaf der zonde. Hij kan niet geloven, dat Jezus is de Christus, niet behouden worden tot het koninkrijk Gods en geen aionisch (eeuwig) leven hebben. Die geestelijke dingen staan slechts onder het bereik van « geestelijke » mensen. Die « ziellijke » mens neemt niet aan wat van de Geest Gods is, omdat hij het niet kan verstaan (1 Kor. 2:13, 14). Zelfs de aardse dingen geloofden ze niet, hoe zouden ze de hogere

dingen geloven?

Wat moet er dan gebeuren? Een nieuwe geboorte, uit de Geest uit God, van boven (Joh. 3:7) en ook naar boven toe (1 Petr. 1:3, 23), uit onvergankelijk zaad. De Geest is levend makend en als wij er mee in verbinding staan, dan wordt onze geest en ziel bekrachtigd, ons gemoed vernieuwd en ons hart gereinigd. Er begint iets nieuws in ons: dat is de wedergeboorte. Het is een gemeenschap met Christus en we komen dan in contact met de geestelijke wereld. Alleen Gods kracht kan dit volbrengen.

In Joh. 3:5 leze men « geboren uit geestelijk water ». Dat dit de kracht van de Heilige Geest aanduidt, ziet men uit Joh. 7:38, 39.

DE WEDERGEBOORTE IN DE HEBR. SCHRIFTEN Wij moeten even terugkomen op . Joh. 3:10:

« Zijt gij een leraar van Israël, en weet gij deze dingen niet?
»

De Heere Jezus had gesproken over de geboorte uit de Geest en Nicodemus had daar, als leraar van Israël, reeds iets van moeten weten. Het was dus iets, dat reeds geopenbaard was en wij moeten dat in de Hebreeuwse Schriften kunnen vinden. Nu lezen wij inderdaad op menige plaats over een vernieuwing van het hart en het uitstorten van heilige geest

Deut. 30:6 « De Heere uw God zal uw hart besnijden. »

Ps. 51:7, 12 « In onreinheid geboren. Schep mij een rein hart.
»

Jes. 44:3 « Ik zal Mijn geest op uw zaad gieten. »

Jes. 57:15 « Levend maken van de geest der nederigen en het hart der verbrijzelden. »

Jer. 24:7 « Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen. Beking. »

Jer. 31:33 « Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven. »

Jer. 32:39 « Ik zal hun eenerlei hart geven... om Mij te vrezen. »

Ezech. 11:19 « Eenerlei hart... Nieuwe geest in het binnenste.
»

Ezech. 18:31 « Werpt weg overtredingen. Maak u een nieuw hart en een nieuwe geest » (v. 30 keert weder en bekeert u).

Ezech. 36:25-27 Reiniging. « En Ik zal u een nieuw hart geven en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen en zal u een vleses hart geven. » Wandelen in inzettingen.

Joël 2:28-32 « Geest uitgieten over alle vlees. »

Men ziet hier duidelijk de nationale wedergeboorte van Israël beschreven en bemerkt, dat zij eerst kan komen na de bekering. Zij zou gepaard gaan met allerlei uitwendige tekenen. Ezech. 18:30, 32 spreekt daar in het bijzonder over. Het is bekering en omkering tot Adonai Jehovah, een titel die vooral Ezechiël gebruikt (214 maal). Israël was toen in ballingschap en « Niet-Mijn-Volk » (Lo-ammi). Er is ook sprake van de besnijdenis des harten. Men weet, dat de besnijdenis wijst op het uitdoen van het « vlees », de « oude mens ». Hun hart moest uit die oude sfeer komen en de geest de overhand hebben. Dan zou er besnijdenis en vernieuwing des harten zijn. In Hand. 7:51 wordt de Joden nog verweten onbesneden van harte te zijn (ook van oren) en de Heilige Geest te weerstaan.

Wij zien dus hoe lang de nationale wedergeboorte, de gemeenschap met God reeds beloofd was. In Luk. 24:49 kondigt de Heere Jezus nu aan, dat de vervulling dier belofte nabij is: zij zouden te Jeruzalem aangedaan worden met kracht uit den hoge. In Hand. 1:4 vinden wij dit bevestigd en vs. 5 voegt er bij, dat zij kort daarna zouden gedoopt worden in heilige geest (d.i. de kracht van de Heilige Geest). En wanneer geschiedde het? Op het Pinksterfeest, dat een feest der eerstelingen is. Een deel van Israël werd toen vervuld met heilige geest (de kracht, Hand. 2:4). Het was het begin van de vervulling van Joël 2 (Hand. 2:17) en het overige dezer profetie had moeten volgen: het oprichten van het koninkrijk op aarde (zie ook de bovenvermelde teksten). Ook Joël stelt tot voorwaarde: bekering (Joël 2:12, 13). Na de eerstelingen had de oogst moeten volgen (Rom. 11:16). Zo zou dan de tijd der algemene wedergeboorte begonnen zijn, het koninkrijk (Mat. 19:28). Maar de massa van Israël bekeerde zich niet en dit alles moet nu nog in de toekomst geschieden.

De kracht des Heiligen Geestes uitte zich toen en in betrekking tot de nationale wedergeboorte op een wijze, die aangepast was aan de omstandigheden. De toekomstige aïon, waarin het koninkrijk valt, is

inderdaad een tijd van tekenen en wonderen (Heb.2:4, 5; 6:5). Daarom is echter de persoonlijke wedergeboorte niet aan die dingen gebonden. De wedergeboorte op zich zelf is het begin van een inwendige vernieuwing. Dit geldt voor alle tijden. Het uitwendige hangt af van de omstandigheden, van de bekering.

HET BEGIN DER NATIONALE WEDERGEBOORTE.

Nu moeten wij nog nagaan waarom vroeger geen heilige geest uitgestort werd, waarom er geen nationale wedergeboorte was. In Joh. 14:16 lezen wij:

« Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid ».

Het woord « andere » duidt er Een aan van dezelfde soort ¹. Deze goddelijke Trooster zou blijven « tot-in » de aïoon, dat is de toekomstige aïoon waarop alle profeten Israëls blik gericht hadden. De Heere zei dit in verband met de grotere werken die zij zouden doen (vs. 12). Die Trooster, de Geest der waarheid (of de ware Geest), zou hun leven geven en hun verstand openen, zodat zij zouden erkennen dat de zoon in de Vader is en zij in Hem en Hij in hen. Hij zou hen ook indachtig maken, alles wat de zoon gezegd had (vs. 26) en hen in al de waarheid leiden (Joh. 16:13). Dit werd voor de eerstelingen met Pinksteren vervuld en zal ook voor geheel Israël waarheid zijn als Christus, na hun bekering, te midden van Zijn Volk zal staan als *Jehovah-Shammah* (Ezech. 43:7; 48:35; Zef. 3:15-17).

Wat moest er dan gebeuren vóór dat die Trooster kon komen? Joh. 14:12 zegt: « Ik ga heen tot de Vader » en vs. 16: « en Hij zal u een anderen Trooster geven ». Daar zij bedroefd waren over het heengaan van hun Heiland, sprak Hij verder:

Joh. 16:7 « Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden ».

Wij merken hier op dat het voorzetsel « pros » gebruikt is. De

¹ Zie: «Wat de concordantie leert».

² « Dia » staat niet in de Alexandrinus en Vaticanus.

Heilige Geest zou in hun richting komen, maar daarom niet allen bereiken. Alleen hen, die zich omgekeerd zouden hebben. Vóór de nationale wedergeboorte kon beginnen moest de Heere Jezus dus eerst door dood en opstanding. Daarom zegt dan ook Petrus:

1 Petr. 1:3 « Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren... door ² de opstanding van Jezus Christus uit de doden »

1 Petr. 1:23 « Wedergeboren... door het levende en eeuwig blijvende woord van God ».

Wij moeten hier goed de persoonlijke wedergeboorte onderscheiden van de nationale wedergeboorte van Israël. Eerst na de opstanding kon deze laatste beginnen. Pinksteren had alzo een voorbereiding moeten zijn van het Koninkrijk, van de tijd, die speciaal « de wedergeboorte » genoemd wordt (Mat. 19:28). Alles was gereed, alleen moest Israël zich nog bekeren, opdat tijden der verkwikking konden komen (Hand. 3:19-21). Zoals wij reeds opmerkten, was het in die bedeling ook de tijd van uitwendige dingen, doch al ging de wedergeboorte toen gepaard met die zichtbare gaven, daarom wil dat niet zeggen, dat het altijd zo moet zijn.

De persoonlijke wedergeboorte is inderdaad in de eerste plaats een inwendige gebeurtenis. Deze is onafhankelijk van de bedeling. Lang vóór het kruis, in onze tijd en ook in de toekomst kunnen er velen wedergeboren worden, zonder dat er daarom zichtbare gaven bij behoeven te komen. De wedergeboorte is iets noodzakelijks voor alle mensen om in gemeenschap met God te komen. De uitwendige dingen hangen af van de tijd, de bedeling, de omstandigheden.

Van zelf is de persoonlijke wedergeboorte meer in het bereik van alle mensen, hoe vollediger de verborgenheid van Christus geopenbaard wordt en hoe verder God Zijn plan der eeuwen uitwerkt. In het bijzonder vormt Pinksteren een keerpunt en zijn ook de tegenwoordige tijden bij uitnemendheid die der genade Gods.

Later zien wij meer uitvoerig wat er vóór de persoonlijke wedergeboorte moet geschieden. Hier vermelden wij slechts, dat reeds Jes. 57:15 spreekt van een levend maken van geest en hart (dus een wedergeboorte) van hen die nederig en verbrijzeld zijn. Ezech. 18:21, 31, 32 spreekt ook van bekering en dan van een nieuw hart en

geest, en van leven. Zo moet er vóór de nationale wedergeboorte van Israël ook eerst bekering tot God zijn. Zie b. v. Deut. 30:10; Jes. 55; Hos. 3:5; Zach. 1:3.

KIND EN ZOON GODS. Als men uit God geboren is, dan is men van zelf een « kind van God ». (Joh. 1:12, 13; 1 Joh. 3:9, 10). Bij dit kindschap mag het echter niet blijven, want een kind verschilt niet van een slaaf (Gal. 4:1). Men staat dan nog « onder » de eerste beginselen als slaven (vs. 3). Daaruit moet men door de zoon Gods vrijgekocht worden, opdat men het zoonschap ontvange (vs. 5).

Rom. 7 betreft de toestand van de pas wedergeborene, het « kind » van God: hij is nog gevangen onder de wet der zonde (vs. 24). Rom. 8 spreekt dan van het zoonschap, het « in Christus » zijn (vs. 1), vrijgemaakt van de wet der zonde (vs. 2). Dan kunnen Gods rechtvaardige eisen in hen vervuld worden (vs. 4). Deze wandelen door de Geest (vs. 4) want zij worden door de Geest geleid (vs. 14), de geest wordt rijkelijk over hen uitgestort (Tit. 3:5), ja de Geest kan in hen wonen (vs. 9). Zo weten zij dan ook de dingen, die hen door God geschonken zijn (1 Kor. 2:12). Men is zoon Gods door het geloof in (Gr.en) Christus Jezus (Gal. 3:26). De kinderen, door hun geloof « tot in », komen tot het koninkrijk en het aionise leven op aarde. De zonen tot de heerlijkheid in de hemelen. Zij zijn een « nieuwe schepping » (2 Kor. 5:17 grondtekst).

Het zal nodig zijn er de aandacht op te vestigen, dat de St. vertaling dikwijls « kind » schrijft in plaats van « zoon ». Ziehier een reeks teksten, die voor ons onderzoek van belang zijn. We volgen de vertaling uitgegeven door J. N. Voorhoeve omdat zij meestal de Griekse tekst meer getrouw weergeeft.

ZOON

Luk. 20:36 « Er zijn zonen Gods, daar zij zonen der opstanding zijn ».

Rom. 8:14 « Want zovelen door den Geest Gods geleid worden, die zijn zonen Gods ».

Rom. 8:19 « Want de schepping verbeidt reikhalzend de openbaring van de zonen Gods ».

Rom. 9:26 « Zullen zij zonen des levenden Gods genoemd worden »

Gal. 3:26 « Want gij allen zijt zonen Gods door het geloof in Christus Jezus »

Gal. 4:6, 7 « En omdat gij zonen zijt, heeft God den Geest zijns zoons in onze harten uitgezonden, die roept: Abba, Vader! Zo zijt gij dan niet meer slaaf, maar zoon; en indien zoon, dan ook erfgenaam door God ».

Heb. 2:10 « Vele zonen tot heerlijkheid leidende ». Zie ook Heb. 12:5, 7, 8.

ZOONSCAP

Rom. 8:15 « Want gij hebt niet ontvangen een geest van slavernij wederom tot vreze; maar gij heb ontvangen een geest van zoonschap, door welken wij roepen: Abba, Vader! »

Rom. 8:23 « Verwachtende het zoonschap: de verlossing (apolutrosis) onzes lichaams ».

Rom. 9:4 « Die Israëlieten zijn, van wie het zoonschap is, en de heerlijkheid ».

Gal. 4:5 « Dat hij hen, die onder (de) wet waren, zou vrij kopen, opdat wij het zoonschap ontvangen zouden »

Ef. 1:5 « Die ons tevoren verordineerd heeft tot het zoonschap ».

Men ziet hoe het zoonschap in betrekking staat met de opstanding en de heerlijkheid, Luk. 20:36. Rom. 8:19, 23; 9:26; Heb. 2:10. Nu heeft men de geest van zoonschap (Rom. 8:15), bij de opstanding heeft men het zoonschap zelf, de volledige verlossing van het lichaam (vs. 23).

Het zoonschap was rehtens eerst voor Israël, Rom. 9:4. Zij zouden aldus de volken er ook toe brengen. Maar door hun misdaad is die positie nu reeds in het bereik der volken gekomen.

Terwijl de « kinderen » nog « slaaf » zijn (Rom. 8:15; Gal. 4:1 Gr. tekst), nog « onder » de tuchtmeester, de wet (Gal. 3:24; 4:5), zijn de « zonen » vrijgekocht (Gal. 4:5), niet meer onder die tuchtmeester (Gal. 3:25).

De zonen zijn « erfgenamen » of inbezitnemers (Gal. 4:7). Eens komen ook de « kinderen » hiertoe (Rom. 8:17).

De leden der Gemeente, die Zijn lichaam is, waren reeds vroeger (« tevoren ») verordineerd tot het zoonschap (Ef. 1:5 Gr. tekst). Nu zijn

ze tot een hogere positie gekomen, moeten ze wandelen waardiglijk der roeping (Ef. 4:1) en dus ook naar de wandel tot een « volkomen » of volwassen man komen (Ef. 4:13).

In een volgend hoofdstuk gaan wij nog een en ander na, over wat er moet gebeuren vóór de wedergeboorte en wat er op kan volgen. Men ziet echter reeds, dat zonder wedergeboorte (of een tijdelijke en buitengewone bekrachtiging) er slechts een stervende mens is, slaaf van Satan. Na de wedergeboorte kan men verlost worden, gerechtigheid doen, de zonde dus niet doen, liefhebben en de wereld overwinnen door het geloof. Men kan dan « geestelijk » zijn in plaats van « vleselijk ». Velen geloven, dat de « gemeente » met Pinksteren begint, omdat er van toen af een buitengewone werkzaamheid des Geestes waar te nemen is. Maar van welke gemeente spreekt men dan? Als alle wedergeborenen er toe behoren, dan begint ze al lang vóór Pinksteren. Wij weten echter, dat de Schrift van meer dan één gemeente spreekt; men moet dus nader bepalen waarover men spreekt. De Schrift leert ons de gelovigen in verschillende groepen te verdelen. Elke groep heeft zijn bijzondere taak in het voornemen der eeuwen. Zoals wij verder ook nog zullen zien, behoren de « kinderen » tot de aardse sfeer, de « zonen » tot de hemelse, en de « volwassenen » tot de « over-hemelse » ¹

Zij die deel maken van de aardse sfeer zijn « slaven ». Zie Num. 12:7 en Gal. 4:1. In de hemelse sfeer is men « vriend ». Zie Jak. 2:23 en Joh. 15:15. In de over-hemelse sfeer is er vereenzelving en een samen-lichaam Ef. 3:6 Gr. tekst.

De Gemeente waarvan Paulus het rentmeesterschap kreeg na Handelingen, het « samen-lichaam », behoort tot de overhemelse sfeer. Deze gemeente kan eerst « beginnen » nadat ze geopenbaard was, dus na Handelingen. De leden dezer gemeente gaan zowel als de gelovigen der andere sferen door de wedergeboorte, maar dit is geen reden om die gemeente met Pinksteren te laten beginnen. Het kenmerkende van Pinksteren staat in verband met de aardse sfeer. Alleen wat Paulus in zijn gevangenschapsbrieven schreef is speciaal tot de gemeente gericht, die Christus' lichaam is, het Samen-lichaam.

DE WEDERGEBOORTE IN ONZE BEDELING. Wij hebben reeds opgemerkt, dat sommigen ten onrechte menen dat er in onze bedeling geen bekering gevraagd wordt, maar alleen geloof. Anderen menen dat men nu niet wedergeboren behoeft te worden. Dergelijke

gedachten komen voort uit het verwarren van wat een aioon of bedeling kenmerkt met iets dat de mens persoonlijk betreft. De wedergeboorte is een kenmerk van de toekomstige aioon omdat dan niet alleen Israël nationaal zal wedergeboren worden, maar ook velen buiten Israël tot de wedergeboorte zullen komen. Niets echter laat toe de persoonlijke wedergeboorte tot die aioon te beperken. Reeds in Handelingen was er een groepsgewijze wedergeboorte en reeds vóór het kruis was er persoonlijke wedergeboorte. De mens, die van nature zondaar is, moet eerst wedergeboren worden om verder de weg der behoudenis te kunnen bewandelen. Dat moet dus in alle bedelingen plaats hebben. Tot de nieuwe schepping, het zoonschap, kan men slechts komen door geloof in Christus en dit is slechts mogelijk na de wedergeboorte, zoals wij nog verder zullen nagaan.

De ware oorzaak van veler verwarring ligt waarschijnlijk in het feit dat men alle gelovigen in dezelfde positie wil zien. Men let niet op het verschil tussen kinderen, zonen en volwassenen. Allen behoren dan tot één « gemeente » iets waarvan de Schrift niet spreekt. Ziet men echter de weg der behoudenis en het voornemen der aionen, dan kan men ook die groepen onderscheiden en inzien, dat de kinderen moeten opgroeien en de zonen ook tot een hogere positie moeten komen.

Men kan zeggen, dat de wedergeboorte niet tot onze bedeling behoort, in die zin dat de leden van het « samen-lichaam » de wedergeboorte ver achter de rug hebben. Het behoort voor hen, tot de dingen die achter zijn en die men moet « vergeten ». Zo is ook het zoonschap iets dat men voorbij is, individueel genomen. Maar anderen zijn nog niet zo ver. Velen moeten nog wedergeboren worden, anderen moeten nog tot de nieuwe schepping komen, ook in onze bedeling. Zoals wij reeds opmerkten, gaan vroegere bedelingen dus nog in zekere zin voort. Vandaar allerlei soort gelovigen, vandaar schijnbaar een en al verwarring. God alleen ziet van boven uit de draden van het borduursel en weeft het voort naar Zijn gemaakt plan.

Het is echter verkeerd nu de wedergeboorte op de voorgrond te schuiven. Voor elke bedeling moet men het kenmerkende dier bedeling vooral in acht nemen. Het is verkeerd in onze bedeling bij de wedergeboorte te blijven staan. Maar het is niet verkeerd, alle

¹ Zie ook « Om en Over de Verborgenis » (Vierde Viertel).

natuurlijke mensen in onze bedeling te wijzen op de noodzakelijkheid der wedergeboorte als eerste stap op de weg der behoudenis.

Wij kunnen onze gedachten misschien nog verduidelijken door een vergelijking te maken met de aardse toestanden. In onze tijden is men gekomen tot allerlei kennis en toepassing. Maar de kinderen komen daarom niet onmiddellijk bij hun geboorte tot die dingen. Er zijn nog altijd scholen en universiteiten nodig. In een vroegere eeuw stond de school misschien op de voorgrond, nu reikt de kennis veel hoger, maar daarom kan men die school niet ontberen. Wat verkeerd zou zijn, is dat men nu niet verder zou willen komen dan die school.

XV. DE NIEUWE SCHEPPING EN DE NIEUWE MENS

Wij willen hier slechts enkele dingen zeggen over de nieuwe schepping en de nieuwe mens.

Wedergeboorte en vernieuwing van het gemoed zijn nog geen nieuwe schepping. Als men « der wereld gekruisigd » en « in Christus » is, dan is er een nieuwe schepping (2 Kor. 5:17; Gal. 6:15).

De nieuwe mens wordt alleen vermeld in de brieven die speciaal de gemeente der verborgenheid betreffen. De leden zijn in Christus tot een nieuwe mens geschapen (Ef. 2:15). Zij moeten die nieuwe mens, die naar God geschapen is, « aandoen » (Ef. 4:24; Kol. 3:10). De « oude mens » was reeds gekruisigd in de positie van Rom. 6:6, maar moet nu afgelegd worden (Ef. 4:22; Kol. 3:9). Evenals de oude mens meer het gehele Adamietische mensdom is dan een individu, is de nieuwe mens de « mystieke Christus », het samenlichaam, het beeld Gods (Ef. 4:24; 2 Kor. 4:4; Kol. 1:15). De oude mens moet vernieuwd worden naar dat beeld en alzo overgaan in de nieuwe mens.

Het « aandoen » of « afleggen » wijst op een gewoonte. Zoals we gewoon zijn een kleed aan te doen, moeten we, al hebben we nog een vernederd lichaam, de gewoonte aannemen in de sfeer onzer positie te wandelen.

Zoals in Genesis het doel der schepping het mensdom is, zo is ook bij de nieuwe schepping het doel: de nieuwe mens.

De nieuwe schepping is dus meer algemeen en een voorbereiding, de nieuwe mens is het doel. Eens komen allen daartoe, als God alles in allen is (1 Kor. 15:28).

Wij geven hier een kort overzicht over de wedergeboorte, de nieuwe schepping en de nieuwe mens.

Aardse sfeer	{ Wedergeboorte Kind van God (slaaf) Vernieuwing van gemoed.
Hemelse sfeer	{ Nieuwe schepping Zoon van God (vrij) In Christus, oude mens gekruisigd.

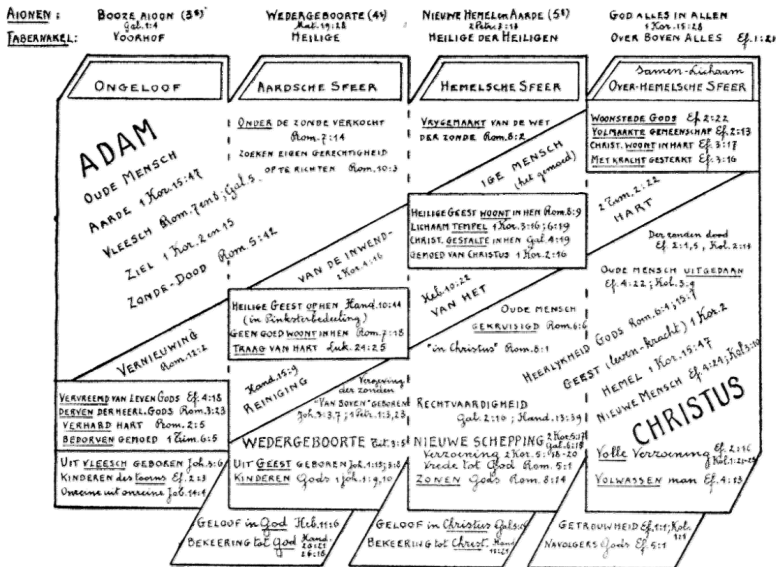
Overhemelse sfeer	{	Nieuwe mens
		Volwassen man
		Oude mens uitgedaan

Men weet reeds dat de volgende aioon die der wedergeboorte is, die zich dan niet meer tot enkelingen, maar tot de meerderheid uitstrekt. De daarop volgende aioon is die der nieuwe schepping. Daarna is God alles in allen. Zo is er dan een overeenstemming tussen de sferen en de aionen. De meesten gaan in de weg der behoudenis de aionen door en komen slechts na die der nieuwe schepping tot de overhemelse sfeer. De leden der Gemeente hebben het voorrecht nu reeds toegang te hebben tot die sfeer, tot Gods rechterhand, « verre boven alle overheid, en macht en kracht en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld (aioon) maar ook in de toekomstige ».

OVERZICHTELIJKE SCHETS

Vele dingen, die we reeds onderzochten en andere, die verder nagegaan worden, zijn voorgesteld op de schets hieronder. De bedoeling is een overzicht te geven van de verschillende sferen en hoe de weg der behoudenis er doorheen leidt. Sommigen kunnen die weg nu reeds afleggen tot in de overhemelse sfeer.

We hebben ook de overeenkomst doen uitschijnen tussen de sferen, de aionen en de delen v. d. tabernakel. Bij de behandeling der volgende zaken kan men steeds weer teruggaan tot deze schets, die vele dingen samenvat en aanschouwelijk voorstelt.

XVI. DE WEG DER BEHOUDENIS

DE VOLGORDE. Wij moeten nu enige dingen samenvatten en ordenen. De stof is zo uitgebreid, dat het nodig is een overzicht te geven van de geopenbaarde weg der « zaligheid », d.i. behoudenis.

Voor de ongelovige is de eerste stap: uit de schepping en door middel van zijn lichaam en zijn ziel God te leren kennen en verheerlijken (Hand. 14:15, 17; Rom. 1:19, 20). Hij kan daarin door andere schepselen geholpen worden. Paulus was tot allen (Joden en volken) gezonden om hun ogen te openen (Hand. 26:18). God kan echter op allerlei andere wijzen werken. Veel zal afhangen van de bedeling of de omstandigheden. Zo waren de wonderen eens krachtige middelen. Zo kan Hij nu onder de onbeschaafde volken ook bijzondere middelen gebruiken.

Nu lezen we:

Heb. 11: 61 « Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die 'Hem zoeken »

Het geloven, dat God « is », kunnen wij ook rekenen als geloof « tot » (gros) God (1 Thes 1:8), d.i. in de richting van God, zonder dat daarom het doel goed onderscheiden wordt.

Het God zoeken en naderen en daarna. dienen, wordt voorafgegaan door het zich afkeren van (« apo » d.i. weg van) de afgoden tot (« pros » d.i. in de richting van) God, 1 Thes. 1:9. Het spreekt vanzelf, dat « afgoden » op allerlei toepasselijk is dat men boven God stelt.

Hoe verder men komt op de weg der behoudenis, des te meer gaat, zoals we reeds gezien hebben, het geloof en de bekering omvatten en dit wordt in het Grieks op eenvoudige wijze uitgedrukt door het gebruik der voorzetsels pros, epi, eis, en. We moeten nu de gegevens die we vroeger reeds afzonderlijk voor het geloof, de bekering en de omkering nagingen, bijeenvoegen en ordenen.

Het zal daarbij nuttig zijn een en ander voor ogen te houden.

1. Geloof, bekering en omkering zijn zeer nauw met elkaar verwant, *als het voorwerp hetzelfde inhoudt*. Men bekeert zich en keert zich om naar men werkelijk gelooft.
2. Daar de Zoon het « uitgedrukte beeld » van Gods zelfstandigheid is (Heb. 1:3), omhelst geloof en omkering in verband met de

Heere méér dan geloof en omkering in verband met God, voor zo ver men Hem uit de schepping kan kennen.

3. Men moet rekening houden met de tijd waarin de mens leeft. Terwijl Abrahams geloof « op » (epi) God tot rechtvaardigheid gerekend wordt, moet er nu geloof in (en) Christus Jezus zijn om tot de rechtvaardigheid te komen. Van zelf wordt méér verlangd als er méér geopenbaard is. Gen. 15:6 heeft « in » de Heere. Het geloof van Abraham betrof overigens niet bloot God als Schepper, maar God Die de doden levend maakt.
4. Als het Christus betreft, is er natuurlijk een groot verschil in de geloofsinhoud, naarmate men in Hem gelooft als mens, als Messias, als Zoon Gods, als uit de doden Opgestane en Verheerlijkte, als Hoofd van het Samen-lichaam enz. Al wordt dezelfde naam en hetzelfde voorzetsel gebruikt, toch kan de tekst nog wel op een onderscheid wijzen. Als de opgegeven titel verschilt, moeten we daar rekening mee houden.

Behalve de vorige aanduidingen, die ons kunnen helpen en ons kunnen beletten mis te lopen, hebben we een groot aantal teksten, die toelaten alles nauwkeurig te rangschikken.

Het is wenselijk goed vast te stellen, waar we de wedergeboorte moeten plaatsen en hiertoe hebben we minstens twee duidelijke gegevens. Vooreerst Hand. 11:17, dat we als volgt in het Grieks lezen:

« Indien dan God aan hen gelijke gave geeft als aan ons, ook wanneer gelovende op de Heere Jezus Christus ».

Die gave staat in die bedeling in verband met de wedergeboorte. Geloof « op » (epi, acc. d.i. tot het bereiken van) de Heere gaat dus gepaard met wedergeboorte.

Vervolgens hebben we 1 Joh. 5:1, dat we zo letterlijk mogelijk weergeven:

« Een iegelijk, die gelovende is (d.i. nu), dat Jezus is de Christus, is geboren geworden (dat geschiedde vroeger reeds) uit God. » ¹

Volgens Joh. 11:25-27 stemt geloof dat Jezus is de Christus (de Zoon Gods) overeen met geloof « tot-in » (eis) Jezus. Dat geloof

moet dus door de wedergeboorte vooraf gegaan zijn.

Hier zien we de werking van de Heilige Geest in de mens Joh. 3:6, 8. Niemand kan zeggen, dat Jezus de Heere is, dan door de Heilige Geest, 1 Kor. 12:3. Die werking heeft slechts plaats na de wedergeboorte.

De omkering in de richting van de Heere (pros) van 2 Kor. 3:16 en die Israël betreft, kunnen we plaatsen na de omkering « op » God, waartoe de volken uitgenodigd werden (Hand. 14:15; 15:19; 26:18, 20). We mogen inderdaad aannemen, dat Israël wel zo ver gekomen was, al keerden ze zich nog niet tot de Heere.

Zo komen we dan reeds tot de volgende lijst:

Geloof en omkering tot (pros) God.

Geloof, bekering en omkering op (epi) God.

Omkering tot (pros) de Heere.

Geloof en omkering op (epi, acc.) de Heere.

WEDERGEBOORTE

Geloof tot-in (eis) de Heere.

Geloof in (en) Christus Jezus.

We moeten nu nog plaatsen: geloof en bekering tot-in (eis) God. Uit 1 Petr. 1:21 moeten we besluiten dat zij die tot-in God geloven reeds wedergeboren zijn en uit Hand. 20:21 blijkt, dat bekering tot-in God nauw verwant is met geloof tot-in de Heere. We moeten verder nog onderscheiden tussen geloof tot-in de Heere (d.i. in verband met de aarde) en tot-in Christus Jezus (d.i. in verband met de hemelen). We kunnen onze lijst dus als volgt vervolledigen:

WEDERGEBOORTE

Geloof en bekering tot-in (eis)

God Geloof tot-in (eis) de Heere.

Geloof tot-in (eis) Christus Jezus.

Geloof in (en) Christus Jezus.

Men kan opmerken, dat het zich omkeren in verband met God of de Heere, nooit gebruikt wordt na de wedergeboorte. Er is dan reeds een gemeenschap met God. Wel spreken twee teksten van een omkeren van gelovigen, doch in een (Gal. 4:9) is het ten opzichte van de eerste beginselen en in de tweede (Jak. 5:19, 20) is het iemand, die een zondaar omkeert, niet zich zelf. « Bekeran » of « bekering » wordt

meermalen gebruikt voor mensen die reeds wedergeboren zijn (zie b.v. 2 Tim. 2:25 in verband met het erkennen der waarheid). Het gaat dan om de wandel, niet hun positie voor God.

Voorzover we weten is er slechts één tekst, die niet in de opgegeven lijst past, namelijk Filemon 5. Hier staat geloof « pros » de Heere Jezus en het gaat zeker over een wedergeborene. Er is echter enige onzekerheid in de handschriften en de Alexandrinus gebruikt hier tot-in (eis). Als we deze lezing aannemen, is er volledige overeenstemming met onze lijst.

We kunnen die lijst nu nog verder aanvullen en controleren door andere teksten na te gaan. We nemen er slechts enkele en stellen de lezer voor zelf verder te onderzoeken.

Rom. 10: 13-17 « Want een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden. Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in Welken zij niet geloofd hebben? en hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? en hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen, zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods »

De volgorde is dus hier:

1. Het evangeliseren (vs. 15) door van door God gezonden mensen;
2. Het horen;
3. Het geloven tot-in (eis) Christus;
4. Het aanroepen van Christus;
5. Het behouden worden.

In Hand. 26:18 vinden we het openen der ogen, het omkeren « op » God, de vergeving van zonden, het geloof « tot-in » Christus en het een erfdeel hebben onder de geheiligden.

Mark. 1:15 zegt: « Bekeert u en geloof het Evangelie ». Het is gericht tot Joden, die reeds in God geloven. Met het oog op het nabij zijnde koninkrijk, moesten zij zich tot God bekeren. Zo zouden zij een toegerust volk worden (Luk. 1:16, 17). Dan konden ze later in Christus geloven.

¹ Het Grieks heeft hier een voltooide tijd.

Uit Joh. 5:38-47 leren wij, hoe ze Gods eer moeten zoeken vóór ze Jezus kunnen aannemen en Hem geloven.

Joh. 14:1 zegt, dat op het geloof « tot-in » God, geloof « tot-in » Christus moet volgen.

Dat na de wedergeboorte of geloof « op » de Heere Jezus Christus, de behoudenis (tot het koninkrijk) volgt, leren wij ook uit Joh. 3:3 en Hand. 16:31.

Hand. 2:38 spreekt er van hoe op-God-gelovige Joden, die in het hart getroffen zijn door het evangelie dat Jezus is de Christus, tot bekering vermaand worden en bij de doop in de naam van Jezus Christus (dus geloof), de gave des Heiligen Geestes, dus de wedergeboorte, ontvangen. Vers 39 zegt dan, dat de belofte (deze omvat de wedergeboorte) hen toekwam, en hun kinderen, en allen die verre zijn, zo velen de Heere onze God er toe roepen zal. Wij nemen dit voor al de Israëlieten, die reeds « op » God geloofden en zo bereid waren voor de wedergeboorte. Het is leerzaam hiernaast Joh. 10 te lezen (en andere delen), dat van de Herder en de schapen spreekt. Men weet dat in de Hebreeuwse Schriften alleen de Israëlieten « schapen » genoemd worden. Wij nemen die uitdrukking in het bijzonder voor de op-God-gelovige Joden. De Herder roept ze bij name en de schapen volgen Hem, omdat zij Zijn stem kennen. Zodra die op-God-gelovigen inderdaad de goede boodschap horen, nemen zij ze aan (zie ook 1 Joh. 4:6). Als zij de « deur » ingaan, d.i. tot-in de Heere Jezus Christus geloven, zullen zij behouden worden. Er waren van die schapen te Jeruzalem (deze stal, Joh. 10:16) en ook andere (van de zelfde soort) buiten Jeruzalem (hen, die verre zijn, Hand. 2:39), die moesten geleid worden tot een kudde. Zij die niet geloofden, waren Zijn schapen niet (Joh. 10:26). Aan de schapen geeft Hij het eeuwige leven (dus moeten zij door wedergeboorte tot geloof tot-in Christus komen).

Hand. 8:14 spreekt van hen, die het woord Gods hebben aangenomen, doch nog niet wedergeboren waren (vs. 16). Zij ontvingen heilige geest door handenoplegging.

Uit de geschiedenis van Cornelius kunnen wij ook iets leren. Hij was « godzalig » en « vrezende God ». Hij geloofde reeds op (epi) God. Nu komt Petrus met het evangelie en wij zien de werking van de Heilige Geest (wederg.) na geloof en bekering op (epi, acc.) de Heere (Hand. 11:18).

Het evangelie is een kracht tot zaligheid een iegelijk die gelooft,

Rom. 1:16.

Door geloof in (en) Christus Jezus komt men tot het zoonschap en de gerechtigheid (Hand. 13:39; Gal. 3:26). Zij zijn met Christus gestorven en hun geloof rust in Hem. Zij die tot-in Christus Jezus geloven moeten nog gerechtvaardigd worden (Gal. 2:16).

We voegen nu alles te samen in de volgende tabel, waar we behalve de aardse en hemelse sferen, die ons tot het kind- en zoonschap brengen, nog de over-hemelse bijvoegen. Hier is, volle gemeenschap, vereenzelviging met de mystieke Christus. In een later hoofdstuk spreken we over de verschillende « behoudenis ».

DE WEG DER BEHOUDENIS

Het openen der ogen. Hand. 26:18, 20.	Geloven dat God « is » geloof en omkering tot (pros) God. (De deur des geloofs). Geloof, bekering en omkering van ijdele dingen en van Satan op (epi) God Omkering tot (pros) de Heere.	Heb. 11:6; 1 Thes. 1:8; 1 Thes. 1:9; Hand. 14:27; Hand. 14:15; 15:19; 26:18, 20; Heb. 6:1 2 Kor. 3:16.
Vergeving van zonden en mis- daden	Geloof en omkering op (epi, acc.) de Heere. De Geest gegeven aan hen, die Hem gehoorzaam zijn. WEDERGEBOORTE. Kind van God. Geloof en bekering tot-in (eis) God. Geloof tot-in (eis) de Heere, geloof dat Jezus is de Christus. Aionische leven op aarde.	Hand.9:35,42; 11:17- 21; 16:31 Hand. 5:32 1 Joh. 5:1; Joh. 1:12, 13 Joh. 14:1; Hand. 20:21; 1 Petr.1:21 Joh. 3:16; 6:40; Joh. 11:25-27
Der ZONDE dood	Geloof tot-in (eis) Christus Jezus. Geloof in (en) Christus Jezus. Zoonschap, Gerechtigheid. Aio- nische leven in de hemel.	Gal. 2:16; Hand. 13:39; Gal. 3:26; Rom. 6:23
Zonden en misdaden kwijtgesch. Der ZONDEN dood	Volledige gemeenschap. Het sam- menlichaam. De Gemeente der verborgenheid.	Ef. 2:1, 5; 3:6; 4:32

Door de stippellijnen hebben we gepoogd de verschillende sferen van gemeenschap af te scheiden. Men neme deze grenzen echter niet te scherp.

Misschien zal men ons tegenwerpen, dat we die sferen in het geheel niet mogen scheiden en dat er slechts een geleidelijke vooruitgang is in het geestelijke leven. We zien echter dat God steeds scheidingen maakt en dan ook spreekt van het recht snijden van het woord der waarheid. Dat wijst er op dat er zeer bepaalde grenzen zijn er we zien die dan ook in de aionen en bedelingen. Vanzelf is er een ontwikkeling van Gods plan en volgt het een op het ander. Toch gaat dit niet geheel geleidelijk, doch met afgebakende tijden en omstandigheden. Verder vergelijken we de gelovige met een schoolgaand kind. In een school zijn er verschillende en duidelijk begrensde klassen, al is de één de voorbereiding tot de andere. Min of meer in die geest zien we ook de verschillende sferen van gemeenschap en zegening. Alle gelovigen te samen kunnen wel als één grote eenheid gezien worden (dat is dan wat men dikwijls de « gemeente » noemt in onderscheiding met hen « die buiten zijn », met « de wereld ». Allen zijn minstens kinderen Gods, maar toch moeten we ze in groepen verdelen, zoals de leerlingen van een school (die een eenheid vormt) in klassen verdeeld zijn.

Dat er bij de sferen ook zeer bepaalde grenzen bestaan, is duidelijk, want de aardse sfeer begint met de wedergeboorte, de hemelse sfeer bij het sterven met Christus en de over hemelse bij het een dode zijn ten opzichte der zonden ¹. De gelovige is daarom niet altijd geheel bewust van de overgang van sfeer tot sfeer, doch dat bewijst niets tegen die verdeling. De praktijk leert zelfs, dat dergelijk bewustzijn van een plotselinge overgang er wel kan zijn. Men kent niet alleen treffende gevallen van plotselinge bekeringen van ongelovigen (wedergeboorte), maar ook zijn er die het sterven met Christus als een heel bijzonder feit in hun geloofsleven ondervonden hebben. Vroeger worstelden ze tegen de zonde, nu houdt plotseling alle strijd op, want ze zijn der zonde dood. De Berullianen der Roomse kerk ²

¹ Zie ook Om en over de Verborgenschap Vierde Viertal.

² Berullius leefde in de 17^e eeuw. Waarschijnlijk werd hij vooral beïnvloed door het lezen van het Nederlandse of Vlaamse werk: Die grote evangelische Peerle (1602), dat een grote invloed uitoefende op de geestelijke wereld Zie: Aanhangsel N° 2.

en de Protestanten, die van een « overwinningsleven » spreken, leggen de nadruk op dit sterven met Christus en het daarop volgende leven in Hem. De hogere gemeenschap van het « samenlichaam » komt daarbij gewoonlijk niet tot haar recht. Voor hen, wier ogen verlicht worden en die iets van de grote verborgenheid zien, is er ook hier een min of meer plotselinge overgang.

Het spreekt van zelf, dat ieder de weg der behoudenis meer of minder snel kan afleggen en dat verschillende trappen om zo te zeggen kunnen samenvallen en niet bewust onderscheiden worden. God gebruikt allerlei middelen om de mensen vooruit te stuwten op die weg. Veel kan afhangen van de bedeling, de tijd en de omstandigheden waarin men leeft. Er zijn tijden, zoals nu, waarin God om zo te zeggen zwijgt. Toch menen wij, dat de normale door God geopenbaarde weg in alle bedelingen dezelfde is. De wijze waarop hij doorlopen wordt, de snelheid, de werking Gods, kunnen echter veel verschillen. Voor velen wordt ook de weg slechts ten dele afgelegd gedurende hun leven in onze aïoon. Wij wensen hier bijzonder de nadruk te leggen op Gods vrijmacht.

Als Hij Zelf de weg der behoudenis heeft aangegeven, en Hij deze dan ook toepast, kunnen wij wel de nadruk leggen op die weg, zonder gevaar iets af te doen van Zijn soevereiniteit. Wat wij echter niet mogen doen, is te beweren, dat Hij niet anders kan werken. De gewone geopenbaarde weg vinden wij in de Schriften en daaraan moeten wij ons houden. Op een andere weg mogen wij niet rekenen. Maar dit alles belet niet, dat God wel een andere kan kiezen als Hij dat nodig vindt. Wij zullen later zien, dat Hij ook op heel bijzondere wijze kan ingrijpen, als Hij b.v. iemand een opdracht wil geven om Zijn voornemen uit te werken. Wat men vooral van de gewone weg der behoudenis moet weten, is dat er geloof en bekeuring tot God moet zijn, vóór er wedergeboorte is en dat zonder wedergeboorte er geen geloof in Christus kan zijn. Wij menen dus, dat de gewone weg der behoudenis door een reeks verschillende posities loopt. Gods vrijmachtig besluit plaatst ons, buiten onze wil en medewerking om, in een zekere positie. Dan moeten wij door het geloof aannemen, in bezit nemen, wat God ons in die positie aanbiedt, wat de Heere Jezus Christus voor ons verworven heeft. Er wordt van ons verwacht, dat wij in overeenstemming met die positie naar Gods verlangen zullen wandelen. Aan elke positie is een hoop verbonden, die allen toekomt die in deze positie geplaatst zijn. Onze werken moeten dan de vrucht

zijn van ons geloof in wat God voor ons gedaan heeft. Het zijn geloofswerken, door Hem mogelijk gemaakt, omdat Hij er ons de kracht toe geeft. Op die werken kan een loon volgen, het genadeloon. Het is de prijs, die niet noodzakelijk allen ten deel valt. ²

Wij zullen later meer uitvoerig zien, dat wettische werken de dingen juist andersom stellen. Zij worden uitgevoerd in eigen kracht en hebben tot doel de positie te verwerven. Men mene dus niet, dat wij werkheiligheid in Roomse zin, of lange perioden van ervaringen in Protestantse zin voorstaan en nodig achten eer men mag geloven Gods genade deelachtig te zijn. Men mene niet, dat wij beweren, dat God ons in een nieuwe positie plaatst, omdat wij zo goed in de vroegere gewerkt hebben. Wij menen echter wel, dat God in de regel niemand in een hogere positie zal plaatsen als hij zelfs niet wandelt naar zijn eerste positie. Want dan doet hij Gods wil niet en zondigt en God kan hem in die weg niet aanmoedigen noch zegenen. Wij menen ook, dat het Gods belofte is iedereen vooruit te helpen en we dus, als we Zijn weg volgen, niet op Hem behoeven te wachten. Alle zonde en achteruit blijven heeft zijn oorzaak in de traagheid, de onwil, het weerstaan van de gelovige, niet in een niet werken van God. Voor ons is God de mens dus altijd voor. Steeds moet de mens slechts uitwerken wat God reeds volbracht heeft. Nooit kan de mens uit zich zelf iets verdienen. Wat God voor ons vrijmachtig gedaan heeft, onze positie, is de grond, ons geloof is de wortel en onze werken zijn de vruchten. Dragen wij vruchten, dan kan God, als dat in Zijn voornemen past, ons hoger plaatsen uit zuivere genade. Onze positie is dus geen doel, maar een uitgangspunt. Bij de werkheiligheid is de mens de grond, zijn werken de wortel en de positie zou de vrucht moeten zijn. De werkheiligheid en het letten op bevindingen vestigen de blik op onszelf, terwijl wij op Hem moeten zien, Die ons alleen kan helpen.

Maar als dan de Schrift werkelijk van verschillende posities spreekt, dan moeten wij ze ook leren onderscheiden. Want God geeft ons wel de mogelijkheid naar de positie te wandelen, waarin Hij ons geplaatst heeft, maar niet naar een andere. Van ons wordt wel een waar geloof gevraagd in wat God ons aanbiedt, maar niet in wat Hij voor hogere sferen bestemt. Daarom ook is het zo nodig het Woord der waarheid recht te snijden. Omvat ons geloof wat voor ons bestemd is, dan zal dat geloof er ons toe leiden de kracht te ontvangen om Gods wil uit te werken. Dat geloof zal ons niet koud

laten en zal niet verzwakken. Vermengt men echter wat God gescheiden heeft en tracht men te geloven en op zichzelf toe te passen wat God tot verschillende groepen zegt, dan kan ons geloof niet vast zijn, het zal telkens wankelen en moet steeds aangevuurd worden. Dan is ook de weg der behoudenis niet duidelijk afgetekend en is er kans dat wij blijven stilstaan of afdwalen. Zoals we reeds deden opmerken, is ons geloof gekleurd naar het voorwerp des geloofs. Is de inhoud des geloofs verward en onzeker, dan is dat ook het geval met ons geloof. Dan doen we niets dan wankelen.

Men kan de vraag stellen hoe men kan weten dat God ons in een zekere positie geplaatst heeft. In de eerste plaats is een nauwkeurig Schriftonderzoek hier behulpzaam, doch het zal vooral de Heilige Geest Zelf zijn Die zó op ons inwerkt, dat we dit bewustzijn voor ons zelf verkrijgen als we maar ernstig willen luisteren. Van anderen kunnen we slechts vermoeden waar God ze geplaatst heeft, volgens hetgeen hun geloof schijnt te omvatten. We voegen hier ook nog bij, dat men niet in een positie komt door kennis of geloof. Het is niet omdat we reeds een vage visie van iets hebben dat we er zijn en het is, niet omdat anderen sommige zaken nog niet inzien dat ze er niet zijn. Het in een positie plaatsen is geheel Gods werk voor ons. Daarna kunnen we er, kennis van krijgen, er in geloven en er naar wandelen. Dit alles in Gods kracht, naar wat Hij mogelijk maakt.

EEN VERGELIJKING. Het is met enige weifeling, dat we hier een vergelijking geven, die onze gedachten meer tastbaar kan voorstellen. Men denke er echter aan, dat een vergelijking altijd gebrekkig is. De verschillende posities waarin een mens kan geplaatst worden, vergelijken wij bij de verdiepingen van een huis. Het gelijkvloers is b. v. de sfeer van de natuurlijke mens. Hier kan hij alles doen wat tot die sfeer behoort, omdat de heer des huizes daartoe de nodige middelen gegeven heeft. Wij drukken dit uit door te zeggen, dat hij zich vrij in een horizontale richting, op zijn niveau, kan bewegen. De heer verwacht dat hij op dit verdiep alles zal doen wat met zijn positie overeenkomt. De heer wil hem echter verder 'helpen dan het gelijkvloers en spreekt hem, door middel van allerlei middelen die tot zijn sfeer behoren, van de hogere dingen. Met zijn « natuurlijke » vermogens, die hij van de heer ontvangen heeft, kan hij die dingen wel niet begrijpen, maar door die voorlichting toch bewust worden dat er een hogere verdieping is en dat het ware leven niet op zijn

niveau ligt. Zijn neiging is echter uit eigen macht naar boven te klimmen, maar dat gaat niet. Al is hij vrij zich horizontaal te bewegen, in verticale richting vermag hij niets. Ook hier toont de heer des huizes hem echter weer de weg: als hij de lift instapt, of in die lift wil blijven, waar de heer hem desnoods geplaatst heeft, kan hij door een kracht die buiten hem ligt, opgenomen worden tot een hogere positie. Op de lift kan hij zelf stappen, want deze ligt op zijn niveau, er is maar een horizontale beweging voor nodig en die kan hij uitvoeren door de mogelijkheid die de heer hem uit genade geschonken heeft.

De heer zet hem dus gewoonlijk niet op de lift, maar leidt hem er heen. De mens kan altijd weerstaan. (Wij spreken hier niet over bijzondere gevallen, die wij verder onderzoeken, als wij over uitverkiezing spreken). Het opstijgen is geheel buiten de mens om. Het is iets dat hij gewild heeft en dus van zelf niet weerstaat. Er is misschien veel teleurstelling en ondervinding nodig voor hij inziet niet uit eigen kracht naar boven te kunnen gaan en hij gebruik leert maken van de lift. Als de heer hem vrijmachtig op een ander verdiep zet, ontvangt hij tegelijkertijd al wat nodig is om de dingen dezer nieuwe sfeer te begrijpen en volgens zijn nieuwe positie te wandelen. Zo kan hij weer, uit genade, op de lift stappen om tot hoger sferen te komen. Blijft hij op een verdiep, dan is zijn lot aangepast aan de toestanden van dat verdiep. Komt hij in opstand, dan krijgt hij straf.

Het gelijkvloers van onze vergelijking komt b. v. overeen met de toestand van de natuurlijke mens. In zijn sfeer kan de natuurlijke mens komen tot geloof en omkering « tot » en « op » God. Niet uit eigen kracht, maar door de mogelijkheid, die God hem daartoe gegeven heeft. Daar die mogelijkheid in hem ligt, geschieden die dingen niet buiten hem om. God dwingt hem niet op de lift te gaan en op te stijgen. Het hangt van de mens af zich zover te laten leiden. Al zou God hem in de lift plaatsen, hij is nog vrij er af te gaan.

Als hij echter tot de lift gekomen is of in de lift wil blijven, dan kan de wedergeboorte volgen. Hierbij is de mens passief, kan zelf niets doen, omdat hij daartoe het vermogen niet heeft ontvangen. De wedergeboorte is onweerstandelijk in die zin, dat hij het gewild heeft en dus niet meer weerstaat. Door de wedergeboorte komt hij in een andere sfeer en heeft nu ontvangen wat nodig is om de geestelijke dingen te begrijpen en naar zijn nieuwe positie te wandelen. Zo komt ook het geloof « tot-in » Christus. Al wat tot zijn sfeer behoort, moet

hij weer door het geloof aanvaarden en dan kan God hem nog hoger plaatsen in de hemelse en over-hemelse sferen.

Wij herhalen, dat hij in zijn natuurlijke positie niet kan geloven, dat Jezus is de Christus, hij heeft daartoe het vermogen nog niet ontvangen. Maar hij kan wel in God geloven en zich « op » God bekeren en zo aanleiding geven door God wedergeboren te worden. Dan kan hij « tot-in » Christus geloven. Nooit komt hij tot iets uit eigen kracht. De horizontale beweging, zijn wandelen in zijn sfeer, kan hij slechts door de kracht die God hem daartoe geeft. De verticale beweging, het opstijgen tot een andere sfeer, geschiedt door een kracht die geheel buiten hem ligt. Als hij naar Gods wil wandelt, doet hij geloofswerken. (Zie het hoofdstuk over genadeloon). Later bespreken wij bijzondere gevallen waar God iemand, voor zo veel wij kunnen oordelen, nog op andere wijze in een nieuwe positie plaatst. Dat is dan om een bijzondere opdracht te vervullen, ten bate van anderen. Het is niet de gewone weg der behoudenis.

Bij deze vergelijking moet men ook nog in het oog houden, dat de lift niet noodzakelijk altijd werkt. God is tot niets verplicht. Wel toont de Schrift dat Hij velen wederbaart en het « zaligmakend » geloof schenkt als ze zich bekeerd hebben. Maar Hij behoeft dat niet te doen en doet het ook niet altijd. Ten minste niet onmiddellijk. Ook hier is het onderscheiden der bedelingen en aionen van groot belang. In sommige leidt Hij de mensen op krachtige wijze tot de lift. In andere zwijgt Hij in vele opzichten. De heidenvolken zijn steeds een probleem geweest. Waarom hebben zij niet dezelfde gelegenheid als anderen om de heilswaarheden te horen? Wij zien de oplossing in het Voornemen der aionen. God volgt een weg. Israël zou Zijn instrument zijn. Maar Israël faalt. Zo toont Hij nu allen nog de gevolgen van het niet uitvoeren van Zijn wil. Eens komt Israël toch tot het uitvoeren Zijner opdracht en dan hebben de volken hun volle deel aan Gods heil. Intussen zal God het wel zô schikken, dat tenslotte toch geen enkele persoon benadeeld is. Niemand mist de gelegenheid zich tot God te bekeren (zie het hoofdstuk over bekering). Als hij tijdelijk niet verder kan komen op de weg der behoudenis, daar hij niets weet van de Behouder, zal God hem dit niet toerekenen, maar hem misschien juist schadeloos stellen voor dit tijdelijk gemis.

EEN TWEEDE VERGELIJKING. We kunnen ook een andere vergelijking gebruiken. Er zijn lagere, middelbare en hogescholen. Elk dezer kunnen we aanzien als een positie, waarin kinderen, jongelingen en volwassenen geplaatst zijn. De weg van het onderwijs gaat dan van de ene positie tot de andere. In elke school zijn er verder nog verschillende klassen, dus nog een onderverdeling der positie.

Wat geschiedt er nu met de leerlingen? Laat ons een bepaalde klas in een bepaalde school nemen. De leerling is er geplaatst, opdat hij zou opwassen tot het hoogste wat in die klas onderwezen wordt. Al is hij in een zekere positie geplaatst, daarom; heeft hij nog niet onmiddellijk, wat met die positie overeenkomt. Hij moet juist leren dit alles in bezit te nemen. Daartoe wordt hem alles aangeboden wat hem kan behulpzaam zijn; hij ontvangt de mogelijkheid te doen, wat van hem verlangd wordt. Nu verwacht men ook, dat hij daarvan zal gebruik maken en naar zijn positie zal wandelen. Doet hij zijn best en gebruikt hij die genadegaven, dan kan hij zijn doel bereiken en behalve het ontvangen van een beloning, ook in een hogere klas geplaatst worden. Dit laatste behoeft niet noodzakelijk, maar zal in de regel wel geschieden. De leerling kan wel een genadeloon verdienen in zijn klas, maar verdient niets wat er boven uit gaat, b. v. het plaatsen in de hogere klas. Als hij niet werkt zoals het behoort, kan men hem van zelf niet hoger plaatsen, want dat zou eenvoudig de luiheid aanmoedigen. Daarbij zou het hem niet helpen, want in die hogere positie begrijpt hij toch niets van wat geleerd moet worden. Zijn wandel kan hem dus beletten verder te gaan. Benut hij goed de lessen die hij leren moet, dan kan dit hem een genadeloon doen toekomen. Het hoger plaatsen zelf ligt buiten hem.

In elke klas doen de onderwijzer en de ouders alle moeite om de leerling vooruit te helpen. Zij maken het hem zoo gemakkelijk mogelijk en dringen voortdurend aan op vlijt enz. Zij wijzen hem terecht en straffen ook als dat nodig en nuttig kan zijn. Maar tenslotte hangt toch alles af van de leerling. Deze kan zich steeds verzetten en als hij niet wil leren, dan is alle moeite verloren. Het werken in een gegeven klas, de wandel in een zekere positie, hangt dus af van de leerling. Het plaatsen in een hogere positie hangt af van de onderwijzer en de ouders. Hier kan de leerling alleen belemmerend of belettend werken, niet verdienend.

Behalve die regelmatige weg, is het niet uitgesloten, dat er andere zijn. Men kan zich b. v. zeer goed het geval voorstellen, waar de

onderwijzer sommige leerlingen op een zeer bijzondere wijze voorbereidt, omdat hij ze een bijzondere opdracht wil geven ten opzichte van de andere leerlingen. Zij kunnen hem misschien in een of ander bijstaan de anderen vooruit te helpen. Dat zijn uitverkorenen.

Het in een positie plaatsen is uit genade, buiten de mens om, buiten zijn verantwoordelijkheid, door Gods besluit. Het wandelen in de positie hangt van de mens af, het betreft Gods verlangen. In de weg van het onderwijs wordt alles aan het kind geschonken: het leven, de gezondheid, de verstandelijke vermogens, ouders, die voor het kind zorgen, onderwijzers, die het helpen, een school en al wat verder nog nodig mocht zijn. Dit alles komt niet van het kind, het moet er alleen gebruik van maken en zijn eigen wil niet volgen. Zo is het ook met de weg der behoudenis: alle dingen zijn van God en de mens moet ze maar aannemen. Hierin is hij verantwoordelijk.

Een leerling moet niet zeggen, dat hij nog op iets wacht om verder te komen. Dat zou tonen, dat hij een eigenwillige weg, die niet voorbereid is, wil volgen. Neen, alles is gereed en zo er stilstand is, dan ligt de schuld alleen bij de leerling. Volgt hij getrouw de voorgeschreven weg, dan kan hij snel vooruit komen, loon verdienen, in een hogere positie geplaatst worden en boven alles, zijn onderwijzer en ouders verblijden.

In de regel moet de gelovige niet op God wachten. Het is het schepsel dat altijd te traag is en van zichzelf geen afstand wil doen. Zo is er stilstand op de weg der behoudenis. Paulus zij hier ons model. Hem navolgende zullen we in korte tijd de weg der behoudenis doorlopen en God verheerlijken.

XVII. VERGEVING VAN ZONDEN EN BEHOUDENIS

VERGEVING VAN ZONDEN. Hoe belangrijk ook, wij zeggen er hier slechts enkele woorden over, ter aanvulling van hetgeen wij over de weg der behoudenis geschreven hebben. We komen hier later, op meer uitvoerige wijze, op terug.

Men lette er vooreerst op, dat drie Griekse woorden door « vergeven » vertaald zijn: 1. « afièmi », 2. « charizomai », 3. « paresis ».

Het eerste is voorwaardelijk en tijdelijk. Zo worden iemands zonden b. v. vergeven als hij zich bekeert en belijdt (1 Joh. 1:9). Hij is dan nog niet noodzakelijk gerechtvaardigd en de vergeving kan om de een of andere reden teruggenomen worden, zodat zijn zonden nog steeds tellen. Men ziet dat uit de gelijkenis van Mat. 18:27, 32-35.

Het tweede is een genadiglijk geven of kwijtschelden. Zie b.v. Luk. 7:42. Dat hangt niet af van ons geloof, onze houding, maar van onze positie. Het is ook niet tijdelijk, maar blijvend.

Het derde woord wordt alleen gebruikt in Rom. 3:25 en betekent zoveel als voorbijgaan.

Verder lette men op het verschil tussen zonden en misdaden (om niet te spreken over « overtredingen », « ongehoorzaamheid » enz.) Zonde is algemeen, het missen van het doel. Misdaad is een bijzondere zonde, het betreft dan meer het niet wandelen naar de positie waarin men geplaatst is, het niet wandelen zoals men van iemand mag verwachten.

De vergeving betreft zonden en misdaden, de rechtvaardiging staat tegenover de zonde. De vergeving staat in verband met de wandel van de wedergeborene als hij nog zondaar, nog niet met Christus der zonde gestorven is. De rechtvaardiging staat in verband met de positie van hem die tot het zoonschap gekomen is.

Het vergeven der misdaden vindt men in het « Onze Vader » (Mat. 6:12, 14, 15). In deze sfeer worden de misdaden slechts vergeven NADAT men die van anderen vergeeft. In de Gemeente der verborgenheid wordt er van de leden verwacht dat zij elkaar de misdaden kwijtschelden, gelijk God in Christus Jezus hen kwijtscheldt (Ef. 4:32). Kol. 2:13; 3:13 bevestigen dat voor de leden van het « samen-lichaam » alle misdaden kwijtgescholden worden. Ef. 1:7 en Kol. 1:14 drukken dat op een andere wijze uit: hier is

sprake van vergeving (afesis), maar er staat, dat zij die vergeving « zijn hebbende ». Het is dan niet meer voorwaardelijk, maar hun is, eens voor al, vergeven.

Wij hebben reeds gezien, dat zoonschap en rechtvaardigheid samenvallen. Een « rechtvaardige » is met Christus gestorven en wordt niet meer als zondaar aangezien en er is dan voor hem ook geen sprake meer van vergeving van zonden. Zijn wandel kan echter nog te wensen overlaten, daarom zijn er nog « misdaden » die vergeven moeten worden. In verband met de hemelse sfeer wordt niet meer gesproken over zonden, nog wel over misdaden (Gal. 6:1).

Na het zoonschap volgt het volwassen zijn. Dan is er noch voorwaardelijke vergeving van zonden, noch voorwaardelijke vergeving van misdaden, maar zoals wij gezien hebben, een « hebben » der vergeving en een « kwijtschelding ». De volwassene kan echter als een zoon en zelfs als een kind wandelen. Dan stelt hij zich in die lagere sfeer en kan, als het ware, weer vergeving der zonden en misdaden nodig hebben.

De vergeving hangt in zekere zin van ons af al is ze mogelijk door het bloed van Christus; de rechtvaardiging en kwijtschelding zijn genadegaven en staan in verband met onze positie. Zij zijn « om niet » (Rom. 3:24).

Wij vatten alles samen als volgt:

KIND VAN GOD	Vergeving van zonden na geloof, bekering en belijdenis.	} vergeving van misdaden als men anderen vergeeft. (Mat. 6:12, 14, 15)
ZOON VAN GOD	Rechtvaardigheid Der zonde gestorven.	
VOLWASSEN MAN	Zonden en misdaden kwijtgescholden. Men is voor beide « dood ».	

BEHOUDENIS. De Hebreeuwse Schriften spreken ons van behoudenis in verband met het redden uit de handen van vijanden, doch meer in het bijzonder met betrekking tot het herstel van Israël

en de opstanding der doden. Zie Ps. 14:7; 53:7; 68:20-22; 69:29-36; Jes. 25:8, 9; 49:6, 8 (Luk. 2:32 enz.); 49:20; 51:6, 8; 52:7 (Rom. 10:15).

De Griekse Schriften ontwikkelen dit alles en doen uitkomen dat er meerdere behoudenissen zijn. We onderzoeken hier de woorden « soozoo » (behouden), « sootèria », « sootèrion » (behoudenis) en « sootèr » (behouder). Er is behoudenis « weg van » de zonden (Mat. 1:21) en « weg van » de toorn (Rom. 5:9), maar het betreft tenslotte toch altijd de dood, de opstanding en het oordeel. Zo heeft men de tegenstellingen: behouden-verderven (1 Kor. 1:18; 2 Kor. 2:15; 2 Thes. 2:10; Fil. 1:28; Jak. 4:12), behouden-oordelen (Joh. 3:17; 12:47), behouden-veroordelen (Mark. 16:16), behoudenis-dood (2 Kor. 2:16; 7:10).

De behoudenis betreft het verleden, het heden en de toekomst. Er is waarlijk een « wèg » der behoudenis en 2 Tim, 1:9 zegt dan ook: « de ons Behoudende »; 1 Kor. 1:18 « ons, die behouden worden » 1 Kor. 15:2 « door hetwelk gij ook zalig (behouden) wordt ». Zo moeten we dan ook onze behoudenis uitwerken (Fil. 2:12).

We moeten ons begrenzen en willen slechts een en ander samenvatten over, de verschillende toekomstige behoudenissen. We moeten dan ook van de opstandingen spreken, doch laten een meer uitvoerige behandeling over aan een andere reeks artikelen.

DE BEHOUDENIS VAN ISRAËL. 1 Petr. 1:5 spreekt over de behoudenis die bijzonder Israël betreft. Deze Brief, hoe nuttig hij ook is voor allen, is speciaal gericht tot de 12 stammen der Verstrooiing. Die behoudenis staat in verband met de openbaring van Jezus Christus (vs. 7, 13). Zij betreft vooral de ziel (vs. 9). In het koninkrijk, (aangaande hetwelk de profeten onderzocht, nagevorst en geprofeteerd hebben vs. 10), zullen ze deel hebben aan al de stoffelijke zegeningen van die tijd en deze betreffen in de eerste plaats de mens in de sfeer van de zinnen, van het gevoel. Als zodanig, als staande in de aardse sfeer, heet hij « ziel ». Ze moesten « opwassen tot behoudenis » (1 Petr. 2:2) en zouden een « uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een volk des eigendoms » zijn (1 Petr. 2:9 en verg. Ex. 19:5, 6; Hos. 1:10; 2:23).

In verband met het « verliezen » en « behouden » der ziel, onderzoekte men ook de volgende teksten die we uit het Grieks vertalen. Overal is het woord « ziel » gebruikt. Men kan de ziel:

vinden en zo verliezen; verliezen en zo vinden Mat. 10:39.
willen behouden en zo verliezen; verliezen en zo vinden Mat.
16:25.
willen behouden en zo verliezen; verliezen en zo behouden
Mark. 8:35.
willen behouden en zo verliezen; verliezen en zo behouden Luk.
9:24.
zoeken te houden en zo verliezen; verliezen en zo doen leven
Luk. 17:33.
liefhebben en zo verliezen; haten in deze wereld en zo bewaren
tot-in aionisch leven Joh. 12:25.

Men ziet hier hoe « vinden », « behouden » « doen leven » en « bewaren tot-in aionische leven » met elkaar overeenstemmen. Over de behoudenis der ziel kan men verder zien: Heb. 10:39 en Jak. 1:21; 5:20.

Van Israëls behoudenis spreken ook: Hand. 5:31; 13:23; Rom. 11:26. Gods volk is het « verlorene » van Luk. 19:10 al is deze tekst ook van wijdere toepassing. Een overblijfsel zal behouden worden, Rom. 9:27 (Jes. 10:22).

De opstanding, die met deze behoudenis in verband staat, is de « hope Israëls » Hand. 28:20 (23:6; 24:21). Het is de opstanding « ten laatste dage » (Joh. 6:39, 40; Dan. 12:1, 2). Zo komen ze tot het aionische leven ¹ op aarde: Lev. 18:5; Dan. 12:2; Hab. 2:4; Mat. 19:26-29; Mark. 10:17-30; Luk. 10:25, 28; 18:18-30. Zie verder ook Mat. 25:40, 46; Joh. 3:15-21; 4:36; 5:24, 29a; 6:27-29, 40, 47, 54; 10:26-28; 12:25; Hand. 13:46, 48. In de grote verdrukking moeten ze tot het einde volharden Mat. 24:13. Ze komen dan tot de ingang tot het aionische koninkrijk 2 Petr. 1:5-11 en de aionische heerlijkheid op aarde 1 Petr. 5:10.

Over die opstanding zie men ook Dan. 12:2; Luk. 14:14; 20:35, 36; Joh. 5:28, 29; 6:39-54; 11:25, 26.

In die tijd is er ook een oordeel, als de Zoon des mensen zit op de troon Zijner heerlijkheid Mat. 25:31-46. Die troon is op aarde Jes. 34:1, 2; Ezech. 39:21; Joël 3:1, 2, 11, 12. Het oordeel betreft de dan

¹ Zie: «Wat de concordantie leert »

levende volken en de wijze waarop ze de « broederen des Heeren », dat zijn de gelovige Israëlieten, behandeld hebben. Deze volken kunnen deel hebben aan het Koninkrijk (vs. 34), het aionische leven op aarde (vs. 46) of niet. Over dit oordeel en die behoudenis kan men ook Op. 99:1, 2 onderzoeken.

DE BEHOUDENIS DER ZONEN GODS. De behoudenis van Israël, die met een opstanding gepaard gaat heeft dus plaats vlak vóór het Koninkrijk. In die tijd geschiedt ook de opstanding van hen, die reeds door, de wedergeboorte tot de rechtvaardigheid, tot het zoonschap gekomen zijn en deel hebben aan het aionische leven in de hemel.

Dit is de behoudenis « tot volmaking » Heb. 7:25, de « zo groot een behoudenis » Heb. 2:3, de « betere opstanding » Heb. 11:35. Zie ook Rom. 8:23, 24; 13:11; 1 Thes. 5:8, 9; Heb. 9:28; Op. 12:10; 19:1.

Reeds in het O.T. stond ze sommigen voor ogen: Gen. 15:6; Heb. 11:35, 40 (volmaakt worden). Zij omvat zowel gelovigen uit Israël als uit de volken. Al deze zijn « zonen » Gods, « sterren des hemels » Gen. 15:5, 6; Dan. 12:3; 1 Kor. 15:41, 42, broeders des Heeren Rom. 8:29. Ze worden gezegend MET (niet « in ») Abraham Gal. 3:9, ze zijn Abrahams « geestelijk » zaad Gal.3:29, behoren tot het Jeruzalem dat boven is Gal. 4:26, worden erfgenamen der wereld 1 Kor. 6:2; Rom. 4:13. Heel de schepping verwacht de openbaring dezer zonen Gods (Rom. 8:19), want dan wordt ze vrijgemaakt.

Aangaande de vraag of de opstanding van deze groep vóór of na de grote verdrukking plaats heeft, zie in « Wat de concordantie leert » het stuk over « Openbaring-Verschijsning-Tegenwoordigheid ».

We hebben hierboven reeds gesproken van twee toekomstige behoudnissen: die betreffende de wedergeboren Israëlieten en die aangaande hen die met Christus gestorven en zonen Gods zijn. De eerste hebben gedurende het Koninkrijk het aionische leven op aarde. De tweede hebben gedurende de toekomstige aion het aionische leven in de hemel, terwijl ze het nu reeds, geestelijk bezitten. Voor de eerste was het « Evangelie der besnijdenis », voor de tweede het « Evangelie der voorhuid », al hadden er ook besnedenen deel aan, als ze niet meer bij hun vleselijke besnijdenis bleven staan. Voor elk dezer groepen is er ook een graad van gerechtigheid, zoals we verder zullen zien. De hemelse sfeer is echter heel in het bijzonder die der gerechtigheid.

DE BEHOUDENIS DER GEMEENTE. Nu moeten we ook de overhemelse groep nagaan. De gedachte dat de « gemeente » niet door de verdrukking gaat is juist als men ze slechts toepast, niet op de « gemeente » genomen als omvattende alle gelovigen, maar op de Gemeente der verborgenheid, alleen door Paulus bekend gemaakt en wel nà Hand. 28. Het is het samen-lichaam van Ef. 3:6 (Gr. tekst). Zij verschijnen met Christus (Kol. 3:4) in de wolken en moeten dus vóór Zijn verschijning opgestaan zijn. De anderen staan niet eerder op dan bij of na Zijn verschijning en de hemelse groep gaat Hem dan tegemoet in de lucht. Vooral zij, die de prijs van Fil. 3:14 behalen, namelijk de uitopstanding uit de doden (Fil. 3:11 Griekse tekst) staan vroeg op. Hun vernederd lichaam wordt veranderd en Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig (Fil. 3:21) ¹. Zij verwachten dus de Heere Jezus. Christus als « Zaligmaker » (Behouder). Die Gemeente vormde op aarde nooit een zichtbare groep ² en zal ook niet gemist worden, als al de leden zullen opgestaan zijn. Al was hun invloed op heel de schepping misschien groot, de andere gelovigen zijn zich niet of nauwelijks bewust van hun bestaan. Voor wat de aardse toestanden betreft, telt die opstanding dan ook niet mee en Op. 20:5, 6 kan de opstanding vlak vóór het Koninkrijk dan ook heel goed de « eerste » opstanding noemen.

DE BEHOUDENIS WEG VAN DE POEL DES VUURS. Tenslotte moeten we nog iets zeggen over de behoudenis « weg van » de toorn (Rom. 5:9) der toekomstige aïon en in het bijzonder van de poel des vuurs, na het oordeel van de grote witte troon. Wat we in Op. 20 lezen is in het bijzonder voor Israël, maar toch weten we dat ook de volken er deel aan hebben. (Zie Luk. 11:31, 32). Het betreft hier opgestane doden. Joh. 5:29 (evenals Dan. 12:1, 2) schijnt ook van deze opstanding te spreken in tegenstelling met die des « levens », die van vóór de 1000 jaar.

Zij die aan de eerste opstanding deel hebben, komen niet in het *oordeel* (Joh. 3:18; 5:24). Van de hemelse groep wordt wel gezegd, dat ze voor de rechterstoel van Christus moeten verschijnen (Rom. 14:10; 2 Kor. 5:10), doch dan gaat het over het ontvangen van

¹ Zie: « Wat de concordantie leert ». 1 Kor. 15:49 spreekt slechts van het « beeld » ; 1 Joh. 3:2 van een « gelijken »

² Zie ook de brochure « De Strijd ».

prijzen en beloningen naar hetgeen ze « gedaan » hebben, over « lof » (1 Kor. 4:5). Voor hen is er geen verdoemenis (Rom. 8:1), want ze zijn reeds geoordeeld in Christus toen ze met Hem stierven, ze zijn gerechtvaardigd van de zonde (Rom. 6:7). Het gaat hier over hun werken, niet over hun zonde. Voor zover die werken geloofswerken zijn, en niet in eigen kracht gedaan werden, krijgen ze een genadeloon.

Zij die voor, de grote witte troon verschijnen, staan geheel voor eigen rekening en worden geoordeeld naar hun werken. (Op. 2:23; 20:13; Rom. 2:6).

De vraag is nu: Wie wordt er bij deze opstanding des oordeels behouden en wie staat niet in het boek des levens en wordt in de poel des vuurs geworpen? Het is een heel ernstige vraag waarop de Schrift geen rechtstreeks antwoord geeft. Verder zullen we dat hier niet behandelen. We herhalen slechts dat teksten zoals 2 Thes. 1:8; 2:12 alleen toepasselijk zijn op hen, die God niet *willen* kennen en de waarheid niet *willen* geloven ¹. Mogelijk zijn het de opzettelijke en bewuste tegenstanders van God, Zijn haters Ps. 37:20; 68:2, 3; Heb. 10:27. Zij, die de dingen van Rom. 1:28-32 geregeld doen (« prasso » Rom. 1:32; 2:2) en er een welbehagen in hebben, zijn des doods waardig. Door hun hardheid en onbekeerlijk hart, hopen ze zichzelf toorn op, Rom. 2:5. Ze zijn niet te verontschuldigen, Rom. 1:20. Zij konden wel anders handelen, doch hebben het niet gewild.

Uit de verschillende behoudenissen ziet men ook, hoe vele Evangelieën er te brengen zijn. Niet alleen om zondaars te redden, doch om ze verder op de weg der behoudenis te leiden. Hoe ernstig zijn Paulus' woorden:

Kol. 1:28 « Christus... Dien wij verkondigen, ieder mens vermanende en ieder mens lerende in alle wijsheid, opdat wij ieder mens volmaakt stellen in Christus ».

2 Tim. 4:2 « Predik het woord, houd aan tijdiglijk, ontijdiglijk, wederleg,

bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer»

Van zelf moet dat « met verstand » zijn (Rom. 10:2). Er staat: « roep uit (kèrussoo) het woord », niet wat wij er, op een oppervlakkige wijze over denken. Het hoofddoel zij in alles: God te verheerlijken en

dat geschiedt, als we in volledige afhankelijkheid Zijn wil doen; daarvoor moeten we goed Zijn Woord onderzoeken en er ons, waar mogelijk letterlijk, aan houden.

XVIII. KUNNEN WIJ GODS WIL WEERSTAAN?

BESLUIT EN VERLANGEN. Vóór men kan antwoorden, moet men goed bepalen wat men door « wil » verstaat. Men weet, dat er in het Gr. hoofdzakelijk twee reeksen woorden gebruikt worden, waar het over « wil » en « willen » gaat. Men heeft namelijk: 1. Thelèma-Theloo en 2. Boulè-Boulèma-Boulomai.

Om het verschil tussen de betekenis dier twee reeksen woorden duidelijk in te zien, onderzoeken wij enige teksten waarin zij voorkomen.¹

In Hand. 5:38 vinden wij een woord der tweede reeks:

« Want indien deze raad (boulè), of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden, maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken ».

¹ Ziehier een volledige lijst:

Thelèma. Mat. 6:10; 7:21; 12:50; 18:14; 21:31; 26:42; Mark. 3:35; Luk. 11:2; 12:47, 47; 22:42; 23:25; Joh. 1:13, 13; 4:34; 5:30,30; 6:38, 38, 39, 40; 7:17; 9:31; Hand. 13:22; 21:14; 22:14; Rom. 1:10; 2:18; 12:2; 15:32; 1 Kor. 1:1; 7:37; 16:12; 2 Kor. 1:1; 8:5; Gal. 1:4; Ef. 1:1, 5, 9, 11; 2:3; 5:17; 6:6; Kol. 1:1, 9; 4:12; 1 Thes. 4:3; 5:18; 2 Tim. 1:1; 2:26; Heb. 10:7, 9, 10, 36; 13:21; 1 Petr. 2:15; 3:17; 4:2, 3, 19; 2 Petr. 1:21; 1 Joh. 2:17; 5:14; Op.4:11.

Thelesis. Heb. 2:4.

Theloo. Mat. 1:19; 2:18; 5:40, 42; 7:12; 8:2, 3; 9:13; 11:14; 12:7, 38; 13:28;14:5;15:28,32;16:24,25;17:4,12;18:23,30;19:17,21;20:14, 15, 21, 26, 27, 32; 21:29; 22:3; 23:4, 37, 37; 26:15, 17, 39; 27:15, 17, 21, 34, 43; Mark. 1:40, 41; 3:13; 6:19, 22, 25, 26, 48; 7:24; 8:34, 35; 9:13, 30, 35; 10:35, 36, 43, 44, 51; 12:38; 14:7, 12, 36; 15:9, 12; Luk. 1:62; 4:6; 5:12, 13, 39; 6:31; 8:20; 9:23, 24, 54; 10:24, 29; 12:49; 13:31, 34, 34; 14:28; 15:28; 16:26; 18:4, 13, 41; 19:14, 27; 20:46; 22:9; 23:8, 20; Joh. 1:43; 3:8; 5:6, 21, 35, 40; 6:11, 21, 67; 7:1, 17, 44; 8:44; 9:27, 27; 12:21; 15:7; 16:19; 17:24; 21:18, 18, 22, 23; Hand. 2:12; 7:28, 39; 9:6; 10:10; 14:13; 16:3;17:18, 20; 18:21; 19:33; 24:6, 27; 25:9, 9; 26:5; Rom. 1:13; 7:15, 16, 18, 19, 19, 20, 21; 9:16, 18, 18, 22; 11:25; 13:3; 16:19; 1 Kor. 4:19, 21; 7:7, 32, 36, 39; 10:1, 20, 27; 11:3; 12:1, 18; 14:5, 19, 35; 15:38; 16:7; 2 Kor. 1:8; 5:4; 8:10, 11; 11:12, 32; 12:6, 20, 20; Gal. 1:7; 3:2; 4:9, 17, 20, 21; 5:17; 6:12, 13; Fil. 2:13; Kol. 1:27; 2:1, 18; 1 Thes. 2:18; 4:13; 2 Thes. 3:10; 1 Tim. 1:7; 2:4; 5:11; 2 Tim. 3:12; Filemon 14; Heb. 10:5, 8; 12:17; 13:18; Jak. 2:20; 4:15; 1 Petr. 3:10; 2 Petr. 3:5; 3 Joh. 13; Op. 11:5, 6; 22:17. Boulè. Luk. 7:30; 23:51; Hand. 2:23; 4:28, 5:38; 13:36; 20:27; 27:12, 42; 1 Kor. 4:5; Ef. 1:11; Heb. 6:17.

Boulèma.: Hand. 27:43; Rom. 9:19.

Boulomai. Mat. 1:19; 11:27; Mark. 15:15; huk. 10:22; 22:42; Joh. 18:39; Hand. 5:28; 12:4; 17:20; 18:15, 27; 19:30; 22:30; 23:28; 25:20, 22; 27:43; 28:18; 1 Kor. 12:11; 2 Kor. 1:15; Fil. 1:12; 1 Tim. 2:8; 5:14; 6:9; Tit. 3:8; Filem. 13; Heb. 6:17; Jak. 1:18; 3:4; 4:4; 2 Petr. 3:9; 2 Joh. 12; 3 Joh. 10; Jud. 5.

Men ziet dus al onmiddellijk, dat de tweede reeks iets betreft, dat niet kan verbroken worden. Dit wordt bevestigd door Heb. 6:17:

« Waarin God willende (boulomai) .. bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad (Boulè) ».

Het betreft dus iets dat door God besloten en onherroepelijk is, waar geen mens iets aan kan veranderen.

Gaan wij nu de eerste reeks na, dan vinden wij b. v. in Mat. 6:10 « Uw wil (thelèma) geschiede ». Deze « wil » kan dus ook niet geschieden, want anders zou het geen zin hebben Zo te spreken. Wij zien dit ook uit:

Mat. 23:37 « Jeruzalem... hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen (theloo) bijeen vergaderen »

Dat was dus reeds meer dan eens gewild en toch niet gedaan. Het kan dus geen onherroepelijk besluit aanduiden. Wij kunnen hier onmiddellijk bijvoegen, dat in 1 Tim. 2:4 « Welke wil, dat alle mensen zalig worden, en tot kennis der waarheid komen », het woord « theloo » gebruikt is en het dus slechts een verlangen uitdrukt, niet een besluit. Als wij dan Gods wil in de zin van Zijn besluit goed onderscheiden van Gods wil in de zin van Zijn verlangen, is het antwoord op onze vraag zeer gemakkelijk: Gods besluit kan niemand weerstaan, Gods verlangen wel.

Het is mogelijk dat God door Zijn lankmoedigheid gedurende lange tijden iets verlangt en aldus aan het schepsel de gelegenheid geeft, door het voldoen aan dat verlangen zijn liefde tot God te betonen en Hem te verheerlijken. Geeft het schepsel echter geen gehoor aan Gods verlangen, dan kan dat verlangen overgaan in een besluit, als het voor Gods plan nodig is.

NIET EN GEENSZINS. God verlangt dat allen geloven en zich bekeren en alzo behouden worden, maar velen weerstaan Zijn verlangen. Het is niet dat zij niet *kunnen*, maar dat zij niet *willen*. God heeft alles zo geschikt, dat ieder kan wat God van Hem verlangt. Zo geeft Hij ook de mogelijkheid (capaciteit) tot bekering, en biedt geloof aan, maar de mens neemt het niet aan. Dan werkt God ook niet verder en geeft hem niet de genade, die op afdoende wijze tot haar doel komt. De mens kan niet uit zichzelf, maar wel als hij Gods

genade aanneemt.

Wij vinden vele aanwijzingen in teksten waar « niet » gebruikt is. Om de volle betekenis goed in te zien, moet men echter onderscheiden tussen het volstrekte, objectieve niet (« ou mè », ouchi, ou) en het relatieve, tijdelijke, subjectieve niet (mè).¹

Als het een feit betreft, iets buiten de mens om, iets objectiefs, dan is « ou » gebruikt, zoals in Mat. 6:24 en Joh. 2:3. In de volgende teksten is echter « mè » gebruikt, dat doet uitkomen, hoe iets wel van de mens afhangt. Het is dan niet eenvoudig een feit, maar de mens wil niet.

Mat. 13:19 « Als iemand het woord des koninkrijks hoort, en niet verstaat (d. i. niet wil verstaan), Zo komt... »

Joh. 3:18 « Die in Hem gelooft, wordt niet (ou) veroordeeld, maar die niet gelooft (niet wil geloven), is alreeds veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd (niet heeft willen geloven)... »

Joh. 8:24 « Indien gij niet gelooft (niet wilt geloven) dat Ik die ben, gij zult in uw zonden sterven »

Joh. 12:48 « Die Mij verwerpt, en Mijn woorden niet ontvangt (niet wil ontvangen), heeft die hem oordeelt ».

Hand. 3:23 « En het zal geschieden, dat alle ziel, die dezen Profeet niet zal gehoord hebben (niet zal willen gehoord hebben), uitgeroeid zal worden uit den volke ».

2 Thes. 1:8 « Met vlammend vuur wraak doende over degenen, die God niet kennen (niet willen kennen) en over degenen, die het Evangelie van onzen Here Jezus Christus niet gehoorzaam zijn (niet willen gehoorzaam zijn) »

2 Thes. 2:12 « Opdat zij zullen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben (niet hebben willen geloven) ».

Men ziet hoeveel van de mens afhangt, hoe groot zijn verantwoordelijkheid is. Als God hun de mogelijkheid geeft iets te doen en zij weerstaan en verzetten zich, dan kan ook een oordeel volgen en leest men van: uitroeien, veroordelen, met vlammend vuur wraak doen. Het is God-onterend zo iets toe te passen op schepselen,

¹ Zie: «Wat de concordantie leert ».

die niets zouden kunnen doen van wat God van hen verlangt. God geeft aan alle mensen voldoende genade om behouden te worden, doch alleen afdoende genade aan hen, die Zijn voldoende genade beantwoorden en op prijs stellen.

De gelijkenis van de zaaier, Mat. 13, is zeer leerzaam. Het betreft in de eerste plaats Israël en het koninkrijk, maar dat belet niet er iets van toe te passen op de mens in het algemeen. Men ziet in elk geval, hoe hetgeen God aanbiedt kan geweigerd worden en dan door Satan weggenomen wordt. Het kan ook aangenomen worden, zelfs met vreugde, doch weer verdwijnen: alleen het gevoel was beïnvloed (Mat. 13:5, waar « mè » gebruikt is in verband met « diepte van aarde »). Het kan ook verstaan worden en vrucht dragen. Dan is er « goede aarde ». Daar het in het bijzonder de goede tijding aangaande het koninkrijk betreft, gaat het nog niet over geloof in Christus. De goede aarde is het Israël, dat bereid is die boodschap aan te nemen. Dat is dus vóór hun wedergeboorte, want deze moet juist komen na hun bekering. Door de grote verdrukking, zal dat volk eens zover gebracht zijn, dat het zich zal bekeren. Dan geeft God het een nieuw hart. Reeds vroeger hadden zij Zo ver kunnen komen, doch zij hebben niet gewild. Zo is dan lange ondervinding nodig geweest om hen er toe te leiden.

TEGENWERPINGEN. Ons algemeen besluit is, dat men God in vele dingen kan weerstaan. Doch alleen in die dingen, die Hij verlangt, niet in degene die onder Zijn besluit vallen. Wij menen, dat hier niets tegenin kan gebracht worden. Dikwijls meent men, dat God nooit kan weerstaan worden, maar wij vrezen, dat dit steunt op een te oppervlakkig onderzoek der Schriften. God zou dan eigenlijk met de mens omgaan als met een pop en buiten die mens om alles, inbegrepen het geloof, in hem werken.

De argumenten, die zouden aantonen, dat men God niet kan weerstaan, zijn uiterst zwak. Men oordeele in hoe ver de teksten die opgegeven worden, onze opvatting tegenspreken.

Ef. 1:19. Men meent dan, dat « naar de werking der sterkte Zijner macht » betrekking heeft op « die geloven ». Het gebruik van « naar » (kata) toont echter, dat die woorden volgen op « de uitnemende grootheid Zijner kracht ». Het wordt voorts gezegd van een groep gelovigen, niet van alle mensen.

2 Thes. 1:11. Hier spreekt Paulus van het vervullen van het werk

des geloofs met kracht, niet van het geloof zelf.

2 Petr. 1:3. Wij lezen hier alleen, dat God alles geschonken heeft, wat tot het leven en de godzaligheid behoort. Het betreft vooreerst een geschenk, dat aangeboden wordt zoals in Mat. 2:11 doch dat geweigerd kan worden. Dit vers bewijst dus ook niets ten opzichte van het weerstaan van God.

Dat God ons alles moet geven, staat vast. Daartegen hebben wij nooit iets gezegd. Dat God ook dikwijls niet kan weerstaan worden, bestrijden wij ook niet. Alleen beweren wij op grond der gezonde woorden, dat God ook kan weerstaan worden.

Wij willen nu uitvoeriger een en ander onderzoeken over Gods inwerking en onze vrijheid.

XIX. OVER GODS INWERKING

IN WIE EN HOE WERKT GOD? Als men van Gods inwerking spreekt, is het van groot belang onderscheid te maken tussen in-God-ongelovigen en gelovigen. Als het een werking Gods betreft, worden de woorden « energia » (inwerking), « energie » (inwerken) en « energema » (inwerking) nooit gebruikt ten opzichte van ongelovigen. Wij hebben reeds gezien, hoe er tussen God en hen geen gemeenschap is. Hun geest is niet in contact met Gods Geest. Een rechtstreekse inwerking van God is er dan ook niet. God werkt onrechtstreeks door het geweten, door hetgeen men van Hem uit de natuur kan kennen, door de goede voorbeelden van anderen, door nuttige wenken, door lektuur en toespraken enz. Zo worden alle mensen « verlicht » (Joh. 1:9). God werkt dus door middel van de schepping op hun lichaam en ziel, maar niet rechtstreeks in hun geest. Na de wedergeboorte is het anders. Dan is er gemeenschap en inwerking.

In de bekende tekst

Fil. 2:13 « Want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen ».

spreekt Paulus niet van ongelovigen. Het betreft juist de leden der Gemeente, van het samen-lichaam, die op het einde van de weg der behoudenis staan. Christus is hun leven (Kol. 3:4), hoe zou God dan niet in hen werken?

In vers 5 sprak hij er nog van dat in hen de gezindheid moest zijn, die in Christus Jezus was, d.i. volledige overgave aan de Vader. Als men zó in alles Gods wil wenst te doen, zal Hij ook krachtiglijk in ons werken.

Bij de gelovige is het vermoedelijk door de geest dat God werkt om ook de wil levend te maken. Het is dan echter nog niet het ingieten van Gods wil om er een pop van te maken, want de mens heeft zich eerst tot God gekeerd om hulp.

Fil. 2:13 wordt gewoonlijk gelezen alsof er staat, dat God naar Zijn welbehagen inwerkt, d.i. dan: geheel buiten de mens om. Dat staat er echter niet. Het woord, door « naar » vertaald, is « huper », dat is: « ten bate van ». Het woord welbehagen spreekt niet zozeer van wat

God besluit of niet, maar wat Hem behagelijk is, Hem volkomen voldoening geeft. Er staat dus feitelijk, dat God in die leden werkt ten bate van Zijn eigen voldoening. Dat Hij geheel buiten hen om werkt, staat er niet.

In Heb. 13:20, 21 lezen wij iets dergelijks: « God... volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is ». Voor « wel behagelijk » is niet hetzelfde Gr. woord gebruikt als in Fil. 2:13, maar de zin is dezelfde.

Verder meent men soms, dat Gods inwerking niet anders dan onweerstandelijk kan zijn. Voorzover wij weten, is er inderdaad geen Schrift die ons kan doen vermoeden, dat de mens die inwerking wel zou kunnen weerstaan. Wij hebben gezien, dat de mens in het algemeen Gods verlangen (niet Gods inwerking) in vele gevallen kan weerstaan, maar dan is het, omdat zij niet willen. Hier menen wij, dat een inwerking Gods alleen plaats heeft, als de mens (de gelovige) wil. Er is dan geen sprake meer van weerstaan, want hij wil. De vraag heeft dus geen zin. In beginsel blijft de mens vrij en kan God steeds weerstaan. In feite is dat echter uitgesloten in het geval dat we hier voor ons hebben.

Wij geloven dat uit het zich ontwikkelen en het opvoeden van kinderen veel kan geleerd worden. Het is een «type» van ons, dat wij steeds voor ogen hebben. Voor wat ons hier betreft, leren wij er uit, dat het alles van de ouders heeft, maar dat het zelf moet leren lopen, handelen, denken, willen. Het moet leren gebruik maken van wat tot zijn beschikking gesteld wordt. De ouders maken van hun kind geen pop, maar werken er voortdurend op in, met geduld, niettegenstaande de aangeboren onwil. Deze is niet onoverwinnelijk. Door vermaningen, voorbeelden, ondervinding leert het willen wat goed is. Uit zich zelf kan het niets, en toch moet het zelf tot iets komen. Als het kind begint gewillig te worden, dan kunnen de ouders het des te meer helpen en er op inwerken. Toch blijft het kind steeds, vrij.

Soms moeten de ouders op een bijzondere wijze ingrijpen. Want al laten ze het kind betrekkelijk vrij, er zijn grenzen aan die vrijheid.

Zoals God de natuur in stand houdt en er in werkt zonder daarom het natuurlijke van de natuur weg te nemen, werkt Hij ook in de gelovige zonder er daarom een pop van te maken. God werkt dus in alle schepselen op een wijze die aan de aard van het schepsel is aangepast, zonder dat schepsel van zijn aard te beroven.

Door de gemeenschap en het zich overgeven van de gelovige in

Gods handen, werkt God vrij door in de richting, die door de mens in het algemeen gewild is. Gods wil en die van de mens zijn niet van dezelfde soort, doch vallen samen door het feit, dat het schepsel in gemeenschap met God staat. Onze handeling is dan geheel van God en toch geheel van ons. De ware oorsprong, kracht, verdienste, ligt bij God. Uit ons zelf kunnen we niets doen, doch in gemeenschap met Hem werkt Hij in en door ons en delen we, in een lager sfeer, in wat Hij doet. In onze sfeer is het dan ook van ons.

Als we gewillig zijn Zijn wil te doen, dan bestuurt Hij onze wil in de goede richting en bewerkt ons zo, dat we er het beste gebruik van maken. We blijven wel de mogelijkheid behouden God te weerstaan, maar daar we besloten hebben Zijn wil te doen, is er in feite geen weerstand. In elk geval is er niet *tegelijkertijd* een afdoende, werking van God en een weerstaan.

TEGENWERPINGEN. Zij die beweren, dat Gods inwerking geheel buiten de mens om geschiedt, voeren de volgende teksten aan:

Jer. 31:33 De Heere zal Zijn wet in het hart van Israël schrijven. Dat betreft Israël als volk. Men kan het ook verder toepassen, maar dan alleen als er iets is, dat kan vergeleken worden met hetgeen er met Israël geschiedt. Vóór Israël een nieuw hart krijgt, dus tot de wedergeboorte komt, moet het zich bekeren. Dan eerst werkt God in hen. Het geschiedt dus niet buiten hen om of tegen hun wil.

Jer. 31:18 « Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn ». Hier zien wij juist een roepen naar God, dus eerst iets dat uit de mens komt. Als de bekering volgt, geschiedt ze dan toch zeker niet buiten hem om! God geeft de mogelijkheid ter bekering en het schepsel moet hiervan gebruik maken. Daar het in zich zelf nog geen macht voelt, roept het God om hulp.

Jes. 44:3 en Ezech. 36:26 betreffen het uitgieten van de Geest en het geven van een nieuw hart. Die teksten hebben wij reeds onderzocht. Het betreft hier wedergeboorte. Vóór deze er is, moet er bekering « tot-in » God zijn. Het op afdoende wijze inwerken Gods is een gevolg van de houding van de mens, die reageert op de voldoende wijze waarop Hij alle mensen tegemoet komt.

Rom. 5:5. Paulus spreekt van het uitstorten der liefde Gods in « onze » harten door de Heilige Geest. Wie zijn dat? Vers 1 geeft het antwoord: « Zij die gerechtvaardigd zijn uit het geloof ». Dat zijn dus zeker al geen ongelovigen. En voor de anderen is het als gevolg van

hun geloof en hun wandel in de verdrukking (vs. 3, 4). Dat die gelovigen buiten hun wil die liefde ontvangen, wordt ook hier niet gezegd.

Rom. 9:16 behandelen wij later meer uitvoerig. Heel dit hoofdstuk handelt over volken, niet over individuen. Als er namen genoemd zijn, dan is het in de zin van het volk, door die ene mens voorgesteld. Verder gaat het over Gods besluit en uitverkiezing. Deze dingen op alle mensen toe te passen en in alle omstandigheden, kan niet gerechtvaardigd worden. Dit schijnen de krachtigste tegenwerpingen te zijn. Ons treffen zij echter in het geheel niet, zij laten zien dat men op te oppervlakkig onderzoek steunt.

Zij die zich op het standpunt stellen, dat Gods inwerking geheel buiten de mens om geschiedt, voelen toch, dat zij enig voorbehoud moeten maken. Zij erkennen, dat God niet werkt als in « stokken en blokken ». Maar wat zij zeggen komt daar toch op neer. Want als God op de wil inwerkt zonder dat die mens er aanleiding toe geeft, dan is die mens wel geen letterlijke stok of blok, maar toch niet meer dan een pop. Hij staat dan feitelijk op gelijke lijn met de dieren, behalve dat zijn lichaam, ziel en geest wat meer ontwikkeld zijn.¹

Voor ons moet alles wel van God komen, maar moet de mens eerst aannemen wat God hem in de eerste plaats aanbiedt vóór God hem verder zal brengen. Dit als algemene regel. Er zijn ook

¹ Over Gods werking en de onze bestaan er in de theologische wereld de meest uiteenlopende gedachten. Ook in de Roomse theologie is er een hevige strijd tussen de Thomisten en de Molinisten. We geven hier een kort overzicht van de bijzonderste gedachten:

CALVYN (1509-1564). God doet alles. De mens is er voor niets tussen, al is hij geen stok en blok. De mens kan God nooit weerstaan.

THOMAS VAN AQUINO (1226-1274). Alles is van God als voornaamste oorzaak, van de mens als bijkomende oorzaak. De mens kan Gods « voldoende » genade weerstaan en zo beletten dat « afdoende » genade zijn deel worde.

MOLINA (1588). God en de mens werken samen. Beide zijn gedeeltelijke oorzaken.

PELAGIUS (5e eeuw). De mens doet alles.

Deze laatste kunnen we gerust voorbijgaan. De anderen hebben allen ten dele gelijk al naar het geval dat men in aanmerking neemt: Calvyn als het een bijzondere werking Gods betreft (uitverkiezing); Thomas als het de gewone werking in de gelovige aangaat en Molina meer bijzonder in het geval van de ongelovige. Hier werkt God door de schepping op « natuurlijke » wijze en deze werking kan met die van de mens in dezelfde sfeer samengaan om tot het doel te komen. De strijd ontstaat door het vermengen der dingen en door het te veel acht geven op een bijzonder geval en het niet duidelijk zien van de weg der behoudenis en van de verschillende posities.

uitzonderingen waar God schepselen in een bijzondere positie plaatst, ten dele of geheel buiten hen om, ten einde anderen te zegenen en Zijn voornemen uit te werken.

Zonder eigen wil, zou er ook geen verantwoordelijkheid, oordeel en straf zijn. Ook geen verheerlijking Gods. Wij moeten de vraag of de mens een zekere mate van vrijheid heeft dan ook nader onderzoeken.

XX. DE VRIJHEID

WAT IS VRIJHEID? Wij moeten eerst goed bepalen wat wij onder vrijheid verstaan.

De wil des mensen is óf het noodzakelijk gevolg van allerlei uitwendige invloeden, die op de mens inwerken en dan is die wil geheel gedetermineerd, óf er is, behalve de uitwendige invloeden ook iets, dat uit de mens zelf voortkomt en dat medewerkt om tot die wil te komen. Dan is er vrijheid ten opzichte van de uitwendige invloeden. Iets is gedetermineerd, als, door het kennen van alle oorzaken, het gevolg geheel bepaald is, zodanig dat dezelfde oorzaken telkens dezelfde gevolgen zullen geven. Zo weten wij b.v. dat in gegeven omstandigheden een steen, die in de lucht geworpen wordt, noodzakelijk valt. De beweging hangt niet af van de steen zelf, zodat hij nu eens zou vallen, dan eens niet zou vallen. Zo zal een hongerig dier, dat eten vindt, dit laatste noodzakelijkerwijs verslinden. In deze gevallen is er geen vrijheid, alles heeft plaats buiten het subject om.

Van iets, dat gedetermineerd is, behoeven we niet noodzakelijkerwijs alle oorzaken te kennen, maar wel moet in beginsel de mogelijkheid bestaan ze te kennen. Is het voor ons volstrekt uitgesloten zekere dingen te kennen (zoals men nu erkent het geval te zijn met de verschijnselen in betrekking tot de atomen), dan heeft het determinisme geen zin meer. Het gehele probleem ontsnapt ons dan. Het is daarom beter in deze zaak niet te spreken van wat wij, gebrekkige en kortzichtige mensen, kunnen kennen van de oorzaken, maar van wat God kent. God nu kent alle dingen, ook hetgeen uit de mens voortkomt. Hij alleen kent het hart des mensen. Voor God is dus alles gedetermineerd; Hij kent alle oorzaken en dus alle gevolgen. Toch kunnen wij nog van vrijheid spreken, als een deel der oorzaken uit de mens zelf voortkomt. Dan hangt het resultaat van die mens af, al is het voor God gedetermineerd.

Het spreekt van zelf, dat de mens onderworpen is aan allerlei invloeden op lichaam en ziel, komende van allerlei schepselen, in het verleden en nu. Zelfs de toekomstige dingen kunnen een invloed uitoefenen. Wij zijn dus niet vrij in die zin, dat er niets op ons inwerkt. De vraag is, of er tenslotte toch ook niet iets van ons bijkomt om onze wil te vormen. Al was het maar, dat wij de macht zouden

hebben de uitwendige invloeden in zekere mate te controleren, zodat wij meer of minder aandacht aan sommige kunnen schenken. Niemand zal beweren dat er een volkomen vrijheid is van werken, maar daarom is er nog wel een gedeeltelijke vrijheid van keuze.

Er is wel gezegd, dat de vrijheid bestond in het evenwicht tussen tegenstrijdige invloeden. Dat nu is de vrijheid buiten de mens leggen. De ware vrijheid is de eigenschap die de mens toelaat, al was het maar ten dele, aan de uitwendige invloeden te ontsnappen. Er is natuurlijk een grens aan die vrijheid in de zin, dat sommige invloeden (van God) geheel onweerstaanbaar zijn. Niettegenstaande de gewone uitwendige invloeden, is er dus iets van de mens bij om zijn wil te vormen.

Werken dezelfde uitwendige invloeden op twee mensen, dan zal dus de uitslag kunnen verschillen, omdat de ene anders reageert dan de andere. Hier komt dan de persoonlijkheid op de voorgrond. Zouden alle oorzaken, die hun wil bepalen, buiten hen liggen, dan zouden zij dezelfde wil hebben en op dezelfde wijze handelen. Dan was er geen persoonlijkheid, geen verantwoordelijkheid. Dan waren het poppen, al waren zij als mensen gebouwd.

Men kan ook zeggen, dat, als aan iemand wetten voorgelegd zijn, hij niet meer vrij is. Hier is « vrij » dan in een andere zin gebruikt. Het betreft hier meer een kwestie van verantwoordelijkheid. De vrijheid zoals wij ze hierboven bepaald hebben, blijft er niet minder om: hij kan zich nog even goed of even weinig aan uitwendige invloeden onttrekken. Door die wet, is er hoogstens een invloed bijgekomen.

Als wij dan vrijheid verstaan in de zin, dat de wil van de mens niet geheel bepaald is door uitwendige invloeden, maar er iets van hemzelf bij is, moeten wij verder onderscheiden tussen invloeden komende van God en invloeden komende van de schepping. Wij menen in het vorige duidelijk gezien te hebben, dat in beide gevallen de mens gewoonlijk « vrij » is en wij zullen dit nog verder bevestigd vinden.

Er zijn natuurlijk allerlei graden van vrijheid. Sommigen zijn bijna volledig slaaf van het uitwendige. Door het milieu waarin ze geplaatst zijn, zullen zij vanzelf « godsdienstig », « vrijdenker » of « bolsjewist » zijn. Anderen zijn wat meer onafhankelijk, doch ontsnappen niet aan de overwegende invloeden van hun midden. Al deze vormen de grote massa.

Al hebben alle mensen de vrijheid in de zin die we bepaald hebben, ze worden toch grotendeels beïnvloed door de schepping en zijn van nature slaaf der zonde. Hoe kunnen zij die invloeden beter weerstaan, dus vrijer worden ten opzichte van de schepping? Er is maar één middel: de hulp inroepen van Hem, Die alleen de kracht kan geven om door die invloeden niet meegesleurd te worden. Dus door meer gemeenschap met God. In Hem alleen ligt de ware en volle vrijheid. Zich tot Hem keren en Zijn wil doen, is dus de weg der vrijheid.

De vrijheid van keuze wordt dan groter en daarbij wordt de mens dan ook vrij te doen wat hij wil. Hier komen we nu voor een schijnbare moeilijkheid. Als wij onder vrijheid verstaan een min of meer grote onafhankelijkheid ten opzichte van de uitwendige invloeden, hoe kan iemand dan méér vrij zijn, als hij meer afhankelijk is van Gods invloed? Is in « vrijheid » ook niet begrepen het vrij zijn te zondigen? En als iemand dat niet meer is, omdat hij naar Gods wil handelt, is hij dan nog vrij?

De oplossing zien wij het best, als wij God zelf beschouwen. Is Hij vrij? Ontegensprekelijk. Kan Hij zondigen? Van zelf niet, want dat zou willen zeggen, dat Hij tegen Zijn eigen wil zou handelen. Wat ziet men dan hieruit? Dat het begrip vrijheid geen zin heeft als er slechts sprake is van één persoon. Vrijheid en onafhankelijkheid kunnen maar bestaan als men meer dan één persoon beschouwt. Niemand, zelfs God niet, is vrij ten opzichte van zichzelf. Als Hij iets wil, dan wil Hij het tegenovergestelde niet. Dit alles spreekt eigenlijk vanzelf, maar het moet toch voor ogen gehouden worden, omdat het over het hoofd zien van de eenvoudigste dingen dikwijls aanleiding geeft tot de grootste moeilijkheden.

Laat ons dit nu toepassen op de mens. Hij kan dus uit eigen wil, niet als een pop, zijn toevlucht nemen tot God. Die beslissing is « vrij » genomen en ze houdt in, dat hij in het algemeen genomen God wil laten handelen. Zoals wij reeds hebben opgemerkt, is daarom zijn eigen wil niet verdwenen: de twee vallen samen en God is zowel de volle oorzaak als de mens dat is. Dan is dus van zelf alle gedachte aan verzet uitgesloten. Voorzover men zijn wil laat overeenstemmen met Gods wil, is er eenheid. Er zijn eigenlijk geen twee persoonlijkheden meer. Het begrip « vrijheid » is slechts toepasselijk tot op het ogenblik waarop men, « vrij », d.i. ten dele onafhankelijk, zelfs van God, besloten heeft geheel van Hem afhankelijk te worden, door met Hem één te zijn.

Meer gemeenschap met God wil zeggen meer onafhankelijkheid ten opzichte van de uitwendige invloeden, die van de schepselen komen, dus meer vrijheid. Minder gemeenschap met God, wil zeggen meer afhankelijkheid van de invloeden der schepselen, dus minder vrijheid. In het doen der zonde, of in de mogelijkheid ze te doen, ligt dus geen vrijheid.

De betrekkelijke vrijheid, het ten dele onafhankelijk zijn van de uitwendige invloeden, is ons door God gegeven ¹. Dat is een kenmerk der redelijke schepselen. God was vrij ons die vrijheid te geven. Met de gave kende Hij al de gevolgen, voorzag Hij hoe wij vrij zouden handelen. Als Hij dat nu eenmaal besloten heeft, kan Hij Zelf niet het tegenovergestelde besluiten. Hij is in dit opzicht niet « vrij », Hij is door Zichzelf gebonden. Niet echter door iets, buiten Zichzelf. Vrijheid heeft geen zin meer. Maar als het schepsel dan van die gave gebruik maakt, kan men dan nog zeggen, dat God het niet vrij kan laten, omdat Hij er anders zwak tegenover zou staan, omdat Hij anders niet meer soeverein zou zijn? Kan God eerst vrijheid geven en dan die vrijheid loochenen door in het schepsel altijd en in alles buiten dat schepsel om te werken? Men ziet dat God hier niet meer « vrij » is.

Maar ontsnapt dan de leiding niet aan God? In genen dele, want de toegekende vrijheid heeft grenzen. Het is van zelf niet de absolute vrijheid van God, maar een soort vrijheid aan de sfeer van het schepsel aangepast. Die vrijheid is zodanig berekend, dat zij nooit Gods voornemen in de war kan sturen. God heeft van te voren in dat voornemen ingelast, wat nodig is om rekening te houden met de door Hem voorgerekende wijze waarop Zijn schepselen « vrij » zullen handelen.

Een vergelijking met een kind en zijn vader kan ons hier helpen, al is ze gebrekkig. Een vader heeft het voornemen gevormd zijn kind tot een zekere stand op te leiden. De grote lijnen worden door de vader bepaald, maar daarom kan hij het kind wel vrijlaten b.v. in de tuin laten spelen. In de kring waar het vrijgelaten is, kan het vader's plan

¹ Tegenover het pelagianisme, dat alles van de mens laat afhangen,, zegt Dr. H. Bavinck in zijn Geref. Dogm. Deel 11 bldz. 338: « Daarom moet de oplossing van het probleem in een andere richting gezocht worden, n.l. also dat God, doordat Hij God en de wereld zijn creatuur is, door Zijn oneindig groot weten en willen de zelfstandigheid en vrijheid der schepselen niet vernietigt maar juist schept en handhaaft ».

niet hinderen. In werkelijkheid is het meer ingewikkeld. Het kind kan bij het spelen zijn arm of been breken en zo vaders plan toch in de war sturen. Vader heeft dus toch eigenlijk de leiding niet meer, zelfs in zijn algemene plan. Hier ziet men nu het verschil tussen God en de mens. Al raakt de mens in zo'n geval het stuur kwijt, bij God is dat niet zo, zelfs als Hij de mensen vrijlaat. Het verschil ligt onder meer hierin, dat de vader het accident niet kan voorzien en God wel. De mens kan geen rekening houden met de gevolgen der vrijheid. God neemt daarentegen die gevolgen ook op in Zijn te voren gemaakt plan. Wij komen later nog op een en ander terug. (Zie ook Hoofdstuk I).

In elke sfeer zijn ook *graden* van vrijheid. Hier hangt alles af van de wandel van de mens. Het doel moet zijn, door gehoorzaamheid te komen tot de grootst mogelijke vrijheid die met die sfeer overeenkomt.

In het begin dezer reeks hebben wij gezien, dat ook de ongelovige in zijn sfeer iets (betrekkelijks) goeds kan doen. Hij heeft dus ook een soort van vrijheid. En hij kan die meer en meer in bezit nemen door dat goede ten volle te doen, wat tenslotte neerkomt op het verheerlijken van God op de wijze, die aan zijn toestand is aangepast. Later zullen wij zien, dat er dan ook van hem van een zekere gerechtigheid kan gesproken worden.

Laat ons nu de Schrift nagaan over vrijheid.

DE VRIJHEID IN DE SCHRIFTEN. Wij schrijven enkele delen over, die ons hier kunnen helpen:

Joh. 8:32 « De waarheid zal u vrijmaken ».

Joh. 8:34 « Die de zonde doet, is slaaf der zonde ».

Joh. 8:36 « Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn ».

Rom. 6:18, 22 « En vrijgemaakt zijnde van de zonde ».

Rom. 8:2 « Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods ».

Rom. 8:21 « Schepsel... vrijgemaakt... tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods ».

2 Kor. 3:17 « Waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid ».

Gal. 5:1 « Staat dan in de vrijheid, met welke Christus ons

vrijgemaakt heeft ».

De twee uitersten zijn: Volkomen slaaf der zonde en volkomen vrij in Christus. De mensen bevinden zich in allerlei tussen toestanden. In Gal. 5:1 zegt Paulus eigenlijk: « Christus bevrijdt ons », zij zijn niet volkomen vrij, zoals verder blijkt uit vs. 17: « Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees, en deze staan tegen elkander, also dat gij niet doet hetgeen gij wildet ». Men is niet vrij, d.i. volkomen vrij, maar men kan het worden.

Zo is ook de slaaf niet volkomen slaaf, maar heeft nog iets over van de vrijheid. Wij hebben inderdaad in het voorgaande gezien, dat de mens na de val nog iets overgehouden heeft van Gods beeld. Dat vrije nu, dat nog in hem is, zonder hetwelk hij eigenlijk geen mens meer zou zijn, is voldoende om te reageren op hetgeen aan zijn positie is aangepast en door God voorgelegd wordt. God spreekt uit de schepping en die stem kan hij verstaan. Zo kan God hem tot bekering leiden (Rom. 2:4). Moest God hem door een werking buiten hem om bekeren, dan maakte Hij er een pop van. Al kan de mens niet op vrije wijze iets doen, toch heeft hij nog een vrijheid van keuze.

Dat de natuurlijke mens enige vrijheid heeft, d.i. enigszins onafhankelijk kan zijn van uitwendige invloeden, zelfs die van God, zien wij indirect uit het feit, dat hij kan geoordeeld en gestraft worden. Indien God niets deed of indien Zijn invloed onweersaanbaar was, en er dus absoluut geen vrijheid was, zou er ook geen verantwoordelijkheid zijn, dus ook geen oordeel en nog minder straf. Was alles gedetermineerd, buiten de medewerking van de mens om, dan kon hij wel van de heerlijkheid uitgesloten worden, maar niet geoordeeld worden.

Maar ook de gelovigen zijn betrekkelijk vrij en niet slechts een willoos instrument in Gods handen. Daarom ook overal verantwoordelijkheid. Tot hen kan God echter in een nieuwe taal spreken, die duidelijker Zijn wil uitdrukt en hen zo gemakkelijker tot meer vrijheid leidt. Het is niet meer alleen de taal van de natuur, maar die van Gods Woord en Geest. In elke sfeer is vooruitgang als Gods verlangen gedaan wordt, achteruitgang als men Hem weerstaat. Juist zoals bij de, opvoeding van een kind.

Des te hoger de sfeer, des te groter is de mogelijkheid Zijn verlangen te kennen en te doen en des te groter is de vrijheid. Ook bestaat in elke sfeer een vooruitgang: hoe meer we praktisch de

mogelijkheid benutten, hoe vrijer we zijn en hoe beter we geschikt zijn verder te gaan in die weg.

Hoe meer wij onze wil leren schikken naar Gods wil, hoe meer wij vrij worden. Eén gaf ons daarin een volkomen voorbeeld: Jezus Christus.

DE WIL IN DE SCHRIFTEN. Dikwijls vermelden de Griekse Schriften iets van de wil des mensen op zulk een wijze, dat men duidelijk ziet, dat hij God kan weerstaan. Wij volstaan met enkele plaatsen op te geven:

Mat. 11:14 « En zo gij het wilt aannemen ».

Mat. 15:28 « U geschiede, gelijk gij wilt ».

Mat. 19:17, 21 « Wilt gij het leven ingaan... zo gij wilt volmaakt zijn... ».

Mat. 23:37 « Gijlieden hebt niet gewild ».

Joh. 5:40 « Gij wilt tot Mij niet komen ».

Joh. 7:17 « Zo iemand wil Deszelfs wil doen ».

Op. 22:17 « Die wil, neme het water des levens om niet ».

Wij lezen ook over de « volvaardigheid des gemoeds om te willen » (2 Kor. 8:11). « Gewilligheid » staat tegenover dwang (1 Petr. 5:2).

Onder « besluit en verlangen » en « niet en geenszins » hebben wij ook reeds een en ander gezien, dat de gedeeltelijke onafhankelijkheid ten opzichte van God doet uitkomen. Wij voegen er nu nog iets bij.

Kon Ananias niet iets in zijn hart voornemen tegen God? Hand. 5:4.

Kan men de Heilige Geest niet weerstaan? Hand. 7:51.

Kan de waarheid niet weerstaan worden? 2 Tim. 3:8.

In sommige gevallen lezen wij, hoe God de wensen van de mens kan vervullen, zelfs als deze tegen Zijn verlangen in gaan. Wij geven slechts een paar voorbeelden.

Door een koning te vragen, zoals de andere volken er een hadden, had Israël feitelijk de Heere verworpen als Koning (1 Sam. 8:7). Toch zegt God aan Samuël naar hun stem te horen en hun een koning te geven. Zo groot is Gods lankmoedigheid, dat Hij nog bij grove tegenstand Zijn schepselen niet verwerpt. Komen ze uit eigen wil niet onmiddellijk tot hetgeen waar God ze wil hebben, dan zal Hij het zó schikken, dat ze er later door ondervinding en verdrukking toch toe komen. Dwingen doet Hij echter niet en ze op hun eigenwillig pad

verlaten kan Hij niet.

Nadat Israël niet wilde optrekken in het land en de mond des Heeren weerspanning was (Deut. 1:26), bleef God hen toch nabij gedurende de 38 jaar in de woestijn (Deut. 2:7). Ook in deze eigenwillige weg heeft hun geen ding ontbroken.

Komt verder de vrijheid der mensen ook niet uit in het danken en bidden? Of zijn wij maar levende gramofoons? Zoals wij reeds meermalen opmerkten, is ook de verantwoordelijkheid een zeker bewijs van de vrijheid. Voor zijn natuurlijke toestand, het onder de zonde zijn, is de mens niet verantwoordelijk en ook niet strafbaar. Rom. 5:13 zegt dat heel duidelijk:

« Maar de zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is ».

De dood is wel tot hen doorgedaan, maar dat is geen straf, doch een natuurlijk gevolg van hun gemeenschap met Adam. Maar als zij iets van Gods wil kennen en die overtreden door, hun wil er tegen te stellen, dan is er verantwoordelijkheid en straf:

Heb. 2:2, 3 « Indien... alle overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontvangen heeft, hoe zullen wij ontvlieden, indien... »

Als zij niet « vrij » waren op die zaligheid acht te nemen, kon er dan sprake zijn van oordeel?

VOORUITGANG IN DE VRIJHEID. Terwijl de vrijheid van de natuurlijke mens begrensd is tot de natuurlijke dingen, strekt zich die van de wedergeborene reeds uit tot de geestelijke. Maar deze kunnen in betrekking staan met de aarde, de hemel of de over-hemelse. Elke sfeer heeft zo haar eigen soort vrijheid en deze komt meer en meer de absolute vrijheid nabij.

Van pasgeboren kind, waar men nog slaaf is (Gal. 4:1-5), moet men opgroeien tot zoon en dan tot volwassen man. Het hart wordt gereinigd, het gemoed vernieuwd, het verstand verlicht. De gemeenschap met de Vader wordt nauwer en nauwer.

In elk stadium kan God het scheppel met een andere taal toespreken, die steeds beter de werkelijkheid weergeeft. Ook de schepping zal steeds duidelijker Gods kracht en heerlijkheid verkondigen. De levendmakende werking van de Heilige Geest zal

steeds krachtiger worden op geest en ziel. De dingen Gods zullen juist gezien worden, eigen onmacht beter erkend worden. Zo zal dan alles medewerken om nog meer Gods wil, in Gods kracht, te doen en tot meer vrijheid te komen.

Hoe meer men zich aan God heeft overgegeven, hoe nauwer men met Hem in gemeenschap staat, en hoe vrijer men is. Men deelt meer en meer in Zijn vrijheid. De Heere Jezus Chris dus was geheel vrij. Zo moeten ook de mensen tot de volledige vrijheid komen.

Door hun vrijheid zien zij beter de aard van de op hen inwerkende machten. Satans leugens, de verleidingen der wereld en het hoogmoedige « ik » hebben steeds minder invloed op hen, want zij zien nu steeds duidelijker in wat de ware aard dezer dingen is. Zo kunnen zij die invloeden dan beter beheersen en is hun wil dus vrijer.

De weg der behoudenis is ook de weg der vrijheid en der rechtvaardigheid. Hij kan min of meer snel doorlopen worden. Het zal echter gewoonlijk onregelmatig gaan, met vallen en opstaan, al moest het zo niet zijn. Hij, die leert zich volkomen in Gods handen te geven en dat werkelijk doet en blijft doen, kan snel vooruitkomen. Daarentegen kan men God in zekere dingen halsstarrig weerstaan, zodat het nodig kan zijn ons in Satans handen over te geven om ons door ondervinding bewust te maken van onze zonde en dwaasheid. Zo voedt God zijn kinderen op, door oefening en ondervinding, maar steeds in vrijheid.

Het halsstarrig vasthouden aan een stelsel en het niet weer hernieuwd onderzoek der Schrift is een beletsel op de weg der vrijheid. Zo blijft men onderworpen aan allerlei invloeden die niet van God komen en kan men geheel verblind worden ten opzichte van de waarheid of een deel der waarheid.

Elk ogenblik kunnen wij zien hoe ver wij op dit pad der vrijheid gevorderd zijn. Hier geven de beproevingen een aanwijzing. Des te groter beproeving wij kunnen weerstaan, des te beter wij dus de uitwendige invloeden kunnen controleren, des te groter is onze vrijheid. Die beproevingen zijn daarbij nodig als oefening en als kastijding in geval van falen. Alle omstandigheden van het leven zijn in die zin nuttig en nodig voor onze opvoeding. Zij geven ons de gelegenheid onze graad van gemeenschap met God te leren kennen, zij zijn een oefening en fnuiken steeds onze natuurlijke hoogmoed. Hoe veel gelegenheden hebben wij niet laten voorbijgaan, hoe dikwijls hebben wij onze les niet geleerd en ons werk niet gemaakt!

Het gevolg was langzame vooruitgang en minder verheerlijking van God. Maar wij zien niet meer naar de dingen die achter zijn, naar onze gebrekkigheid en zonde, maar naar de Volmaker des geloofs, naar de Gerechtige en Vrije, Die aan Gods rechterhand zit boven alles. In het vlees betrouwen wij niet, maar in de Heere zijn wij sterk.

WAT BEPAALT DE WIL? In het algemeen gesproken, kiest de mens de dingen die hem het best toeschijnen. Dit zal dan zijn wil (verlangen) bepalen, maar daarom nog niet zijn werken. Men weet hoeveel goede voornemens nooit tot een daad voeren.

De vrijheid komt ten dele door het geestelijk verstand. Als men iets begint te kennen van God, dan kan men hetgeen absoluut goed is, verkiezen boven iets betrekkelijks goed. Het dier kan niet méér doen dan het beste verkiezen in de natuurlijke wereld. De mens kan zich uitstrekken tot de geestelijke wereld, die alleen in staat is hem volle voldoening te geven.

De wil van de mens hangt also af van zijn kennis, oordeel en geloof. Zou iemand alles zien zoals het werkelijk was, dan zou hij waarschijnlijk steeds naar Gods wil handelen, want hij zou dan zien, dat dit het beste is. Nu heeft hij die visie echter niet en is des te meer verblind naar mate hij minder in gemeenschap met God is. God spreekt wel, maar hij verstaat en gelooft niet. Zo kiest hij dan het verkeerde.

Hoe gewilliger hij is Gods wil te doen, des te meer zal Hij hem licht geven en zijn wil aldus vrijmaken. Dit is een der wijzen waarop God in en door de gelovige werkt zonder de « vrije wil » van de mens weg te nemen, maar zodanig dat die vrijheid juist vermeerderd wordt en de wil zich steeds meer voor het goede zal gaan beslissen.

De ongelovige rekent absoluut niet met de geestelijke dingen, omdat hij ze niet kan begrijpen. Zij dragen niets bij om zijn wil te vormen. Daar hij slechts naar winst voor zich zelf omziet en de waarde dier dingen niet inziet, zal hij denken iets te verliezen, als hij b. v. in Christus zou gaan geloven. Eerst moet hij God leren kennen, zijn eigen zwakheid, zijn zonde, zijn armoede. Dan kan zijn wil ook rekening gaan houden met dingen, die hij vroeger als nutteloos of schadelijk vermeed.

De wil wordt ook beïnvloed door de lusten. Zij blijven als zodanig onbekend, zolang de mens geen standaard van rechtvaardigheid bezit. In deze zin was de wet van grote betekenis.

Rom. 7:7 « Ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn, indien de wet niet zeide: gij zult niet begeren ».

Beter nog dan de volken, wist Israël wat zonde was, kon zien er slaaf van te zijn en naar verlossing leren zoeken.

De gevolgen van de lusten van anderen staan ons ook tot voorbeeld, zodat wij zelf die ervaring niet behoeven op te doen (1 Kor. 10:6). Telkens komen de lusten op (Gal. 5:17), daar is men niet verantwoordelijk voor of slechts ten dele. Waar het op aankomt is aan die lusten niet toe te geven. Alleen de wedergeborene kan dat, maar in het begin is hij nog onmachtig te doen wat hij wil (Rom. 7:15). Hij moet tot meer vrijheid komen, niet alleen vrij kiezen maar, ook vrij werken.

HET IN- EN UITWERKEN NA DE WEDERGEBOORTE. Wij hebben reeds een enkel woord gezegd over het inwerken Gods, maar willen nu wat uitvoeriger een en ander over het inwerken nagaan. Hoe dichter bij God, des te sterker is Zijn inwerken, en omgekeerd. Zo lezen wij van de « mens der zonde », dat Satan in hem werkt (2 Thes. 2:9). De overste van de macht der lucht werkt in de zonen der ongehoorzaamheid (Ef. 2:2). Bij hen die de liefde der waarheid niet in ontvangst genomen hebben, werkt de dwaling in (2 Thes. 2:11). De bewegingen der zonden werken in hem die in het vlees zijn. (Rom. 7:5).

Bij de gelovige werkt Gods Woord in (1 Thes. 2:13). In de Pinksterbedeling was er een bijzondere inwerking van de Heilige Geest (1 Kor. 12:6, 10, 11; Gal. 3:5). In de leden der Gemeente werkt God krachtig in:

Ef. 1:11 « Die alle dingen inwerkt ».

Ef. 1:19 « Naar de inwerking Zijner machtige sterkte ».

Ef. 1:20 « Die inwerkte in Christus ».

Ef. 3:7 « Naar Zijn krachtige inwerking ».

Ef. 3:20 « Naar de kracht, die in ons inwerkt ».

Pil. 2:13 « Het is God, die in u inwerkt ».

Pil. 3:21 « Die ons vernederd lichaam verandert... naar de inwerking... ».

Kol. 1:29 « Strijdende naar Zijn inwerking ».

Kol. 2:12 « Geloof in de inwerking Gods ».

Men ziet hieruit hoe belangrijk en veel omvattend de inwerking Gods is als de mens in nauwe gemeenschap met Hem staat.

In welke positie wij ook geplaatst zijn, steeds is het God, Die het goede in en door ons werkt. Wij moeten ons dus niet inspannen om allerlei dingen te laten of te doen, ons niet allerlei regels opleggen en allerlei navolgen. Wij moeten ons echter geheel in Gods handen overgeven en Hem in ons laten werken. Van ons worden inderdaad dingen verlangd, die een natuurlijke mens niet kan volbrengen en van hem ook niet verwacht worden. Hoe onzinnig is het dan die dingen toch in eigen kracht te willen doen of anderen aan te zetten ze te doen.

Maar als wij dan vrucht dragen, moeten wij niet vergeten dat deze haar oorsprong niet heeft in ons, maar vrucht des Geestes is. (Gal. 5:22, 23). En als God dan zo in ons werkt, vallen ook van zelf al de dingen weg, die wij anders door inspanning hadden willen bestrijden. Dan behoeft men ook niet steeds weer vermaand en aangevuurd te worden door toespraken, lectuur of conferenties, maar de Heilige Geest gebruikt dan al onze vermogens ten volle en werkt uit wat Gode welbehagelijk is.

Het komt er dus in de eerste plaats op aan in de juiste verhouding te staan tegenover God. Daartoe moet men de Heilige Geest niet bedroeven en zich geheel, lichaam, ziel en geest aan Hem overgeven. Wij moeten Christus niet « navolgen » in de zin dat wij al onze aandacht vestigen op het doen van allerlei wat Hij mogelijk zou gedaan hebben, maar wij moeten Hem navolgen in het doen van Gods wil, welk ook de weg zij die ons voorgeschreven wordt. Wij moeten zo de gezindheid hebben welke ook in Christus Jezus was (Fil. 2:5). En dat is niet iets voor enkele bijzonder vrome of godzalige gelovigen, maar moet de regel zijn voor allen. Dat alleen is de normale toestand.

Bij dit alles worden wij geen willoze, passieve wezens, maar blijven onszelf en zijn actief in willen en werken, maar dit alles in gehele afhankelijkheid van God. Dan kunnen wij spreken van « Christus leeft in mij » en « Christus, ons leven ».

HET WILLEN EN HET DOEN. Zelfs als wij het goede willen, doen wij het niet, werken wij het niet uit. Dit is in het bijzonder het geval

bij pas wedergeborenen:

Rom. 7:15 « Want hetgeen ik uitwerk, dat keur ik niet goed » ¹.

De « zoon » is door Christus in beginsel vrijgemaakt van de wet der zonde (Rom. 8:2) en kan het goede doen. Toch werkt hij het niet altijd uit (Gal. 5:17): het vlees begeert nog tegen de geest.

Ook de leden der Gemeente worden nog door Paulus vermaand hun behoudenis uit te werken Fil. 2:12.

De wil en het uitvoeren er van zijn des te meer van elkaar gescheiden naarmate de mens minder vrij is en des te dichter bij elkaar naarmate hij in gemeenschap met God staat. Als de vrijheid geheel ontbreekt, zoals bij het dier, is de handeling dus geheel onafhankelijk van de wil, het is puur instinkt.

Als integendeel ons vernederd lichaam veranderd zal zijn en gelijkvormig aan Zijn heerlijk lichaam (Fil. 3:21), dan zijn wij geheel vrij, stemmen onze werken geheel overeen met onze wil en deze laatste geheel met Gods wil. De gemeenschap is volkomen. Vrijheid van keuze en van uitwerking vallen dan geheel samen.

¹ Zie « Wat de concordantie leert »

XXI. IS GOD DAN NIET SOEVEREIN?

De vrijheid van de mens en hetgeen er mee in verband staat, doet niets af van Gods soevereiniteit. Het onderscheid tussen wil (verlangen) en wil (besluit) is hier zeer belangrijk.

Gods besluit (raad) kan niet verbroken worden, is onveranderlijk (Hand. 5:38, 39; Heb. 6:17). Hij werkt (inwerkt) alle dingen naar het besluit van Zijn verlangen (Ef. 1:11). Hij werkt dus ook Zijn voornemen uit, zoals Hij dat goed vindt. Hij roept naar Zijn voornemen (Rom. 8:28; 2 Tim. 1:9), verkiest naar Zijn voornemen (Rom. 9:11), verordent naar Zijn voornemen (Ef. 1:11), enz.

Maar in de sfeer; van Zijn verlangen laat Hij de mens vrij. Natuurlijk binnen zekere grenzen en gedurende een bepaalde tijd. Hij geeft aan de mens de gelegenheid vrij te doen wat Hij verlangt. Laat de mens die gelegenheid voorbij gaan, dan is het schade voor hem en voor Hem. Moest het niet volbrengen van Zijn verlangen Zijn voornemen in de weg staan, dan zal het een onveranderlijk besluit worden. De kinderen van Jeruzalem hebben dikwijls geen gevolg gegeven aan Zijn verlangen om ze bijeen te vergaderen (Mat. 23:37). Maar waar die stad en dit volk een hoofdrol te vervullen hebben in het deel van Gods voornemen betreffende de aardse roeping, zal Hij ze toch eens bijeen vergaderen, al moest het ten dele tegen hun wil zijn.

Men ziet dus, dat Gods soevereiniteit in niets aangetast wordt. Integendeel, juist het toekennen van een beperkte vrijheid, het afstand doen van iets van Zich zelf, toont zoveel te meer Gods almacht. Om een mechanisme te besturen, al zou het dan nog zo merkwaardig gebouwd zijn als de mens, is minder macht nodig dan om met vrije wezens tot zijn doel te komen. Zo is het voor ons veel gemakkelijker een auto of een hond te leiden dan een kind.

De mens heeft van God iets « goddelijks » gekregen en behouden, zelfs na de val. Het is iets dat hem kenmerkt en boven delfstoffen, planten en dieren plaatst. Het is onder meer zijn (betrekkelijke) vrijheid. God staat alzo iets van Zich Zelf af en is bereid dat meer en meer te doen en Zijn schepsel geheel tot Zich Zelf te brengen. De vrijheid van Zijn schepsel verhindert Hem niet, maakt Hem niet zwak, maar vermeerdert Hem en toont de sterkte Zijner macht. Maar boven alles komt zo ook Zijn liefde tot uiting. Erkent de mens die

liefde en maakt hij goed gebruik van zijn vrijheid, dan verheerlijkt hij God, wat door geen mechanisme zou kunnen gedaan worden. Het schepsel biedt dan zijn Schepper zijn vrijheid aan, de kostelijke gave die het ontvangen heeft. Het gebruikt die gave niet tegen Hem.

Laat ons jubelen in het bezit van zulk een almachtige God, die Zijn schepselen vrijheid kan geven en ze niet, uit vrees van Zijn macht te verliezen, tot poppen gemaakt heeft.

XXII. MOET GOD ZIJN OORSPRONKELIJK PLAN NIET WIJZIGEN?

DE ALWIJZE GOD. Nu is er hier een moeilijkheid. Als er iets van de mens afhangt, en niet rechtstreeks van God, dan schijnt het alsof God steeds Zijn plan zal moeten wijzigen om het aan te passen aan de wil des mensen. Moest men noodzakelijk tot die conclusie komen, dan was het beter te geloven dat wij op een verkeerde weg zijn en kon men alle vrijheid van de mens beter loochenen. Wij zien echter niet in waarom men tot die gevolgtrekking moet komen. Vooreerst houde men rekening met wat wij gezien hebben over het beperken van de vrijheid tot de sfeer van Gods verlangen. Zijn plan wordt dus, ten minste in de grote lijnen, niet aangetast. Slechts in onderdelen zou men kunnen denken dat het wat moet herzien worden. Maar ook dat is niet zo. Wij beoordelen God te veel naar onze standaard, naar onze zwakheid en kortzichtigheid. Want als wij een plan maken, dan wordt het gewoonlijk geheel in de war gestuurd door de tussenkomst van anderen, wier daden wij niet konden voorzien. Neem b. v. het schaakspel. Een geoefend speler kan heel wat berekeningen maken en ook min of meer gissen naar wat de tegenpartij zal doen en er rekening mee houden. Toch komt er eens een zet, die niet voorzien was en die het noodzakelijk maakt het eerste plan te wijzigen. Steeds moet zijn voornemen dus aangepast worden aan de wil der tegenpartij.

Maar zo is het gelukkig niet bij God. Hij kent ALLE dingen. Zijn alwetendheid omvat alles, « ook » de wil des mensen. Hij weet van te voren in welke richting de vrije mens zal beslissen en kan er dus rekening mee houden. Hij kent alle oorzaken, dus ook alle gevolgen. Voor Hem is alles gedetermineerd. Hij wist dat Zijn volk niet onmiddellijk het land zou ingaan. Hij wist dat Israël zich niet zou bekeren en het koninkrijk zou toeven. Hij wist dat ze Zijn Zoon door de hand der ongerechten zouden ter dood brengen (Hand. 2:23). Hij kende van te voren de verstrooiing der Joden (1 Petr. 1:2, het woord « uitverkorenen » staat in alle handschriften vóór « vreemdelingen », vs. 1. Het is de verstrooiing, die naar de voorkennis is, niet de uitverkiezing). Zo is elke gedachte, elke wil en elke uitvoering van die wil Hem bekend van vóór de aionen. Zo heeft hij slechts één plan behoeven te maken, waar alles in opgenomen is en tot zijn recht

komt, ook de vrijheid Zijner schepselen. Er is niets goddelijks in het voorkennen van wat een mechanisme doen zal, maar wel in het voorkennen van de handelingen van een vrij wezen.

De reeds vermelde voorbeelden van de vrijheid der mensen en de voorkennis van God willen wij nu wat verder onderzoeken, omdat hier nog belangrijke zaken geleerd worden.

De woestijnreis van Israël had maar een paar jaar moeten duren. God bood hun aan het beloofde land in te gaan en die belofte was gemeend. Het was Zijn verlangen en zo had het moeten zijn, hadden zij, in Gods kracht, aan dat verlangen voldaan. Zij *geloofden echter niet* en stelden hun wil tegenover Gods wil. Men ziet hun verantwoordelijkheid en ook het rechtvaardige van Gods straf. Toen zij dus voor het land stonden, hing alles van hen af, niet rechtstreeks van God. Zij konden ingaan of niet. Hebben zij God dan verrast? Heeft hij Zijn plan moeten wijzigen? Geenszins. Hij kende te voren Israëls ongeloof en Zijn plan hield er reeds rekening mee. Het had anders moeten gaan, maar God wist hoe het zou gaan.

Wij leren hieruit ook, dat, al heeft God Zijn plan geheel van te voren vastgelegd, Hij het daarom niet doet kennen aan Zijn schepselen. Hij stelt alles voor alsof zij zullen ingaan, al weet Hij, dat zij het niet zullen doen. Hij zegt hun, hoe het zou moeten gaan volgens Zijn verlangen, niet hoe het zal gaan. Men begrijpt waarom. Dan zou de verantwoordelijkheid en de vrijheid verminderd of te niet gedaan zijn. Het schepsel zou zich kunnen verontschuldigen en zeggen dat het toch zo móést gebeuren.

Het is in dergelijke gevallen dat men kan spreken van de verborgenheid van Zijn wil (Ef. 1:9).

Er zijn zeer talrijke voorbeelden van deze merkwaardige feiten. Laat ons er nog twee uitkiezen: de dood van Christus en de komst van het koninkrijk.

Christus « moest » sterven, dat was onontbeerlijk voor de verzoening, verlossing en behoudenis en toch is Israël er verantwoordelijk voor. Het was in Gods plan begrepen, en toch zijn zij schuldig. Dat plan kon dus niet geheel en ook niet duidelijk geopenbaard worden, want dan was Israëls vrijheid weg. Dan zouden zij meer gehandeld hebben naar wat zij wisten dat toch moest gebeuren dan naar Gods verlangen. Ook ten opzichte van Satan moest het plan verborgen blijven. Wij zien dan ook, dat de verborgenheid van Christus slechts heel geleidelijk ontsluit wordt.

Heel de Schrift door. Het laatste is de openbaring aangaande het samen-lichaam, de gróte verborgenheid.

Het koninkrijk moest eigenlijk komen toen de Heere op aarde was. Alles was gereed. Alles wordt voorgesteld alsof het werkelijk spoedig zal komen. Het is nabij. Men kent de teksten zoals Mat. 16:28, die voor velen een moeilijk vraagstuk zijn. Alles wordt zo voorgesteld, omdat het werkelijk kan gebeuren en het Gods wil is dat het zal gebeuren. De mens zou nu die wil moeten willen. Als ze de boodschap niet aannemen, begint de Heere van de « verborgenheden » van het Koninkrijk te spreken.

Zo is het ook weer na het kruis. Weer kon het koninkrijk beginnen. De enige conditie was: bekering. En hier ook weer wist God, dat zij zich niet zouden bekeren en er eeuwen zou den verlopen vóór het werkelijk komt. Maar dat kon hun natuurlijk niet gezegd worden. Men weet dan ook, hoe in alle profetieën die tussenperiode geheel bedekt is. Daarom ook het onbepaalde in het antwoord van de Heere Jezus op de vraag of het koninkrijk nu zou komen (Hand. 1:7). « Het komt u niet toe te weten... » Hij kon hun niet zeggen, dat het feitelijk nog niet zou komen, want zij moesten juist hun boodschap brengen alsof het zou komen en alle verantwoordelijkheid bij Israël laten. Hadden zij van te voren geweten, dat hun pogingen toch vruchteloos zouden zijn, dan hadden zij niet met vertrouwen en overtuiging kunnen spreken. Dan had dit medegewerkt tot het zich niet bekeren van Gods volk en was het dus minder vrij en verantwoordelijk geweest. Nu echter hing alles van hen af. Na de verwerping van het Koninkrijk, einde Handelingen, volgt dan de « grote Verborgenheid ».

Maar zo komen wij nu voor een nieuwe moeilijkheid: Als God dan alles kent en voorziet, is de mens dan toch wel vrij? Als alles op een bepaalde wijze moet gebeuren, kan men dan wel van vrijheid spreken ? Alles is dan toch immers gedetermineerd?

DE « VRIJE » MENS. Dat alles voor God gedetermineerd is, kan niet geloofwaardig worden. Maar als men inziet, dat God ook de wil kan voorkennen, vermindert dat de vrijheid niet. Het is niet, omdat God weet hoe iemand op vrije wijze zal handelen, dat die mens verplicht is zo te handelen. Het kennen van het vrije, maakt het niet tot iets niet vrij. Beide, het kennen en het vrije, kunnen naast elkander bestaan.

Zou God echter iets mededelen aangaande wat Hij weet over de

beslissing die de mens zal nemen, dan zou die mens door die voorkennis te veel beïnvloed zijn, dus niet meer vrij. Zolang God niet alles openbaart aangaande de wil des mensen, blijft die wil vrij.

Men ziet dus, hoe de vrijheid van de mens niets afdoet van Gods almacht en alwijsheid, maar deze juist « meer » doet uitkomen. En ook hoe Gods voorkennis de vrijheid van het schepsel niet belet.

XXIII. DE UITVERKIEZING

Als men dan aanneemt, dat alle mensen tot bekering kunnen komen en zij een betrekkelijke vrijheid genieten, is er dan geen uitverkiezing? Daar de Schrift van uitverkiezing spreekt, is er uitverkiezing. Waar we menen hier voor een groot vraagstuk te staan, moeten we zien of Gods Woord het antwoord niet geeft. Weer moeten wij de gezonde woorden onderzoeken, onze eigen gedachten geheel ter zijde laten en God laten spreken.

WAT IS UITVERKIEZING? Eerst stellen wij een onderzoek in naar de betekenis van enige woorden, die in betrekking staan met uitverkiezing.

1. *Eklogè, eklegomai, eklektos*, (uitverkiezing, uitverkiezen, uitverkorene). De betekenis is duidelijk uit teksten als:

Luk. 6:13 « En verkoos er twaalf uit hen ».

Luk. 10:42 « Maria heeft het goede deel uitgekozen ».

Luk. 14:7 « Hoe zij de vooraan zittingen verkozen »

Hand. 6:5 « En zij verkoren Stefanus »

Het is dus iets of iemand nemen van tussen verschillende dingen of personen.

2. *Aireomai*. De betekenis leert men uit Fil. 1:22 en Heb. 11:25. Het is verkiezen in de zin van wat men liever heeft. Dit woord is gebruikt in 2 Thes. 2:13.
3. *Procheirizomai*. Dit wordt tweemaal gebruikt van Paulus, namelijk in Hand. 22:14 en 26:16. De betekenis, is: te voren gekozen. Men lette echter wel op Hand. 26:16.
4. *Cheirotoneoo*. Staat in Hand. 14:23 en 2 Kor. 8:19. Het is kiezen in de zin van benoemen.
5. *Procheirotoneomai* is dan « te voren benoemen ». Dat was het geval met de getuigen van Hand. 10:41. Zij hadden alzoo de opdracht te prediken en te betuigen (vs. 42).
6. *Proorizoo*, letterlijk « voor-zien », is gewoonlijk vertaald « te voren verordineerd ». Het komt voor in Hand. 4:28; Rom. 8:29; 1 Kor. 2:7; Ef. 1:5, 11.
7. *Tassoo* is « stellen ». De belangrijkste tekst is Hand. 13:48. Het

komt ook voor in Mat. 28:16; Luk. 7:8; Hand. 15:2; 22:10; 28:23; Rom. 13:1; 1 Kor. 16:15.

8. *Proginosko*, letterlijk « voor-kennen ». We moeten er vooral rekening mee houden in Rom. 8:29. Zie onze aanmerking bldz. 151.

Wij spreken hier over de uitverkiezing door God en moeten daarom vooral de eerste reeks woorden onderzoeken. Met N° 2 moeten wij echter ook rekening houden in 2 Thes. 2:13. Ook met N° 3, N° 6 en N° 7 (dit laatste in Hand. 13:48). Het zal nuttig zijn de teksten, die over uitverkiezing spreken te rangschikken volgens het onderwerp der uitverkiezing. Wij letten ook op de tijd. Verder is er een reden en een doel voor de uitverkiezing, al zijn die niet altijd opgegeven. Wij kunnen zo de volgende tabel samenstellen:

(Zie volgende pagina.)

DE UITVERKIEZING

	ONDERWERP Wie?	TIJD Wanneer?	REDEN Waarom?	DOEL Waartoe?
Hand. 13:17 Rom. 11:28 (vs. 26) 1 Petr. 2:9	Geheel Israël (als volk)		Om der vaderen wil	Om de deugden van Christus te verkondigen. Om de volken tot zegen te zijn
1 Petr. 1:2 2 Petr. 1:10 Rom. 11:5, 7 Mat. 22:14	Indivi- dueele joden		Om hun geloof en beking	
Luk. 6:13 ; Joh. 13: 18 ; 6:70 ; 15:16, 19 Hand. 1:2, 24 Hand. 15:7 (Petr.)	Twaalf Apostelen	Volheid des tijds		Prediking evang. Oordelen der 12 stammen (Mat. 19:28).
Hand. 9:15 Hand. 22:14; 26:16	Paulus	Te voren		Naam dragen voor volken, koningen en zonen Israëls. Dienaar, getuige van bijzond. openbaringen.
1 Kor. 1:27, 28 Jak. 2:5	Het dwaze zwakke, onedele, dat niets is Armen		Om hun bewust- zijn van zonde	Ter beschaming; opdat geen vlees roemen zou voor God. Om anderen tot zonde besef te brengen.
Rom. 8:29, 33 1 Thes. 1:4 Tit. 1:1 2 Thes. 2:13	Hemel- se sfeer		Zij hebben God lief	Isr. tot jaloersh. verwekken. (Rom. 11:11). Christus eerstgeb. onder vele broederen. Beeld v. d. Zoon gelijkv.
Ef. 1:4 ; Kol. 3:12 2 Tim. 2:10	Over- hemel- se sfeer	Vóór de aionische tijden 2 Tim. 1:9	Niet onze werken. Gods voorne- men Ef. 1:11 2 Tim. 1:9	Tot lof heerlijk. Zijner ge- nade. Bekend maken veelv. wijsheid Gods. Ef. 1:6 ; 2:7 ; 3:10.

Men ziet, dat er meer dan één uitverkiezing is. Elk dezer heeft haar deel in Gods voornemen. De uitverkiezing betreft groepen en afzonderlijke personen. Al is de groep (b. v. Israël) uitverkoren, daarom is elke persoon, die op natuurlijke wijze tot die groep behoort, nog niet uitverkoren. Men onderscheide opdrachten die als volk moeten volbracht worden van die welke meer persoonlijk zijn.

Elke uitverkiezing is tot een bepaald doel. Men wordt dan in de voorste rijen geplaatst in de worsteling tegen Satan. De opdrachten verschillen echter. De een kan tot dit, de ander tot wat anders uitverkoren zijn. Israël moest als volk Christus' deugden verkondigen aan al de volken en zo de wedergeboorte brengen over geheel de wereld. De 12 Apostelen moeten Israël oordelen, d. i. het beheersen en leiden. Paulus moest Christus' naam dragen voor volken, koningen en de zonen Israëls. Daarna moest hij dienaar en getuige zijn van bijzondere openbaringen, waarvan de laatste, die Gods Woord voleindigt, de Gemeente der verborgenheid betreft. Hij had dus opdrachten voor de drie sferen. Afzonderlijke gelovigen moeten anderen vooruithelpen. De hemelse sfeer moet daarbij Israël tot jaloersheid verwekken en Christus tot Eerstgeborene onder vele broederen maken. De overhemelse sfeer moet in de overhemelse zijn tot lof der heerlijkheid Zijner genade en overal de veelvuldige wijsheid Gods bekend maken.

Alle uitverkiezing is dus « ten bate ». Al die opdrachten moeten dienen om God te verheerlijken en de mensen te helpen in de weg der behoudenis.

De uitverkiezing heeft dus in de eerste plaats een opdracht tot doel. De heerlijkheid die er aan verbonden is, is niet het uitsluitend deel van hen die uitverkoren zijn. Anderen kunnen er ook toe komen, langs de normale weg, die wij reeds onderzocht hebben, ja de uitverkiezing heeft juist tot doel ze er toe te leiden. In zeker opzicht zijn de uitverkorenen dan ook soms een « lokaas », een middel om tot hogere begeerte te wekken.

Het moment der uitverkiezing is dikwijls van belang omdat dit een aanwijzing kan zijn of de uitverkiezing geschiedt om reden van iets in betrekking tot de uitverkorene of dat zij geheel buiten hem om gaat. Als de uitverkiezing vóór zijn geboorte geschiedde, was het dus niet om reden van hemzelf. De uitverkiezing kan echter als reden hebben het zich bewust worden van zonde, het geloof en bekering, de liefde enz. Zo nemen wij Hand. 13:48 als betreffende de Heidenen, die reeds tot geloof en bekering tot God gekomen waren en dus bereid waren om « op » de Heere te geloven en aldus door de wedergeboorte tot het aionische leven te komen. Zo ook met de Thessalonicensen. die God van den beginne « liever hadden » (2 Thes. 2:13). Dat « in den beginne » is niet Gen. 1:1, maar waarschijnlijk het begin van de wedergeboorte. Paulus wist hun

verkiezing (1 Thes. 1:4). Zij hadden het woord aangenomen en waren voorbeelden geworden. (Zie ook verder vs. 5-10). Rom. 8:29, 33 spreken van dezelfde groep gelovigen. Het « te voren » gekend en verordineerd, wil niet zeggen vóór hun geboorte, maar een zekere tijd geleden, wellicht toen zij « op » de Heere geloofden. Deze toch hadden God lief (Rom. 8:28), hadden zich dus reeds tot God bekeerd.

In 1 Kor. 1:27, 28; Jak. 2:5 staat duidelijk vermeld, dat de reden der uitverkiezing in deze gevallen te zoeken is in het zondebewustzijn.

Ook de eerstelingen uit Israël waren uitverkoren om hun geloof en bekering en die uitverkiezing moesten zij « vast maken » (2 Petr. 1:10). Wij komen op al deze dingen verder terug.

Niet alle uitverkiezing geschiedt evenwel om reden van de uitverkorene. Zo b.v. met Israël als volk, en met de Gemeente der verborgenheid. Voor de Apostelen was er misschien een reden, maar zij wordt ons niet medegedeeld. Het verkiezen van Israël staat in betrekking tot Gods voornemen (Rom. 9:11) en heeft dus plaats geheel buiten dat volk om. Zo ook met de Gemeente, zoals wij verder zullen zien.

Het is belangrijk op te merken, dat alle uitverkiezing niet blijvend is. Als men wel inzielt, dat de uitverkiezing geschiedt om een opdracht te vervullen, dan ziet men ten eerste, dat de uitverkiezing ophoudt als de taak volbracht is. De zegening, aan de uitverkiezing verbonden gaat van zelve door. Als b.v. de 12 Apostelen in de volgende aïoon hun opdracht vervuld hebben, worden zij misschien tot iets anders geroepen, hun eerste uitverkiezing heeft opgehouden.

Er is echter een ander geval, waar de uitverkiezing kan ophouden, namelijk als de opdracht niet vervuld wordt. Dat geschiedt als de uitverkorene niet naar zijn roeping wandelt en verworpen wordt, voor wat die opdracht betreft. Voorbeelden hiervan zien wij in Judas en Israël als volk.

Judas was in beginsel door Christus uitverkoren tot Apostel. Toch zou hij door ongeloof afvallen. Israël is een uitverkoren volk en toch wordt het menigmaal door God verworpen en is dan « Niet-Mijn-Volk » (Lo-Ammi). Wij zien hieruit dat de uitverkiezing iets is waaraan het schepsel niet kan weerstaan. God plaatst het in een zekere positie, zelfs buiten dat schepsel om: Judas was Apostel, Israël was Gods volk. Daar konden zij niets aan veranderen. Maar in die positie blijft het schepsel vrij. Hier kan het naar Gods verlangen wandelen of niet. Gods besluit is ze in een zekere positie te plaatsen

en ze al het nodige te geven om naar die positie te wandelen. Gods verlangen is dan, dat ze werkelijk zo wandelen. Weerstaan ze God, dan remmen zij het overige der schepping in zijn terugkeer tot God. Dat weerstaan zelf kan hen, door het zien van de gevolgen, tot bekering brengen. Het kan ook zijn, dat God moet ingrijpen en de verkiezing te niet doen. Slechts zij die hun opdracht vervullen, maken hun roeping en verkiezing vast.

Laat ons dit verder nagaan in drie gevallen: God stelt de olijfboom. Dat is uitverkiezing in beginsel. Als de takken hun doel niet bereiken, worden zij afgehouden. Hier ziet men, dat de uitverkiezing niet noodzakelijk tot het doel voert, maar in vrijheid moet vastgemaakt worden. De takken kunnen, door een nieuw ingrijpen Gods, opnieuw ingeënt worden. Dat is weer buiten de takken om. Blijven zij in de boom, door het vervullen van hun opdracht, dan komt hun verkiezing tot haar recht. De gelijkenis van Mat. 22 leert ons hetzelfde. Laat ons eerst de gelijkenis in enkele woorden samenvatten.

De koning had een bruiloft voorbereid voor zijn zoon. Nu zijn er drie taferelen:

1. De koning zendt zijn slaven uit om de genodigden ter bruiloft te roepen. Zij willen niet komen.
2. De koning zendt andere slaven uit tot de genodigden: « alles is klaar, komt tot de bruiloft ». Een deel is onverschillig en een ander smaadt en doodt de slaven. De moordenaars worden omgebracht en de stad in brand gestoken. De genodigden waren het niet waardig.
3. De koning zendt zijn slaven naar de uitgangen der wegen en laat bozen en goeden samenbrengen. Allen wordt een bruiloftskleed aangeboden. Eén neemt het niet aan en wordt buiten geworpen.

De gelijkenis betreft het koninkrijk der hemelen en is ten dele zeer duidelijk. De koning is de Vader, de bruidegom is Christus. De genodigden zijn Israël als volk. De bruid stelt een deel der in Christus, gelovende Joden voor. De slaven zijn de Apostelen en andere kinderen Gods. Het eerste tafereel is vóór het kruis. Het tweede na het kruis, gedurende Handelingen: alles is gereed. De « slaven » worden mishandeld en gedood. Jeruzalem wordt verwoest, de tempel verbrand. God grijpt echter nog niet verder in. Nu volgt de tegenwoordige tussenperiode der Gemeente. Daarna begint het derde

tafereel. Israël is nu niet in het land maar op de « wegen ». Zij zijn ten dele geheel van God afgeweken en boos. Allen worden echter teruggebracht en hun wordt een kleed, het witte kleed der gerechtigheid (Rom. 11:26) aangeboden. Allen komen wel, want Gods ingrijpen (verkiezing) is onweerstaanbaar, maar een deel wil het kleed niet aanvaarden. Het Grieks gebruikt « mè » in vers 12 en toont aldus dat het niet hebben van het kleed opzettelijk gewild was. Dat deel van Israël, al is het geroepen en in beginsel uitverkoren, wordt verworpen. Het is niet Israël al is het uit Israël (Rom. 9:6). Het andere deel wordt gevormd door degenen die hun uitverkiezing hebben vastgemaakt zoals de 11 Apostelen dat deden. Vele Israëlieten zijn in verschillende tijden geroepen geworden, maar weinigen bleken ware uitverkorenen te zijn (Mat. 22:14).

Sommigen schenen wel eerst uitverkorenen, maar door hun verzet en verraad bleven ze het niet zoals Judas.

Ons derde voorbeeld nemen we uit Joh. 15. De wijnstok is een aardse plant, die de aardse gemeenschap van de Messias en het Volk Israël voorstelt. Door Gods besluit zijn ze ranken. Dragen ze echter geen vrucht, dan worden ze buiten geworpen, ze hebben hun verkiezing niet vast gemaakt. Wil men dit beeld op anderen toepassen, dan zij men zeer voorzichtig en onderzoek eerst of het toepasselijk is.

Wij vatten dus samen: De uitverkiezing is een ingrijpen Gods, een onweerstaanbaar besluit. God plaatst Zijn schepsel zo in een zekere positie met een zekere opdracht. Het kan zijn reden hebben in of buiten het schepsel om. Het is een uitverkiezing in beginsel. Of de uitverkiezing vast zal zijn (2 Petr. 1:10) hangt af van het schepsel. In zijn positie is het namelijk vrij te handelen naar of tegen Gods wil (verlangen). Zo het zijn opdracht niet vervult, kan het tijdelijk of voor goed van die positie weggenomen worden. De uitverkiezing heeft niet de behoudenis tot doel.

GEEN VERZEKERING IN UITVERKIEZING. Men heeft gemeend, dat de leer der uitverkiezing het voordeel heeft aan de mens de zekerheid te geven dat hij behouden is. Als men echter ziet, dat de uitverkiezing niet in de eerste plaats tot behoudenis, maar tot een zekere opdracht is, is er niet langer een oorzaak van verzekering in de uitverkiezing voor wat de behoudenis betreft. Als zij het doel der uitverkiezing bereiken, dan zullen zij ook behouden worden, maar

wij zien juist uit de voorbeelden van Judas en Israël, dat ze, al zijn ze uitverkoren, niet noodzakelijk naar Gods wil handelen.

Terwijl er geen sprake is van een afval bij hen, die zonder uitverkiezing in een positie geplaatst zijn, is er die wel bij de uitverkorenen (tot een opdracht).

Zekerheid komt tenslotte alleen door het geloof. Want geloven in Schriftuurlijke zin, voor zo ver het een wedergeborene betreft, is zeker zijn. Men zij er wel van doordrongen, dat « geloven » niet wil zeggen « twijfelen ». Geloof IS zekerheid. Een vrees voor « afvallen » van het geloof heeft geen zin bij hen, die God liefhebben. Zij toch moeten geloven en verzekerd zijn dat niets hun kan afscheiden van Gods liefde (Rom. 8:31-39). Hebben zij gezondigd, toch is er vergeving 1 Joh. 1:9: 2:2; Ef. 4:32. Zijn zij zelfs ver afgedwaald, zoals Israël, en is de positie tijdelijk verloren, toch zal God ze weer inenten. Hun wandel naar Gods verlangen moeten zij echter ernstig opnemen want anders onteren ze God in plaats van Hem te verheerlijken en doen ze onberekenbare schade aan andere schepselen. Er is maar één geval, waar men afval kan vrezen en dat is een zich stelselmatig verzetten tegen God.

Wij hebben reeds de gelegenheid gehad te wijzen op de betekenis van « prassoo »: het is niet eenvoudig « doen », maar « geregeld doen ». Men herleze nu Rom. 1:32; 2:2; 13:4; 2 Kor. 5:10; Gal. 5:21 om te zien wie moet vrezen niet behouden te worden. Men denke ook b.v. aan de teksten die wij reeds op blz. 107 afschreven en die het subjectieve « mè » bevatten. Zij die geregeld tegen God handelen en het goede niet willen, zullen « afvallen » al waren zij eens uitverkoren tot iets.

Het is dus onredelijk voor een gelovige, bekommerd te zijn voor zijn behoudenis. Als gelovige moet hij van veel verzekerd zijn en juist als hij bekommerd is, zich dus niet tegen God verzet, is er ook geen reden om aangaande zijn behoudenis te twijfelen. Zij die stelselmatig Gods genade verwerpen, bekommeren zich juist niet om hun behoudenis.

Een der zaken die kunnen medewerken zekerheid te geven is het verzegelen. Gods zegel kan door geen schepsel verbroken worden. Het is hier belangrijk in te zien, dat de wedergeborene nog niet verzegeld is. Dat wordt slechts gezegd van hen, die met Christus gestorven zijn, zoals de groep waaraan Paulus zich richt in 2 Kor. 1:22. Ook in de Gemeente der Verborgenis wordt van verzegeling

gesproken: Ef. 1:13 en 4:30.

De 12 Apostelen waren wel uitverkoren, maar niet verzegeld en zo kon één verloren gaan. Al is men uitverkoren, daarom heeft men het « eeuwige » leven nog niet.

HET GROTE VRAAGSTUK. Algemeen wordt erkend, dat een der moeilijkste vraagstukken der Schrift is, hoe de verantwoordelijkheid kan samengaan met de uitverkiezing. Al legt de een nu meer nadruk op de uitverkiezing, de ander op de vrijheid en verantwoordelijkheid, of tracht een derde beide in evenwicht te houden, allen die in de woordelijke inspiratie der Schrift geloven, moeten èn uitverkiezing èn verantwoordelijkheid aannemen. Die twee nu zijn onverenigbaar. Men troost zich dan met de gedachte, dat het een probleem is, dat wij toch niet kunnen oplossen. Dat bevredigt echter niet degene, die wil begrijpen wat God ons in Zijn Woord gegeven heeft. Zeker, vele dingen gaan ver uit boven ons verstand, zelfs als het door de Heilige Geest verlicht is. Maar dan betreft het dingen, die gewoonlijk niet veel te maken hebben met het dagelijkse leven. Deze zaak is echter te nauw verbonden met onze wandel om geen oplossing te vragen. Kunnen wij aannemen, dat onze trouwe God ons hier geen licht zou geven?

Wij menen dat de zaak onoplosbaar schijnt, omdat men Gods voornemen niet aandachtig genoeg heeft onderzocht en de Schrift te veel vergeestelijkt. Hier is weer eens een voorbeeld van het belang dat er is de aionen en bedelingen goed te onderscheiden en van de noodzakelijkheid de zuivere woorden des Heiligen Geestes nauwkeurig te onderzoeken.

HOE WERKT GOD ZIJN VOORNEMEN UIT? Wij menen reeds in het vorige min of meer duidelijk op de oplossing gewezen te hebben van het grote eeuwen-oude vraagstuk: hoe kan men uitverkiezing, vrijheid, verantwoordelijkheid, loon, straf enz. met elkander verzoenen? De Schrift leert dat alles, dus moeten wij alles aannemen. En toch!

Wij menen dat de moeilijkheid verdwijnt, als wij met Paulus de zaken die verschillen leren onderscheiden en zo zuiver en zonder aanstoot zijn tegen de dag van Christus (Fil. 1:10, 11). De moeilijkheid komt namelijk niet van de Schrift, maar van onszelf, omdat wij, zoals in veel andere gevallen, op dezelfde personen en op

dezelfde tijden en omstandigheden toepassen, wat van verschillende personen, tijden en omstandigheden gezegd wordt.

Wij hebben gezien, dat er verschillende uitverkiezingen zijn. Sommige betreffen een beperkt aantal personen of een bepaald volk. De andere personen of volken kunnen dan van zelf niet tot dezelfde uitverkiezing komen. Zo b.v. Israël. Het was uitverkoren om de andere volken de zegen door te geven. Vanzelf konden de andere volken nooit tot Israëls positie komen. Als wij echter denken aan de zegeningen van Israël, in zekere zin aan hun uitverkiezing verbonden, dan moeten wij inzien dat de andere volken daartoe wel kunnen komen. Meer nog, al had de Jood reeds in het verleden grote voorrechten (Rom. 3:1), de afzonderlijke personen uit de volken konden er toen reeds deel aan hebben. Ex. 12:48 spreekt b.v. van het bijvoegen van een vreemdeling bij Israël. Als volk had Israël een enige positie, was uitverkoren tot een bepaald doel. Maar men ziet, dat de uitverkiezing niet hun zegening betreft maar het bereiken van dat doel.

Israël is niet « vrij » in de zin, dat het zelf zijn opdracht uitkiest. In deze zin is vrijheid en uitverkiezing niet te verenigen. Het is het een of het ander. Maar als het over de uitvoering der opdracht gaat, dan is er sprake van vrijheid. Dan gaat het over hun wandel naar Gods verlangen. God had dan Israël, met de opdracht, ook de mogelijkheid gegeven ze uit te voeren. Dat volk was dus verantwoordelijk. De verantwoordelijkheid betreft niet het krijgen der opdracht, het uitverkozen worden, de positie, maar wel de uitvoering der opdracht, het wandelen naar de positie.

Laat ons ook de 12 Apostelen nagaan. Zij waren uitverkoren. Maar toch ook weer niet in de eerste plaats om de heerlijkheid aan hun positie verbonden, maar om wille van het uitvoeren ener opdracht. Die uitverkiezing geschiedt buiten hun wil en verantwoordelijkheid. Deze beginnen eerst bij het volbrengen van hun taak. Judas faalt, dus volgt straf en van zegeningen is geen sprake meer. Werden andere Joden benadeeld door de uitverkiezing der 12? Neen, het was juist om hen te leiden dat ze verkoren werden. Is er dan geen voordeel uitverkoren te zijn? Zeker, het is een kans, die aangeboden wordt Gods verlangen op een bijzondere wijze te doen en voor Hem te lijden.

Heeft de uitverkiezing van hen die tot de « hemelse » sfeer behoren, belet dat anderen tot dezelfde heerlijkheid komen ? Geenszins. Het

bijzonderste aangaande hen, is dat zij eerstelingen zijn en een bijzondere opdracht hebben, al was het maar om Israël tot jaloersheid te brengen (Rom. 11:11). Zo ook met de « over-hemelse » sfeer. De Gemeente der verborgenheid is er nu toe uitverkoren (Ef. 1:4, 5, 11). Maar zullen allen er niet eens toe komen, als God alles in allen is? Het is ook weer niet de heerlijkheid die het onmiddellijke onderwerp der uitverkiezing was, maar wel de te vervullen taak.

Waarom werden er sommigen uitverkoren vóór dat de andere er komen? Vooreerst, omdat God Zich door niets laat weerhouden, ook niet door het falen van hen, die tot iets uitverkoren waren. God kan zich wel in zekere zin van hen afhankelijk stellen door hun de gelegenheid te geven mee te werken om Zijn voornemen uit te voeren, maar nooit is Hij absoluut afhankelijk. Als Israël na veel lankmoedigheid zijn opdracht niet vervult, kan God wel een andere weg openen om anderen de gelegenheid te geven toch tot groter heerlijkheid te komen. In zekere zin had eerst de wedergeboorte en rechtvaardiging zich over heel de wereld moeten uitstrekken vóór er volle gemeenschap met God kon komen. Al zal zich die volgorde ontwikkelen voor wat betreft de massa der gelovigen, voor enkelen is er reeds nu een vooruitgrijpen mogelijk.

De uitverkiezing der Gemeente is echter iets zeer bijzonders, want zij geschiedde vóór de nederwerping der wereld, dus vóór de zonde was ingetreden. Ook zonder Satans tegenstand, Adams val en Israëls falen zou de Gemeente er als uitverkiezing geweest zijn. Wij lezen over haar taak, dat zij moet zijn tot lof der heerlijkheid Zijner genade (Ef. 1:6), het betonen van de uitnemende rijkdom Zijner genade in de twee toekomstige eeuwen (Ef. 2:7), het bekend maken der veelvuldige wijsheid Gods aan de overheden en de machten in de over-hemelse (Ef. 3:10). Dit alles strekt zich ver uit boven de aarde, het mensdom, en de wereld.

Het feit dat de uitverkiezing plaats had vóór de nederwerping, sluit van zelve uit, dat zij haar reden zou vinden in de Gemeente zelf. Zie ook 2 Tim. 1:9. Er is dus hier geen vrijheid, maar Gods besluit waaraan niets kan weerstaan. Ook hier begint de verantwoordelijkheid dan ook eerst bij het uitvoeren der opdracht, het wandelen naar Gods verlangen.

Men ziet vanzelf ook, dat het uitverkiezen der Gemeente niet wil zeggen, dat anderen « verdoemd » zijn. De gewone weg der behoudenis, zoals in de Hebreeuwse Schriften reeds min of meer

aangeduid, gaat eigenlijk buiten die Gemeente om en voert de gelovige na de twee volgende aionen tot de heerlijkheid verbonden aan de positie, die de Gemeente reeds nu inneemt. De Gemeente heeft haar plaats in Gods voornemen der aionen door het voorziene ongeloof van Israël en juist haar uitverkiezing maakt het bereiken van het einddoel voor allen mogelijk.

Al worden dan sommigen uitverkoren, toch wil dit in gene dele zeggen, dat anderen in hun boosheid en hardigheid gelaten worden. Een « besluit der verwerping » is niet alleen onbekend in Gods Woord, maar wordt juist formeel tegengesproken in 2 Petr 3:9 « niet dat enigen verloren gaan ». De uitverkiezing is integendeel Gods weg om allen tot bekering en volledige gemeenschap te leiden. Wij hebben reeds vroeger gezien, dat allen die nu ineen zekere positie zijn, er niet noodzakelijk kwamen door uitverkiezing. Wij komen hier even terug tot onze (gebrekkige) vergelijking, waar de verschillende posities voorgesteld werden door de verdiepingen van een huis ¹. Wij kunnen deze vergelijking nu vervolledigen. De uitverkiezing zou hier dan zijn het plaatsen op een der verdiepingen met het doel anderen te helpen of aan te zetten er ook de komen. Volbrengen ze hun opdracht niet, dan worden ze er uit geworpen. In dat geval kan de Heer des huizes ook andere middelen gebruiken om de anderen hoger op te leiden.

Op een verdieping kunnen er dus zijn, die er met een bijzondere opdracht, door de Heer des huizes geplaatst zijn: het zijn de eigenlijke uitverkoren. De meesten komen er echter door in de lift te stappen. Dit is de normale geopenbaarde weg. Deze worden nooit verworpen. Dat kan alleen het geval zijn in betrekking tot de uitverkoren, omdat dan de opdracht op de voorgrond staat, niet het deel hebben aan de heerlijkheid van de positie.

Men heeft soms gezegd, dat daar er maar één voornemen is, er bijgevolg maar één uitverkiezing kan zijn. Als men echter inzielt, dat Gods voornemen vele bedelingen omvat, vele groepen gelovigen, vele sferen van zegening, dan ziet men ook, dat er vele uitverkiezingen kunnen zijn. Ook de vrijheid kan dan een plaats hebben in dat voornemen. God werkt dus Zijn voornemen uit ook door middel der mensen. Hij geeft hun allerlei mogelijkheden, plaatst

¹ Zie Hfdst. 16.

ze in allerlei posities, maar steeds blijven ze vrij in hun wandel.

Dit binnen zekere grenzen, zodat God ook moet ingrijpen als het nodig is. Wat naar Zijn verlangen gedaan wordt, dient tot Zijn verheerlijking en helpt het overige der schepping. De boosheden worden dan verslagen en zelf komt men tot nauwere gemeenschap. Maakt men zijn verkiezing niet vast door Gods opdracht uit te voeren, dan kan men schade lijden.

Zo is er dan uitverkiezing, vrijheid, verantwoordelijkheid, genadeloon, straf enz. Alles heeft zijn plaats en is in harmonie. Terwijl het in beginsel uitverkiezen op zich zelf God niet verheerlijkt, maar Hem zelfs tot schande kan zijn als de uitverkorene niet naar Zijn verlangen handelt, toont een goede wandel, het vast maken der uitverkiezing, dat wij Zijn genade naar waarde schatten. Alleen in de weg der vrijheid ligt dus de verheerlijking van de soevereine God.

Zonder kennis der bedelingen kan noch de vrijheid, noch de uitverkiezing tot zijn recht komen. Het verleden is hiervoor het bewijs.

BESLUIT EN POSITIE, VERLANGEN EN WANDEL. Wij geven eerst een samenvatting van enkele dingen, die men moet onderscheiden.

GODS BESLUIT (boulèma)	GODS VERLANGEN (thelèma)
Uitverkiezing tot iets	Het doel der uitv. volbrengen
Onze positie (en opdracht)	Onze wandel
Buiten onze wil om	Vrijwillig
Geen verdienste	Genadeloon
Geen verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid

Laat ons wat nauwkeuriger het verband onderzoeken tussen Gods besluit en onze positie aan de ene zijde en tussen Gods verlangen en onze wandel aan de andere.

Van Israël lezen wij telkens weer, dat zij Gods volk zijn. Niet omdat zij beter waren dan de andere volken, maar eenvoudig, omdat God het zo besloten had. Wij lezen echter evenveel over de voortdurende uitnodiging, b.v. door de profeten, nu ook naar die positie te wandelen. Dat was Gods « verlangen ».

Ook van de hemelse groep kan men vele voorbeelden vinden. Wij nemen er maar een enkel. In Rom. 8 spreekt Paulus van die positie, en na even terug gegaan te zijn tot Israël en het doel hunner verkiezing, komt hij dan tot de hoofdst. 12 en 13:

Rom. 12:1 « Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst ».

En zo gaat hij verder en zegt hoe hun wandel moet zijn. Ten opzichte van de over-hemelse groep, zien wij de positie beschreven in Ef. 1 tot 3, het is zuivere uitverkiezing. Dan volgt Ef. 4 tot 6, dat hoofdzakelijk gaat over de wandel.

Ef. 4:1 « Zo bid ik u dan, ik, de gevangene in den Heere, dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt. »

Zo loopt Kol 1 en 2 ook parallel met het begin van Efeze over de positie, en Kol. 3 en 4 met het einde van Efeze over de wandel. God plaatst ons in die over-hemelse positie om een deel van Zijn voornemen uit te werken en laat ons dan in die sfeer vrij. Hij verwacht nu, dat wij Hem zullen verheerlijken door in Zijn kracht, Zijn verlangen te doen. Kol. 1:9, 10 toont heel duidelijk het verband tussen Gods wil (verlangen) en onze wandel.

« Waarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de **kennis van Zijn wil**, in alle wijsheid en geestelijk verstand; **opdat** gij moogt **wandelen waardiglijk den Heere**, tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God... ».

Omgekeerd is het verder kennen van Gods verlangen ook afhankelijk van onze vorige wandel (Ef. 5:15-17). Paulus hield niet op te bidden en te begeren opdat wij vervuld zouden worden met de kennis van Zijn wil (verlangen). Inderdaad is hier iets van het grootste belang. Het is niet voldoende te zeggen, dat wij naar Gods roeping moeten

wandelen, het is eerst nodig: 1. zich bewust te zijn van die roeping; 2. Gods wil in verband met die roeping te kennen. Hier kan men zich overtuigen van het fundamentele belang een heldere blik te hebben in het voornemen der aionen. Alleen door, de verschillende aionen, bedelingen, roepingen enz. goed te onderscheiden, kunnen wij iets begrijpen van de uitverkiezingen en van onze positie. Een der eerste beginselen is dan ook in te zien, dat de « gemeente » niet in de plaats van Israël gekomen is. Zonder dat loopt alles mis en het is wel een duivelse methode geweest die gedachte van af de eerste eeuw er bij de mensen in te werken. Het is verblijdend, dat er in dat opzicht wat licht opgaat en ook de theologische wereld, die eigenlijk vóór zou moeten gaan, ook iets van Israëls toekomst begint in te zien. Maar men moet veel verder gaan. Na de erkenning dat er een Israëlietisch koninkrijk op aarde komt, moet men komen tot de aionen, de bedelingen, de sferen van gemeenschap enz. Zo kan men dan zijn positie leren kennen.

Het is echter nog iets anders, vervuld te zijn met de kennis van Gods *verlangen*. Terwijl wij Zijn besluit in verband met onze positie betrekkelijk gemakkelijk in de Schriften vinden en het door onze zinnen (lezen of horen) en onze ziel tot ons kunnen laten dringen, moet de kennis van Gods verlangen, behalve door de algemene aanduidingen der Schrift, meer rechtstreeks komen door onze nauwe gemeenschap met Hem. Gods Woord geeft ons inderdaad geen bepaalde aanduidingen voor al de onderdelen van ons leven, dikwijls zelfs niet voor heel belangrijke zaken waarvoor wij komen te staan. Er is dan een bijzondere leiding des Geestes nodig. De kennis komt dan door een meer rechtstreekse inwerking op onze geest, die levend gemaakt wordt. Zo kan Paulus dan zeggen: « Want God is Degene Die in onze harten geschreven heeft, om te geven verlichting van de kennis... » (2 Kor. 4:6) en: « De Heere zal u verstand geven in alle dingen » (2 Tim. 2:7). Hoe meer Christus ons leven is, des te meer zullen wij Gods wil kennen. De Schrift blijft echter de controle. Steeds moet er overeenstemming zijn met het geschreven Woord, letterlijk genomen waar dat mogelijk is. In de loop der eeuwen hebben velen een « geestelijke » weg ingeslagen zonder een voldoende fundament, zonder kennis van Gods voornemen. Zij kwamen noodzakelijk tot onschriftuurlijke dingen. De Heilige Geest zal ons slechts helpen als wij eerst Zijn Woord en woorden eerbiedigen. Doen wij het niet, dan verraadt dit een geestestoestand, die bloot stelt

aan de strikken des Satans.

KUNNEN WIJ GODS VERLANGEN DOEN? Als wij dan Gods wil kennen, kunnen wij dan also wandelen? Van ons zelf kunnen wij dat niet, maar wij kunnen ons tot Hem keren, Die ons de kracht geeft. Want als Hij besloten heeft ons in een positie te plaatsen, dan geeft Hij daarbij de mogelijkheid er naar te wandelen, Alles staat dan tot onze beschikking. Wij vermelden enkele gevallen.

Het heeft Israël nooit aan iets ontbroken om datgene te doen wat de Heere van hen verlangde. Alleen als ze in eigen kracht vertrouwden, ondervonden zij, dat zij zó niet aan Gods vereisten konden voldoen. Voor de hemelse roeping, halen wij Rom. 12:6-8 aan:

« Hebbende verscheidene gaven, naar de genade, die ons gegeven is, zo laat ons die gaven besteden, hetzij profetie, naar de mate des geloofs; hetzij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leren hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid »

Men kent ook al de bijzondere gaven der Pinksterbedeling (1 Kor. 12 b.v.). Ieder kon beschikken over de gave, die nodig was voor het uitvoeren van zijn bijzondere opdracht.

Van de Gemeente der verborgenheid, lezen wij:

Ef. 1:19, 20 « De uitnemende grootheid Zijner kracht ».

Ef. 1:3 « Gezegend met alle geestelijke zegening ».

Ef. 2:5, 6 « Levend gemaakt, mede opgewekt, mede gezet ».

Ef. 2:10 « Onze werken door God voorbereid ».

Ef. 2:22 « Medegebouwd tot woonstede Gods ».

Ef. 3:16, 18 « Met kracht versterkt, Christus in het hart ».

Ef. 3:20 « De kracht die in ons werkt ».

Ef. 4:7 « Genade gegeven naar de maat der gave van Christus ».

Ef. 5:26, 27 « Gereinigd, heilig en onberispelijk ».

Ef. 6:10 « Wees bekrachtigd » (met de kracht die God geeft).

Ef. 6:13 « Neem aan » (wat God aanbiedt).

Ef. 6:17 « Ontvang den helm en het zwaard » (die

aangeboden worden).

Zij zijn daarbij volmaakt verlost, verzoend en « voleindigd » (Ef. 1:7; 2:16; Kol. 2:10). Men ziet dat alles tot hun beschikking staat om naar hun positie te wandelen. Hun verantwoordelijkheid is van zelf zeer groot.

Al zijn wij uitverkoren en beschikken wij over Gods kracht, toch kunnen wij nog eigen wil volgen, God weerstaan. Dan missen wij ons doel, zijn Hem tot schande en de schepping tot schade. Maar God is lankmoedig en slechts na herhaalde weerbarstigheid, als wij nagenoeg geheel onnuttig zijn om de taak uit te voeren, waarvoor wij uitverkoren waren, is er vrees voor een streng ingrijpen Gods.

UITVERKIEZING EN LIJDEN. Later zeggen we iets over het genadeloon. Nu denken wij echter aan het lijden, dat noodzakelijk aan alle uitverkiezing verbonden is.

God plaatst de uitverkorenen op de voorposten in de worsteling tegen de geestelijke machten der boosheid. De grote Uitverkorene, onze Heere Jezus Christus, is ons hierin voor gegaan. Hoe nauwer met Hem verbonden, hoe heviger de strijd en hoe groter het lijden.

In het verre verleden zien we, hoe Israël de strijd had tegen de Nephilim, Anakim en Rephaïm. Dat was het addereengebodsels van Satans engelen in stoffelijke vorm. Hierbij blijft het niet. Heel de geschiedenis door en ook in de toekomst is het een lijdensweg voor Gods volk. In onze tijden is het meer een geestelijk lijden dat telt. Wij noemen slechts een paar teksten, die er op wijzen:

Rom. 8:17 « Zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden »

2 Kor. 6:4, 5 « Maar wij, als dienaars van God, maken onszelf in alles aangenaam, in vele verdraagzaamheid, in verdrukking, in noden, in benauwdheden, in slagen in gevangenschappen, in beroerten, in arbeid; in waken, in vasten... ».

Men weet wat Paulus verder zegt in 2 Kor. 11:23-29.

Maar vooral de Gemeente der verborgenheid heeft een groot deel in de strijd en in het lijden. Behalve wat Ef. 6:11-17 over die worsteling zegt, leze men:

Fil. 1:29, 30 « Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden; denzelfden strijd hebbende, hoedanige gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort ».

Zie ook 2 Tim. 1:8; 2:3; 3:11; 4:5. Hoe dikwijls spreekt ook hier Paulus van zijn verdrukking en banden: Ef. 6:20; Fil. 1:7, 13, 14, 17; 2 Tim. 2:9; 4:6. Als lid van het Lichaam van Christus, kon Paulus in zijn vlees aanvullen, wat nog ontbrak aan de verdrukking van Christus voor dat Lichaam (Kol. 1:24).

Boven al die strijd en verdrukking, klinkt echter Paulus' kreet: « De Heere is nabij, wees in geen ding bezorgd » (Fil. 4:5, 6). Uit alles worden de leden door de Heere gered (2 Tim. 3:11).

Dit alles samenvattende, kunnen wij dus met Paulus zeggen:

2 Tim. 3:12 « En ook allen, die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden »

Want op mensen moet men niet rekenen in die strijd en dat lijden. Juist omgekeerd, zij zullen zich van ons afwenden, of ons vervolgen. Men denke ook hier weer aan Paulus. In Rom. 15:23 zegt hij reeds, dat er voor hem geen plaats meer is in de gewesten waar hij Gods goede tijdingen verbreid heeft. Toen hij echter ook de grote verborgenheid had bekend gemaakt, die in het bijzonder de geestelijke machten der boosheid trof, wenden de meesten zich geheel van hem af. Men weet wat hij daarvan in zijn laatste brief zegt: 2 Tim. 1:15; 4:10, 16 enz. Maar al zijn dergelijke omstandigheden ook pijnlijk, alles wordt meer dan goed gemaakt door de nauwe gemeenschap met God en het genadeloon en de prijs, die aan de roeping verbonden is. (Fil. 3:14).

UITVERKIEZING EN ISRAEL'S HERSTEL. In Rom. II staat de « tamme olijf » tegenover de « wilde olijf ». Daar, deze laatste de volken zijn, is de eerste Israël als Gods volk. Door « takken » worden dan groepen mensen, b. v. uit een bepaalde streek, aangeduid. Sommigen uit de volken worden ingeënt om de tamme olijfboom tot activiteit te prikkelen (zoals men tegenwoordig ook wel bij fruihoornen doet) d. i. Israël tot jaloersheid te verwekken. Reeds Deut. 32:21 voorzag dit en het was dus zeker geen verborgenheid.

Enkelen uit de volken waren zo reeds de geestelijke goederen van Israël deelachtig (Rom. 15:27), wat eerst gedurende het Koninkrijk op aarde algemeen zal worden.

Daarentegen werden takken afgebroken door ongeloof. Alleen het « overblijfsel » geloofde. Waarom deze? Omdat ze daartoe bijzonder uitverkoren waren. De overige zijn verhard geworden. Doch niet voor altijd, slechts tot op de volheid der tijden der volken (Luk. 21:24; Rom. 11:25). Alzo zal dan geheel Israël behouden worden. Geheel Israël is hier van zelf geheel het ware Israël (Rom. 9:6), het « geestelijk » Israël. We zien dus in dat Israël twee delen: 1. zij die bijzonder uitverkoren waren, die het « overblijfsel » vormden; 2. zij die eerst later door de verdrukking heen tot het geloof komen. Men ziet dus ook hier dat de uitverkiezing niet in de eerste plaats tot behoudenis is, doch tot het vervullen van een opdracht.

Dit alles heeft niets te stellen met de openbaringen betreffende de Gemeente der verborgenheid, waarvan Paulus in zijn gevangenschaps-brieven spreekt. Deze Gemeente toch is niet op de Joodse olijfbom ingeënt en heeft méér dan slechts een aandeel in de Joodse zegeningen. Daarbij is nu geheel Israël als Gods volk terzijde gesteld: de boom is uitgehouwen (Mat. 3:10; Hand. 28:26-28; Jer. 11:16. Er is nu zelfs geen overblijfsel meer, ¹ al zijn er individuele Joden die geloven. Alleen na de tijden der Heidenen spruit de olijf weer uit en in het Koninkrijk zal hij zich uitbreiden (Hos. 14:7). We vermoeden dat een eenzijdige opvatting der uitverkiezing medegewerkt heeft om Israëls herstel te loochenen. Uit vrees dat « het woord Gods ware uitgevallen » (Rom. 9:6 heeft men gemeend dat de Gemeente Israël heeft vervangen en Gods beloften nu « *geestelijk* » moeten overgedragen worden op de Gemeente. Als men inzielt dat Gods verlangen heel goed kan weerstaan worden en het uitverkoren Volk daarom ook heel goed tijdelijk kan verworpen worden, is er geen noodzakelijkheid enige andere groep mensen in Israëls plaats te zetten. Wat wel nodig is, is Israël's herstel. En door dat herstel verstaan we niet de zegening van een deel Joden, maar hun herstel *als volk* tot het uitvoeren van de opdrachten, waartoe ze uitverkoren waren en die niemand in hun plaats kan uitvoeren. Het *herstel als*

¹ Toen de schrijver dit boek schreef was er nog geen sprake van een Israelitische staat. (1933)

volk, niettegenstaande al wat ze gedaan hebben, is zo zeker als het bestaan der wereld (Jer. 31:35-37). Eens zullen ze zich tot de Heere omkeren en zal het deksel van hun hart weggenomen worden (2 Kor. 3:16), dan maken ze hun algemene verkiezing vast en voeren hun opdracht ten opzichte van de volken uit onder de leiding der 12 Apostelen.

DE DORDTSE LEERREGELS. Wij betreuren het, dat onze gevolgtrekkingen zeer verschillen van de belijdenisschriften van vele kerken. In het bijzonder van de Dordtse leerregels. Wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed en richten ons dan ook niet tegen die stellingen, al komen wij er mee in konflikt. In één geval willen wij de lezer laten oordelen, welke stellingen het meest schriftuurlijk zijn.

Wij geven hier het 158 artikel van het 1e hoofdstuk der Dordtse leerregels weer:

« Deze eeuwige en onverdiende genade van onze Verkiezing wijst en prijst ons de H. Schrift allermeeft daarmede aan, dat zij wijders getuigt, dat niet alle mensen zijn verkoren, maar sommigen niet verkoren, of in Gods eeuwige Verkiezing voorbijgegaan, namelijk die, welke God naar Zijn gansch vrij, rechtvaardig, onberispelijk en onveranderlijk welbehagen besloten heeft in de gemeene ellende te laten, in dewelke zij zichzelven door hunne eigene schuld hebben gestort, en met het zaligmakend geloof en de genade der bekering niet te begiftigen, maar hen, in hunne eigene wegen en onder Zijn rechtvaardig oordeel gelaten zijnde, eindelijk niet alleen om het geloof, maar ook om alle andere zonden, tot verklaring van Zijn gerechtigheid, te verdoemen en eeuwiglijk te straffen. En dit is het besluit der Verwerping, hetwelk God geenszins maakt tot eengin auteur van de zonde (hetwelk godslasterlijk is te denken), maar Hem stelt tot haren verschrikkelijken, onberispelijken en rechtvaardigen Rechter en Wreker »

Nu vragen wij hoe het mogelijk is, dat, als God de niet verkorenen geen genade ter bekering geeft, en zij uit zich zelf niets kunnen, zij zich door *eigen schuld* in de ellende gestort hebben? Dat ze dan ellendig zijn, spreekt van zelf. Dat is een natuurlijk gevolg van hun

geboorte uit vlees, uit Adam. Dan kunnen ze ook tot geen heerlijkheid komen. Maar schuld hebben zij niet aan die ellende. Zij hebben zich toch niet in die positie « gestort », maar zijn er in geboren. Hoe kan God dan voor hen een « schrikkelijken... Rechter en Wreker » zijn? Toch zouden wij het aannemen zou de Schrift dit ook zei. Maar wij hebben juist gezien, dat God niet besloten heeft dat enigen verloren gaan (2 Petr. 3:9).

ROMEINEN NEGEN. Dit hoofdstuk is vol van uitverkiezing en wij moeten het dan ook goed onderzoeken. Ons doel is niet enige Schrift te ontwijken of te verwringen. In geval Rom. 9 iets zegt in strijd met wat wij uit het vorige afgeleid hebben, dan moeten wij die gevolgtrekkingen herzien en verbeteren. Een waar Schriftonderzoeker, die niet zijn eigen gedachte, maar de waarheid zoekt, moet voor geen tekst vervaard zijn. Is er een moeilijkheid, dan wijst deze op een gebrek in zijn opvatting en moet hij gereed zijn alles te herzien en te wijzigen. Als wij de ogen er voor sluiten, kunnen wij misschien meer succes bij de mensen hebben, maar niet bij God. Het is eenvoudig zelfbedrog.

Wij hebben gezien, dat er allerlei uitverkiezingen zijn. Wil men nu een deel van Rom. 9 gebruiken in verband met de uitverkiezing, dan moet men beginnen te onderzoeken over welke uitverkiezing er hier sprake is. Gaat het over individuele mensen of over groepen? In de eerste verzen spreekt Paulus reeds van zijn broeders, zijn « maagschap » naar het vlees, die Israëlieten zijn », « uit wie, wat het vlees aangaat, de Christus is ». Hij spreekt verder van « Israël » (Jakob) in vers 6, van Abrahams zaad in vers 7. Het is dus al zeker over Israëlieten. Maar over het volk als zodanig of over enkelingen? Als men het begin van het hoofdstuk leest, kan hieromtrent geen twijfel bestaan: het is over het volk dat hij spreekt. Zo ook met Jakob en Ezau in de verzen 11 tot 13. Het is voldoende Gen. 25:23 te lezen:

« Twee volken zijn in uwen buik, en twee natiën zullen zich uit uw ingewand van een scheiden »

om overtuigd te zijn, dat het over volken gaat. Dat Jakob en Ezau zelf niet bedoeld zijn, is verder duidelijk door het feit, dat de meerdere de mindere nooit gediend heeft (vs. 12) dan in het volk, dat uit hen kwam. Ook de namen « jongste » en « oudste » wijzen op het

eerstgeboren recht, dus op de toekomst en het nakomelingschap. Die benamingen hebben niets te maken met de behoudenis van die personen. Als het in dit hoofdstuk over de behoudenis van personen ging, zou men moeilijk inzien waarom van al die dingen gesproken wordt.

Men kan alles op deze wijze samenvatten: vóór er enige reden was in het schepsel zelf, verkoos God Israël boven Edom, nadat ze beide hun onwil getoond hadden, wil God Israël vergeven vóór Hij Zich met Edom bezighoudt. God is dus vrij, bij afwezigheid van enige gewilligheid, een bepaald volk te verkiezen, en bij gelijkheid in de onwilligheid een volk te vergeven om de andere tot Hem te leiden. Het hele hoofdstuk toont Gods vrijmacht in het betonen Zijner genade, maar betreft evenmin als de volgende, niet onmiddellijk de behoudenis van Jakob of Esau zelf en nog minder die van enig ander mens.

Vers 13 is een aanhaling van Mal. 1:1-3 en als men den tekst leest, ziet men zeer duidelijk dat het niet de personen betreft, maar de volken.

Als wij dan tot vers 15 komen, moet men dit ook niet op mensen, afzonderlijk genomen, toepassen, maar op groepen of volken. Deze woorden zijn een aanhaling van Ex. 33:19, toen Israël als volk tegen God gezondigd had door het aanbidden van het gouden kalf. Het volk was dus van God vervreemd, en de woorden:

« Ik zal Mij ontfermen, wien Ik Mij ontferme, en zal barmhartig zijn, wien Ik barmhartig ben ».

tonen Gods almacht Zich weder over, dat volk te ontfermen en het niet uit te roeien. Mozes stelde hier geheel Israël voor. Vers 16 is een besluit, dat op vs. 13 had kunnen volgen en de volken betreft, die uit Jakob en Ezau komen. Het is echter ook toepasselijk op vs. 15.

In vs. 17 komt nu Farao ter sprake als een voorbeeld van Gods almacht. Maar weer is het Farao niet als individu, maar als verpersoonlijking van het Egyptische volk. In Ex. 4:22 staat dan ook Farao tegenover Israël en in Ex. 4:23 spreekt Mozes van « uw zoon », terwijl het alle eerstgeborenen van het volk betreft. Het « gij zult » van Ex. 9:15 is ook weer het volk en wij zien bijgevolg hoe God Zijn almacht niet aan die ene persoon betoont, maar aan het gehele volk.

In Rom. 9:17 hebben wij een aanhaling van Ex. 9:16. Het woord

vertaald door « verwekt », betekent in het Hebreeuws « doen staan », d.i. behouden te midden der plagen. Zo gaf God hen de gelegenheid zich meer en meer te verzetten en toonde Hij herhaalde malen, en op allerlei wijzen Zijn almacht.

Vers 18 zegt dan hoe God verhardt wien Hij wil. Wij hebben hierover reeds gesproken in het hoofdstuk, dat handelt over het hart van de mens. God gaf hun de gelegenheid zichzelf te verharderen. Had God ze niet « doen staan » te midden der geruchten, dan hadden zij hun hardheid niet ten volle kunnen ontwikkelen en tonen. Zodra er een verpozing was in de geruchten, kon het Egyptische volk zich verharderen. (Zie b. v. Ex. 8:15).

Als het volk Gods « voldoende » genade afwijst, werkt Hij niet positief in hun om hen te verharderen, maar Hij werkt negatief met hun de « afdoende » genade niet te geven, die de verharding zou beletten.

Zo komen wij tot vs. 20-23. Wij hebben hier een aanhaling van Jes. 45:9. Wat zijn hier nu de « vaten »? Zijn het afzonderlijke mensen? Neen, geenszins, het zijn volken. Zie ook Jer. 18:6, 7. Telkens wanneer de Schrift spreekt van « pottbakkersvat » betreft het niet een mens, maar een volk. Men zie slechts:

Ps. 2:9 Volken

Jes. 29:16 Juda

Jes. 30:14 Juda

Jer. 19:11 Juda.

Op. 2:27 Volken

Er zijn twee « vaten der barmhartigheid »: een groep uit Israël en een groep uit de volken (Vs. 24).

« Met vele lankmoedigheid verdragen ». Lang wacht Hij en geeft gelegenheid zich te bekeren.

« Tot het verderf toebereid ». De vraag is of God ze heeft toebereid, ofwel of ze zichzelf toebereid hebben. Het Grieks laat beide betekenissen toe, dus zowel: zich toebereid hebben als toebereid zijn geworden. In 1 Kor. 1:10 is hetzelfde werkwoord (hier vertaald door « samengevoegd ») in dezelfde deelwoordsvorm gebruikt. We menen hierin een vermaning te moeten lezen: dat gij u zelf toebereidt. Daarom lezen we ook Rom. 9 zo: ze hadden zichzelf tot het verderf toebereid.

Het is belangrijk er op te wijzen, dat van de vaten der

barmhartigheid gezegd wordt dat ze « tevoren » bereid zijn, terwijl dit niet het geval is met de vaten des toorns. Hier is het woord « katartizo » gebruikt, dat we het best door « opnieuw toebereiden » kunnen vertalen. Door God waren ze tot iets goeds toebereid, maar zichzelf hebben ze zich opnieuw toebereid tot iets slechts door Zijn genade te weerstaan. God verdraagt ze daarbij nog met veel lankmoedigheid en kan ze nog ten goede gebruiken.

Tussen vs. 21 en 22 bestaat geen volledige overeenkomst. De vaten ter onere zijn niet het onderwerp van toorn, ze zijn nog zeer nuttig. En de vaten des toorns zijn niet in de toekomst bestemd tot toorn, maar hebben zich in het verleden zó toebereid, dat ze aanleiding tot toorn gegeven hebben. God heeft ze echter nog langen tijd met veel lankmoedigheid verdragen.

Jer. 19:11 toont verder, dat « verderf » (Rom. 9:22). het verbreken van het vat, iets tijdelijks is. Het toebereiden (opnieuw toebereiden) van de vaten des toorns, tot het verderf, is niet het einddoel.

In vs. 24 spreekt Paulus dan terloops over de groep, die tot de hemelse sfeer behoort en « tevoren bereid » was tot heerlijkheid, en waarvan hij in Rom. 8:28-39 reeds sprak. Zoals God Israël uitverkoor om de andere volken tot heil te zijn, kan Hij, bij het falen van Zijn volk, ook andere groepen uitverkiezen, als dat nodig blijkt om Zijn voornemen uit te werken.

De volken worden even vermeld om niet de indruk te geven dat alleen een groep uit de Joden geroepen is. Maar overigens gaat alles over Israël, wat men duidelijk ziet uit de aangehaalde profetieën. Paulus zegt daarbij nog « aangaande Israël » (vs. 27).

Dan laat Paulus in vs. 25-29 Gods almacht zien uit het herstel van Israël. Al was het « Niet-Mijn-volk », toch zal het weder « Mijn-volk » genoemd worden. Al is het « verdorven », Hij kan het weer herstellen. Hosea is hiervan een getuige. Weer gaat het dus over een volk, niet over een mens. Zo ook in de verdere verzen.

Men ziet, dat Rom. 9 niets zegt over een uitverkiezing van personen en sommige delen op hen toepassen, zonder nauwkeurig onderzoek of dat mag, kan alleen tot verwarring leiden. En is het toepasselijk, dan betreft het een opdracht, zoals elke uitverkiezing, niet de behoudenis. Het gaat niet over de « voldoende » genade, maar over de « afdoende » genade, die God kan weigeren als de mensen Zijn « voldoende » genade, die het hen mogelijk maakte iets te doen, afgewezen hebben. God begint met zich over allen te ontfermen,

want Hij verlangt de behoudenis van allen (1 Tim. 2:4); maar Hij kan verdere ontferming weigeren als ze ongehoorzaam blijven. Zijn behoudende genade verschijnt aan alle mensen (Tit. 2:11), maar zij blijft niet noodzakelijkerwijze verschijnen. De mens zoeke in Rom. 9 geen verontschuldiging voor het verwerpen van wat God hem reeds aangeboden heeft.

NOG ENKELE TEKSTEN OVER UITVERKIEZING. Behalve de teksten, die we in verband met uitverkiezing reeds onderzocht hebben, willen we er hier nog enkele behandelen.

Mat. 13:

« Maar dien is het niet gegeven ». In de volgende verzen hebben wij een aanhaling van Jes. 6:9, 10, die telkens voorkomt, als Israël door ongeloof, tot een crisis komt. Zij willen niet horen en niet aannemen, zo zal, wat zij hebben, nog van hen genomen worden (vs. 12). Zij werden verblind en het is hun niet gegeven geworden de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen te weten. Dit alles betreft dus geen uitverkiezing, maar een verharding ten gevolge van ongeloof. De oorzaak lag bij hen.

Joh. 6:37, 44 « Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen ». « Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader... hem trekke ». Het betreft hen, die reeds tot geloof en bekering « tot-in » God gekomen waren. Deze worden door Hem verder geleid, getrokken, en tot Christus gebracht. Zij worden *getrokken*, « niet » *gesleept*. Dat het trekken niet onweerstaanbaar is, laat Joh. 12:32 zien.

Joh. 17:6 betreft dezelfde mensen.

Hand. 13:48 « En daar geloofden zovelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven ». Hier zijn het tot-in-God bekeerden uit de volken (zoals Cornelius). Zoals met de schapen van Joh. 10, is het dan voldoende het Woord des Heeren te verkondigen opdat zij tot het geloof tot-in de Heere komen en alzo het « eeuwige » leven verwerven.

Rom. 8:28-30. Hier is een uitverkiezing tot de hemelse sfeer. Zij worden verkoren ten dele omdat zij God liefhebben. Deze heeft de Heere te voren gekend om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn. Zij worden dan ook tot die uitverkiezing geroepen en komen daarna tot rechtvaardigheid en heerlijkheid.

Het « te voren gekend » vindt men ook in Rom. 11:2. Vers 3 (en 10:21) toont dat het gaat over het ongehoorzaam en tegensprekend

volk. God voorzag die houding van Zijn volk, en voorzag ook dat Hij ze zou moeten verstrooien (1 Petr. 1:2 voorkennis = prognosis, deze betreft niet het woord « uitverkorenen », dat volgens de handschriften in het 1ste vers vóór « vreemdelingen » moet staan). Hij heeft ze dan ook niet verstoten toen ze zo handelden. Zo kende God ook te voren hen, die Hem zouden liefhebben.

Ef. 1:4-6, 11; 2 Tim. 1:9 Het is een uitverkiezing tot de overhemelse sfeer.

Geen dezer teksten betreft ongelovigen, die door God ten koste van de anderen zouden uitverkoren worden om behouden te worden.

XXIV. HET GENADELOON

GENADE EN LOON. De begrippen loon en verdienste zijn in het verleden wat scheef getrokken geworden. De Roomse kerk had in de praktijk de dingen zo eenzijdig voorgesteld, dat de reactie der Hervorming nodig was. Maar, zoals zo dikwijls is geschied, deze ging weer te ver in de andere richting.

Ook deze verwarring is tenslotte weer veroorzaakt door het niet kennen van Gods voornemen. Als men ziet hoe God dit voornemen uitwerkt, hoe verkiezing en vrijheid er hun plaats in hebben en hoe God vijf eonen heeft om tot Zijn doel te komen, dan kan men ook inzien, dat genade en werken, gave en verdienste, niet noodzakelijk met elkaar strijden. Als de Schrift over beide spreekt, dan bestaat er geen wezenlijke moeilijkheid om ook beide aan te nemen en aan elk hun plaats te geven, zonder te veel de nadruk op het een of ander te leggen.

Ons vorig onderzoek maakt ons de oplossing van dit vraagstuk zeer gemakkelijk. Door genade plaatst God ons in een positie en geeft ons al wat nodig is om naar Zijn verlangen te wandelen. Hoe meer we dus Gods wil doen, hoe vrijer we worden en des te meer komen wij in gemeenschap met God. Des te meer kan Hij ons ook gebruiken voor andere opdrachten. Gods wil doen kan alleen winst geven, loon aanbrengen. Maar wat wij zo verkrijgen, hebben wij niet door eigen kracht, niet door werken, die wij afgescheiden van God volbrengen. Wat wij doen is door Zijn genade mogelijk gemaakt, wat wij krijgen is een genadeloon.

Wij kunnen zelfs van « verdienen » spreken, als wij hieronder verstaan, dat God ons geeft, wat Hij bij het trouw volbrengen van Zijn wil in Zijn kracht, beloofd heeft. Zo kon Paulus een prijs « verdienen ». Dit begrip « verdienen » is alleen dan gevaarlijk, als men niet in nauwe verbintenis met de Schrift blijft. Dat was en is het geval in de praktijk der Roomse kerk. Voor hem, wiens leven met Gods Woord doorweven is, is er geen gevaar van « werken » en « verdienen » te spreken.

We denken hier bij « loon » en « verdienste » inderdaad niet aan de gewone betekenis, waar de heer aan zijn knecht iets verschuldigd is. Die knecht heeft dan zijn heer rijker gemaakt door zijn arbeid en het is niet meer dan rechtvaardig, dat de heer dit in de een of andere

vorm teruggeeft. Wij echter kunnen God niet verrijken. De verhouding is meer die van een zoon, die zijns vaders wil doet en zo aan de vader de gelegenheid geeft hem allerlei weldaden toe te kennen. Dat is dan tevens een aanmoediging. Nooit zal de ware zoon om dat loon gaan werken en denken dat hij het in de gewone zin kan verdienen.

Het is nodig hier in het bijzonder te wijzen op de twee soorten werken, waarvan de Schrift spreekt. Wij weten hoe dikwijls Paulus de werken tegenover het geloof stelt. Maar men vergeet gewoonlijk, dat Paulus dan spreekt over een bijzondere soort werken. Hij heeft dan het oog op de werken die in eigen kracht volbracht worden. Hij spreekt dan van de werken « der wet », namelijk de werken van hen, die zich « onder » de wet geplaatst hebben. In plaats van hun toevlucht te nemen tot Gods genade, beweren zij alles te kunnen doen wat God gezegd heeft. Israël jaagde naar gerechtigheid, niet uit geloof, maar als uit werken (Rom. 9:32). Het was eigengerechtigheid en geen om-hulp-roepen tot God. Tenslotte geloofden ze meer in zichzelf dan in God. In God geloven, is inderdaad van zijn eigen werken rusten (d. i. ophouden). Vergelijk Heb. 4:3 met 4:10.

GELOOFSWERKEN. Paulus spreekt ook over een andere soort werken, n.l. de « geloofswerken ». Deze worden wel door ons uitgevoerd, maar niet in eigen kracht. Als we zeggen « in eigen kracht », dan drukt dit de zaak nog niet juist genoeg uit. Want ook onze kracht is van God. « Eigen kracht » wil dan zeggen, dat we Gods kracht (en in het algemeen Gods gaven) misbruiken en die volgens eigen wil aanwenden, naar eigen goeddunken, afgescheiden van God.

Israël had in de wet geheel Gods wil voor zich. Deze wet moesten ze uitwerken. Ze beweerden dat te kunnen doen zonder verdere hulp van God, op hun eigen wijze. Gods bedoeling was echter dat ze de wet zouden volgen door middel van Zijn voortdurende bekwaammaking. De moderne « wettische » gaat verder en begint zich zelf eerst een « wet » op te leggen volgens eigen inzicht en wil die dan daarbij ook volbrengen, afgescheiden van God. Sommigen gaan niet zo ver en rekenen nog op Gods hulp. Maar zal God hen in die weg helpen? En verder is de gedachte van « hulp » ook niet de juiste, want dan wil dit nog altijd zeggen dat wij een deel doen uit ons zelf en dat God ons daarbij maar wat helpt. Schriftonderzoek kan er

ons toe leiden beter Gods wil te kennen en dan moet men ook inzien dat we geheel onmachtig zijn die wil te volbrengen. Dit komt overeen met geloof en bekering die tot inniger gemeenschap met God voeren. Dan werkt Hij in ons en door ons. Dat zijn geloofswerken.

Voor elke positie heeft God die geloofswerken voorbereid. Als men geleerd heeft vlijtig te « werken », dat is: zich zó in Gods handen heeft gegeven, dat Hij door ons werkt, dan kan Hij ons ook hoger plaatsen. Dat wil niet zeggen, dat we die hogere positie verdienen. Het hoger plaatsen is uit zuiver genade. Maar als onze wandel naar Zijn verlangen is, dan kan Hij ook besluiten ons hoger te plaatsen. Al wat we zelf kunnen doen is onze eigen vooruitgang op de weg der behoudenis belemmeren.

Voor de « geloofswerken » zie men in het bijzonder:

Gal. 5:6 « Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde werkende ».

1 Thes. 1:3 « Zonder ophouden gedenkende het werk des geloofs ».

2 Thes. 1:11 « Waaron wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen Zijner goedheid, en het werk des geloofs met kracht ».

Tit. 3:8 « Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik, dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen, die aan God geloven, zorg dragen, om goede werken voor te staan; deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den mensen »

Paulus spreekt ook over de wandel en het leven des geloofs in:

2 Kor. 5:7 « Want wij wandelen door (door middel van) het geloof »

Gal. 3:11 « Want de rechtvaardige zal uit het geloof leven ».

Hij is het dus geheel eens met Jakobus:

Jak. 2:14 « Wat nuttigheid is het, mijne broeders! indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zalig maken? »

Jak. 2:17 « Alzo ook het geloof, indien het de werken niet

heeft, is bij zichzelf dood ».

Jak. 2:18 « Toon mij uw geloof uit uw werken »

Jak. 2:22 « Ziet gij wel, dat het geloof mede gewrocht heeft met zijn werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken? »

Jak. 2:24 « Ziet gij dan nu, dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof? »

Bij het geloof behoren dus geloofswerken. Deze zijn een uitwendig bewijs, dat er een levend geloof is. Hij geeft als voorbeeld hoe Abraham geloofswerken deed en door werken gerechtvaardigd werd.

Een tegenstrijdigheid tussen Paulus en Jakobus kan alleen bestaan voor hen, die geen onderscheid maken tussen werken en werken. Ook hier moet men de dingen beproeven, die verschillen.

Door geloofswerken, een wandel naar Gods wil, moeten wij onze roeping waardig worden (2 Thes. 1:11), onze roeping en verkiezing vast maken (2 Petr. 1:10). God heeft ons tot goede werken voorbereid, opdat wij daarin wandelen zouden (Ef. 2:10). « Goede werken » zijn dus niet allerlei werken, die wij uitkiezen.

Men ziet ook, dat op die werken heel goed een loon kan volgen. Doch dit is dan niet in eigen kracht verdiend, het is een genadeloon. Deze zaak is belangrijk genoeg, om een hele reeks plaatsen op te geven, waar min of meer duidelijk sprake is van zulk een loon.

1. *Vóór het kruis*

Mat. 5:12 Loon groot in de hemelen.

Mat. 6:4, 6, 18 Loon en vergelding.

Mat. 10:41, 4:2 Loon voor ontvangen van profeet enz.

Mat. 10:22; 24:13 Die volstandig blijft zal behouden worden.

Mat 16:27 Een iegelijk vergelden naar zijn doen.

Mat. 19:21 Volmaaktheid door werken.

Mat. 24:46, 47 Zij die « doen », over goederen gezet.

Mat. 25 Koninkrijk beërven op grond van werken.

Luk. 6:35 Loon voor het liefhebben van vijanden enz.

Luk. 14:14 Vergelding in opstanding der rechtv.

Luk. 20:35 De « eeuw » en de opstanding waardig geacht.

Joh. 4:36 Loon voor maaier, ten « eeuwigen » leven.

2. *Na het kruis*

Rom. 2:6, 7 Vergelding naar werken. « Eeuwig » leven.
Rom. 2:10 Heerlijkheid, eer en vrede voor die het goede werken.
Rom. 2:13 Daders der wet gerechtvaardigd.
Rom. 8:13, 17 Naar den Geest leven, lijden: leven, heerlijkheid.
1 Kor. 3:8 Loon naar arbeid.
1 Kor. 3:14 Het werk en de vuurproef.
1 Kor. 9:17 Loon voor gewillig verkondigen v. Evang.
1 Kor. 9:24, 25 Kroon; die om prijs strijden.
Heb. 10:35; 11:26 Vergelding des loons.
Heb. 11:6 God is een beloner, van die Hem zoeken.
Heb. 10:32-36 Strijd, vergelding des loops, goed in de hemelen, belofte wegdragen door het doen van Gods wil.
Jak. 1:12 Kroon des levens, verzoeking, beproeving.
1 Petr. 5:4 Kroon der heerlijkheid voor goed weiden der kudde.
2 Joh. 6, 8 Wandelen naar geboden, vol loon ontvangen.
Op. 2:10 Kroon des levens voor trouw.
Op. 3:11 Kroon voor doorstaan van verzoeking.
Op. 11:18 Loon bij oordeel der doden.
Op. 20:13 Oordeel naar werken bij opstanding.
Op. 22:12 Loon met Christus, vergelding naar werk.

3. *Voor de Gemeente der verborgenheid*

Fil. 3:14 Het jagen tot de prijs der roeping.
Kol. 3:24 De vergelding der erfenis voor het dienen.
2 Tim. 2:5 Kroon voor wettige strijd.
2 Tim 2:12 Met Hem heersen als wij verdragen.
2 Tim. 2:21 Tot alle goed werk toebereid.
2 Tim. 4:8 De kroon der rechtvaardigheid.

Men ziet hoe overal moet gewerkt worden. Dat was niet alleen onder de wet, maar ook in de latere bedelingen. Maar steeds in Gods kracht. Wij vestigen in het bijzonder de aandacht op Heb. 10:32-36. De « wil Gods » is Zijn « verlangen » en men ziet hier uitdrukkelijk bevestigd, dat het genadeloon volgt op het wandelen naar Gods verlangen.

Wij kunnen hier terloops opmerken, dat dit loon niet ontvangen wordt bij de dood, maar bij de opstanding (Luk. 14:14; Rom. 8:17; 2 Thes. 1:7; Heb. 10:36, 37; 11:39; 1 Petr. 1:9; 5:4; Op. 11:18; 20:13;

22:12).

Wij herinneren er hier nogmaals aan, dat de werken nooit kunnen dienen om een hogere positie te verwerven. De werken moeten integendeel volgen op het plaatsen in een positie. Het niet werken zal echter zeker beletten door God in een hogere positie geplaatst te worden.

De noodzakelijkheid van geloofswerken wordt verder ook aangegeven door teksten als: Mat. 5:16; Joh. 3:21; 14:10; Hand. 9:36; 26:20; Rom. 2:6-10; 1 Kor. 3:13-15; 2 Kor. 9:8; Ef 2:10; Kol. 1:10; 1 Thes. 1:3; 2 Thes. 1:11; 2:17; 1 Tim. 2:10; 5:10, 25; 6:18; 2 Tim. 2:21; 3:17; Tit. 2:7, 14; 3:1, 8, 14; Heb. 6:10; 10:24; 13:21; Jak. 2:14-26; 3:13; 1 Petr. 2:12; 1 Joh. 3:18; Op. 2:5, 26; 20:12, 13; 22:12.

Wij vermelden bijzonder:

Heb. 13:21 « Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus ».

2 Petr. 1:5-11 « Voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid, en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde liefde jegens allen. Want zo deze dingen bij u zijn, en in u overvloedig zijn, zullen zij u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis van onzen Heere Jezus Christus; want bij welken deze dingen niet zijn, die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden. Daarom, broeders benaastigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken, want dat doende zult gij nimmermeer struikelen, want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. »

In verband met het aionische leven leze men:

Mat. 19:16-29 « Doch wilt gij het leven ingaan, onderhoud de geboden ». Zie ook Rom. 10:5, Lev. 18:5 en Hab. 2:4.

Rom. 6:22, 23 « Die met volharding in goeddoen, heerlijkheid, en eer en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven »

2 Thes. 1:5 « Opdat gij waardig geacht wordt het Koninkrijk Gods, voor hetwelk gij ook lijdt ».

1 Tim. 6:12 « Grijp naar het eeuwige leven »

1 Tim. 6:19 « Opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen ».

En toch is het aionische leven een genadegift (Rom. 6:23). Men denke er bij dit alles aan, dat onze geloofswerken nooit in het minste iets kunnen *vergeldden* van wat God voor ons deed. Wij zijn ook niet behouden om te dienen. God heeft onze werken niet nodig, maar verwacht dat wij ze uit liefde zullen doen, zoals Hij alles voor ons uit liefde doet.

We vatten nu samen hoe we een en ander bezien. God vraagt, dat we steeds werken naar de mogelijkheid, die Hij ons daartoe door genade aanbiedt. Hij vraagt nooit, dat we iets uit eigen kracht, volgens eigen wil zouden doen. Wij kunnen niets voor God doen, in de zin dat we Hem een dienst zouden bewijzen, alsof Hij ons nodig zou hebben. Op alle werk, in Zijn kracht en naar Zijn wil volbracht, volgt een loon. Zo kan Hij ons ook in hogere positie stellen. Nooit echter verdienen we het loon of de positie in de zin, dat we uit eigen kracht tot iets recht zouden kunnen hebben. Ook het oordeel is naar de werken. Deze brengen aan het licht wat in de mens is.

Als de Heere zei: « Wilt gij in het leven ingaan, bewaar de geboden », dan was het gemeend. Men vatte dit niet op alsof de Heere iemand uitnodigt die geboden in eigen kracht te bewaren, alsof men tot het leven zou kunnen komen door een « wettisch » werk. Meent iemand dat, dan zal de praktijk hem anders leren. Men moet inzien, dat men Gods wil niet kan doen uit zich zelf en dat men zich tot Hem moet wenden om uit genade de mogelijkheid te ontvangen die wel te doen. Hier zien we de noodzakelijkheid van bedeling en geloof. Wat God verlangt moet uitgevoerd worden. Zonder die werken komt men niet tot het ware leven. Doch het moeten geloofswerken zijn, geen « wettische » d.z. eigenmachtige werken. Geloof zonder werken is geen levend geloof, geen geloof, dat ver genoeg reikt om ons met Christus in gemeenschap te brengen. Geloof vervangt de geloofswerken niet, maar maakt ze juist mogelijk.

We kunnen niet aannemen, dat in sommige bedelingen God wel « wettische » werken zou gevraagd hebben en in andere niet. Steeds is de hoofdvereiste: Gods wil doen naar de mogelijkheid die Hij daartoe

aanbiedt. Maar volgens de bedeling kan de weg der behoudenis duidelijker geopenbaard en als het ware meer toegankelijk zijn. De verhouding van God ten opzichte van Israël en de volken kan ook verschillen. De wet, als een geheel beschouwd, was alleen aan Israël gegeven. Zij moeten die wet volbrengen in Gods kracht en zolang als ze als uitverkoren volk op aarde hun bijzondere opdracht te vervullen hebben. Ook gedurende de tijd der Handelingen en in de toekomst, tot op de Nieuwe Hemel en Aarde. Na Handelingen 28 is Israël voor een tijd ter zij gezet en is van zelf de wet « te niet ». De volken hadden nooit de wet als een geheel te volgen, wel sommige dingen, die ten dele ook in de wet voorkomen. Zij moeten geen loon verwachten voor een werk, dat hen niet opgedragen is.

GEEN VERDIENSTE IN ONS GELOOF. Het geloof in Christus is een genade gave. Zelfs als dit geloof ons gegeven wordt omdat wij ons tot God bekeerd hebben, dan is het nog een genadegave. God is tot niets verplicht en uit eigen kracht kunnen wij niets « verdienen ». De basis, in het bijzonder voor de rechtvaardiging, is dan ook niet ons geloof, maar dat van Christus. De « werken der wet » worden dan ook tegenover het « geloof van Christus » geplaatst in Gal. 2:16. Het Grieks heeft hier « van » Christus, niet « in » Christus. Dezelfde uitdrukking vinden wij in:

Rom. 3:22 « De rechtvaardigheid Gods door het geloof van Christus, tot allen, en over allen, die geloven. »

Rom. 3:26 « En rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Christus is ».

Gal. 3:22 « Opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus aan de gelovigen zou gegeven worden ».

Ef. 3:12 « In welken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan (van) Hem »

Fil. 3:9 « Niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof ».

In Op. 2:13 heeft men het « geloof des Zoons » en in Op. 14:12 « Jezus' geloof ».

In het geloof van Christus hebben wij dus een vaste basis voor de gerechtigheid, het ontvangen der beloften Gods en toegang met

vertrouwen. Zo kunnen wij Christus « gewinnen » en « in Hem bevonden worden ». Door ons geloof en onze gemeenschap met Christus delen we in Zijn geloof. VOLMAAKTHEID. In verband met genadeloon en werken, past het ook een woord te zeggen over « volmaaktheid ». Een concordantisch onderzoek laat zien, hoe nauw de volmaaktheid verbonden is met werken, lijden, kruisdragen en de opstanding. Het betreft elke gelovige in welke sfeer hij zich ook bevindt. In elke sfeer is er naar de positie volmaaktheid. Voor zover men in zijn sfeer naar Gods wil handelt is men ook in de wandel min of meer volmaakt.

Wij vermelden hier: Mat. 5:48; 19:21; Heb. 6:1; 7:25; 9:9; 13:21; Fil. 3:12 (tegenover vijanden van kruis, vs. 18, dat is het lijden); Jak. 2:22. Het bijzonder verband met het lijden, ziet men uit: Heb. 2:10; 5:8, 9; 11:39, 40.

Aan « volmaking » is verbonden: een schat in de hemel (Mat. 19:21), aionische behoudenis (Heb. 5:9), betere, met de behoudenis verbondene dingen (Heb. 6:9), een hemels vader land (Heb. 14-16), een betere opstanding (Heb. 11:35), een gemeenschappelijke behoudenis (Jud. 3).

XXV. OVER DE RECHTVAARDIGHEID

VERGEVING VAN ZONDEN EN RECHTVAARDIGING. Reeds vroeger hebben we opgemerkt, dat « vergeving van zonden » iets geheel anders is dan rechtvaardiging. Het vermengen dezer twee begrippen is een vruchtbare bron geweest van allerlei misverstand en strijd in de godsdienstige wereld. De weg der behoudenis, de heilsorde, is ook meestal een doolhof. Ook hier kan alleen de Schrift, recht gesneden, klaarheid geven. We beweren niet alles volkomen juist te zien, doch menen toch sommige hinderpalen weg te kunnen ruimen.

De gelijkenis van Mat. 18:27-35 toont zo duidelijk mogelijk wat vergeven (afièmi) van zonden is: God komt de zondaar tegemoet als deze zijn onmacht inziet en zich tot Hem keert om hulp (geloof en bekering tot God). Met het oog op wat later kan volgen, wil God voorlopig niets eisen, maar het de schuldige gemakkelijk maken zijn schuld te voldoen. Het is een voorwaardelijke en tijdelijke tegemoetkoming. Als de wandel echter niet met die genade overeenstemt, houdt de « vergeving » op en moet men « alles betalen ». Hij wiens zonden vergeven zijn, is nog niet gerechtvaardigd. Hij blijft een zondaar, al wordt de zonde hem voorlopig niet toegerekend.

Die vergeving kon geschieden met het oog op de « bedekking » der zonden (1 Joh. 2:2; 4:10; Luk. 18:13; Heb. 2:17) en de « verzoening » (2 Kor. 5:18, i9) ¹.

Zoals men weet spreekt ook Mat. 6:12, 14, 15 van het vergeven van misdaden nadat men die van andere vergeven heeft. Mat. 6:12 luidt: « En vergeef ons onze schulden gelijk wij onzen schuldenaren *vergeven hebben*. » (Niet wat de St. vs. zegt). Men moet dus eerst de mensen hun misdaden vergeven, wil men zelf bij God om vergeving kunnen pleiten. Dat vs. 12 zo luidt, bewijst vs. 14 en 15. We hebben hier een toestand betreffende het Koninkrijk en de wedergeboorte en zien dat de vergeving afhangt van de wandel van de gelovige.

Reeds in het gewone spraakgebruik wordt het woord « gerechtvaardigd » alleen dan gebruikt, als men aangetoond heeft dat iemand

¹ We komen hierop later terug in het hoofdstuk: Het werk van de Heere Jezus Christus.

onschuldig is. Een schuldige kan vergeving krijgen en zal juist daarom nooit « rechtvaardig » genoemd worden. Een rechter kan bewijzen dat iemand schuldig of rechtvaardig is, in het eerste geval kan hij, b.v. van de koning gratie verkrijgen; in het tweede geval behoeft hij die niet, nooit heeft vergeving iemand rechtvaardig gemaakt, doch hem alleen toegelaten tot een betere wandel te komen. Het verleden is daardoor echter niet uitgewist.

Maar, zal men zeggen, in de Schrift is het anders. Daar wordt ons de rechtvaardigheid « toegerekend » en de schuldige wordt dan als onschuldig aangezien. Dit geschiedt echter alleen door het geloof. Het geloof wordt niet gerekend *als* gerechtigheid, doch *tot* gerechtigheid. (Rom. 4). Dat wil niet zeggen dat God de schuldige als onschuldig aanziet.

Reeds het O.T. leerde heel iets anders. Ex. 34:7 zegt b.v.:

« God houdt de schuldige geenszins onschuldig »

Al is er wat aan te merken op deze vertaling, toch is de grondgedachte juist weergegeven.

Laat ons verder een en ander uit Rom. 4 nagaan. Eerst lezen we over Abraham's geloof. Het omvatte al wat hem toen door God geopenbaard was ¹. Zo werd het gerekend tot gerechtigheid. Dat geloof is geen werk (Rom. 4:4, 5), het is een gave (Fil. 1:29) voor hen, die reeds in God geloofden, wedergeboren waren en naar Gods wil wandelden in de zin dat God hun verstand verlicht en het mogelijk maakt veel te geloven. Nooit zegt de Schrift, dat de gerechtigheid komt « om reden van » (dia, 4^e naamval) het geloof, maar wel « door middel van » (dia, 2^e naamval) het geloof. Het geloof heeft dus op zich zelf geen waarde.

Het is als het ware alleen het kanaal, waardoor het heil ons toevloeit.

Het woord « rekenen » is een uitdrukking, die door de boekhouders gebruikt wordt als ze iets op iemands rekening zetten. Als aan iemand iets « tot in » iets anders gerekend wordt, dan wil dit zeggen dat het is, alsof het andere op zijn krediet opgeschreven staat. Hoe een gerechtige God iets dat zelf geen waarde heeft, kan rekenen tot iets zo waardevol als gerechtigheid, wordt in Rom. 4 niet ontwikkeld.

¹ Men lette er op, dat ons geloof nu veel meer moet omvatten, omdat er nu ook veel meer geopenbaard is.

Wel tonen vs. 7 en 8 aan, dat het verder gaat dan vergeving. « Wier ongerechtigheden vergeven zijn, en wier zonden bedekt zijn » is het begin en daar volgt dan op: « wien de Heere de zonde niet toerekent ». Nu is « niet » de vertaling van « ou mè », de sterkste uitdrukking om iets te ontkennen ¹. De zonde wordt dus in geen enkel opzicht en nooit meer toegerekend. Hier begint de rechtvaardiging.

In Rom. 5 wordt reeds iets méér gezegd van de wijze waarop die gerechtigheid ons deel kan worden. « Zijnde nu gerechtvaardigd door (in) Zijn bloed ». De oorzaak onzer rechtvaardiging ligt dus in Christus en wel in Zijn bloed, d.i. in iets dat vóór Zijn opstanding geschied is. Rom. 4:25 zegt dan ook: « opgewekt om reden van (dia, 4^e naamval) onze rechtvaardiging ». Daar we in Zijn bloed reeds gerechtvaardigd werden, kon Hij ook opgewekt worden. Het werk was volbracht en de opwekking was een bewijs dat onze rechtvaardiging reeds geschied was.

De volle oplossing van het vraagstuk, hoe God de ongerechte, die Hij niet voor onschuldig kan houden, kan rechtvaardigen, vinden we in Rom. 6. Hier lezen we van: « der zonde gestorven zijn » (vs. 2, 10), van: « tot Zijn dood gedoopt zijn » (vs. 3), van: « met Hem een plant geworden zijn » (vs. 5), dat: « onze oude mens met Hem gekruisigd is » (vs. 6), van het: « met Christus gestorven zijn » (vs. 8). Dan is men « gerechtvaardigd van de zonde » (vs. 7).

Men ziet hieruit hoe het geloof van Rom. 4 iets is, dat ons zó met Christus in gemeenschap brengt, dat we met Hem kunnen sterven, en zó, doch ook zo alleen, gerechtvaardigd worden. De oude mens is dan gekruisigd, het verleden is uitgewist en er is nu een nieuwe schepping, die door haar gemeenschap met Christus ook in Diens gerechtigheid deelt. Die gelovige is geen zondaar meer. Alleen het geloof dat zover reikt, kan door God gerekend worden tot-in rechtvaardigheid. De schuldige ontwijkt de straf niet, doch deze kan met Christus gedragen worden. De gelovige is geen zondaar meer, maar een heilige in Christus Jezus. Zó ziet God hem en zó moet hij zich zelf aanzien.

Het is dus niet alleen Gods houding die verandert alsof Hij de ogen zou kunnen sluiten voor de zonde en door Zijn liefde de schuldige maar als onschuldig aanziet. Dat is Gods gerechtigheid opofferen aan

¹ Zie onze uitgave « Wat de concordantie leert »

Zijn liefde. Er is integendeel iets in de mens gebeurd: hij is MET Christus der, zonde gestorven.

Dat is een geestelijke werkelijkheid, geen beeldspraak. Men moet er zich wel voor hoeden alleen het zichtbare en tastbare als werkelijkheid aan te zien. Integendeel, want al wat zinnelijk waarneembaar is, is gebrekkig en twijfelachtig, alleen in de geest konden we waarlijk der zonde sterven. Het is geen sterven met ons stoffelijk lichaam en daarom moeten we nog sterven, al zijn we gerechtvaardigd, maar het sterven met Christus was er niet minder werkelijk om. Door onze gemeenschap met Christus kon dat geschieden zonder dat we geheel ten onder, gingen en in Hem zijn we ook een nieuwe schepping met volle gerechtigheid bekleed. Het geestelijke leven gaat hier verre uit boven de materialistische beschouwing.

Alle verdienste ligt dus in Christus en het geloof is alleen een door God gegeven middel om tot zulk een gemeenschap met Hem te komen. De toestand van de nieuw geborene vinden we in Rom. 7:14-26, hij is nog een zondaar, « verkocht onder de zonde ». De toestand van de gerechtvaardigde vinden we in Rom. 8: « vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods ». Dan is men geen schuldige meer, geen zondaar, maar heeft men het « zoonschap ».

Men ziet uit het voorgaande hoeveel verwarring er gesticht is door de gedachte, dat Christus in onze plaats leed en stierf. Nooit zegt de Schrift dat ¹. Christus deed het VOOR allen, niet in hun plaats. De gerechtvaardigd wordende gelovigen stierven MET Hem. Wel is er de gedachte, dat Christus iets deed dat wij niet konden doen, maar de hoofdgedachte is gemeenschap, niet plaatsvervangend. We komen hier nog op terug. Als we MET Hem sterven, kunnen we ook opgewekt worden, als Hij in onze plaats is gestorven, dan is Hij ook in onze plaats opgewekt (2 Kor. 5:15) en dan zijn we de ellendigste van alle mensen.

We menen dat het vorige ruim voldoende is om aan te tonen, dat rechtvaardigheid niets te maken heeft met vergeving van zonden en er ver boven staat. Uit de concordantie kan men daarbij verder zien, dat « rechtvaardigheid » en de verwante woorden dikwijls gebruikt

¹ Zie onze uitgave « Wat de concordantie leert » en verder onder het hoofdstuk « Het werk van de Heere Jezus Christus »

zijn van God en Christus. Dit bewijst mede, dat het iets positiefs is. Het is de aard van het nieuw geschapene en in overeenstemming met Gods norm.

Uit de concordantie ziet men ook, dat vooral Paulus die woorden gebruikt. Terwijl de 12 Apostelen zich meer tot de aardse groep richtten en de vergeving der zonden moesten prediken, eerst voor Israël, dan voor de volken, had Paulus een boodschap die bestemd is voor de hemelse groep. Deze heeft de nieuwe geboorte en vergeving achter, de rug en staat in de rechtvaardigheid. De 12 wijzen op het begin van de weg der behoudenis, Paulus gaat verder. En na Hand. 28 laat hij ook de gerechtigheid achter zich en komt tot de volkomen vereenzelviging met Christus, de nieuwe mens, de overhemelse sfeer.

Van vergeving van zonden wordt alleen gesproken in verband met de aardse groep. Als ze met Christus gestorven zijn, worden ze niet meer als zondaars aangezien, maar als rechtvaardigen en spreekt de Schrift niet meer van zonden, wel nog van misdaden (Gal. 6:1). De vergeving betreft de zondEN, de rechtvaardiging de zondE. Het één staat in verband met de wandel van de wedergeborene, als hij nog zondaar is, nog niet met Christus der zonde gestorven. Het andere staat in verband met de positie van de zoon.

Men ziet, dat er zo bezien, een wèg der Behoudenis is. Te veel is dat uit het oog verloren. Men stelt zich menigmaal tevreden met een algemeen geloof, dat op zich zelf genomen, beter is dan geen geloof, maar als men blijft staan bij de eerste beginselen, een oppervlakkigheid geeft, die Gods Woord niet heeft. Door Paulus in zijn bedelingen te volgen, zal het algemene geloof zich verdiepen en te meer God verheerlijkend worden. En dat is toch het voornaamste.

In het volgende gaan we nu meer uitvoerig een en ander ver de gerechtigheid onderzoeken.

Ten opzichte der rechtvaardigheid moeten wij ook onderscheid maken. In de Schriften is vooreerst sprake van de absolute gerechtigheid. Daarnaast heeft men ook een betrekkelijke gerechtigheid. Het betreft dan wat rechtvaardig is in zekere omstandigheden. Wij kunnen hier nog onderscheiden tussen de betrekkelijke gerechtigheid ten opzichte van God of ten opzichte van de schepselen.

ABSOLUTE RECHTVAARDIGHEID. Deze staat tegenover « de zonde ». Alleen hij is volkomen rechtvaardig, die volkomen denkt en

leeft naar Gods wil, naar wat absoluut « recht » is. Geen mens kan dat, want allen hebben gezondigd en derven der heerlijkheid Gods. In deze zin, volgens de wandel, is niemand rechtvaardig (Rom. 3:10), zelfs hij niet die verstandig is en God zoekt.

Er is maar één ware rechtvaardige geweest, namelijk de Heere Jezus Christus (1 Joh. 2:1). Hij kwam in de gelijkenis van het vlees der zonde, maar zonder de zonde. Zijn wandel was volkomen in overeenstemming met Gods wil. Door Hem alleen kan ook de mens tot de rechtvaardigheid komen:

Rom, 3:24 « En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is (Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening), door het geloof in Zijn bloed ».

Rom. 5:9 « Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door (in) Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn ».

Rom. 5:19 « Alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van éénen, velen tot rechtvaardigen gesteld worden » Rom. 10:4 « Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft »

Waarom is iemand rechtvaardig door geloof in Hem? Omdat het geloof ons in gemeenschap brengt met Hem. Door Adam en onze vlees gemeenschap met hem zijn wij allen tot zondaars gesteld, zo worden wij door onze geestelijke gemeenschap met Christus allen tot rechtvaardigen gesteld. Zoals er met Adam een werkelijke eenheid is, maar in het vlees, is er ook met Christus een werkelijke eenheid, door de Geest. Zoals Adam's zonde zich over ons uitbreidde, strekt zich Christus' gerechtigheid over ons uit, van af het met Hem gestorven zijn. Een « toegerekende » rechtvaardigheid kan ons niet helpen zolang deze buiten ons blijft. Wel spreekt de Schrift van « witte klederen », maar dat is dan meer om de zichtbare uitwerking der rechtvaardigheid af te beelden, de wandel.

Met elke positie komt een graad van rechtvaardigheid overeen en deze moet dan ook in de wandel gerealiseerd worden. 2 Petr. 2:21 spreekt dan ook van een « weg der gerechtigheid ». Zie ook Gal. 2:17; 1 Tim. 6:11; 2 Tim. 2:22.

BETREKKELIJKE GERECHTIGHEID TEN OPZICHTE VAN GOD. Laat ons een en ander van die weg nagaan. Van « onder » de zonde, moet de mens tot de volle rechtvaardigheid komen. Christus is daartoe de enige weg. Maar hoe eerst tot Hem te komen? We hebben het onderzocht, toen we over geloof en bekering spraken. Eerst moet er door de schepping kennis van God zijn, dan het zich bewust worden iets te derven, en het zich omkeren naar God. Reeds door de natuurlijke dingen weten ze iets van Gods recht (Rom. 1:32), maar vooral door de wet kunnen zij Gods standaard van rechtvaardigheid leren kennen. Zo wisten zij bepaald wat zonde was: « Door de wet is de kennis der zonde » (Rom. 3:20). Zolang de wet niet gegeven was, en in het algemeen zolang een schepsel Gods wil niet kent, wordt de zonde niet toegerekend. « Maar de zonde wordt niet toegerekend als er geen wet is » (Rom. 5:13). God is verdraagzaam (Rom. 3:25) al is Hij rechtvaardig. God veroordeelt niemand omdat Hij van Adam afstamt. Dat is niet toereikend om met Hem in gemeenschap te komen, maar straf verdient het niet.

Onder de bedeling der wet waren er drie groepen: 1. de dwazen die God loochenden (Ps 14:1); 2. zij die Gods wet wilden volbrengen in eigen kracht, afgescheiden van God, en zo dachten gerechtvaardigd te kunnen worden en 3. de getrouwen, die Gods wet lief hadden en tot Hem riepen om hulp Ps. 17:5; Ps. 18:22-27; Ps. 31:2-4 enz. Deze laatste waren uit het geloof gerechtvaardigd. Al was het de bedeling der wet, toch wil dat niet zeggen dat God werken vroeg in eigen kracht volbracht, wettische werken. Israël, als volk, had wel de gelofte gedaan geheel Gods wil te doen (in eigen kracht) en dit had gevoerd tot het Oude Verbond, maar daarom was de genade niet uitgesloten voor de Israëlieten afzonderlijk genomen, die hun toevlucht namen tot Hem, Die alleen de kracht kan geven om naar Zijn verlangen te handelen.

Door de wet kon de mens het zondige der zonde kennen (Rom. 5:20; 7:13), zij begeleidde hem « tot-in » Christus. (Gal. 3:24). Eerst zou ze dat doen met Israël, dan, in het koninkrijk, door middel van Israël met alle volken. Zo was dan het doel der wet: Christus, « tot-in » rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft (Rom. 10:4). Voor wat haar inzettingen betreft, is de wet nu wel « te niet » (Ef. 2:15), maar in het koninkrijk moet zij ook zelfs in dit opzicht nog haar volle taak vervullen. Al heeft dus de wet nu reeds voor sommigen haar doel bereikt, daarom is ze niet voor goed « te niet ». Eerst moet de

algemene wedergeboorte komen in de volgende aioon. Alleen nadat de tegenwoordige hemel en aarde voorbijgegaan zijn en de laatste aioon begonnen is, met zijn nieuwe hemel en aarde (Op. 21:1), kan er iets van de wet voor goed voorbij gaan (Mat. 5:18). We bedoelen hier natuurlijk met « wet » hetgeen Israël gegeven was. Dit is niet in alle opzichten toepasselijk op de volken. We nemen hier dus « wet » niet in de ruimere zin als de geopenbaarde wil van God in het algemeen.

Door Israëls ongeloof zijn de dingen echter wat meer ingewikkeld geworden. God had hen uitverkoren om de behoudenis en rechtvaardigheid tot heel de wereld te brengen en eens zal het dan ook geschieden. Ondertussen kan God echter ook andere middelen gebruiken. Wij komen hierop terug, maar moeten eerst de reden van Israëls falen nagaan.

Een der voornaamste uitingen der zonde is de hoogmoed. Ook als God Zijn wil doet kennen, komt de hoogmoed aan het licht door de neiging die er is, Gods wil in eigen kracht te willen volbrengen. Zo ging het met Gods volk en zo kwamen zij « onder » de wet. Dit nu was een mislukking. Het doel der wet was zondebesef te verwekken en zo doende aan te zetten zijn toevlucht te nemen tot Christus, om door geloofsgemeenschap met Hem, in Zijn gerechtigheid te delen en in Zijn kracht Gods wil te volbrengen. Wij hebben reeds gezien hoe de « werken der wet » in tegenstelling zijn met de « geloofswerken ». De eerste worden in eigen kracht ondernomen, de andere in Gods kracht. Er is dus « eigen-gerechtigheid » en « Gods gerechtigheid » (Rom. 10:3). De rechtvaardigheid, die uit de wet is, wordt bekomen als men die dingen in eigen kracht doet. Niemand kan dat echter. Het « Oude Verbond » bestond juist hierin dat, op grond van hun gelofte alles te doen wat de Heere gezegd had, zij gehouden waren de hele wet te doen, en wel in eigen kracht, daar ze zich niet tot Hem hadden gewend om hulp. Van die gelofte en dit Verbond moes ten zij verlost worden. Fil. 3:9 doet ook het verschil uitkomen tussen « mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is » en « de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof ». In ons is geen gerechtigheid. Steeds weer vinden wij de tegenstelling: wet (in de zin van het doen der wet in eigen kracht) en geloof: Hand. 13:39; Rom. 3:21, 22, 28; 10:3, 6; Gal. 2:16; 3:21, 22; Fil. 3:9 enz.

Door de wet zelf, de kennis der zonde, is niet één gerechtvaardigd (Gal. 3:11). Uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden (Rom. 3:20; Gal. 3:11; Heb. 10:38). Als men zelf wil werken

DE WEG DER GERECHTIGHEID 2 Petr. 2:21				
VOORHOF	2 ^e AIJON	Onschuld Uit de Hof	ADAM! God heeft de mensshrecht gemaakt Pred. 7:29 ABEL Mat. 23:35; Heb. 11:4; 1 Joh. 3:12 NOACH Heb. 11:7; 2 Petr. 2:5	
	3 ^e (Tegenwoordige - boore) AIJON	Belofte	ABRAHAM Rom. 4:2,3 LOT 2 Petr. 2:7,8	
		Wer	RAHAB Jak 2:25	} Mat. 13:17 } Mat. 23:29 } Luk 1:17
			JOH. de DOOPER Mark. 6:20; Mat. 21:32	
			JOZEF Mat. 1:19	
			ZACH. en ELIZ. Luk. 1:6	
		Volheid der tijds	SIMON Luk. 2:25	} Mat. 5:20 } Luk. 18:14
			JOZEF v. ARIM. Luk. 23:50(51)	
	3 ^e (Tegenwoordige - boore) AIJON	+ JEZUS CHRISTUS DE RECHTVAARDIGE 1 Joh. 2:1		
		Pinkster- bedeeling	CORNELIUS Hand. 10:22	} Hand. 4:19 } Hand. 10:35
		Bedeeling der gerechtigheid	Hand 13:39 Rom. 3 Gal. 2 en 3	
		Bedeeling der Verborgenheid	DE WARE GERECHTIGHEID Ef. 4:24	
		Verdrukking	DE KROON DER GERECHTIGHEID 2 Tim. 4:8	
		Opstanding der rechtvaardigen Luk. 14:14; Hand. 24:15; Heb. 12:23		
HEILIGE	4 ^e AIJON	Koninkrijk v.d. Zoon (Wedergeboorte)	VOLKEN GERECHTVAARDIGD gal 3:8	
H.J.H	5 ^e AIJON	Koninkrijk des Vaders Nieuwe Scheping (Gerechtigheid)	DE GERECHTIGHEID WOONT ER 2 Kor. 3:13	
		DERECHTVAARDIGEN BLINKEN Mat. 13:43,49		
Na de aionen		GOD ALLES IN ALLEN 1 Kor. 15:28 Alles ware gerechtigheid		

wat God van ons verlangt, dan meent men de gerechtigheid in zichzelf te hebben, en is men in eigen ogen een « rechtvaardige ». Door ondervinding moet dan Israël, en na hen vele anderen, leren dat de mens onmachtig is Gods wil te doen. Hij moet zich niet alleen theoretisch, maar ook praktisch als zondaar erkennen. Dan volgt bekering tot God en geloof in de Redder Jezus Christus. Deze kan alleen zondaars genezen, geen « rechtvaardigen » (Mat. 9:13). Zie ook Luk. 15:7 en 18:10-14.

God liet zich niet tegenhouden door Israëls ongeloof, en eigengerechtigheid. Paulus toont een nieuwe weg aan, die niet door Israël voerde. Hij opent ons ook een nieuwe sfeer, waar de gemeenschap met Christus reeds verder gaat dan bij de wedergeboorte het geval is. Hij spreekt van een « met Christus sterven en begraven worden » (Rom. 6). En als wij de oude Adamietische gemeenschap afgestorven zijn, dan zijn wij ook gerechtvaardigd van de zonde (vs. 7). In onze nieuwe gemeenschap met Christus kunnen wij dan gerechtigheid Gods zijn in Hem (2 Kor. 5:21). Onze leden worden dan werktuigen der gerechtigheid (Rom. 6:13), en wij kunnen slaven van de gehoorzaamheid zijn, tot gerechtigheid (vs. 16). Maar de gemeenschap met Christus kan nog verder gaan: zij kan zich uitstrekken tot Zijn levendmaking, opwekking en plaatsing in de over-hemelse (Ef. 2). Paulus maakte na Handelingen kenbaar wat de Heere aan hem alleen had geopenbaard aangaande het « samen-lichaam », de Gemeente waarvan Hij het Hoofd is. Hier was nu de volle ontwikkeling van de « nieuwe mens » of het nieuwe mensdom, waartoe, uiteindelijk allen moeten komen. Die « nieuwe mens » is naar God geschapen in « ware rechtvaardigheid en heiligheid » Ef. 4:24. Hier is het einddoel van de weg der gerechtigheid. Na de twee toekomstige aionen is God alles in allen en is dat doel bereikt.

Zo zien wij, dat er in alle bedelingen een betrekkelijke gerechtigheid is. Naar de positie heeft men die, naar de wandel moet men er toe komen door het doen, in Gods kracht, van hetgeen van Gods wil bekend is. Een wandel naar Gods verlangen is een rechtvaardige wandel. Hoe beter Gods wil gekend wordt, des te meer zal men de absolute rechtvaardigheid kunnen nabijkomen. In de schets, hier ingevoegd, hebben wij een en ander overzichtelijk voorgesteld. De naar links gearceerde delen geven een denkbeeld van de mate der rechtvaardigheid die overeen stemt met de algemene

toestand der aionen. Deze hangt dus af van wat reeds gekend wordt van Gods wil. Des te meer een sfeer omvat, des te meer breidt zich ook de gerechtigheid uit. Voor de aardse groep is alleen de daarmee in verband staande gerechtigheid te zien. Voor de hemelse en overhemelse reikt de gerechtigheid verder. Zo, hebben we door de naar rechts geharceerde delen een denkbeeld willen geven van de mate der gerechtigheid die overeenkomt met verschillende bedelingen die na het Kruis beginnen. Tevens ziet men, hoe verschillende bedelingen met elkander overeenstemmen. Paulus sprak over meerdere verborgenheden. Deze worden slechts door enkelen verstaan en blijven onbekend, naar de geest, voor de anderen. Al is er dan meer van Gods wil te kennen, toch doet alles zich voor de massa voor alsof het niet gekend is. Zo kan er dan voor wat, onder meer de rechtvaardigheid betreft, een overeenkomst zijn tussen de Pinksterbedeling, die der verdrukking en het Koninkrijk; tussen het latere deel van Handelingen en de nieuwe schepping; tussen Christus, de Gemeente der Verborgenheid en de tijd na de aionen, als God alles in allen is. Zo ziet men hoe Paulus als het ware de aionen in de geest doorloopt en er ook met hem enkelen volgen, terwijl de massa wacht op Israël en werkelijk door de aionen gaat, om tot het einddoel te komen.

De nationale wedergeboorte van Israël kon slechts na de opstanding van Christus komen (1 Petr. 1:3). Dat belet niet, dat God vóór die tijd op bijzondere wijze sommigen kon toe spreken en bekrachtigen. Ook weer als een soort eerstelingen. Zo konden deze dan ook meer van Gods wil kennen dan de massa, en meer gerechtig zijn. Zo menen wij, dat b.v. Abraham ver boven de anderen in gerechtigheid uitblonk. Op onze voorstelling hebben wij dit door een stippellijn aangegeven. Abraham behoorde feitelijk reeds tot de hemelse groep en zijn gerechtigheid stemt overeen met die der 5^e aioon.

De absolute gerechtigheid moet steeds het doel zijn, men mene niet er reeds toe gekomen te zijn in de praktijk, in de wandel:

Gal. 2:17 « Wij, die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden ».

1 Tim. 6:11 « Jaag na gerechtigheid ».

2 Tim. 2:22 « Jaag na gerechtigheid ».

Zo komt men tot de « kroon der rechtvaardigheid » (2 Tim. 4:8).

Intussen moet men allerwegen vruchten der gerechtigheid tonen: Gal. 2:21; 3:21; 2 Kor. 9:10; Fil. 1:11; Heb. 12:11; Jak. 3:18.

BETREKKELIJKE GERECHTIGHEID TEN OPZICHTE DER SCHEPSELEN. Alleen de wedergeborene kan ten opzichte van God iets rechtvaardigs doen (1 Joh. 2:29; 3:10). Men kent dan Zijn wil en kan die in Zijn kracht volbrengen. Voor de onwedergeborene is er echter ook een soort gerechtigheid, namelijk wat rechtvaardig is ten opzichte van de stoffelijke schepping. Wij lezen dan ook van:

Rechtvaardigen (Mat. 5:45; Rom 5:7; Tit. 1:8; 1 Petr. 3:12).

Rechtvaardig loon (Mat. 20:4, 7; Luk. 23:41; Kol. 4:1).

Rechtvaardig oordeel (Joh. 7:24).

Rechtvaardige volken (Mat. 25:37, 46; Hand. 10:35).

Rechtvaardige gedachten (Fil. 1:7; 4:8; 2 Petr. 1:13).

Zelfs de gehoorzaamheid der kinderen wordt « rechtvaardig » genoemd (Ef. 6:1).

XXVI. DER ZONDEN DOOD

We willen de volgende vragen trachten te beantwoorden:

1. Wat moeten we verstaan onder « der zonde gestorven » ?
2. Wat moeten we verstaan onder « der zonden dood » ?

1. De eerste uitdrukking vinden we in Rom. 6:2 en 10 (zie ook vs. 11). Na de wedergeboorte is men nog steeds « zondaar » en slaaf der zonde. Rom. 7:14-25 beschrijft die toestand. Men wil misschien het goede, maar kan het daarom nog niet volbrengen. Men maakt nog deel uit van de oude, adamietische mensheid. Rom. 7:1-6 legt uit, hoe men aan die slavernij kan ontsnappen: door de dood. Niet de « natuurlijke » dood, maar wel het *der zonde sterven*, het met Christus, sterven en begraven worden (Rom. 6:4, 8). Onze « oude mens », dat zijn wij voor zo ver we deel maken van de oude adamietische mensheid, waartoe we door onze natuurlijke geboorte behoren, moet met Christus gekruisigd worden, Rom. 6:6. We moeten afstand doen van ons zelf en ons tot slaven stellen van de gehoorzaamheid, Rom. 6:16.

Der zonde gestorven wil dus zeggen, dat we door geloof in Christus zó met Hem *in gemeenschap staan*, dat we op geestelijke wijze deel hadden aan Zijn dood en daarmee alle gemeenschap verloren hebben met Adam, behalve wat het stoffelijke betreft. We zijn dan geen zondaars meer, maar rechtvaardigen, een nieuwe schepping. Rom. 8 en andere delen beschrijven die nieuwe toestand, God werkt dan zó in ons, dat we Zijn wil kunnen volbrengen: we behoeven niet meer te zondigen, we zijn geen slaven meer, maar vrij. We zijn « zonen », Rom. 8:15, 16.

Al is men naar de positie der zonde dood, daarom is men nog niet noodzakelijk bewust van die toestand. Daarom zegt Paulus dan ook: Houdt u, d. i. rekent u voor de zonde « dood », Rom. 6:11. Men moet niet wachten op ondervindingen en gevoelens, maar Gods Woord onderzoeken en geloven.

Als men der zonde dood is, *moet* men niet meer zondigen, maar toch doet men het nog wel, zelfs als men bewust is van zijn positie. Men kan zelfs nog van heel wat zonden houden.

2. Nu komen we tot de uitdrukking « der zonden dood ». We

vinden ze in de Griekse tekst van Ef. 2:1 (eigenlijk staat er: « zijnde doden der zonde »). In hetzelfde vers en in Ef. 2:5 en Kol. 2:13 vinden we ook « der misdaden dood ». Het is telkens dezelfde spraakvorm: als in Rom. 6:2 « der zonde dood ». Het verschil bestaat hier in dat Romeinen van de zonde spreekt en Ef. Kol. van de zonden en misdaden. We hebben die uitdrukkingen reeds hfdst. IX onderzocht.

Volledigheidshalve vermelden we ook 1 Petr. 2:24, waar de Statenvertaling heeft « der zonden afgestorvenen ». Het Griekse woord voor « afgestorven » betekent « weg van komen ». Dat is nog niet het gestorven zijn.

Toen we dus der zonde dood waren, betrof dat de wortel, de zonde, de « oude mens », nog niet de uitwerking der zonde: de vrucht, de zonden. We konden nog veel van sommige zonden houden. Die moesten nu ook losgelaten worden. Niet in eigen kracht, maar nadat ons verstand verlicht was door de Heilige Geest en we onze positie goed hadden ingezien, door Gods kracht, die in ons werkte. Als een « zoon » dan naar zijn positie gaat wandelen, houdt hij op van zijn zonden te houden, hij maakt gebruik van zijn vrijheid. Zo is hij dan ook « der zonden dood », hij leeft niet meer voor zijn zonden.

En dan gebeurt er iets wonderlijks. Vroeger was hij slechts met Christus gestorven, hoogstens kon hij zich aanzien alsof hij uit de doden levend geworden was ¹. Maar nu is hij werkelijk met Christus levend gemaakt, Ef. 2:5; Kol. 2:13. God heeft hem hoger dan in de zoons positie geplaatst. Hij is nu « volmaakt » (Kol. 2:10), « volwassen man » (Ef. 4:13). Van deze hoogste positie spreekt Paulus alleen in zijn Brieven na de periode der Handelingen geschreven. Het gaat hier over de leden van het « samen-lichaam » waarvan Christus het Hoofd is, over de gróte verborgenheid.

Wil dat nu zeggen, dat die « volwassenen » niet meer zondigen? Zeker niet. Ze houden niet meer aan allerlei zonden, ze begeren niet te zondigen, maar ze worden ook nog door allerlei beïnvloed en komen zo ook nog tot het zondigen. Ze worden dan ook uitgenodigd hun positie niet te vergeten, maar de dingen die boven zijn te bedenken en te zoeken, Kol. 3:1, 2. Ze moeten hun « leden, die op

¹ De Griekse tekst van Rom. 6:13 gebruikt de woorden « oos ei » die niet « als » betekenen, maar « alsof ».

aarde zijn » doden en afleggen: toorn, enz., Kol. 3:3-9. Als de « oude mens » vermeld wordt, staat er nu bij: « met zijn werken » Grieks: praktijken, hier hebben we beide de zonde en de zonden, de wortel en de vrucht. Het is niet voldoende dat ze zelf niet meer aan de zonden houden, ze moeten zich door de omgeving ook niet tot zondigen laten verleiden.

Van deze leden van Christus' lichaam wordt dus ook weer een wandel gevraagd overeenstemmende met de positie, Ef. 4:1; Kol. 3:1. De gehele Brief aan de Filippensen legt de nadruk op die wandel en geeft Christus en Paulus als voorbeelden. Er is ook een prijs te winnen, een « uitopstanding uit de doden », Fil. 3:11 Griekse tekst.

We kunnen nu een en ander samenvatten. Na de nieuwe geboorte is men nog steeds slaaf der zonde en men wil in eigen kracht gaan werken, steunende op de « oude mens ». Door ondervinding en voorbeeld kan men dan leren dat, als men soms het goede wil, men het daarom nog niet kan volbrengen. Men moet komen tot het sterven met Christus. Dan is men « der zonde gestorven », gerechtvaardigd, niet langer slaaf der zonde. Men hoeft niet meer te zondigen. Men is niet slechts « kind », maar « zoon ». Toch kan men nog van heel wat zonden houden. Als men dan gebruik maakt van de mogelijkheden zijner positie, leert men afstand te doen van die zonden. Zo is men « der zonden dood ». Dan kan men lid zijn van het Lichaam van Christus en wordt men uitgenodigd, niet alleen niet op eigen kracht te steunen en niet meer te willen zondigen, maar zich geheel dood te rekenen voor de zonden. Ze moeten bedenken de dingen die boven zijn en naar het wit jagen.

In aansluiting met de volgorde, die we bldz. 71 gaven, kunnen we nu ook het volgende lijstje samenstellen:

1. ONZE NATUURLIJKE GEBOORTE.
 2. Geloof in God als Schepper door middel van de schepping. Beking tot God, Heb. 11:6; Rom. 1:19, 20; Hand, 14:15-17; 26:18; 1 Thes. 1:8, 9.
3. ONZE NIEUWE GEBOORTE. Joh. 3:3. Vergeving van zonden.
 4. Geloof dat Jezus de Christus is, Joh. 3:16; 11:25-27. Met Christus sterven, Rom. 6:3-8.
5. AANNEMING TOT ZOON en rechtvaardiging, Gal. 2:16; 3:26; Rom. 8:15.

6. Zich aanzien als der zonde dood, Rom. 6:11; wandelen in nieuwigheid des levens, Rom. 6:4. Niet naar het vlees leven, maar zich door de Geest laten leiden, Rom. 8:4-14. Zijn lichaam offeren als een levende offerande, Rom. 12:1.
7. LEDEN VAN ZIJN LICHAAM (volkomen gemeenschap) Ef. 5:30. De volwassen man, Ef. 4:13. De grote verborgenheid, Ef. 3:9; 5:31. Alle geestelijke zegeningen, Ef. 1:3. Christus ons leven, Kol. 3:4.
8. Zich aanzien als der zonden dood. De dingen, die boven zijn zoeken, Kol. 3:1-3. Liefde, Kol. 3:14. De oude mens uitdoen met zijn werken, Kol. 3:9. De nieuwe mens aandoen, Ef. 4:24; Kol. 3:10. Naar het wit jagen, Fil. 3:14.
9. DE VERANDERING VAN ONS LICHAAM der vernedering en gelijkvormigheid aan Zijn heerlijk lichaam, Fil. 3:14.

Nummers 1, 3, 5, 7, 9 drukken uit wat God doet, hoe Hij telkens is een hogere positie plaatst. Nummers 2, 4, 6, 8 betreffen wat er van de mens verwacht wordt: een wandel naar de positie. Dat zijn geen eigenmachtige werken, waarmee we op iets zouden kunnen recht hebben. God vraagt alleen geloofswerken in Zijn kracht volbracht en waarop Hij naar Zijn vrijmacht en genade een loon kan geven. We zijn vrij, maar ook verantwoordelijk zo te handelen. Zo verheerlijken we Hem en kunnen andere schepselen helpen.

XXVII. HEILIGING

De grondgedachte van « heilig », is: afzondering. In het O. T. ziet men dat b.v. uit Lev. 20:24-26. Ook uit teksten zoals Joz. 20:7 en Jer. 22:7. Maar het beste nog uit het feit dat zelfs zij, die aan de afgoden gewijd zijn en tot deze afgezonderd zijn, « heiligen » genoemd worden. De Staten-Vertaling vertaalt het Hebr. woord voor « heilige » hier door « schandjongen », zie Deut. 23:17; 1 Kon. 14:24 enz.

De ware heiligheid, zoals we ze nu verstaan, is er slechts als iets of iemand afgezonderd is tot God. Daarom zegt Ex.13:2:

« Heilig Mij alle eerstgeborenen; wat enige baarmoeder opent onder de kinderen Israëls, van mensen en van beesten, dat is Mijn. »

Israël was dus een geheiligd volk (Ex. 19:6; Lev. 11:44; 19:2; 20:6, 26) in de zin dat het afgezonderd was *van* de volken en tot God. Er is een zekere gemeenschap met God.

Afzondering tot iets en gemeenschap met iets kunnen in verschillende mate aanwezig zijn. Israël had hiervoor een treffend onderwijs. Zij waren vooreerst als volk geheiligd (zie, behalve de reeds opgegeven teksten, ook nog Deut. 7:5, 6; Jes. 63:12). Van dit volk was een stam (Levi) bijzonder geheiligd (Deut. 10:8; Num. 3:9, 10; 17:8) Uit die stam was dan weer een familie (Aaron en zijn zonen) in nauwere gemeenschap met God (Num. 16:8-10, 40; 18:1-7) en in die familie een man (Aaron, Heb. 11:1-7).

We hebben in vroegere hoofdstukken op uitvoerige wijze de verschillende « posities » van de gelovigen en hun graden van gemeenschap met God onderzocht. Met elk dezer komt een zekere trap van heiligheid overeen. Een « zoon » is in nauwere gemeenschap met God dan een « kind » en een « volwassen man » dan een « zoon ». Zelfs de in-Christus-ongelovige kan reeds in zekere mate met God in gemeenschap gebracht worden door een gelovige (1 Kor. 7:14).

Naar de positie hebben we in Christus de volle mate der heiligheid, die aan die positie verbonden is (zie b.v. 1 Kor. 6:11; Heb. 10:10). Dat is geheel een werk van God voor ons, daartoe kunnen wij niets bijdragen. Het is God Die ons in die gemeenschap plaatst. « In Christus Jezus » *zijn* we geheiligd (1 Kor. 1:2). Die heiliging is ons

deel als we zelf door geloof « in Christus » zijn. Nu moeten we ook naar die positie wandelen. Dat is ook niet van ons, al hangt het van ons af, want het is God die ons de mogelijkheid geeft. In die wandel nu is vooruitgang mogelijk in heiligheid, het is een proces. We moeten de heiligmaking *najagen* (Heb. 12:14), wij *worden* geheiligd (Heb. 2:11; 10:14), we moeten *geheel* geheiligd *worden* (1 Thes. 5:23). Zelfs in de hogere positie, bij het samen-lichaam, is nog heiliging (Ef. 5:26, 27).

We zien hier weer, hoe nodig het is te *weten* wat God voor ons gedaan heeft en die dingen te onderscheiden. Wil men een heilig leven leiden, dan minachte men dus de kennis en het verstand niet. We bedoelen van zelf niet, dat deze alleen voldoende zijn. Het verstand moet vooreerst door God verlicht worden en bij het kennen moet ook het geloven komen. Zonder kennis van Gods Woord blijft echter alles in het vage en kan men het doel niet bereiken dat God met ons heeft. Daarbij verlieze men niet uit het oog, dat ware kennis en geloof betreffende een hogere positie slechts dan mogelijk gemaakt worden als we heilig wandelen naar de positie, die we bekleeden. Wat niet wil zeggen, dat we door die wandel iets kunnen verdienen uit eigen kracht (zie vroegere hoofdstukken over werken en loon).

Sommigen hebben heiliging verward met reiniging. Anderen hebben, uit reactie, de twee geheel gescheiden. Voor ons moeten die twee wel onderscheiden, maar niet gescheiden worden. Heb. 9:13 brengt ons op het spoor: « heiligt tot (pros, d, i. met het oog op) de reinigheid ». We hebben reeds gezien, hoe men bij heiliging moet onderscheiden tussen heiliging *weg van* iets en *tot* iets. Het begrip van reiniging is nauw verbonden aan dat van heiliging (of afscheiding) *van* iets. Als God Israël afscheidt van de volken, dan zijn ze ook, naar de positie, van der volken zonden gereinigd, Dat belet niet dat ze naar de wandel nog moesten gereinigd worden, wat voor dit volk op zeer treffende wijze voorgesteld wordt door het water van Num. 19. Hetzelfde leren we uit Joh. 13:10. We kunnen ons heiligen en reinigen *van* iets omdat we reeds geheiligd zijn *tot* iets. Door onze gemeenschap met God geven we van zelf op wat zonde is, reinigen we ons in de wandel, We zonderen ons af van de wereld en wijden ons geheel toe aan God.

De heiliging *weg van* iets is dus negatief, de heiliging *tot* iets is positief. Dit laatste houdt geen verband met de zonde en zo lezen we

dan ook in Joh. 10:36 en 17:19 dat de Heere Jezus geheiligd werd.

De heiligheid of gemeenschap met God blijkt onder meer door het werken en het wonen van de Heilige Geest en van Christus in de gelovige (Joh. 3; Rom. 8:1, 4, 9-11; 1 Kor. 6:19; Gal. 4:6; Ef. 3:17 enz.)

Men lette er verder op, dat een ander Gr. woord (hieros) ook twee maal door « heilig » vertaald is. 1 Kor. 9:13; 2 Tim. 3:15, Het betreft iets, dat wel aan God toegewijd is, doch daar om nog niet met Hem in gemeenschap staat. « Hieron » is vertaald door « tempel »; het Gode toegewijde gebouw met de voorhoven. « Hiereus » is vertaald door « priester »: de Gode toegewijde man. De priester is daarom nog niet heilig, maar moet zich juist heiligen (zie b. vs. 2 Kron. 5:11).

De Schrift is niet alleen Gode toegewijd (hieros, 2 Tim. 3:15), doch ook heilig (hagios, Rom. 1:2). Zij is uit God en Hij blijft in nauwe gemeenschap met de Schrift. Daarom ligt er zulk een kracht in.

Heel de weg der behoudenis is ook die der heiliging. Volgens de positie en de wandel zijn we tot op een zekere mate geheiligd. In de positie bezitten we de heiligheid, in de wandel moet ze uitgewerkt worden. Volgens de positie geeft God ons een overeenkomende mate van heiligheid. Wij moeten ze ons echter geleidelijk toeëigenen in Gods kracht. Maar al is dit een proces, daarom behoeft het niet noodzakelijkerwijze lange tijd te duren.

XXVIII. HET WERK VAN DE HEERE JEZUS CHRISTUS

Het is onze bedoeling niet dit onderwerp hier uitvoerig te behandelen. Wij moeten er echter iets van zeggen in verband met de weg der behoudenis, omdat alleen door Hem die weg geopend is en kan doorlopen worden.

In alle dingen is Hij de **MIDDELAAR**. Het gebruik van het voorzetsel « dia » (door middel van) doet dit zo goed uitkomen.¹

Wij noemen enkele dingen op, die door middel van Hem geschieden: de schepping, het opnieuw toebereiden der, aionen, het oordeel, genade en waarheid, heilige geest (« de kracht »), behoudenis, verzoening, apostelschap, zoonschap, vergeving van zonden, opstanding, krachten-wonderen-tekenen, werken in ons, vrucht der gerechtigheid, leven, overwinning, geloof, komen tot de Vader, vertrouwen, dank, offer, verheerlijking, vrede, roem.

Enkele dingen gaan we wat meer in het bijzonder na.

VERLOSSING.

« Maar wanneer de volheid des tijde gekomen is,
heeft God Zijn Zoon uitgezonden,
geworden uit een vrouw,
geworden onder de Wet,
opdat Hij degenen, die onder de Wet waren, verlossen
zou,
opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden ».

Zo sprak Paulus in Gal. 4:4, 5 en zei veel in weinig woorden. Vooreerst vinden we hier een tijdsbepaling. De volheid des tijds is het ogenblik door God bepaald, als alles door Hem bereid is. Hij zendt dan Zijn Zoon, hetgeen ons bevestigt dat Christus toen reeds bestond. Het woord « uitgezonden » is merkwaardig, want het bestaat uit: « ex » (uit), « apo » (weg van) en « stellein » (zenden). Het « uit » kan wijzen op het « Ik ben van God uitgegaan » van Joh. 8:42. Het « weg van » kan in verband staan met het « Ik ben uit (weg van) den hemel nedergedaald » van Joh. 6:38.

¹ Zie « Wat de concordantie leert »

Bij de vier laatste regels ziet men het verband tussen de eerste en de vierde en tussen de tweede en de derde. De Zoon werd uit een vrouw, kreeg de gedaante van een mens, zo alleen kon Hij Joden en Heidenen tot het zoonschap brengen. Hij werd « onder de Wet », opdat Hij de Israëlieten, die « onder » de Wet waren, verlossen zou. Zie ook Gal. 3:13, dat alleen gelovige Israëlieten betreft die tegenover de volken van vs. 14 geplaatst zijn.

Christus' werk als Verlosser omvat echter veel meer dan in Gal. 4:5 wordt aangegeven.

Het Grieks gebruikt niet minder dan een tiental woorden om het te omschrijven:

1. *Ruomai* (redden). Christus is de Redder van Israël (Rom. 11:26; Jes. 59:20). Hij redt uit een « zo grote dood » (2 Kor. 1:10), uit de macht der duisternis (Kola 1:13), uit de toekomstige toorn (1 Thes 1:10), uit de verzoeking (2 Petr. 2:9).
2. *Exaireoo* (uittrekken). De Heere trok Israël uit Egypte (Hand. 7:34), Petrus uit de hand van Herodes (Hand. 12:11), velen uit de tegenwoordige booze aion (Gal, 1:4).
3. *Apallassoo* (losmaken). Christus maakte hen los, die der slavernij onderworpen waren (Heb. 2:15).
4. *Lutroo* - lutrootès, lutron, lutroosis (lossen). Hij lost weg van wetteloosheid (Tit. 2:14), uit ijdele wandel (1 Petr. 1:18). Zijn ziel was een losprijs voor velen (Mat. 20:28). Door Zijn bloed heeft Hij een aionische lossing teweeggebracht (Heb. 9:12).
5. *Apolutroosis* (verlossing-volle lossing). Wij worden om niet gerechtvaardigd, door de verlossing, die in Christus Jezus is (Rom. 3:24). Door Zijn dood verlost Hij van de overtredingen die onder het eerste verbond waren (Heb. 9:15). Ons lichaam moet verlost worden (Rom. 8:23). De leden der Gemeente der verborgenheid « hebben » de verlossing (Ef. 1:7; Kol. 1:14), maar in Hem. In de dag der verlossing (Ef. 4:30) nemen zij de verkregen verlossing in bezit (Ef. 1:14).
6. *Agorazoo* (kopen). Wij zijn met een prijs gekocht, 1 Kor. 6:20; 7:13.
7. *Exagorazoo* (uitkopen). Christus koopt uit, uit de vloek der wet (Gal. 3:13; 4:5) opdat zij het zoonschap zouden verkrijgen. Dit is

- een vóórkoop.
8. *Eleutheroo* (in vrijheid stellen). De Zoon stelt in vrijheid, Joh. 8:36. Men wordt vrijgesteld van de zonde, Rom. 6:18, 22; 8:2; Gal. 5:1. Het schepsel zelf wordt vrijgesteld, Rom. 8:21.
 9. *Exagoo* (uitleiden). De goede Herder leidt Zijn schapen uit. Joh. 10:3.
 10. *Soozoo-sootèria-sootèr-sootèrion* (behouden). Dit behandelden wij in een vroeger, hoofdstuk.

Vijf dezer woorden worden gebruikt in verband met het uitleiden van Israël uit Egypte.

VOOR ALLEN GESTORVEN. Het lijden en sterven van Christus zijn gebeurtenissen van zulke diepe inhoud, dat de mens steeds gevaar loopt ze te eenzijdig voor te stellen. Men heeft gewezen op de volgende betekenissen van Christus' dood:

1. Het was een voorbeeld voor alle mensen.
2. Het was een rantsoen.
3. Het was een plaatsvervanging.
4. Het was een voldoening.

Reeds bij de eerste blik moet men erkennen, dat er in elk dezer gedachten een zekere waarheid ligt. Het verleden heeft echter bewezen, dat men gewoonlijk een dezer begrippen een zijdig op de voorgrond schuift ten koste van de andere. Zo zijn er dan in het Christendom allerlei wanbegrippen uit voortgevloeid. Laat ons elk dezer vier punten nagaan.

1. Hij Die zich voor ons vernederde toen we vijanden waren, was zeker een uitnemend voorbeeld en wordt als zodanig dan ook door Paulus in Fil. 2:5-8 voorgehouden. Maar dit is slechts voor de gelovigen en dan nog maar voor hen die reeds een heel eind op de weg der behoudenis gevorderd zijn. Zullen ze, uit erkentelijkheid, nu ook eens voor goed hun egoïsme afleggen?

Als men echter Christus' werk **ALLEEN** als voorbeeld gaat aanzien, en Hem ook zo de ongelovigen voorhoudt, dan verloochent men Hem als Zoon van God. Men maakt er dan slechts een goed en groot mens van. Zo heeft Christus' dood dan ook alleen een

subjectieve waarde. In zich zelf heeft ze dan geen kracht.

2. Onder de titel « Verlossing » hebben we reeds: gezien, dat er menigmaal van « kopen » en « uitkopen » sprake is. Zo wijst ook « lossen » en « losprijs » op iets dergelijks.

De oorsprong dezer gedachte vinden we bij het volk Israël, dat Gods eigendom was (Deut. 7:6 enz.). Hij verliet het echter, naarmate zij Hem verlieten. Doch het was tijdelijk en steeds bleef Hij bereid het te lossen weg van de wetteloosheid en ijdele wandel. Christus was de « Goël » van Gods Volk. Dit wil nog niet zeggen, dat enig vijand van Israël recht had op een vergoeding, op een losprijs. Jes. 52:3 verklaart dat zeer uitdrukkelijk:

« Want zo zegt de Heere: Gijlieden zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld verlost worden ».

Christus' bloed is de onschatbare prijs en er, is geen schepsel dat zal durven beweren recht te hebben die prijs in ontvangst te nemen. Het is verder voldoende er even over na te denken om te zien, dat het hier geen gewone prijs is, zoals in een handelszaak, maar dat de waarde van de prijs ligt in hetgeen Christus deed in Zijn vernedering, lijden en sterven. Het is wel iets waardoor alle gelovigen iets winnen, maar niet zoals geld, iets dat op zichzelf, buiten Christus nog een waarde heeft. De zonde is een « missen » en Christus moest het gebrek voor ons aanvullen. Nergens wordt ook gezegd, dat Christus een rantsoen betaalt voor ongelovigen.

Zij, die de gedachte van losprijs op de voorgrond plaatsen, hebben er dikwijls uit besloten, dat Satan die prijs in ontvangst nam! Is Christus' ziel dan in het bezit van Satan?

3. Veel algemener, vooral bij de meeste rechtzinnige gelovigen, is de gedachte van plaatsvervangning. Men meent dit reeds bij de offeranden der Wet te vinden. Het leggen der handen op het slachtoffer zou dan willen zeggen, dat de schuld overgaat op het dier en dit in de plaats van de schuldige gestraft wordt. Handenoplegging duidt echter veel meer een verband, een gemeenschap aan. Er is wel een overgaan der schuld, doch men moet beide de schuldige en het offer aanzien als nu met elkaar in gemeenschap staande. Het is dan geen plaatsvervangning, maar gemeenschap of vereenzelviging.

Bij het Pascha moest het bloed gesprengd worden, en zo werd dan ook de gedachte van toepassing en gemeenschap, niet van plaatsvervangend uitgedrukt. Bij het reinigen van de melaatsen vindt men ook het besprengen.

Daarbij moet men niet uit het oog verliezen, dat de offeranden der Wet alleen een *verloste* volk betroffen. Zij hadden niets te stellen met de andere volken. Wil men dus uit die offers de gedachte van plaatsvervangend afleiden, dan betreft het toch nog slechts hen die reeds verlost zijn, niet de ongelovigen. Het paaslam kon een meer algemene betekenis hebben, maar het hielp toch ook slechts als het toegepast werd. De Egyptenaren werden er helemaal niet door gered.

We willen echter vooral letten op wat de Griekse Schriften ons van plaatsvervangend zeggen.

Het is voor de meesten een verrassing als men hun aandacht vestigt op het feit, dat de Schrift nergens zegt, dat de Heere Jezus Christus in onze plaats gestorven is, noch zelfs geleden heeft ¹.

Ziehier alle teksten, die over het sterven spreken: Joh. 11:51; Rom. 5:6, 8; 14:15; 1 Kor. 15:3; 2 Kor. 5:15; 1 Thes. 5:10, Zonder uitzondering is het voorzetsel « *huper* » gebruikt, dat in Gods Woord nooit wil zeggen « in de plaats van », maar wel « ten behoeve van, ten bate van ».

Men schrikke niet terug voor wat de Heilige Geest ons hier negen maal zegt. Als wij er anders over denken, moeten wij onze gedachten prijs geven. Deed de Heere Jezus misschien iets anders in onze plaats? Laat ons alle teksten nagaan, waar wij kunnen vermoeden daar iets over te vinden. Wij rangschikken ze volgens het gebruikte voorzetsel:

Huper (ten bate van). Mark. 14:24; Luk. 22:19, 20; Joh. 6:51; 10:11; Rom. 8:32; 1 Kor. 5:7; 11:24; 2 Kor. 5:15, 21; Gal. 1:4; 2:20; 3:13; Ef. 5:2, 25; 1 Tim. 2:6; Tit. 2:14; Heb. 2:9; 10:12; 1 Petr. 2:21; 3:18; 4:1; 1 Joh. 3:16.

Peri (aangaande). Mat. 26:28; Rom. 8:3; 1 Petr. 3:18; 1 Joh. 2:2; 4:10.

Dia (om reden van). Rom. 4:25.

Anti (tegenover, in de plaats van). Mat. 29:28; Mark. 10:45.

¹ Zie ook de uitgave: « Wat de concordantie leert »

Alleen « anti » kan « in de plaats van » beduiden. Men ziet, dat het slechts voorkomt in de overeenstemmende plaatsen Mat. 20:28 en Mark. 10:45:

« Zijn ziel te geven een losprijs voor (tegenover of in de plaats van) velen. »

Men vergelijk dit met 1 Tim. 2:6:

« Die Zichzelve gegeven heeft een rantsoen (antilutron) voor (huper = ten bate van) allen ».

Men ziet dat deze losprijs ook nog « voor » d.i. « ten bate van » ons is, en niet in onze plaats. Een losprijs kan ons toch letterlijk niet vervangen? Wat er wel is, is het begrip, dat de Heere iets voor ons deed, wat wij niet konden doen. We zien echter ook duidelijk, dat als « anti » gebruikt wordt, het « velen », niet allen, betreft. Dat zijn dan de gelovigen. Terwijl er « huper » staat, als het over « allen » gaat. Voor de gelovigen alleen is het een rantsoen, voor de anderen kan het er een zijn als ze tot het geloof komen. Ook zegt niets, dat die prijs juist zou overeenkomen met de waarde van hen, waarvoor hij gegeven werd. Gewoonlijk bedoelt men met het plaatsvervanger veel meer dan in deze verzen gezegd wordt en zo komt men tot onschriftuurlijke konklusies en andere moeilijkheden.

Misschien ziet men het belang van deze zaak nog niet in. Daarom willen wij enkele dingen laten zien die uit het gebruik van ongezonde woorden kunnen voortvloeien.

Men komt dan al vooreerst tot moeilijkheden als deze:

1. Al sterft iemand « in de plaats » van een ander, daarom is deze laatste nog niet gerechtvaardigd. Men denkt de uitdrukkingen van de Heilige Geest te verbeteren en komt zo zeer zwak te staan tegenover de kritiek. Een straf is iets persoonlijks, dat als zodanig, zonder dat het zijn karakter van straf verliest, niet op een andere persoon kan overgedragen worden.
2. Kan Christus in de plaats der zonden sterven? (1 Kor. 15:3)
3. Als Christus « in onze plaats » stierf, dan moeten wij ook aannemen, dat Hij « in onze plaats » opgewekt werd (2 Kor. 5:15). Dan worden wij dus niet opgewekt!
4. Door onze geloofsgemeenschap met Hem hadden we deel aan

Zijn geestelijk lijden en sterven. Echter niet aan Zijn lichamelijk lijden en sterven en daarom zijn we er nog aan onderworpen. Als Christus « in onze plaats » zou gestorven zijn en geleden hebben, zouden wij niet meer moeten lijden en sterven, want Zijn lijden en dood omvat ook het lichamelijke.

5. Als Christus « in onze plaats » iets doet, dan stellen wij Hem op gelijke rang met ons zelf. Een meerdere doet wel iets ten bate van ons, niet in de plaats van ons.

Al daalde de Heere ook neder tot het aardse, toch was Hij onze gelijke niet, maar « Koning der Joden ».

Men ziet nu ook, hoe die onschriftuurlijke fundamenteën aanleiding moesten geven tot verkeerde conclusies. Zij die de nadruk op de uitverkiezing leggen en alle niet-uitverkorenen voor goed verloren achten, moeten dan wel besluiten, dat Christus alleen « in hun plaats » stierf. Dat is dan zo iets als een handelszaak: zoveel gegeven om zoveel te ontvangen. Men ziet ook, dat in dit geval geen mens weet of Christus wel in zijn plaats gestorven is. *Niemand mag dus beginnen te geloven dat het zo is.* Zo plaatst men een onoverkomelijke hinderpaal op de weg der behoudenis.

Zij die de nadruk op de vrijheid leggen, moeten wel besluiten dat, als Christus « in de plaats van » alle mensen stierf, geen mens meer om zijn zonden verloren gaat. De Heere Jezus zou dan ook de zonden der ongelovigen op het kruis gedragen hebben, terwijl de Schrift zegt, dat ze geoordeeld zullen worden naar hun werken (Rom. 2:6-9; Op. 20:13). En hoe kan Petrus b.v. zeggen dat alleen zij die geloven, vergeving van zonden zullen ontvangen? (Hand. 10:34-43). Men moet zich niet beroepen op 2 Kor. 5:21 en 1 Petr. 2:24, want deze teksten betreffen alleen gelovigen. De vertaling in de Staten Bijbel van de eerste tekst geeft dit misschien niet duidelijk weer, maar het Grieks heeft het woord « want » niet. Vers 20 behoort bij het vorige, doch vers 21 moet aan het volgende hoofdstuk verbonden worden. Dit vers handelt over hen, die de verzoening reeds ontvangen hadden; deze alleen worden rechtvaardigheid Gods in Christus. In 6:1 wordt dan de wens uitgedrukt, dat ze die genade niet tevergeefs mogen ontvangen hebben.

Beweren dat Christus in de plaats van alle mensen stierf, is een wanhopige oplossing, die men hoopt aannemelijk te maken door te zeggen dat er maar één zonde toegerekend wordt: niet geloven in

Christus. Voor die zonde is Christus dan niet gestorven? Wij willen er hier niet verder over spreken, maar alleen opmerken, dat zij die zo spreken geen steun moeten zoeken in Joh. 16:9. Niets zegt hier dat het niet-in-Hem-geloven hun enige zonde is. Dit vers zegt eenvoudig, dat de Heilige Geest eens het bewijs zal geven, dat de gehele wereld in de zonde ligt, door er op te wijzen, dat zij niet in Christus gelooft. Want als ze wel geloofde, dan was ze door de wedergeboorte gegaan en zou dus niet meer in de zonde liggen. Het betreft hier geen persoonlijke overtuiging. Het woord door « overtuigen » vertaald, komt voor in Mat. 18:15; Luk. 3:19; Joh. 3:20; 8:9, 46; 16:8; 1 Kor. 14:24; Ef. 5:11, 13; 1 Tim 5:20; 2 Tim. 4:2; Tit. 1:9, 13; 2:15; Heb. 12:5; Jak. 2:9; Op. 3:19. Het betekent het bewijs van schuld geven. Zij waarover het gaat, zijn daarom zelf niet « overtuigd » ¹.

4. Anderen leggen meer nadruk op de gedachte van « voldoening ». De zonde wordt dan vooral als een belediging van God aangezien. Zonde is wetteloosheid (1 Joh. 3:4). Het schepsel beweert eigenlijk van God onafhankelijk te zijn, erkent Hem niet als Schepper, als Almachtige enz. Al Gods volmaaktheden worden eigenlijk geloochend. Nu moet eerst aan God voldoening gegeven worden, Zijn eer moet gewroken vóór de zondaar kan worden gered. Geen schepsel kan echter iets in die zin doen en daarom moest Gods Zoon Zelf komen, want Hij alleen kon volkomen voldoening schenken.

Ook met deze zienswijze moet ernstig rekening gehouden worden. Het gaat hier echter alleen over God en niet over de zondaar. Al is nu Gods eer hersteld, daarom is de zondaar nog niet geholpen. Al deed Christus dit werk nu ook als mens, daarom deelden de andere mensen nog niet noodzakelijk in die voldoening. Hier ziet men ook weer, dat er eerst een gemeenschap moet tot stand komen tussen Christus en de anderen en deze ontstaat door het geloof.

Men ziet dus, dat de vier vermelde opvattingen elk een deel der waarheid uitdrukken, doch niet te veel afzonderlijk, met uitsluiting van de andere inzichten, mogen naar voren gebracht worden. Daarbij drukken ze nog niet alles uit. De vraag blijft nog steeds hoe Christus' werk ook iets voor de zondaar kan betekenen en hoe God, Die de schuldige geenszins voor onschuldig houdt (Ex. 34:6, 7) op rechtvaardige wijze een mens kan redden en rechtvaardigen.

Hier nu is de gedachte van gemeenschap en vereenzelving met

Christus van het grootste belang en toch het meest verwaarloosd. Men ziet hier ook de hoofdreden waarom de Heilige Geest nooit zegt, dat Hij in onze plaats stierf, want deze uitdrukking geeft veleer een scheiding aan dan een nauwe gemeenschap.

Het is vooral Paulus die van die gemeenschap spreekt. In Rom. 6 lezen we van het « met Hem een plant geworden zijn », dat « onze oude mens met Hem gekruisigd is », dat « wij nu met Christus gestorven zijn ». We hebben hierover reeds een en ander gezegd in vorige hoofdstukken en gezien hoe die gemeenschap van de positie afhangt. Bij de leden der Gemeente der Verborgenschap kon er zelfs gezegd worden, dat ze mede levend gemaakt, mede opgewekt en mede gezet worden in de overhemelse (Ef. 2 en Kol. 2). De gelovigen der hemelse sfeer zijn « in Christus », die der overhemelse zijn lid van het lichaam waarvan Hij het Hoofd is, van de mystieke Christus.

Door de gemeenschap strekt zich onze zonde over Hem uit, maar ook Zijn gerechtigheid over ons. In de gemeenschap met Adam, de « oude mens », derven we der heerlijkheid Gods en moeten we sterven; in de gemeenschap met Christus zullen we levend gemaakt worden en komen we tot de « nieuwe mens ».

Voor ons is dan de toestand aldus: Christus, stierf voor (ten bate van) alle mensen, want allen kunnen met Hem in gemeenschap komen door bekering en geloof. Alleen zij die zo ver komen, delen in Zijn gerechtigheid en komen niet in het oordeel. Zij die niet geloven en dus niet met Hem in gemeenschap kwamen, hebben wel degelijk te « betalen » voor hun bewuste zonden, terwijl hun onbewuste zonden alleen reeds voldoende zijn om hen van de heerlijkheid af te houden. Zo hebben wij niet de minste moeilijkheid, kunnen alles begrijpen, laten alle Schrift tot zijn recht komen en verheerlijken wij Hem. Laat ons Zijn woorden boven alles op prijs stellen en onze gedachten alleen daarop laten steunen.

VERZOENING. Wij kunnen drie soorten « verzoening » onderscheiden:

1. *Hilasmos* (Hilaskomai, Hilasterion). Zoals in 1 Joh. 2:2; 4:10 (Luk. 18:13; Rom. 3:25; Heb. 2:17; 9:5). Het stemt overeen met de « verzoening » der Hebreeuwse Schriften. Het is, een « beschermend dekken » dat mogelijk is met het oog op een toekomstige vergoeding of rantsoen. In Rom. 3:25 heeft « door geloof in Zijn bloed » betrekking op de rechtvaardiging van vs. 24, niet op deze «

verzoening ». « Vergeving der zonden » is: « voorbijgaan der zonden », (paresis, niet afesis). Daarom is dan ook terecht het woord « verdraagzaamheid » gebruikt (anochè), dat eert tijdelijke houding van God aanduidt om de zondaar de gelegenheid te geven zich te bekeren. Gods « lankmoedigheid » (makrothumia) rijkt verder (Rom. 2:4; 9:22; 1 Petr. 3:20).

De zondoffers der wet waardoor « verzoening » kwam, wezen op Christus. Het « dekken » der zonden, geschiedde niet door hen, maar was mogelijk met het oog op het ware offer van Christus. De zonde wegnemen konden ze nog veel minder. Het « bedekken » der zonden, ging gepaard met een « vergeving » der wetteloosheden. (Zie Rom. 4:7 - Ps. 32:1). Wij hebben gezien, dat « vergeving » ook maar iets voorlopigs is en door een verkeerde wandel kon opgeheven worden. Zo is ook de « bedekking » voorlopig. Met het oog op de ware verzoening konden de zonden « niet toegerekend » worden (Rom. 4:8; 5:13) en « voorbijgegaan » worden (Rom. 3:25).

2. *Katallagè* (Katallasso). Het staat in verband met « vijandschap » en geschiedde door de dood van Christus (Rom. 5:10). Waar er vroeger maar een voorlopige « bedekking » was, is er hier een werkelijke verzoening. Deze verzoening, is de basis voor het « niet toerekenen » der misdaden. Men lette er op, dat 2 Kor. 5:19 het tijdelijke « mè » (niet) gebruikt. Er komt een tijd, waar voor de in-Christus-ongelovigen de misdaden wel toegerekend worden.

Het schepsel heeft alles volkomen verbeurd tegenover God. Al het ongelijk is aan één zijde. Toch is daarbij het schepsel onredelijk genoeg om van zijn kant God vijandig gezind te zijn. Hierdoor sluit God de gemeenschap af. Bij de verzoening nu is het God Die Zich verzoent met het schepsel. Niet het schepsel met God. Het kan alleen zijn fout inzien en Gods genadige verzoening aannemen, zich laten verzoenen.

De vijandschap tegen God blijkt uit het bedenken des vleses, terwijl het bedenken des geestes leven en vrede geeft (Rom. 8:6, 7). Hier staat de ziellijke mens, zoals hij geboren is uit het vlees, tegenover de geestelijke mens, d.i. na de wedergeboorte en het sterven met Christus.

De vriendschap der wereld. is ook een vijandschap Gods (Jak. 4:4).

De ware verzoening, die vroeger slechts afgeschaduwd werd, is nu een voltrokken feit. Dat geschiedde door Christus aan het kruis, onafhankelijk van wat de mens er over denkt. Gods troon is nu een

genadetroon en de mens kan die genade aannemen (2 Kor. 5:18-20). Het is de genadegift van Rom. 5:15, 16. De genade heerst door middel van de gerechtigheid (Rom. 5:21).

Eerst werd de verzoening alleen aan Israël aangeboden, maar door het ongeloof van Gods volk en hun verwerping werd zij, als het ware vóór de tijd, ook aan de wereld aangeboden (Rome. 5:11 « gekregen » = lambanoo; Rom. 11:15).

Verzoening was door de *dood* van de Zoon en voor *allen* d.i. ten bate van allen, Allen nemen de verzoening echter niet aan. Voor men zich kan laten verzoenen en zo tot de vrede kan komen, moet men iets van deze dingen kunnen zien, moet men in de Verzoener geloven. Alleen de geestelijke mens kan die dingen begrijpen. Rom 5:1 zegt dan ook: « Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God ». Ook Rom. 14:17 plaatst de vrede ná de rechtvaardigheid. De verzoening is dus niet de eerste blijde boodschap voor ongelovigen.

Deze verzoening maakt deel van de verborgenheid, die door Paulus gedurende de periode der Handelingen bekend gemaakt is (Rom. 16:25, 26), niet van de gróte verborgenheid waarvan hij eerst later sprak.

3. *Apokatalassoo*. Alleen gebruikt voor de Gemeente der verborgenheid en het einddoel van Gods voornemen (Ef. 2:16; Kol. 1:20-23). Het is de volle verzoening, het komen tot de « nieuwe mens », weg van de « oude mens ».

De gewone verzoening (katallassoo) geeft toegang tot de genade, die overeenstemt met de hemelse groep (Rom. 5:2). De volle verzoening (apokatalassoo) eerst geeft toegang tot de Vader (Ef. 2:18) omdat men een huisgenoot Gods is (vs. 19). Zie ook Kol. 1:22 Zij staat in betrekking tot het ééne Lichaam (Ef. 2:16) en reikt dus veel verder dan de gewone verzoening.

Het betreft, zoals « katallassoo », iets dat God doet door middel van Christus, niet iets dat van de mens uitgaat. Men leze slechts de vermelde teksten. Het is ook geen wederkerige verzoening, want de mens heeft geen recht op vijandschap tegenover Goden er kan dus ook geen sprake zijn, dat hij zich met God verzoent, Hij kan alleen aannemen wat God aanbiedt. Als er sprake is van wederkerige verzoening, die alleen tussen schepselen mogelijk is, gebruikt de Schrift « diallassoo » Mat. 5:24. Het is Gods welbehagen alle dingen tot Zichzelf volledig te verzoenen (Kol, 1:19, 20), maar evenals de

gewone verzoening moet aangenomen worden en men zich *zó laat* verzoenen, zo moet ook de volledige verzoening aangenomen worden. Christus' dood is de basis der volledige verzoening (Kol. 1:22).

Wat aan het kruis gebeurde was « voor » allen. Ook het katallasso en apokatallasso, (2 Kor. 5:19, 20; Kol. 2:10). Die genade komt echter slechts tot hen, die ver genoeg staan op de weg der behoudenis: de gewone verzoening na de wedergeboorte, de volle verzoening na het zoonschap. Dan eerst kunnen ze die boodschap begrijpen en hebben de mogelijkheid ze aan te nemen. Beide verzoeningen werden voltrokken, voor wat God betreft, aan het kruis. De boodschap en genade om ze aan te nemen komen slechts op Gods tijd. Het aannemen hangt af van het schepsel en hier ligt zijn verantwoordelijkheid.

De kwestie der, « alverzoening » is iets geheel anders. Hier moet men kunnen bewijzen, dat alle schepselen eens Gods verzoening zullen aannemen. Al denkt men dit ook te kunnen doen, dan is de boodschap nog zeker niet: « ge zult toch eens verzoend zijn », maar: « wees (nu) verzoend ». De mens wil al genoeg alle verantwoordelijkheid van zich schuiven en zich onttrekken aan wat hij, door Gods genade, kan en moet doen. Tevens zei nog opgemerkt dat oordeel en poel des vuurs (de tweede dood) vooraf gaan aan hen die de genade en daarmee samenhangende verzoening niet « willen » aannemen. Het onderwerp reikt hier te ver maar men kan veilig aannemen dat niemand in de tweede dood wil komen.

De leden der Gemeente der Verborgenheid hebben niet alleen vrede bij God, doch de vrede kan *heersen* in hun hart (Kol. 3:15).

DOOD, BLOED, KRUIS Men ziet uit onze opmerkingen over « katallagè », dat « dood » en « bloed » elk hun bijzondere betekenis hebben. Wij voegen er nog bij: het « kruis » en onderzoeken die drie wat meer uitvoerig.

1. *De dood van de Zoon.* Het is het middel der verzoening (katallasso) en der volle verzoening (apokatallasso), Rom. 5:10; Kol. 1:22. Het is ten bate van alle mensen. Hij heeft voor allen de dood gesmaakt (Heb. 2:9). Die verzoening wordt echter niet door allen aangenomen. De dood heeft ook tot gevolg, het te niet doen van de duivel (Heb. 2:14). Israël kon van de overtredingen van het Oude Verbond verlost worden door de dood van de « verbondsmaker »

Jezus Christus (Heb. 9:15-17).

2. *Het bloed*. Dit is niet meer voor « allen », maar betreft « velen ». Zie Mat. 26:28 en de andere verder vermelde teksten. Het oefent zijn kracht slechts uit bij hen, die gehoor geven aan Gods genade, die Christus' dood op zich toepassen en zo kunnen komen tot al wat Hij verworven heeft.

Het bloed van Lev. 16 was wel voor de zonden van heel het volk, doch men moet niet vergeten, dat het een *verlost* volk was. Dat bloed had geen invloed op de volken buiten Israël. Het bloed der offers werd « gesprengd », zo kwam er contact tussen het offer en degene voor wie geofferd werd. Zo ook met Christus. Het bloed spreekt van gemeenschap. Deze komt door het geloof. Het bloed is de toegepaste dood.

Het bloed voert tot:

de volle vergeving van zonden, Mat. 26:28
reiniging van het geweten en van de zonde, Heb. 9:14; 1 Joh. 1:7; Op. 1:5; 7:14.
ingang in de heiligen, Heb. 10:19
heiliging, Heb. 13:12
gerechtigheid, Rom. 5:9
verlossing uit ijdele wandel, 1 Petr. 1:18
volle verlossing (apolutroosis) Ef. 1:7
nabijheid, Ef. 2:13
vrede, Kol. 1:20
Nieuw Verbond 1 Kor. 11:25

3. *Het Kruis*. De dood van Christus kan nog door velen aangenomen worden al ware het slechts als voorbeeld voor ons. Het bloed begint velen af te schrikken, zij willen van geen bloed-theologie weten. Maar als het over het kruis gaat, dan wijken bijna allen terug.

Christus' bloed kan nog aangezien worden als een verheerlijking van de mens. Want als Christus voor de mens stierf, dan moet deze toch heel wat waard zijn. Maar het kruis spreekt van zonde, vijandschap en vloek en vernedert de mens. Het laat hem alleen de keuze tussen genade en oordeel. Alle eigen waarde, kracht, werk, verdienste enz. worden ter zijde gezet. Zo is dan het kruis alleen ergernis en dwaasheid (1 Kor. 1:23). Daarom is ook het geloof dat «

Jezus » de Christus is, boven de macht van de zondaar. Eerst moet hij in God geloven en wedergeboren zijn (1 Joh. 5:2).

Hoe fundamenteel echter ook, toch moet men niet bij de kruisprediking blijven staan, maar men moet verder gaan tot de opgewekte Christus Jezus. Meestal wordt 1 Kor. 2:2 verkeerd verstaan. Hier zegt Paulus alleen, dat hij toen niet verder kon gaan dan de verkondiging van het kruis. Zij waren nog « jonge kinderen » in Christus (3:1) en konden nog niet met vaste spijs gevoed worden (3:2). Dit wil niet zeggen, dat die boodschap minderwaardig is, maar alleen dat er nog meer is. In Romeinen gaat hij verder en het toppunt bereikt hij in de latere Brieven (Ef. Fil. Kol.). Het kruis staat ook in verband met de volledige verzoening (Ef. 2:16; Kol. 1:20).

NA HET KRUIS. Het is ons plan niet hier over uit te weiden en we beperken ons dan ook er slechts een paar woorden van te zeggen, al begint hier eigenlijk de « vaste spijs ».

Alle vijanden zijn nu overwonnen: de zonde, de dood, de overheden en machten enz. Later worden ze ook onderworpen.

Men denke er verder ook vooral aan, dat hetgeen op het kruis, volgt ook van het grootste belang is. De nationale wedergeboorte is door Zijn opstanding mogelijk gemaakt (1 Petr. 1:3). Door Zijn opwekking en heerlijkheid is ons geloof tot-in God (1 Petr. 1:21). Hij is als Hogepriester in de hemel gegaan om een aionische lossing te verwerven (Heb. 9:12, 24). En hoe zouden wij in Hem in de overhemelse kunnen geplaatst worden, als Hij er Zelf niet was (Ef. 2:6)?

We moeten niet alleen spreken van *opstandingskracht*, maar er aan denken dat deze kracht ook reikt tot het zitten aan de rechterhand van God (Ef. 1:20).

Men denke verder aan Zijn toekomende tegenwoordigheid, (parousia), verschijning (epiphaneia) en openbaring (apokalupsis). En dan aan Zijn koningschap, het onderwerpen van alle heerschappij, macht en kracht en het overgeven van het koninkrijk aan God de Vader (1 Kor. 15).

Christus' werk is universeel.

BESLUIT

De meeste delen dezer studie zijn in het kort behandeld. Enkele aanwijzingen zijn gegeven om de lezer aan te sporen verder te onderzoeken. Wij beklemtonen, dat het ons doel niet is, de lezer alles geheel gereed en afgewerkt voor te zetten. Hij moet, zoals de scharen van Mat. 15, het brood niet alleen aannemen, maar eten en verzadigd worden. Hij moet dus niet slechts lezen, maar onderzoeken, onderzoeken en nog eens onderzoeken. Wat onverteerbaar is verwijdere hij. Dat onderzoek moet zijn gehele inwendige mens, door de Geest verlicht, in beslag nemen.

De schets, die wij hier geven, is niet alleen onvolledig, maar gebrekkig. Men neme dit niet als een vage uiting van valse ootmoed, maar als onze diepe overtuiging. Wel heb ben wij dikwijls de gedachten van anderen aan de Schrift getoetst, en menen wij in enkele dingen de waarheid meer nabij te komen. Maar daarom beweren wij niet er te zijn. Wij sluiten ons in geen stelsel op en vragen oprecht aan alle geestelijke gelovigen mede te onderzoeken. Wij behouden onszelf het recht voor ons eigen woorden te herzien en te verbeteren. Zo anderen, na een ernstig onderzoek, ons uit de Schrift aantonen, dat wij ergens mis zijn, zal het ons een grote vreugde zijn dit te erkennen, want dan komen wij dichter bij de waarheid. Dikwijls voelden wij ook onze onmacht de dingen uit te drukken zoals dat zou moeten. Moge meer bekwame handen hieraan een betere bewerking geven. In dit onderzoek hebben wij gezien, dat God de mensen niet als poppen behandelt, maar Zijn Goddelijkheid betoont door met betrekkelijk vrije schepselen tot Zijn doel te komen. Zo alleen kan die schepping Hem werkelijk verheerlijken. Waren de mensen slechts werktuigen zonder vrijheid dan was hij niet de almachtige God Die Hij, nu is en kon er, ook maar alleen een « mechanische » verheerlijking zijn.

Wij hebben ook gezien, dat God niet méér van de mens vraagt dan hij door Gods genade kan geven. Van de natuurlijke mens verlangt Hij slechts wat het lichaam en de ziel kan doen: uit de schepping God leren kennen en zich tot Hem keren. Hij geeft aan allen de mogelijkheid tot bekering. Na de bekering tot God, kan de geest van de mens in gemeenschap met God zijn en is er wedergeboorte. Zo is geloof en bekering « tot-in » Christus mogelijk. Van kind kan het dan

gaan tot zoon en tot volwassen man. Dit is de geopenbaarde weg der verlossing, vrijheid, rechtvaardiging en behoudenis; van de oude mens tot de nieuwe mens.

Terloops hebben wij van de drie sferen van gemeenschap gesproken. In de aardse sfeer is nog een tempel en zijn er priesters nodig. In de hemelse sfeer is men met Hem gestorven en « in Hem ». Hij leeft dan in ons. Zijn rechtvaardigheid strekt zich over ons uit. Wat wij dan doen, kan Zijn werk zijn. Dan kan men ook zeggen: « Ik leef, doch niet meer ik. maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God » (Gal. 2:20).

In de over-hemelse sfeer is het gemoed verder vernieuwd, het hart meer gereinigd, de oude mens afgelegd. In het « samen-lichaam » is volkomen gemeenschap, volkomen verzoening, verlossing en rechtvaardigheid. Dan kan men spreken van « Christus, ons leven » (Kol. 3:4), dan kan Christus in ons hart wonen (Ef. 3:17).

Wij hebben ook geleerd, dat de uitverkiezing « tot iets », anderen niet tot schade is, maar in de eerste plaats een opdracht om andere schepselen tot God te brengen. Voor welke positie God ons door Zijn besluit ook uitverkiest, daarin moeten wij volkomen naar Zijn verlangen leren wandelen. Zo prijzen wij de heerlijkheid Zijner genade en krijgen wij daarbij een genadeloon.

In de weg der behoudenis zien we hoe zich de hoop, het geloof en de liefde meer en meer uitbreiden hoe nauwer de gemeenschap met God is, hoe hoger de positie waarin men geplaatst is. Zo bereikt God Zijn doel met ons: Christus ons leven.

Hoe worden en zijn alle dingen anders als men tot dat standpunt komt!

Hoe klein zijn wij voor al deze dingen! Hoe weinig dringt het werkelijk door tot onze geest! Hoe weinig maken wij gebruik van de bovennatuurlijke kracht, die door ons wil werken (zonder daarom stoffelijke wonderen te doen)! Hoe vele bittere lessen zijn er nodig, om ons telkens van ons zelf af te voeren tot Hem, Die alle leven geeft!

Gods Woord bevat twee grote dingen: ten eerste hetgeen de schepping in haar geheel betreft, namelijk het uitwerken van Zijn voornemen in de verschillende aionen en bedelingen; ten tweede hetgeen de mens persoonlijk betreft, namelijk de weg der behoudenis. Van zonde, ongeloof en vijandschap moet men komen tot

vereenzelviging met Christus. Het voornemen der aionen is het toneel dat ons aller weg omvat. We moeten van die achtergrond een zekere mate van kennis hebben of krijgen, doch ons vooral concentreren op hetgeen voor ons op een gegeven ogenblik van het meeste belang is om vooruit te komen op de weg der behoudenis. Daarna kan men ook verder nader onderzoeken wat betreft het verre verleden of de verwijderde toekomst. Men moet dus vermijden zich te veel met het voornemen bezig te houden zonder dat we er persoonlijk aan deelnemen, dan is het een zuivere verstandskwestie. Men moet echter ook niet uitsluitend op het persoonlijke acht geven, want dan gaan we allicht allerlei vermengen en in andere bedelingen leven, wat niet naar Gods wil is. Geheel Gods Woord moet tot zijn recht komen en ons geheel, lichaam, ziel en geest, in beslag nemen.

Laat ons dan Gods Woord naarstig onderzoeken en vooruitkomen op de weg der behoudenis. In welke positie we ons ook bevinden, we kunnen rekenen op God, Die ons de vooruit gang mogelijk maakt als we Zijn kracht naar Zijn wil gebruiken. Zijn woord zij een licht op dit pad. Laat ons bovenal naar de liefde trachten, ook als we de waarheid vasthouden. Ons doel zij nooit onszelf of enig ander schepsel, maar wel de verheerlijking van Zijn naam. Zijn genade zij daartoe met ons.

AANHANGSEL N° 1.

Volledige lijst van plaatsen waar de Griekse tekst een woord gebruikt, dat in verband staat met « geloof ».

In de volgende lijst worden de naamvallen als volgt aangegeven ¹:

- (n) = nominatief = 1ste naamval
- (g) = genetief = 2^e naamval
- (d) = datief = 3^e naamval
- (a) = accusatief = 4^e naamval

Waar een voorzetsel gebruikt is, heeft de opgegeven naamval betrekking tot dit voorzetsel.

De teksten waar « *het* » bijgevoegd is, hebben het lidwoord vóór « geloof ».

De cijfers (1), (2), (3) duiden de plaats aan van een woord, dat meermalen in dezelfde tekst voorkomt.

Een ? geeft aan dat een tekst vermoedelijk bij een zekere groep behoort.

Men merke op, dat « geloof » ook de betekenis heeft van « trouw ». Zie vooral de teksten waar gesproken wordt van het « geloof », van de Vader of de Zoon. « Pistos » heeft bijna altijd meer in het bijzonder deze betekenis. Men lette in dit opzicht op Ef. 1:1 en Kol. 1:2 waar van een bijzondere groep heiligen gesproken wordt.

Wij laten de Gr. voorzetsels « pros », « epi », « eis », « en » onvertaald.

¹ Naamvallen zijn allereerst de dienst die de naamwoorden in een zin doen en vervolgens de vormen waarin zij staan naar gelang van die dienst. In: « de vader straft de(n) zoon » heeft « de vader » een andere functie in de zin dan « den zoon ». De vader doet iets, de zoon ondergaat iets, Daarmee ging vooral vroeger een verschil in vorm gepaard. In onze taal slijt dit meer en meer uit.

Geloof met betrekking tot de Vader.

PISTOS - geloof.

God's geloof Mark 11:22 (a)

Geloof des Gods Rom. 3:3 (a) *het*

Geloof PROS de God 1 Thes. 1:8 (a) *het*

Geloof EPI God Rom. 4:5 (a) *het* (zie pisteuoo); Hebr. 6:1 (a)

Geloof EIS God 1 Pet. 1:21 (a) *het*

God geloven Rom. 4:9 (n) *het* (zie vs. 3); Rom. 4:14 (n) *het*

Geloof der inwerking Gods (opstanding) Kol. 2:12 (g) *het*

PISTEUOO - geloven

Geloven dat God IS Heb. 11:6

Geloven dat God IS EEN Jak. 2:19 (1) (2) ?

Liefde Gods geloven 1 Joh. 4:16

Geloven dat de Vader de Zoon gezonden heeft Joh. 11:42; 17:8, 21.

Geloven dat de Vader in de Zoon is en de Zoon in de Vader Joh. 10:38 (3) ; 14:10, 11 ?

Niet geloven EIS getuigenis van God 1 Joh. 5:10 (3)

Geloven EPI God Rom. 4:5 (a)

Geloven EPI Hem die Jezus uit de doden opwekt Rom. 4:24 (a)

Geloven EIS God Joh. 14:1; 1 Petr. 1:21

Geloven EIS Hem Die Jezus zond Joh. 12:44 (3)

God geloven Hand. 16:34; 27:25; Rom. 4:3, 17, 18; Gal. 3:6; Tit. 3:8; Jak. 2:23, 1 Joh. 5:10 (2)

Hem geloven, Die Jezus zond Joh. 5:24

Noot: God geloven is een algemene uitdrukking. Het kan heel begrensd zijn zoals in Hand. 27:25, of veel omvatten zoals in Joh. 5:24.

Geloof met betrekking tot de Zoon.

PISTIS - geloof.

Geloof des Zoons Op. 2:13 (a) *het*

Jezus' geloof Rom. 3:26 (g) ; Op. 14:12 (a) *het*

Jezus Christus' geloof Rom. 3:22 (g) (onzeker in de Handschriften); Gal. 3:22 (g); 3:23 (a) ? *het* (1 en 2); Gal. 3:25 (g) ?

Christus' geloof Gal. 2:16 (g); Fil. 3:9 (g)

Christus Jezus' geloof Gal. 2:16 (g); Ef. 3:12 (g) *het*

Geloof v. d. Zoon v. de God Gal. 2:20 (d)

Geloof v. onze Heere J. C. Jak. 2:1 (a) *het*

Geloof PROS de Heere Jezus Filem, 5 (a) het (In Alex. = eis)
Geloof EIS Jezus Hand. 26:18 (a) het
Geloof EIS Christus Kol. 2:5 (a) het
Geloof EIS onze Heere J. C. Hand. 20:21 (a)
Geloof EIS Christus Jezus Hand. 24:24 (a) het
Geloof EN de Heere Jezus Ef. 1:15 (d) het
Geloof EN Christus Jezus Gal. 3:26 (d) het; Kol. 1:4 (d) het;
 1 Tim. 3:13 (d) het; 2 Tim. 3:15 (d) *het*
Geloof Zijns (Jezus') naam Hand. 3:16 (d) het
Geloof EN Zijn bloed Rom. 3:25 (d) het (« door, het geloof » kan
 men echter ook afscheiden van « in Zijn bloed ».
Geloof dat Jezus kan genezen Mat. 8:10 (a); 9:2 (a) het; 9:22 (n) het;
Mat. 9:29 (a) het; 15:28 (n) het; Mark. 2:5 (a) het; 5:34 (n) het; Mark.
10:52 (n) het; Luk. 5:20 (a) het; 7:9 (a); Luk. 7:50 (n) het; 8:48 (n)
het; 17:19 (n) het; 18:42 (n) het.

PISTEU00 - geloven.
Geloven dat Jezus IS Joh. 8:24; 13:19; 14:29 ?
Geloven dat Jezus de Heilige Gods is Joh. 6:69
Geloven dat Jezus de Zoon Gods is Joh. 1:50; 1 Joh. 5:5
Geloven dat Jezus is de Chr. de Zoon Gods Luk. 22:67; Joh. 11:27;
20:31 (1 en 2); 1 Joh. 5:1.
Geloven dat Jezus van uit God kwam Joh. 16:27, 30, 31
Geloven dat Jezus stierf en opstond 1 Thes. 4:14
Opstanding van Jezus Christus geloven Joh. 20:8, 25, 29; Rom. 10:9,
10 ?; 1 Kor. 15:11
Geloven EPI Jezus Mat. 27:42 (a); Hand. 22:19 (a), Rom. 10:11 (d)
Geloven EPI de Heere Hand. 9:42 (a)
Geloven EPI de Heere Jezus Hand. 16:31 (a)
Geloven EPI Jezus Christus 1 Tim.,. 1:16 (d)
Geloven EPI de H. J. C. Hand. 11:17 (a)
Geloven EPI de steen - de rots Rom. 9:33 (d); 1 Petr. 2:6 (d), 7?
Geloven EIS Jezus Mat. 18:6; Mark. 9:42; Joh. 2:11; 4:39, 41 ?, 42 ?;
Joh. 6:35, 47; 7:5, 31, 38, 39, 48; 8:30; Joh. 10:42; 11:25, 26, 45, 48;
12:11, 37, 42; Joh. 12:44 (1 en 2), 46; 14:1, 12; 16:9; 17:20; Hand.
10:43; 19:4
Geloven EIS Jezus Christus 1 Petr. 1:8
Geloven EIS Christus Jezus Gal. 2:16
Geloven EIS Christus Fil. 1:29

Geloven EIS de Heere Hand. 14:23; Rom. 10:14 (1)
Geloven EIS de Zoon van God Joh. 3:16, 18, (1, 2 ?), 36; 6:40; 1 Joh. 5:10 (1)
Geloven EIS de Zoon des mensen Joh. 3:15 (onzeker in Handschriften); Joh. 9:35, 36, 38?
Geloven EIS Een Die God zendt Joh. 6:29
Geloven EIS het Licht Joh. 12:36 (zie 46)
Geloven EIS de naam v. h. Licht Joh. 1:12
Geloven EIS Zijn naam Joh. 2:23; 3:18 (3) ; 1 Joh. 5:13
Geloven EN Hem dien God opgewekt heeft Hand. 13:39
De naam van Zijn Zoon Jezus Christus geloven 1 Joh. 3:23
Jezus geloven Joh. 4:21; 5:38; 6:30, 36; 8:31, 45, 46; Joh. 10:37, 38 (1); 14:11.
Christus Jezus geloven 2 Tim. 1:12
De Heere geloven Luk. 1:45; Hand. 18:8 (1 en 2) ; Rom. 10:14 (2)
De Zoon geloven Joh. 5:46
De Werken v. d. Zoon geloven Joh. 10:38 (2); Hand. 13:41
De Woorden v. Jezus geloven Joh. 2:22; 4:50; 5:47
Geloven dat wij met Hem zullen leven Rom. 6:8
Niet geloven dat Christus hier of daar is Mat. 24:23, 26; Mark. 13:21
Geloven door middel van het Licht Joh. 1:7
Geloven dat Jezus kan genezen Mat. 8:13; 9:28; Mark. 5:36; 9:23 (1); Mark. 9:24; Luk. 8:50; Joh. 4:48 ?; 4:50 ?
Getuigen van Jezus Christus' opstanding geloven Mark. 16:13, 14

Noot: Er zijn geen verschillende soorten van geloof, maar wel is de inhoud van het geloof verschillend. Het voorwerp des geloofs kan min of meer bekend zijn, door het geestelijk verstand gezien, en dus door het geloof omhelsd worden. Het Grieks geeft dit op eenvoudige wijze weer door het gebruik van het voorzetsel.

Het geloof kan men als volgt rangschikken, volgens zijn inhoud:

1. *Geloof in verband met God*¹.

- a. *Geloof tot God*. 1 Thes. 1:8. Het gebruik van het « pros » geeft aan, dat het naar God gericht is, doel nog niet goed onderscheiden wordt.
- b. *Geloof op God*. Heb. 6:1. Hier is « epi » met de accusatief gebruikt. Er is een werking tot het bereiken van God. Het doel moet dus reeds beter onderscheiden zijn.

¹ Voor bet gebruik der Griekse voorzetsels raadplege men « wat de concordantie leert ».

- c. Geloof *tot-in* God. Joh. 12:44; 14:1; 1 Petr. 1:21. Het geloof heeft nu God bereikt en wil in Hem rusten,
- d. Verder heeft men het God-geloven (zonder voorzetsel). Hand. 27:25; Rom. 4:3 Gal. 3:6; Jak. 2:23; Tit. 3:8.

2. *Geloof in verband met Christus.*

- a. Geloof *op* de Heere. Het voorzetsel « *epi* », is gebruikt. Soms met de accusatief, zoals in Hand. 9:42; 11:17; 16:31; 22:19. Het drukt een werking uit tot het bereiken van Christus. Soms met de datief, zoals in Rom. 9:33; 10:11; 1 Petr. 2:6; 1 Tim. 1:16. Men kan « *epi* » dan vertalen door « naar aanleiding van » of « in verband met ». Het is een algemene uitdrukking, die het geloof niet nader bepaalt.
- b. Geloof *tot-in* de Heere. « *Eis* » drukt uit dat men tot in Hem gekomen is. In de meeste gevallen is deze uitdrukking' gebruikt. Als voorbeeld geven wij: Joh. 3:16. Men kan hiervan onderscheiden: geloof *tot-in* Christus Jezus. Gal. 2:16.
- c. Geloof *in* Christus. Het voorzetsel « *en* » drukt een rusten-in uit, Het einddoel is bereikt. Hier heeft men het zoonschap. Gal. 3:26; Ef. 1:15; Kol. 1:4.
- d. Dan heeft men het Christus-geloven, zonder voorzetsel. Men kan onderscheiden tussen hen, die Hem kennen in Zijn vernedering (b. v. Joh, 8:31) ¹ en diegene die Hem in Zijn verheerlijking geloven. 2 Tim, 1:12.

A l l e r l e i

PISTIS - geloof

Geloof der Waarheid 2 Thes. 2:13 (d)

Abraham's geloof Rom. 4:16 (g)

Geloof EN elkander Rom. 1:12 (d)

het Geloof om gezond te worden Hand. 14:9 (a)

Geloof zonder nadere bepaling

¹ In verband met Joh. 8:30, 31 dient opgemerkt, dat de Joden van v. 31, niet die van v. 30 zijn. De Gr. tekst zegt: « Jezus dan zeide tot de Joden die hem geloofd hadden ». Het was geen geloof tot-in Hem, zoals in v. 30 en dat oppervlakkig geloof was reeds verdwenen: zij hadden geloofd.

Mat. 17:20 (a); 21:21 (a); 23:23 (a) *het* Mark. 4:40 (a)
 Luk.8:25 (n) *het*; 17:5 (a); 17:6 (a); 18:8 (a) *het*; 22:32 (n) *het*
 Hand. 3:16 (n) *het*; 6:5 (g), 6:7 (d) *het*; 11:24 (g); 13:8 (g) *het*;
 14:22 (d) *het*; 14:27 (g); 15:9 (d) *het*; 16:5 (d) *het*; 17:31 (a)
 Rom. 1:5 (g); 1:8 (n) *het*; 1:17 (1) (g), 17 (2) (a), 17 (3) (g); 3:27
 (g); 3:28 (d); 3:30 (g), 30 (g) *het*; 3:31 (g) *het*; 4:11 (g) *het*; 4:12
 (g); 4:13 (g); 4:16 (g); 4:19 (d) *het*; 4:20 (d) *het*; 5:1 (g); 5:2 (d)
het; 5:30 (g); 5:32 (g); 10:6 (g); 10:8 (g) *het*; 10:17 (n) *het*; 11:20
 (d) *het*; 12:3 (g); 12:6 (g) *het*; 14:1 (d) *het*; 14:22 (a); 14:23 (1 en
 2) (g); 16:26 (g);
 1 Kor. 2:5 (n) *het*; 12:9 (n); 13:2 (a) *het*; 13:13 (n); 15:14 (n) *het*;
 15:17 (n) *het*; 16:13 (d) *het*.
 2 Kor. 1:24 (1) (g) *het*; 1:24 (2) (d) *het*; 4:13 (g) *het*; 5:7 (g); 8:7
 (d); 10:15 (g) *het*; 13:5 (d) *het*.
 Gal. 1:23 (a) *het*; 3:2 (g); 3:5 (g); 3:7 (g); 3:8 (g); 3:9 (g); 3:11
 (g); 3:12 (g); 3:14 (g) *het*; 3:24 (g); 3:25 (g) *het*; 5:5 (g); 5:6 (n);
 5:22 (n); 6:10 (g) *het*.
 Ef. 2:8 (g); 3:17 (g) *het*; 4:5 (n); 4:13 (g) *het*; 6:16 (g) *het*; 6:23
 (g). Fil. 1:25 (g) *het*; 1:27 (d) *het*; 2:17 (g) *het*; 3:9 (d) *het*; Kol.
 1:23 (d) *het*; 2:7 (d) *het*
 1 Thes. 1:3 (g) *het*; 3:2 (g) *het*; 3:5 (a) *het*; 3:6 (a) *het*; 3:7 (g)
het; 3:10 (g) *het*; 5:8 (g)
 2 Thes. 1:3 (n) *het*; 1:4 (g); 1:11 (g); 3:2 (n) *het*
 1 Tim. 1:2 (d); 1:4 (d); 1:5 (g); 1:14 (g); 1:19 (1) (a); 1:19 (2) (a)
het; 2:15 (d); 3:9 (g) *het*; 4:1 (g) *het*; 4:6 (g) *het*; 4:12 (d); 5:8 (a)
het; 5:12 (a) *het*; 6:10 (g) *het*; 6:11 (a); 6:12 (g) *het*; 6:21 (a) *het*
 2 Tim. 1:5 (g) *het*; 1:13 (d); 2:18 (a) *het*; 2:22 (a); 3:8 (a) *het*;
 3:10 (d) *het*; 4:7 (a) *het*
 Tit. 1:1 (a); 1:4 (a); 1:13 (d) *het*; 2:2 (d) *het*; 2:10 (a) *trouw*; 3:15
 (d)
 Filemon 6 (g) *het*
 Heb. 4:2 (d) *het*; 6:12 (g) *het*; 9:28 (g); 10:22 (g); 10:38 (g);
 10:39 (g); 11:1 (n); 11:3 (d); 11:4 (d); 11:5 (d); 11:7 (1) (d); 11:7
 (2) (a); 11:8 (d); 11:9 (d); 11:11 (d); 11:13 (a); 11:17 (d); 11:20
 (d); 11:21 (d); 11:22 (d); 11:23 (d); 11:24 (d); 11:27 (d); 11:28
 (d); 11:29 (d); 11:30 (d); 11:31 (d); 12:2 (g) *het*; 13:7 (a) *het*
 Jak. 1:3 (g) *het*; 1:6 (d); 2:5 (d); 2:14 (a); 2:14 (n) *het*; 2:17 (n)
het; 2:18 (1) (a); 2:18 (2 en 3) (a) *het*; 2:20 (n) *het*; 2:22 (1 en 2)

(n) *het*; 2:24 (g); 2:26 (n) *het*; 5:15 (g) *het*.
1 Petr. 1:5 (g); 1:7 (g) *het*; 1:9 (g) *het*; 5:9 (d) *het* 2 Petr. 1:1 (a);
1:5 (d) *het*
1 Joh. 5:4 (n) *het*
Jud. 3 (d) *het*; 20 (d) *het*
Op. 2:19 (a) *het*; 13:10 (n) *het*

PISTEUOO - geloven

De waarheid geloven 2 Thes. 2:12
De leugen geloven 2 Thes. 2:11
Mozes geloven Joh. 5:46
Geschriften van Mozes geloven Joh. 5:47
Geloven wat geschreven is in Wet en Profeten Hand. 24:14.
De Profeten geloven Hand. 26:27, 27
Geloven EPI alles wat de profeten zeggen Luk. 24:25 (d)
Johannes geloven Mat. 21:32 (1, 2 en 3); 21:25; Mark. 11:31;
Luk. 20:5
Woorden van engel geloven Luk. 1:20
Prediking geloven Joh. 12:38, 39 ?; Rom. 10:16
Opstanding geloven Joh. 11:15; 11:26 (2); 11:40
Alles geloven 1 Kor. 13:7
Geloven EN het Evangelie (Koninkrijk nabij) Mark. 1:15
Geesten geloven 1 Joh. 4:1
Geloven dat men zal ontvangen wat men in het gebed vraagt
Mat. 21:22; Mark. 11:23, 24
Geloven PERI een die blind was Joh. 9:18 (g)
De verborgenheid der godzaligheid geloven 1 Tim. 3:16
Berichten aangaande Korinthiërs geloven 1 Kor. 11:18
Geloven voor een tijd Luk. 8:13
Niet geloven dat Paulus een discipel is Hand. 9:26

Met betekenis van: vertrouwen, toevertrouwen:

Zich toevertrouwen aan... Joh. 2:24
Het ware toevertrouwen Luk. 16:11
Woorden Gods toevertrouwd Rom. 3:2
Bedeling toevertrouwd 1 Kor. 9:17
Evang. der voorhuid toevertrouwd Gal. 2:7

Evang. Gods toevertrouwd 1 Thes. 2:4

Evang. der heerlijkheid toevertrouwd 1 Tim. 1:11

Prediking (uitroeping) toevertrouwd Tit. 1:3

(Zie ook « pistoöo » in 2 Tim. 3:14 « verzekering gedaan is », lees « toevertrouwd is »).

Geloven zonder nadere bepaling.

Mark. 9:23 (2) ; 11:23; 15:32; 16:16, 17.

Luk. 8:12

Joh. 3:12, 12; 4:41; 4:53; 5:44; 6:64, 64; 10:25, 26; 12:39; 19:35

Hand. 2:44; 4:4; 4:32; 5:14; 8:12, 13; 11:21; 13:12, 48; 14:1;

15:5, 7, 11; 17:12, 34; 18:27; 19:2, 18; 21:20 ,25

Rom. 1:16; 3:22; 4:11; 10:4; 13:11; 14:2; 15:13

1 Kor. 1:21; 3:5; 14:22, 22; 15:2, 11

2 Kor. 4:13, 13

Gal. 3:22

Ef. 1:13, 19

1 Thes. 1:7; 2:10, 13

2 Thes. 1:10

Heb. 4:3

Jud. 5

Woorden in verband met geloof.

PISTOS - getrouw

Mat. 24:45; 25:21, 21, 23, 23

Luk. 12:42; 16:10, 10, 11, 12; 19:17

Joh. 20:27 (gelovig)

Hand. 10:45 (gelovigen) ; 13:34; 16:1 (gelovige), 15

1 Kor. 1:9; 4:2, 17; 7:25; 10:13

2 Kor. 1:18; 6:15 (gelovige) Gal. 3:9 (gelovige)

Ef. 1:1 (gelovigen); 6:21

Kol. 1:2 (gelovigen), 7; 4:7, 9; 1 Thes. 5:24

2 Thes. 3:3

1 Tim. 1:12, 15; 3:1, 11; 4:3 (gelovigen); 4:9, 10 (gelovigen), 12 (gelovigen); 5:16, 16 (gelovig-gelovige); 6:2, 2 (gelovige,

gelovig)

2 Tim. 2:2, 11, 13

Tit. 1:6 (gelovige), 9; 3:8

Heb. 2:17; 3:2; 3:5; 10:23; 11:11

1 Petr. 1:21 (gelooft) ; 4:19; 5:12

1 Joh. 1:9

3 Joh. 5

Op, 1:5; 2:10; 2:13; 3:14; 17:14 (gelovigen); 19:11; 21:5; 22:6

APISTIA - ongelooft

Mat. 13:58; Mark. 6:6; 9:24; 16:14; Rom. 3:3; 4:20; 11:20, 23; 1

Tim. 1:13; Heb. 3:12, 19.

APISTE00 - niet geloven (ongetrouw zijn)

Mark. 16:11, 16; Luk. 24:11, 41; Hand. 28:24; Rom. 3:3; 2 Tim, 2:13; 1 Petr. 2:7, 8

APISTOS - ongelovig (ongetrouw)

Mat. 17:17; Mark. 9:19; Luk. 9:41; 12:46; Joh, 20:27; Hand.

26:8; 1 Kor. 6:6; 7:12, 13, 14, 14, 15; 10:27; 14:22, 22, 23, 24; 2

Kor. 4:4, 6:14, 15; 1 Tim. 5:8; Tit. 1:15; Op. 21:8.

AANHANGSEL N° 2.

DE GROTE EVANGELISCHE PEERLE

In verband met de voetnoot hfdst. 16 geven we als merkwaardigheid een uittreksel uit het oude geschrift: De grote Evangelische Peerle. Het werd eerst uitgegeven omstreeks 1550 en meermalen overgedrukt. Onze tekst is van 1629. (THANTVVERPEN, bij Jan Cnobbaert M. DC. XXIX.). Men bemerkt hoe drie trappen van de weg der behoudenis onderscheiden worden, wat ook later, bij vele » mystieken « het geval is. Men heeft hier Rome op zijn best en is ver verheven boven de populaire « godsdienst ». Rekening houdende met de omstandigheden, getuigen dergelijke geschriften van een vrome, toegewijde, geestelijke gezindheid, die men nu slechts zelden tegenkomt. Om alle misverstand te vermijden, voegen we hier nog bij, dat we dit boek slechts in handen kregen lang nadat De Weg der Behoudenis geschreven was.

DIE VOOR-REDEN DES BOECX

Den rechten wegh der Euangelischer volcomenheyt (die onsen Heere IESVS CHRISTVS met syn heylich leven ende lijden ons voorgedaen heeft, tot dat rijcke Godts) is in dese leste tijden onder de mensen ghemeynlijck geestelijck ende wereltlijck, soo gans verwoest en verduystert, overmidts menigherhande doornen ende oncruyt der ondeughden, die te hants in allen steden d'overhant genomen hebben, dat men wel met bloedighe tranen beschreven mocht die groote oneer Gods.....

HET TWEDE DEEL.

Vande groote Euangelische Peerle, inhoudende schoons ondervvijsinghen ende oeffeninghen voor den vvegh der verlichtinghe, ende gheestelijke personen die in deughden voortgaen.

Voor-reden.

Den wegh der rechtveerdigen (seyt den wijseman Prov. 4.) gelijk een schijnende licht gaet voorts, ende wast tot den volmaeckten dagh. Dry delen oft trappen heeft het wassende licht, den dagheraet aft den sonnen opganck, als den dagh noch niet gheheel claer en is, den volkomen opganck der sonne, ende den middagh, als de stralen der sonne niet alleen volkomelijck het aertrijck en verlichten; maer oock de creaturen crachtelijck verwarmen; soo oock den wegh der rechtveerdighen heeft sijn beginsel, sijnen voortganck, ende sijn volcometheyt; voor de welcke

t'samen desen boeck dient: het beghinsel is als den mens hem eerstmael tot Godt bekeert, ende door de vreesse Godts hanghende noch tusschen licht ende duyster, doet sijn beste om sijne ziele van alle sonden te suyperen. Voor dese hebt ghy ghenoechsaeme onder-wijsinghe ende oeffeninghe in het eerste deel van desen boeck.

Den tweeden trap, dat is den voortganck als den mensche sijne ziele gesuyvert hebbende, arbeydt om de selve met alle soorten van deughden te versieren, naer het exempel van onsen Heere IESVS CHRISTVS, die als een voorbeeld der deughden ons van Godt den Vader daer toe gegheven is. Dit sal u het tweede deel van desen boeck vol-komentlijck leeren, want hier sult gy vinden, hoe dat onser zielen erachten, door de sonde vervallen en bedorve, door de verdiensten en erepel van onsen Salichmaker opperecht en vermaectt words; hoe dat ghy Godt in u selven sult lesren kenne; hoe dat ghy u volmaecktelijk afkeerende van alle creaturen, tot Godt als uwen eersten oorspronck, door geloove, hope ende liefde wederkeeren sult; ten lesten hoe dat ;ghy alle deughden in u ziele sult planten, om soo dat alder-hooghste goet, dat Godt is, in u ziele te vinden ende ghestadelijck te omhelsen.

Den derden ende lesten trap van den gheestelijcken wegh, is de volmaecktheyt oft den wegh der vereeninghe, als de ziele nu met volkomen licht der wijsheyt ende warmte der liefde overstraelt wort ende is heel met Godt vereenicht. Daer toe sal dienen het 3. deel van desen boeck, ghelijck wy aldaer sullen bewijzen. Daer-entusschen moet een lief-hebber der volmaecktheyt desen boeck overlesende hem tot de selve oeffeninghe der deughden met alle neersticheyt begheven, om soo met eenen dat hij leeft te beleven, ende afweerende die beletselen, de invloeyende stralen der gratien Godts te vatten, tot dat hy kome tot den claren dagh der volmaecktheyt. Amen.

We merken hierbij nog op, dat sommige hedendaagse « mystieken » der Roomse kerk zeer ten achter staan bij deze visie, al spreken ze ook van drie bekeringen en drie wegen. (Zie b.v. « Les trois conversions et les trois voies », par le R. P. Rég. Garrigou-Laprange, O.P.).

AANHANGSEL N° 3.

ZONDIGEN ALLE MENSEN « IN » ADAM?

Een wel bekende tekst zegt volgens de Statenvertaling:

Rom. 5:12 « Daarom, gelijk door een mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood; en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is, in welken allen gezondigd hebben. »

Men heeft steeds moeite gehad met de vertaling. Ambrosius (gestorven in 397) gebruikte reeds de uitdrukking « in Adam ». Augustinus weifelde eerst of hij het voorzetsel zou doen verwijzen naar Adam of naar de zonde. Enige jaren later viel zijn aandacht op het feit, dat het Griekse « eph oo » mannelijk of onzijdig is en dus niet kan verwijzen naar de zonde, dat vrouwelijk is. Hij vertaalde dan ook beslist « in Adam ». Velen volgden hem na. De meeste Grieken konden dit echter niet aannemen en dit is zeer bedenkelijk, want deze schijnen toch het meest bevoegd geweest te zijn om de juiste betekenis van de Griekse tekst te vatten. In latere tijden begon men meer te voelen voor de vertaling « omdat allen gezondigd hebben » en men zegt soms heel beslist dat « eph oo » hier niets anders kan betekenen dan « omdat ».

Als het over de Schrift gaat, mogen we wel heel aandachtig naar « autoriteiten » luisteren, maar steeds moeten we hun beweringen aan de Schrift toetsen. Nu is Rom. 5:12 van fundamenteel belang en we moeten er wat voor over hebben de juiste betekenis op te zoeken. We willen dat in de volgende studie doen en zoals gewoonlijk, Schrift met Schrift verklaren.

In de eerste plaats moeten we nagaan wat « eph oo, » wil zeggen. Letterlijk is het: op dewelke (of hetwelk). Het voorzetsel « epi », dat hier « eph » geschreven wordt omdat het vóór « oo » gebruikt is, wordt gevolgd door de derde naamval. Laat ons eerst de betekenis nagaan als het door die naamval gevolgd wordt onafhankelijk van « oo ».

Epi met de derde naamval wordt dikwijls gebruikt voor iets dat in

rust is. Zo is in Mat, 14:8 « in een schotel » letterlijk « op een schotel ». In vele andere gevallen duidt het een oorzaak aan en is het te vertalen door « wegens » of « naar aanleiding van ». Zo b. v. in de volgende teksten:

Marc. 3:5 « bedroefd zijnde over (epi : naar aanleiding van) de verharding van hun hart ».

Luc. 2:20 « prijzende God over (epi : naar aanleiding van) alles ».

Luc. 13:17 « verblijdde zich over (epi: naar aanleiding van) al de heerlijke dingen ».

Hand. 20:38 « allermeeft over (epi : naar aanleiding van) het woord »

Hand. 26:6 « geoordeeld over (epi : naar aanleiding van) de hoop ».

2 Kor. 7:13 « over (epi : naar aanleiding van) uwe vertroosting... over (epi : naar aanleiding van) de blijdschap ».

Jak. 5:1 « weent en huilt over (epi : naar aanleiding van) uwe ellendigheden »

In deze en een groot aantal andere plaatsen is « naar aanleiding van » de beste vertaling. Laat ons nu de plaatsen nagaan waar « eph oo » voorkomt, namelijk Rom. 5:12; 2 Kor 5:4 en Fil. 3:12. We schrijven deze twee laatste over uit de Statenvertaling:

2 Kor. 5:4 « Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde; nademaal (eph oo) wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde ».

Fil. 3:12 « Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben, maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe (eph oo) ik van Christus Jezus ook gegrepen ben ».

Laat ons eerst nagaan of de thans voorgestelde vertaling « omdat » in deze teksten kan verdedigd worden. 2 Kor. 5:4 zou dan zeggen dat we zuchten omdat we niet willen ontkleed zijn, wat geen zin heeft. In Fil. 3:12 past het ook niet goed.

We kunnen vervolgens onderzoeken of we de betekenis van « epi »,

die we hierboven gevonden hebben, ook hier kunnen toepassen. We zouden dan lezen: « naar aanleiding van dewelke (of hetwelk) ». Oo is mannelijk of onzijdig en moet dus verwijzen naar iets mannelijks of onzijdigs. In de teksten die aan 2 Kor. 5:4 vooraf gaan vinden we de volgende naamwoorden: huis, gebouw, tabernakel, woonstede, hemel. Nu zijn de twee eerst in het Grieks vrouwelijk, de twee volgende onzijdig en het laatste mannelijk. « Oo » kan dus betrekking hebben op een dezer drie laatste. Het meest waarschijnlijk lijkt ons dat « woonstede » bedoeld is en men zou dan kunnen lezen: « naar aanleiding van dewelke (woonstede) wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden ».

In Fil 3:12-14 gaat het om de prijs der roeping Gods. We zouden hier lezen: « maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, naar aanleiding van dewelke (prijs) ik van Christus Jezus gegrepen ben ». Christus heeft hem gegrepen en in een positie geplaatst met het verlangen dat hij door zijn wandel de prijs zou behalen.

Men ziet dat de gewone vertaling van epi in deze twee verzen waar « eph oo » gebruikt is ook heel goed past. We laten hier het woord « oo » geheel tot zijn recht komen, terwijl de vertaling « omdat » er geen rekening mee houdt.

Als we nu ook in Rom. 5:12 die betekenis aannemen, krijgen we:

Rom. 5:12 « Daarom gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is (en door de zonde de dood; en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is), *naar aanleiding van dewelke* allen gezondigd hebben... »

« Dewelke » kan wijzen naar de « ééne mens » of naar de dood. Het meest natuurlijk schijnt te zijn dat de « ééne » aanleiding gaf tot het zondigen van allen. Wil men er de dood mee zien aangeduid, dan moet men deze opvatten in een zeer ruime zin voor de gevolgen der zonde van Adam.

In geen geval kan men lezen: « de dood tot alle mensen doorgedaan is, omdat allen gezondigd hebben », want de verzen 13 en 14 spreken dit heel duidelijk tegen. De zonde wordt niet toegerekend als er geen wet is en de dood heerste over hen, die niet gezondigd hadden in de gelijkheid (gelijkenis) der overtreding van Adam. Ze stierven dus niet omdat ze gezondigd hadden, maar wel omdat ze kinderen van Adam waren. De dood was geen persoonlijke straf voor hen, wel een

natuurlijk gevolg van hun familiegemeenschap met Adam. « Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één » (Job. 14:4). Het zou onrechtvaardig zijn als de dood een straf zou zijn voor een zonde waarvoor we niet persoonlijk verantwoordelijk zijn, doch waaraan we alleen deel hebben door onze familiegemeenschap. Het is geen onrechtvaardigheid als we op natuurlijke wijze delen in de gevolgen van Adams zonde. Zelfs voor ons geboren worden in de zonde moeten we dankbaar zijn. Al wat we hebben is winst, want we hebben geen recht op iets tegenover God. Door de zonde zal Zijn genade ook nu overvloedig zijn en heersen tot het aionische leven door Jezus Christus.

AANHANGSEL N° 4.

DE DOOP.

Uit een later te verschijnen brochure, nemen we hier het volgende over:

We hebben dus verschillende dopen op de weg der behoudenis. De waterdoop is het uitwendige teken van de doop der bekering. De doop in geest gaat door verschillende stadiën. Het einddoel wordt slechts bereikt in het Samenlichaam. Dan houdt de verscheidenheid op en is er een enigheid des geestes (Ef. 4:3). Al de dopen leiden, doordat ze hun doel bereiken, tot één doop (Ef. 4:5). Zolang het doel niet bereikt is, zijn er dopen. Dan is er één doop. Ook in het geloof en de hoop kan men heel wat schakeringen onderscheiden zolang men niet tot de volmaaktheid gekomen is.

Wie nu nog aan een waterdoop vasthoudt, staat vooreerst nog in een vroegere bedeling waar die vorm gepast was omdat Israël nog Gods volk was, en blijft vervolgens staan bij iets dat reeds zou moeten voorbij zijn: de doop der bekering. Nu staat de éne doop op de voorgrond, al moeten alle mensen door bekering heen de weg der behoudenis doorlopen.

Bovenstaande samenvattende hebben we dus:

Kind van God	. Geloof en bekering op (epi) de Heere
Aardse	. Doop der bekering, tot-in de naam van de
sfeer	. Heere Jezus, tot-in vergeving van zonden.
	. Wedergeboorte
	. Geloof tot-in (eis) de Heere
	. Doop in heilige geest (vervulling met heili
	. ge geest).
Zoon van God	. Doop tot-in (eis) Christus, tot-in Zijn dood
Hemelse	. Geloof tot-in (eis) en in (en) Christus Jezus
sfeer	. Der zonde dood.
Volwassen man	. Der zonden dood
Overh. sfeer	. De ééne doop (vervulling of vollediging
	. door de Geest).

We kunnen nog opmerken, dat alleen de waterdoop, het teken, door de mens wordt toegediend. Het is de Heere, Die in geest doopt. Hij alleen kan ons in een hogere positie plaatsen en ons de kracht geven om naar de positie te wandelen.

Uit ons onderzoek blijkt hoe enghartig het is, bij het woord doop maar, steeds aan water te denken. Het symbool, dat in een vroegere bedeling dienst kon doen, wordt nu nog geheel op de voorgrond geplaatst. Is iemand niet in water gedoopt, dan beschouwt men hem als in het geheel niet gedoopt. Men neemt de schaduw voor de werkelijkheid. Wat een verwarring en strijd is er niet over deze kwestie! Dit alles omdat men geen goed overzicht heeft over de weg der behoudenis. En dit kan men niet hebben zolang men Israëls herstel niet ziet, de gemeente der verborgenheid met Pinksteren laat beginnen en Paulus' laatste openbaringen niet gelooft.

INHOUD

INLEIDING	3
I. DE TOESTAND VAN DE MENS ONDER DE ZONDE	8
Wat is zonde?	8
Wat is de mens?	10
De toestand van de mens	11
II. IS HET VLEES ZONDIG?	13
Enige teksten	13
Wat is vlees?	13
Het vlees niet zondig	15
De persoon zondig	18
III. IS DE MENSELIJKE NATUUR ZONDIG?	20
IV. WAT IS DE INWENDIGE MENS?	22
V. WAT ZEGT DE SCHRIFT VAN HET HART?	24
De toestand van het hart	24
De vernieuwing van het hart	25
Verhardt God het hart?	27
VI. IS HET LICHAAM IETS MINDERWAARDIGS?	30
VII. SAMENVATTING AANGAANDE DE TOESTAND VAN DE MENS	32
VIII. WORDEN ALLE MENSEN GEROEPEN?	33
IX. HOE KOMT DE GEVALLEN MENS TERUG TOT GOD?	35
Is de mens geheel krachteloos en boos?	35
De geestelijke dood.	36
Wat kan de gevallen mens van God kennen?	39
De mens kan zichzelf niet behouden	43
Tegenwerpingen	43
X. WAT GOED KUNNEN WIJ DOEN?	45
XI. IS ER NIEMAND DIE GOD ZOEKT?	47
XII. OVER GELOOF	49
Wat is geloof?	49
De geloven	56
Is het geloof in God een gave?	58
De werking van de Heilige Geest	62
XIII. OVER BEKERING	66
Wat is bekering?	66
Verschillende bekeringen	66
Wil God de bekering van alle mensen?	68
Bekering of geloof?	72
Geloof alleen?	75
XIV. DE WEDERGEBOORTE	79
Wat is wedergeboorte?	79
De wedergeboorte in de Hebreeuwse Schriften	80
Het begin der nationale wedergeboorte	82
Kind en zoon Gods	84
De wedergeboorte in onze bedeling	86
XV. DE NIEUWE SCHEPPING EN DE NIEUWE MENS	89

	OVERZICHTELIJKE SCHETS	91
XVI. DE WEG DER BEHOUDENIS		92
De volgorde		92
DE WEG DER BEHOUDENIS		97
Een vergelijking		101
Een tweede vergelijking		104
XVII. VERGEVING VAN ZONDEN EN BEHOUDENIS		106
Vergeving van zonden		106
Behoudenis		107
De behoudenis van Israël		108
De behoudenis der zonen Gods		110
De behoudenis der Gemeente		111
De behoudenis weg van de poel des vuurs		111
XVIII. KUNNEN WIJ GODS WIL WEERSTAAN?		114
Besluit en verlangen		114
Niet en geenszins		115
Tegenwerpingen		117
XIX. OVER GODS INWERKING		119
In wie en Hoe werkt God?		119
Tegenwerpingen		121
XX. DE VRIJHEID		124
Wat is vrijheid?		124
De vrijheid in de Schriften		128
De wil in de Schriften		130
Vooruitgang in de vrijheid		131
Wat bepaalt de wil?		133
Het in- en uitwerken na de wedergeboorte		134
Het willen en het doen		135
XXI. IS GOD DAN NIET SOUVEREIN?		137
XXII. MOET GOD ZIJN OORSPRONKELIJK PLAN NIET...		139
De alwijze God		139
De « vrije » mens		141
XXIII. DE UITVERKIEZING		143
De Uitverkiezing		143
Geen verzekering in uitverkiezing		149
Het grote vraagstuk		151
Hoe werkt God Zijn voornemen uit?		151
Besluit en positie, verlangen en wandel		155
Kunnen wij Gods verlangen doen?		158
Uitverkiezing en lijden		159
Uitverkiezing en Israëls herstel		160
De Dortse leerregels		162
Romeinen negen		163
Nog enkele teksten over uitverkiezing		167
XXIV. HET GENADELOON		169
Genade en loon		169
Geloofswerken		170
Geen verdienste in ons geloof		176
XXV. OVER DE RECHTVAARDIGHEID		178

Vergeving van zonden en rechtvaardiging	178
Absolute rechtvaardigheid	182
Betrekkelijke gerechtigheid ten opzichte van God	184
De weg der gerechtigheid	186
Betrekkelijke gerechtigheid t.o.v. de schepselen	189
XXVI. DER ZONDEN DOOD	190
XXVII. HEILIGING	194
XXVIII. HET WERK VAN DE HEERE JEZUS CHRISTUS	197
Voor allen gestorven	199
Verzoening	205
Dood, Bloed, Kruis	208
Na het kruis	210
BESLUIT	211
AANHANGSEL N° 1 - Geloof	214
AANHANGSEL N° 2 - De Grote Evangelische Peerle	223
AANHANGSEL N° 3 - Zondigen alle mensen « in » Adam?	225
AANHANGSEL N° 4 - De Doop	229
INHOUD	232

Samenvattingen:

De toestand van de mens	32
De geloven	56
De bekeringen	66
Wedergeboorte, nieuwe schepping, nieuwe mens	89
Schets	91
De Weg der behoudenis	97 en 192
Kind, Zoon, Volwassen man	107
Gods werking en de onze volgens de theologen	122
De uitverkiezing	145
Besluit en positie. - Verlangen en wandel	155
De weg der gerechtigheid	186
De dopen in de weg der behoudenis	229

Oude heruitgegeven werken:

UIT ISRAELS PROFETIE

Een boek van ± 600 bldz.

door G. J. P. — 1930

(Deel I onzer grotere uitgaven)

Een inleiding tot de bedeling der verborgenheid.

Hier en daar vermeerderde en gewijzigde overdruk van « Het Profetische Woord » verschenen in Uit de Schriften.

DE TIJDEN DER EEUWEN.

Een boek van 364 bldz.

door G.J.P. — 1930

(Deel II onzer grotere uitgaven)

Een onderzoek naar de Schriftuurlijke betekenis van het woord « eeuwig » en « eeuwigheid ». Het enige Nederlandse werk dat deze stof uitvoerig behandelt.

Hier en daar vermeerderde en gewijzigde druk van « Van Eeuwigheid tot Eeuwigheid » verschenen in Uide de Schriften.

DE WEG DER BEHOUDENIS

Een boek van 180 bldz.

door S. V. M. — 1933

Van ongelovige zondaar tot volle gemeenschap met Christus door geloof, bekering, wedergeboorte, Zoonschap, volwassen man zijn. Verder ook over rechtvaardiging verzoening, heiliging en het werk van Christus voor ons.

DE HEILIGE SCHRIFTEN.

Een brochure van 89 bldz.

door G.J.P. — 1943

Kort overzicht van de inhoud en bouw van de Hebreeuwse en Griekse Heilige Schriften.

ISRAËLS HERSTEL EN TOEKOMST

Een brochure van 41 bldz.

door G.J.P. — 1947

Geeft een beknopt overzicht van de profetiën over Israël.

DE GROTE VERBORGENHEID

Een brochure van 32 bldz.

door G.J.P. — 1943

Geeft een beknopt overzicht van de profetiën over Israël.

HET ANTI-GODDELIJKE TRIO

Een brochure van 61 bldz.

door G. J. P. — 1935

Een uiteenzetting van wat de Schrift ons leert over de Satan, de Mens der zonde, het eerste Beest, en de Valse Profeet, het tweede Beest van Openbaring

OPEN BRIEF AAN BROEDER JOH. DE HEER.

Een brochure van 13 bldz

door S.V.M. — 1931

